HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Eiropas
Komisija

PRAKTISKA ROKASGRĀMATA SOCIĀLO DIENESTU DARBINIEKIEM PAR 2007. GADA BĒRNU UZTURLĪDZEKĻU KONVENCIJAS PIEMĒROŠANU

PRAKTISKA ROKASGRĀMATA SOCIĀLO DIENESTU DARBINIEKIEM PAR 2007. GADA BĒRNU UZTURLĪDZEKĻU KONVENCIJAS PIEMĒROŠANU

HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Eiropas
Komisija

Izdevējs
Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences
Pastāvīgais birojs
Churchillplein 6b
2517 JW The Hague
The Netherlands

Tālrunis: +31 70 363 3303
Fakss: +31 70 360 4867
E-pasts: secretariat@hcch.net
Tīmekļa vietne: www.hcch.net

© Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, 2013.

Visas tiesības aizsargātas. Bez autortiesību turētāja rakstiskas atļaujas nevienu šīs publikācijas daļu nedrīkst reproducēt, saglabāt izguves sistēmā vai pārvadīt jebkurā veidā ar jebkuriem līdzekļiem, tostarp izgatavojot fotokopijas vai ierakstus.

Izdevuma "Praktiska rokasgrāmata sociālo dienestu darbiniekiem par 2007. gada Bērnu uzturlīdzekļu konvencijas piemērošanu" salikšana un tulkošana (izņemot angļu un franču valodā) un izplatīšana visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās bija iespējama, pateicoties Eiropas Komisijas/Tieslietu ĢD gādībai.

Šīs publikācijas oficiālās versijas ir pieejamas Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences tīmekļa vietnē (<www.hcch.net>) angļu un franču valodā. Šīs publikācijas tulkojumus citās valodās Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences Pastāvīgais birojs nav rediģējis.

ISBN 978-92-79-56704-9

Iespiests Beļģijā

Satura rādītājs

Ievads....11

A. Rokasgrāmatā ietvertie jautājumi (un jautājumi, kas netiek aplūkoti)....11
B. Rokasgrāmatas struktūra....12
C. Rokasgrāmatas izmantošana....13
D. Citi informācijas avoti....13
E. Vēl daži pēdējie ieteikumi....14

1. nodaļa. Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu pārskats....15

I. Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu apraksts....15
A. Konvencijā paredzēto pieteikumu pārskats....16
B. Īpašu pasākumu pieprasījums....20
II. Pieteikuma veida noteikšana....21

2. nodaļa. Terminu skaidrojumi....29

A. Nodaļas mērķis....29
B. Rokasgrāmatā izmantotie termini....29

3. nodaļa. Vispārīgi aspekti saistībā ar pieteikumiem....43

1. daļa. Konvencijas darbības joma....43

I. Nodaļas mērķis....43
II. Konvencijas darbības joma....43
A. Vispārīga informācija....43
B. Galvenā piemērošanas joma — uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumi....44
C. Citi faktori, kas ietekmē Konvencijas piemērojamību....49

2. daļa. Aspekti, kas ir kopēji visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un īpašu pasākumu pieprasījumiem....52

I. Valoda....52
A. Pieteikumu un dokumentu valoda....52
B. Saziņas valoda....52
C. Tulkošanas prasību izņēmumi....52
D. Prakse....53
E. Citas prasības par dokumentiem....54
II. Personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība....55
III. Operatīva piekļuve procesiem un juridiskajai palīdzībai....56
A. Pārskats....56
B. Pienākums sniegt bezmaksas juridisko palīdzību....58
IV. Centrālās iestādes īpašās funkcijas....66
V. Citas Hāgas konvencijas....67

4. nodaļa. Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana (10. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta a) apakšpunkts)....69

I. Pārskats un pamatprincipi....69
A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi....70
B. Gadījuma piemērs....71
C. Kas var iesniegt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi?....71
D. Atzīšanas un izpildes apstrīdēšana....71
II. Pieteikumu izskatīšanas un aizpildīšanas procedūra....72
A. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi sagatavošanas darbības....73
B. Procedūras posmi....74
III. Vajadzīgo pieteikuma dokumentu sagatavošana....77
A. Vispārīga informācija....77
B. Pieteikuma saturs (atzīšana vai atzīšana un izpilde)....77
IV. Atzīšana un izpilde — citi apsvērumi....82
A. Vienošanās par uzturlīdzekļiem....82
B. Laulātā uzturlīdzekļi....84
C. Citiem ģimenes locekļiem paredzēti uzturlīdzekļi....85

V. Citi aspekti 85
A. Atbildētāja atrašanās vieta 85
B. Atzīšana un izpilde — pieprasījuma saņēmējas valsts iesniegto atrunu ietekme 85
VI. Papildu materiāli 86
A. Praktisks ieteikums 86
B. Ieteikumi un līdzekļi 87
C. Saistītās veidlapas 87
D. Piemērojamie Konvencijas panti 87
E. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 87
VII. Kontrolsaraksts — pieteikumi par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi 88
VIII. Bieži uzdotie jautājumi 88
5. nodaļa. Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana 91
I. Pārskats un pamatprincipi 91
A. Pamatprincipi 91
B. Procedūru pārskats 92
C. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi 94
D. Gadījuma piemērs 94
E. Kas var iesniegt pieteikumu? 95
II. Atzīšanas un izpildes procesa kopsavilkums 95
III. Procedūras 97
A. Saņemto dokumentu provizoriska pārbaude, kas jāveic centrālajai iestādei 97
B. Paziņošana par izpildi vai reģistrācija kompetentajā iestādē 102
C. Atzīšana un izpilde — pieteikuma procesa iznākums 106
D. Saziņa ar pieprasītāju valsti 107
IV. Citi aspekti — pieteikumi par atzīšanu un atzīšanu un izpildi 108
A. Parādnieka iesniegti pieteikumi par atzīšanu 108
B. Alternatīva atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūra (24. pants) 110
C. Vienošanās par uzturlīdzekļiem 113
V. Citi atzīšanas un izpildes aspekti 114
A. Juridiskā palīdzība 114
B. Izpildes aspekti 114
C. Piemērojamie izņēmumi un atrunas 114
VI. Papildu materiāli 115
A. Praktisks ieteikums 115
B. Ieteikumi un līdzekļi 115
C. Saistītās veidlapas 115
D. Piemērojamie Konvencijas panti 116
E. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 116
VII. Kontrolsaraksts — pieteikumi par atzīšanu un izpildi 116
VIII. Bieži uzdotie jautājumi 117
6. nodaļa. Nosūtāmo pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi sagatavošana (10. panta 1. punkta b) apakšpunkts) 119
I. Pārskats 119
A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi 119
B. Gadījuma piemērs 119
C. Kas var iesniegt pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi? 120
D. Vispārīga informācija — izpilde bez atzīšanas 120
II. Pieteikumu izskatīšanas un sagatavošanas procedūra 121
A. Procedūras 121
B. Nosūtāmā pieteikuma par izpildi sagatavošana 123
C. Vispārīgo procedūru izņēmumi 126
III. Papildu materiāli 126
A. Praktisks ieteikums 126
B. Saistītās veidlapas 127

C. Piemērojamie Konvencijas panti 127
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 127
IV. Kontrolsaraksts — nosūtāmais pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts lēmuma izpildi 127
V. Bieži uzdotie jautājumi 128
7. nodaļa. Saņemto pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemto vai atzīto lēmuma izpildi izskatīšana 129
I. Pārskats — saņemtie pieteikumi par pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi 129
A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi 129
B. Gadījuma piemērs 130
C. Būtiska atšķirība — pieteikumi par attiecīgās valsts lēmuma izpildi 130
II. Pieteikumu par izpildi izskatīšana 131
A. Diagramma 131
B. Saņemto dokumentu pārbaude 133
III. Papildu materiāli 135
A. Praktisks ieteikums 135
B. Saistītās veidlapas 135
C. Piemērojamie Konvencijas panti 135
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 135
IV. Kontrolsaraksts — saņemtie izpildes pieprasījumi 136
V. Bieži uzdotie jautājumi 136
8. nodaļa. Nosūtāmie pieteikumi saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu 137
I. Pārskats 137
A. Gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu 137
B. Gadījuma piemērs 138
C. Kas var iesniegt pieteikumu saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu? 138
D. Daži apsvērumi par lēmuma pieņemšanas procesa ierosināšanu 139
E. Īpaši apstākļi — tādi pieteikumi par lēmuma pieņemšanu, ko iesniedz, ja jauns lēmums vajadzīgs atrunas dēļ (20. panta 4. punkts) 140
F. Īpaši apstākļi — tādi pieteikumi par lēmuma pieņemšanu, ko iesniedz tad, ja jauns lēmums vajadzīgs tāpēc, ka atzīšana vai atzīšana un izpilde nav iespējama 141
II. Pieteikuma sagatavošanas un pārsūtīšanas procedūras 142
A. Pārskats 142
B. Provizoriskās darbības 143
C. Nosūtāmā pieteikuma par lēmuma pieņemšanu dokumentācijas sagatavošana 145
III. Papildu materiāli 149
A. Praktisks ieteikums 149
B. Saistītās veidlapas 149
C. Piemērojamie Konvencijas panti 150
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 150
IV. Kontrolsaraksts — nosūtāmie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu 150
V. Bieži uzdotie jautājumi 151
9. nodaļa. Saņemtie pieteikumi saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu 154
I. Pārskats 154
A. Gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu 154
B. Gadījuma piemērs 154
C. Kas var iesniegt pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu? 155
D. Lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšana, ja nevar atzīt jau pieņemto lēmumu 155

II. Saņemto pieteikumu par lēmuma pieņemšanu izskatīšana 156
A. Vispārīga informācija 156
B. Diagramma 157
C. Pieņemšanas procesa posmi 158
III. Papildu materiāli 164
A. Praktisks ieteikums 164
B. Saistītās veidlapas 164
C. Piemērojamie Konvencijas panti 164
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 164
IV. Kontrolsaraksts — saņemtie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu 165
V. Bieži uzdotie jautājumi 166
10. nodaļa. Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde 168
I. Pārskats 168
A. Lēmuma izpilde atbilstīgi Konvencijai 168
II. Konvencijā paredzētie izpildes procesi 169
A. Vispārīga informācija 169
B. Ātra izpilde 170
C. Izpildes pasākumi 170
D. Maksājumi 172
E. Izpildes aspekti 173
III. Papildu materiāli 177
A. Praktisks ieteikums 177
B. Piemērojamie Konvencijas panti 177
C. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 177
IV. Bieži uzdotie jautājumi 178
11. nodaļa. Pieteikumi par lēmuma grozīšanu (10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts) 179
I. Pārskats — lēmumu par uzturlīdzekļiem grozīšana 179
A. Vispārīga informācija 179
B. Kur ir jāiesniedz pieteikums par grozīšanu vai tiešais pieprasījums un vai šādu pieteikumu var iesniegt atbilstīgi Konvencijai? 181
II. Piemēri 182
A. 1. piemērs — kreditors joprojām dzīvo izcelsmes valstī, taču parādnieks ir pārcēlies uz citu valsti 182
B. 2. piemērs — parādnieks joprojām dzīvo izcelsmes valstī, taču kreditors ir pārcēlies uz citu valsti 187
C. 3. piemērs — gan kreditors, gan parādnieks vairs nedzīvo lēmuma izcelsmes valstī un ir pārcēlušies uz dažādām valstīm 191
D. 4. piemērs — abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un patlaban dzīvo vienā valstī 195
E. Laba pieteikumu par grozīšanu izskatīšanas prakse 196
III. Papildu materiāli 197
A. Piemērojamie Konvencijas panti 197
B. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 197
12. nodaļa. Grozīšanas procedūras — nosūtāmie un saņemtie pieteikumi 198
I daļa. Procedūras, kas piemērojamas saistībā ar nosūtāmajiem pieteikumiem par grozīšanu 198
I. Pārskats 198
A. Centrālās iestādes funkcijas 198
B. Procedūras diagramma 199
C. Procedūru skaidrojums 201
II. Vajadzīgo dokumentu sagatavošana 203
A. Vispārīga informācija 203
B. Pieteikuma (par lēmuma grozīšanu) veidlapas aizpildīšana 204
C. Papildu dokumentu sagatavošana 204

III. Kontrolsaraksts — nosūtāmie pieteikumi par grozīšanu 206
II daļa. Procedūras, kas piemērojamas saistībā ar saņemtajiem pieteikumiem par grozīšanu 206
I. Pārskats 206
II. Procedūras 206
III. Kontrolsaraksts — saņemtie pieteikumi par grozīšanu 209
III daļa. Aspekti, kas ir kopēji saistībā ar saņemtajiem un nosūtāmajiem pieteikumiem par grozīšanu 209
I. Papildu materiāli 209
A. Praktisks ieteikums attiecībā uz visiem pieteikumiem par grozīšanu vai grozīšanas pieprasījumiem 209
B. Saistītās veidlapas 210
C. Piemērojamie Konvencijas panti 210
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 210
II. Bieži uzdotie jautājumi 210
13. nodaļa. Nosūtāmo īpašu pasākumu pieprasījumu sagatavošana 213
I. Pārskats — īpašu pasākumu pieprasījumi 213
A. Pieprasījuma iesniegšanas gadījumi 213
B. Gadījuma piemērs 214
C. Kas var iesniegt pieprasījumu? 214
D. Diagramma 214
II. Procedūras 216
A. Pieprasījuma konteksta noteikšana 216
B. Ja pieprasījums ir saistīts ar potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju (7. panta 1. punkts) 216
C. Ja pieprasījums saistīts ar tiesvedību, kurai ir starptautisks elements (7. panta 2. punkts) 217
D. Vai dokumenti ir pilnīgi? 217
E. Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij 219
III. Citi aspekti 219
A. Izmaksas 219
B. Personiskās informācijas aizsardzība 220
IV. Papildu materiāli 220
A. Praktisks ieteikums 220
B. Saistītās veidlapas 220
C. Piemērojamie Konvencijas panti 221
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 221
V. Kontrolsaraksts — nosūtāmais īpašu pasākumu pieprasījums 221
VI. Bieži uzdotie jautājumi 222
14. nodaļa. Saņemto īpašu pasākumu pieprasījumu izskatīšana 223
I. Pārskats — īpašu pasākumu pieprasījumi 223
A. Pieprasījuma iesniegšanas gadījumi 223
B. Gadījuma piemērs 224
C. Kas var iesniegt pieprasījumu? 224
D. Diagramma 224
II. Procedūras 226
A. Pieprasījuma saņemšanas apstiprināšana 226
B. Vai ir plānots iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvenciju? 226
C. Ja īpašu pasākumu pieprasījums ir saistīts ar potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju (7. panta 1. punkts) 226
D. Ja pieprasījums saistīts ar pieprasītājā valstī izskatītu lietu, kurai ir starptautisks elements (7. panta 2. punkts) 228
E. Pieprasītājas valsts informēšana par pieprasījuma statusu 228
III. Citi aspekti 229
A. Izmaksas 229

IV. Papildu materiāli 229
A. Praktisks ieteikums 229
B. Saistītās veidlapas 230
C. Piemērojamie Konvencijas panti 230
D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas 230
V. Kontrolsaraksts — saņemtie īpašu pasākumu pieprasījumi 231
VI. Bieži uzdotie jautājumi 231
15. nodaļa. Veidlapu aizpildīšana 232
I. To veidlapu aizpildīšana, kuru iesniegšana ir obligāta saistībā ar visiem pieteikumiem 232
A. Pārsūtīšanas veidlapa 232
B. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa 235
II. Norādījumi par ieteikto pieteikuma veidlapu aizpildīšanu 236
A. Ieteiktā veidlapa pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi 237
B. Ieteiktā veidlapa pieteikumam par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi 242
C. Ieteiktā pieteikuma par lēmuma pieņemšanu veidlapa 246
D. Ieteiktā veidlapa saistībā ar pieteikumu par lēmuma grozīšanu 250
III. Norādījumi par papildu veidlapu aizpildīšanu 255
A. Veidlapa par finanšu stāvokli 255
B. Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā 256
C. Paziņojums par lēmuma izpildāmību 257
D. Lēmuma kopsavilkums 257
E. Kavēto maksājumu aprēķins 257
F. Dokuments, kurā izskaidrota koriģēšanas metode 258
G. Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde) 258
H. Ziņojums par pieteikuma statusu 258
IV. Kontrolsaraksti — dokumentācija, kas jāpievieno nosūtāmajiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem 259
A. Pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi 260
B. Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi 261
C. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu 262
D. Pieteikums par lēmuma grozīšanu 263
V. Tiešā atzīšanas un izpildes pieprasījuma veidlapas aizpildīšana 264
Pielikums. Lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumi 265
16. nodaļa. Tiešie pieprasījumi kompetentām iestādēm 267
I. Ievads 267
A. Gadījuma piemērs 268
B. No Konvencijas izrietošā rīcība 268
II. Tiešie atzīšanas un izpildes pieprasījumi 268
A. Nosūtāmie tiešie pieprasījumi (atzīšanas un izpildes) 268
B. Saņemtie tiešie pieprasījumi (atzīšanas un izpildes) 270
III. Tieši lēmuma pieņemšanas un grozīšanas pieprasījumi 271
IV. Papildu materiāli 272
A. Praktisks ieteikums 272
B. Saistītās veidlapas 272
C. Piemērojamie Konvencijas panti 272
V. Bieži uzdotie jautājumi 272

Attēlu rādītājs

1. attēls. Pieteikumu veidi 16
2. attēls. Iespējamie pieteikumu veidi, ja lēmums par uzturlīdzekļiem jau ir pieņemts 22
3. attēls. Iespējamie pieteikumu veidi, ja nav izpildāma lēmuma 23
4. attēls. Ja pieteikumu par lēmuma grozīšanu iesniedz kreditors 25
5. attēls. Ja pieteikumu par lēmuma grozīšanu iesniedz parādnieks 27
6. attēls. Īpašu pasākumu pieprasījumi 28
7. attēls. Kā noteikt, vai pieteikums atbilst Konvencijas darbības jomai? 48
8. attēls. Juridiskā palīdzība: kreditora iesniegti pieteikumi par bērna uzturlīdzekļiem 59
9. attēls. Juridiskā palīdzība: kreditora iesniegti pieteikumi, kas neattiecas uz bērna uzturlīdzekļiem 61
10. attēls. Juridiskā palīdzība: parādnieka iesniegti pieteikumi 63
11. attēls. Juridiskā palīdzība: bērna mantiskā stāvokļa izvērtējums 65
12. attēls. Nosūtāmā pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi sagatavošanas darbības 73
13. attēls. Vajadzīgie dokumenti — atzīšana un izpilde 77
14. attēls. Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi diagramma (centrālā iestāde) 96
15. attēls. Pieteikuma par atzīšanu un izpildi saturs 99
16. attēls. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšanas darbības, ko veic kompetentā iestāde (23. pants) 102
17. attēls. Alternatīvas atzīšanas un izpildes procedūras pārskats 111
18. attēls. Nosūtāmā pieteikuma par izpildi sagatavošanas procedūras 122
19. attēls. Diagramma — saistībā ar pieteikumu par izpildi īstenojamā procesa pārskats 132
20. attēls. Veidlapu un dokumentu saraksts 133
21. attēls. Saistībā ar pieteikumu par lēmuma pieņemšanu īstenojamā procesa pārskats 142
22. attēls. Provizoriskās pieteikuma izskatīšanas procesa darbības 143
23. attēls. Pieteikuma par lēmuma pieņemšanu sagatavošana 146
24. attēls. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu — dokumentācijas tabula ... 148
25. attēls. Lēmuma pieņemšanas procesa pārskats 157
26. attēls. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu —sākotnējie apsvērumi 159
27. attēls. Pārskats par Konvencijas noteikumiem attiecībā uz izpildi 169
28. attēls. Pieteikumi par grozīšanu, kas iesniedzami, ja kreditors dzīvo lēmuma izcelsmes valstī 183
29. attēls. Pieteikumi par grozīšanu, kas iesniedzami, ja parādnieks dzīvo lēmuma izcelsmes valstī 188
30. attēls. Pieteikumi par lēmuma grozīšanu, ko iesniedz, ja abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un ir pārcēlušās uz dažādām valstīm 192
31. attēls. Pieteikums par lēmuma grozīšanu, ko iesniedz, ja abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un ir pārcēlušās uz vienu un to pašu valsti 195
32. attēls. Pieteikuma par grozīšanu sagatavošanas un pārsūtīšanas procedūras 200
33. attēls. Vajadzīgie dokumenti saistībā ar pieteikumu par grozīšanu 203
34. attēls. Pārskats par saņemtā pieteikuma par grozīšanu izskatīšanas posmiem 207
35. attēls. Diagramma — nosūtāmo īpašu pasākumu pieprasījumu izskatīšana 215
36. attēls. Diagramma — īpašu pasākumu pieprasījuma izskatīšana 225

37. attēls. Saskaņā ar 10. pantu iesniedzamo pieteikumu veidi 235
38. attēls. Pieteikumam par lēmuma pieņemšanu pievienojamo dokumentu tabula 250
39. attēls. Nosūtāmajam pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi pievienojamie dokumenti 260
40. attēls. Pieteikumam par izpildi pievienojamie dokumenti 261
41. attēls. Pieteikumam par lēmuma pieņemšanu pievienojamie dokumenti 262
42. attēls. Pieteikumam par grozīšanu pievienojamie dokumenti 263
43. attēls. Juridiskā palīdzība — tiešie pieprasījumi kompetentai iestādei 269

Ievads

1. *2007. gada 23. novembra Hāgas Konvencija par bērniem un citiem ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu starptautisko piedziņu* ir būtisks instruments virzībā uz rentablas, pieejamas un vienkāršotas starptautiskās uzturlīdzekļu piedziņas sistēmas izveidi.

2. Starptautiskā uzturlīdzekļu lēmumu pieņemšanas un izpildes procesā nozīmīga loma ir sociālo dienestu darbiniekiem, kuri pārvalda lietas, iesniedz un izskata pieteikumus, kā arī sadarbojas ar citām valstīm, lai operatīvi īstenotu lēmumus par uzturlīdzekļiem. Viņu vēlme un apņēmība palīdzēt bērniem un ģimenēm nodrošina sekmīgu Konvencijas īstenošanu.

3. Šie darbinieki ir šīs rokasgrāmatas galvenā mērķauditorija. Rokasgrāmatas uzdevums ir atvieglot viņu darbu jebkurā tiesību sistēmā — gan lielās valstīs, kurās izmanto komplicētas informācijas tehnoloģijas datorsistēmas un pārvalda simtiem lietu, gan mazās valstīs, kurās izskata tikai dažas lietas. Rokasgrāmatā ir aplūkoti jautājumi un procesi, ar ko būs jāsaskaras ikvienā starptautiskajā lietā.

A. Rokasgrāmatā ietvertie jautājumi (un jautājumi, kas netiek aplūkoti)

4. Rokasgrāmata ir izstrādāta tāpēc, lai atvieglotu sociālo dienestu darbiniekiem ar Konvencijas piemērošanu saistītu lietu faktisko pārvaldību. Jānorāda, ka šī nav juristiem, tiesnešiem, lēmumu pieņēmējiem vai tiesu darbiniekiem paredzēta juridiska rokasgrāmata par Konvencijas jautājumiem. Tā kā Rokasgrāmata attiecas vienīgi uz starptautiskajiem elementiem lietās, kuras saistītas ar Konvencijas piemērošanu, tajā nav aplūkoti pilnīgi visi starptautisko lietu pārvaldības aspekti. Uz starptautiskajām lietām joprojām attiecas arī vietējie procesi, piemēram, izpildes procedūras.

5. Konvencija tika pieņemta pēc četrus gadus ilgām sarunām, kurās piedalījās vairāk nekā 70 valstu. Sarunu laikā tika apspriesti daudzi jautājumi, informējot par Konvencijas tekstu un veidojot tā galīgo variantu, par kuru tika panākta vienošanās. Sarunu gaita ir izklāstīta Konvencijas vispusīgajā Paskaidrojošajā ziņojumā, kurā sniegts arī detalizēts Konvencijas noteikumu skaidrojums.[1] Paskaidrojošajā ziņojumā norādīts katra Konvencijas noteikuma juridiskais pamatojums un pareiza interpretācija.

6. Savukārt Rokasgrāmatā ir sniegts praktisks un operatīvs Konvencijā paredzēto procesu skaidrojums un aprakstīts, kā ar Konvencijas piemērošanu saistītās lietas reāli tiks izskatītas praksē. Personām, kurām vajadzīga Konvencijas juridiska interpretācija, iesakām skatīt Paskaidrojošo ziņojumu un laika gaitā saistībā ar Konvencijas interpretāciju pieņemto judikatūru.

7. Konvencijas piemērošanu noteikti ietekmēs arī valstu iekšējā prakse saistībā ar uzturlīdzekļu lietu pārvaldību, jo gadījumos, kad kāda valsts pārsūta uzturlīdzekļu lietu citai valstij, šī lieta kļūst par citas valsts piekritīgo lietu un tiek izskatīta atbilstīgi minētās valsts iekšējai praksei. Būtībā Konvencija galvenokārt attiecas uz valstu mijiedarbību un uz kārtību, kā starp valstīm tiek nodoti lietu materiāli un informācija.

---

[1] A. Borrasa [*A. Borrás*] un D. Degelinga [*J. Degeling*], "Konvencija par bērniem un citiem ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu starptautisko piedziņu. Paskaidrojošais ziņojums", pieejams Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi) [tulkojums latviešu valodā: http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/STA/Tulkojumi_no_angliju_val/Konvencijas/EXPLANATORY_REPORT_Convention_of_23_November_2007_on_the_International_Recovery_of_Child_Support_and_Other_Forms_of_Family_Maintenance.doc].

8. Tāpēc Rokasgrāmatā nav sniegtas atbildes vai norādes par visiem jautājumiem, kuri rodas saistībā ar starptautiskajām lietām. Piemēram, tas, ar kādiem dokumentiem ir jāpaziņo pusēm par atbilstīgi Konvencijai iesniegtu pieteikumu vai kādā formā ir jāpieņem lēmums par uzturlīdzekļiem, būs atkarīgs no katras valsts iekšējās prakses un tiesību aktiem. Tāpēc, lai gan sociālo dienestu darbinieki var izmantot Rokasgrāmatu kā galveno informācijas avotu par Konvencijas praktisko piemērošanu, papildus vienmēr ir jāņem vērā katras valsts iekšējā prakse un tiesību akti.

B. Rokasgrāmatas struktūra

9. Šī nav grāmata, kas noteikti jāizlasa no sākuma līdz beigām jeb no vāka līdz vākam.

10. Tā ir sadalīta dažādās daļās, aptverot visus tādu pieteikumu vai pieprasījumu veidus, kurus var iesniegt atbilstīgi Konvencijai. Tā kā jebkurš pieteikums vai pieprasījums attiecas uz divām valstīm — nosūtītāju valsti, t. i., pieprasītāju valsti, un saņēmēju valsti, t. i., pieprasījuma saņēmēju valsti —, abi šie gadījumi ir apskatīti atsevišķās nodaļās. Nodaļā par "nosūtāmajiem" pieteikumiem ir aplūkotas pieprasītājas valsts īstenotās procedūras, savukārt nodaļā par "saņemtajiem" pieteikumiem — procedūras, ko veic pieprasījuma saņēmēja valsts.

11. Katrā nodaļā ir aprakstīts gan pats pieteikums, norādītas situācijas, kurās to var iesniegt, un konkrētu gadījumu piemēri, gan arī ir iekļautas diagrammas, kurās soli pa solim izklāstīts, kādas procedūras jāveic saistībā ar pieteikuma vai pieprasījuma pārvaldību. Katras nodaļas beigās ir sniegtas atsauces uz papildu materiāliem un atbildes uz bieži uzdotajiem jautājumiem (BUJ).

12. Uz visiem pieteikumiem un pieprasījumiem attiecas vairāki kopēji aspekti, un tāpēc, lai nevajadzētu tos atkārtot katrā nodaļā, tie ir izklāstīti Rokasgrāmatas sākuma daļā, t. i., 1., 2. un 3. nodaļā. Minētajās nodaļās sniegts katra iespējamā pieteikuma un pieprasījuma veida īss skaidrojums un pēc tam norādīta Rokasgrāmatas nodaļa, kurā var izlasīt detalizētu aprakstu.

13. Ievadnodaļās ir izklāstīta arī Konvencijas darbības joma, t. i., uz kuriem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem Konvencija attiecas, bet uz kuriem neattiecas, un izskaidrota Konvencijas piemērošanas paplašināšanas vai ierobežošanas iespēja. Visbeidzot, ir aplūkoti vispārīgi jautājumi, piemēram, personiskās informācijas aizsardzības nozīme un tas, ka saistībā ar pieteikumiem, kas iesniedzami atbilstīgi Konvencijai, ir jānodrošina faktiska piekļuve procedūrām un juridiskajai palīdzībai.

14. Rokasgrāmatas 2. nodaļā ir izskaidroti Rokasgrāmatā biežāk lietotie termini. Šie skaidrojumi nav juridiskas definīcijas. Vairāki izmantotie termini ir definēti Konvencijā, un tajā arī norādīts, ka "interpretējot šo konvenciju, ir jāņem vērā tās starptautiskā būtība un nepieciešamība veicināt vienveidīgumu tās piemērošanā".[2]

15. Rokasgrāmatas 2. nodaļā sniegtie skaidrojumi palīdzēs sociālo dienestu darbiniekiem izprast Konvencijas mērķi un tajā lietoto valodu, jo īpaši tajās jomās, uz kurām attiecinātie jēdzieni vai formulējumi ievērojami atšķiras no tiem, kuri, iespējams, tiek izmantoti iekšējos tiesību aktos vai praksē. Lai atvieglotu darbu sociālo dienestu darbiniekiem, kuriem jāievēro Konvencijas noteikumi, atsevišķās nodaļās ir dotas norādes par šiem skaidrojumiem.

16. Visbeidzot, Rokasgrāmatas 15. nodaļā ir sniegti norādījumi par to, kā aizpildīt veidlapas, kuras ieteicams izmantot, lai iesniegtu Konvencijā paredzētos pieteikumus un pieprasījumus.

---

[2] 53. pants.

C. Rokasgrāmatas izmantošana

17. Ja nepārzināt lietas, kas ir saistāmas ar Konvencijas piemērošanu, vispirms būtu jāizskata Rokasgrāmatas 1. nodaļa "Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu pārskats". Tajā ir izskaidroti dažādie Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu veidi, kā arī sniegtas norādes uz Rokasgrāmatas daļu, kurā būtu jāmeklē informācija katrā konkrētajā gadījumā.

18. Pēc tam skatiet 3. nodaļu un pārliecinieties, ka konkrētā uzturlīdzekļu lieta atbilst Konvencijas darbības jomai. Ja tā minētajai darbības jomai neatbilst, šī rokasgrāmata un Konvencijā paredzētie procesi netiks piemēroti. Ja lieta Konvencijas darbības jomai atbilst, skatiet nodaļu par konkrēto pieteikuma veidu un izpildiet vai nu saņemšanas, vai arī nosūtīšanas procedūras.

D. Citi informācijas avoti

19. Vispusīgākā informācija par Konvencijas saturu ir sniegta iepriekš minētajā Paskaidrojošajā ziņojumā. Ja atbilde uz Jūsu jautājumu par lietu, kas saistāma ar Konvencijas piemērošanu, nav sniegta šajā rokasgrāmatā, skatiet attiecīgo Konvencijas pantu un atbilstošo sadaļu Paskaidrojošajā ziņojumā. Jūs pārliecināsieties, ka Paskaidrojošajā ziņojumā ir dotas atbildes uz daudziem tehniska rakstura jautājumiem, kuri nav aplūkoti šajā rokasgrāmatā. Papildus Paskaidrojošajam ziņojumam ir pieejami daudzi provizoriskie dokumenti un ziņojumi, kuros izklāstīta pamata un tehniskā informācija, kas tika izmantota un ņemta vērā Konvencijas izstrādes sarunās. Visi šie ziņojumi ir pieejami Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

20. Atbildes uz jautājumiem par citas valsts tiesību aktiem un praksi saistībā ar uzturlīdzekļu lietām bieži ir sniegtas šīs valsts aprakstā, ko līgumslēdzēja valsts ir iesniegusi Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences Pastāvīgajam birojam. Valsts aprakstā ir iekļauta informācija par izpildes pasākumiem, par uzturlīdzekļu lēmumu pieņemšanas principiem un grozīšanas ierobežojumiem, kā arī ir norādīts, vai pieteikumi parasti tiek izskatīti administratīvos vai tiesas procesos. Valsts aprakstā ir pieejama arī kontaktinformācija un ir izklāstītas jebkādas īpašas prasības, kuras attiecīgā valsts piemēro saistībā ar Konvenciju iesniedzamajiem pieteikumiem. Valsts aprakstā ir iekļautas arī saites uz valsts tīmekļa vietnēm vai līdzīgiem informācijas avotiem. Valsts apraksts ir pieejams arī Hāgas Konferences tīmekļa vietnē.[3]

21. Visbeidzot, sociālo dienestu darbiniekiem, protams, būtu jāņem vērā savas valsts iekšējā prakse un procedūru materiāli, kā arī, ja nepieciešams, jāmeklē atbildes par juridisko interpretāciju pienācīgos juridiskajos resursos, piemēram, valsts juridiskajās rokasgrāmatās vai vēršoties pie valsts juristiem. Tā kā daudzās valstīs jau ir uzkrāta ievērojama pieredze starptautisko uzturlīdzekļu lietu pārvaldībā, sociālo dienestu darbiniekiem, kuriem vajadzīga palīdzība starptautisku lietu izskatīšanā, ir plaši pieejams ekspertu atbalsts.

---

[3] Atsevišķas valstis, iespējams, ir izvēlējušās neizmantot ieteikto valsts apraksta veidlapu, taču Konvencijas 57. pantā ir noteikts, ka visām līgumslēdzējām valstīm ir jāsniedz Pastāvīgajam birojam vienāda veida informācija. Šī informācija būs pieejama arī Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

E. Vēl daži pēdējie ieteikumi

22. Strādājot ar pieteikumiem, kas saistāmi ar Konvenciju, Jūs ievērosiet, ka procedūrās ir likts skaidrs uzsvars uz procesa vienkāršumu, pieteikumu un pieprasījumu ātru izskatīšanu, efektīvu izpildes pasākumu izmantošanu, kā arī abu lietā iesaistīto valstu pastāvīgu saziņu. Būtībā šie ir vissvarīgākie Konvencijas mērķi, un tas ir atspoguļots arī Konvencijas 1. pantā. Ja, īstenojot Konvenciju, šos mērķus izdosies sasniegt, tiks nodrošināti konkrēti un ilgstoši ieguvumi bērniem un ģimenēm visā pasaulē. Lai to panāktu, sociālo dienestu darbiniekiem, kuri strādā ar uzturlīdzekļu lietām, ir jāiegulda nopietns darbs un pūles. Mēs ceram, ka šī rokasgrāmata šajā procesā būs noderīgs instruments.

1. nodaļa.
Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu pārskats

23. Šajā nodaļā ir aprakstīti to Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu veidi, kurus var iesniegt ar **Centrālās iestādes** starpniecību. Šī nodaļa būtu jālasa kopā ar 3. nodaļu, kurā sniegta būtiska informācija par Konvencijas darbības jomu un piemērošanu konkrētos gadījumos.

Centrālā iestāde ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā. Attiecīgie pienākumi ir izklāstīti Konvencijas II un III nodaļā.

24. Šīs nodaļas sākumā ir sniegts to pieteikumu un pieprasījumu pārskats, kurus var iesniegt atbilstīgi Konvencijai. Tad seko vairākas diagrammas, kurās ilustrēts, kā noteikt, kurš pieteikums vai pieprasījums ir atbilstošs saskaņā ar Konvenciju.

25. Jānorāda, ka šajā nodaļā ir paredzēts sniegt tikai vispārīgu pārskatu par dažādajiem pieteikumu un pieprasījumu veidiem; sīkāku informāciju par katru veidu skatiet speciālajās nodaļās. Tāpēc šajā nodaļā iekļautajos piemēros un diagrammās ir ilustrēti tikai visizplatītākie pieteikumu vai pieprasījumu iesniegšanas gadījumi un sniegtā informācija nav tik detalizēta kā Rokasgrāmatas speciālajās nodaļās.

26. Kad ir noteikts iesniedzamā pieteikuma vai pieprasījuma veids, varat skatīt 3. nodaļu, lai noskaidrotu, vai tas ietilpst Konvencijas darbības jomā, un pēc tam — konkrēto Rokasgrāmatas nodaļu, kurā attiecīgais pieteikuma vai pieprasījuma veids ir aprakstīts. Rokasgrāmatas 2. nodaļā ir izskaidroti galvenie šajā rokasgrāmatā izmantotie termini.

I. Konvencijā paredzēto pieteikumu un pieprasījumu apraksts

27. Šajā daļā ir sniegta pamatinformācija par dažāda veida Konvencijā paredzētajiem ***pieteikumiem*** (atzīšanas, atzīšanas un izpildes, izpildes, pieņemšanas, grozīšanas) un ***pieprasījumiem*** (***īpašu pasākumu pieprasījumi***), kurus var iesniegt ar centrālo iestāžu starpniecību, kā arī aprakstīts, kādos apstākļos katru attiecīgo veidu var izmantot. Norādīti arī faktori, no kuriem atkarīgs, vai pieteikumu vai pieprasījumu var iesniegt.

Ieteikums. *Lasot šo rokasgrāmatu, ievērosiet, ka tajā ir nodalīti* ***tieši pieprasījumi*** *un* ***pieteikumi****. Pieteikums ir Konvencijā paredzēta prasība, ko iesniedz ar centrālās iestādes starpniecību, piemēram, pieteikums par atzīšanu un izpildi. Tiešs pieprasījums ir prasība, ko kompetentajai iestādei iesniedz bez starpniekiem (piem., tiešs pieprasījums pieņemt lēmumu par laulātā uzturlīdzekļiem), ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav paplašinājusi Konvencijas piemērošanu, attiecinot to arī uz šāda veida pieteikumu.*

Taču jānorāda, ka Konvencijas 7. pantā paredzētais ***īpašu pasākumu pieprasījums*** *ir šā noteikuma izņēmums. Šāda veida pieprasījumus iesniedz ar centrālās iestādes starpniecību. Sk. 13. nodaļu.*

A. Konvencijā paredzēto pieteikumu pārskats

28. To pieteikumu veidi, kurus var iesniegt saskaņā ar šo konvenciju, ir uzskaitīti Konvencijas 10. pantā. Situācijas, kad personas (vai dažkārt valsts iestāde) var iesniegt šos pieteikumus, ir raksturotas turpmāk dotajā tabulā.

Situācija	Pieteikums, ko var iesniegt atbilstīgi Konvencijai
Pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis pieprasījuma saņēmējas valsts lēmumu par uzturlīdzekļiem un vēlas panākt tā izpildi šajā valstī.	Pieteikums par izpildi
Pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis līgumslēdzējas valsts lēmumu un vēlas panākt tā atzīšanu vai atzīšanu un izpildi citā valstī.	Pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi
Pieteikuma iesniedzējs vēl nav saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, un atbildētājs dzīvo citā līgumslēdzējā valstī.	Pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu
Pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, taču ir vajadzīgs jauns lēmums, jo pastāv sarežģījumi saistībā ar pieņemtā lēmuma atzīšanu vai izpildi citā līgumslēdzējā valstī.	Pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu
Pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis līgumslēdzējas valsts lēmumu par uzturlīdzekļiem, taču vēlas panākt tā grozīšanu, un atbildētājs (pretējā puse) dzīvo citā līgumslēdzējā valstī.	Pieteikums par lēmuma grozīšanu

1. attēls. Pieteikumu veidi

29. Kā redzams 1. attēlā, Konvencijā ir paredzēti četri vispārīgi pieteikumu veidi. Saistībā ar katras kategorijas pieteikumiem ir iespējami vairāki un dažādi iznākumi. Četri galvenie pieteikumu veidi ir šādi:

- pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi;
- pieteikums par pieņemta lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi;
- pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu, tostarp, ja vajadzīgs, par izcelsmes noteikšanu;
- pieteikums par pieņemta lēmuma par uzturlīdzekļiem grozīšanu.

30. Kreditors var iesniegt visus uzskaitītos pieteikumus, un dažus no tiem saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punktu drīkst iesniegt arī parādnieks.

1. Pieteikums par pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi

31. Šo pieteikumu iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējs jau ir saņēmis ***lēmumu par uzturlīdzekļiem*** un vēlas panākt tā atzīšanu vai atzīšanu un izpildi valstī, kas nav viņa/viņas dzīvesvietas valsts. Atzīšanas un izpildes procesā pieteikuma iesniedzējam nav jāiesniedz pieprasījuma saņēmējai valstij pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu, lai tas varētu saņemt uzturlīdzekļus, jo šajā procesā tiek panākts, ka jau pieņemtu lēmumu citā valstī izpilda tāpat kā lēmumu, kas būtu sākotnēji pieņemts šajā valstī. Abām valstīm ir jābūt Konvencijas līgumslēdzējām valstīm, un lēmumam ir jābūt pieņemtam līgumslēdzējā valstī.

__Lēmumā par uzturlīdzekļiem__ ir noteikts parādnieka pienākums maksāt uzturlīdzekļus un var būt paredzēta arī automātiska korekcija ar indeksēšanu, prasība samaksāt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus, maksājumus ar atpakaļejošu datumu vai procentus, kā arī izmaksu vai papildizdevumu aprēķins.

a) gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

32. Vairumā gadījumu pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt lēmuma atzīšanu un izpildi, lai varētu iekasēt uzturlīdzekļu maksājumus un, ja vajadzīgs, sākt izpildes procesu. Atsevišķos gadījumos pieteikuma iesniedzējs pieprasa tikai lēmuma atzīšanu. Piemēram, parādnieks var pieprasīt tikai atzīt citas valsts lēmumu, lai ierobežotu vai atliktu citā lēmumā noteiktu maksājumu izpildi, savukārt kreditors var pieprasīt tikai lēmuma atzīšanu, ja viņš/viņa neprasa citas valsts palīdzību lēmuma izpildē.

b) piemērs

33. D dzīvo valstī A un ir saņēmusi valsts A lēmumu, kurā viņas bijušajam vīram prasīts maksāt uzturlīdzekļus viņas trim bērniem. Viņas bijušais vīrs dzīvo valstī B. D vēlas panākt lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas ***līgumslēdzēja valsts***.

__Līgumslēdzēja valsts__ ir valsts, kurai Konvencija ir saistoša, jo valsts ir pabeigusi Konvencijā prasīto ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas procesu.

34. Valsts A centrālā iestāde pārsūtīs pieteikumu par lēmuma ***atzīšanu un izpildi*** valstij B. Valsts B centrālā iestāde nosūtīs lēmumu kompetentajai iestādei, kas to reģistrēs izpildei vai paziņos par tā izpildi. Bijušo vīru informēs par lēmuma atzīšanu un viņam tiks dota iespēja to apstrīdēt. Ja bijušais vīrs pēc lēmuma atzīšanas nemaksās uzturlīdzekļus brīvprātīgi, valsts B kompetentā iestāde veiks vajadzīgos pasākumus, lai panāktu lēmuma izpildi un nosūtītu maksājumus uz valsti A.[4]

Piemērojamais Konvencijas pants — 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkta a) apakšpunkts.

Sk. 4. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi par atzīšanu un izpildi" un 5. nodaļu "Saņemtie pieteikumi par atzīšanu un izpildi".

---

[4] Centrālajai vai kompetentajai iestādei Konvencijā ir prasīts "sekmēt" izpildi un maksājumu iekasēšanu un pārskaitīšanu. Attiecīgie īstenošanas pasākumi katrā valstī ir atšķirīgi. Sk. 10. nodaļu, kurā aprakstīta lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde.

2. Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi

35. Šis ir visvienkāršākais Konvencijā paredzētais pieteikums. Pieteikumā tiek prasīts, lai līgumslēdzēja valsts izpildītu tās pieņemtu lēmumu vai lēmumu, ko tā jau ir atzinusi, un palīdzētu pārskaitīt maksājumus kreditoram.

36. Šis pieteikums atšķiras no iepriekš aprakstītā pieteikuma par atzīšanu un izpildi ar to, ka izpildāmo lēmumu ir pieņēmusi vai jau atzinusi valsts, kas to izpildīs (pieprasījuma saņēmēja valsts). Tāpēc pirms lēmuma izpildes nav jāpanāk tā atzīšana.[5]

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos ir uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

a) gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

37. Šo pieteikumu iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis tās valsts pieņemtu vai atzītu lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā atbildētājs dzīvo, gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi. Pieteikuma iesniedzējs var prasīt, lai šī valsts izpildītu tās pieņemto vai atzīto lēmumu. Pieteikuma iesniedzējam, lai iesniegtu pieprasījumu, nav jādodas uz lēmuma pieņēmēju valsti. Viņa/viņas vietā pieteikumu par lēmuma izpildi pieprasījuma saņēmējai valstij pārsūtīs pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valsts centrālā iestāde. Abām valstīm ir jābūt Konvencijas līgumslēdzējām valstīm.

b) piemērs

38. F dzīvo valstī A un ir saņēmusi lēmumu par uzturlīdzekļiem no valsts B, kurā dzīvo viņas bērna tēvs. Viņa vēlas panākt šā lēmuma izpildi valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

39. Atbilstīgi Konvencijai F var lūgt valsts A centrālajai iestādei viņas vārdā pārsūtīt pieteikumu par izpildi valstij B. F nav jāiesniedz pieteikums par lēmuma atzīšanu, jo lēmumu ir pieņēmusi valsts B. Valsts B centrālā iestāde izskatīs pieteikumu un nosūtīs to valsts B kompetentajai iestādei, kas to izpildīs. Ja parādnieks nemaksās uzturlīdzekļus brīvprātīgi, kompetentā iestāde lēmuma izpildes panākšanai izmantos valsts tiesību aktos paredzētos pasākumus.

Pieprasītāja valsts *ir valsts, kurā dzīvo pieteikuma iesniedzējs un kurā iesniegts Konvencijā paredzētais pieteikums vai pieprasījums.*

Pieprasījuma saņēmēja valsts *ir valsts, kas saņem pieteikumu vai pieprasījumu un kurai lūdz to izskatīt. Parasti tā ir atbildētāja dzīvesvietas valsts.*

Piemērojamais Konvencijas pants — 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

Sk. 6. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi par izpildi" un 7. nodaļu "Saņemtie pieteikumi par izpildi".

---

[5] Kā norādīts 4. nodaļā, lai lēmumu atzītu un izpildītu pieprasījuma saņēmējā valstī, tam jābūt pieņemtam līgumslēdzējā valstī (sk. Paskaidrojošā ziņojuma 240. punktu). Ja lēmuma pieņēmēja valsts nav Konvencijas līgumslēdzēja valsts, pieteikumu par izpildi var iesniegt tad, ja pieprasījuma saņēmēja valsts attiecīgo lēmumu jau ir atzinusi vai nu citā līgumā, vai arī valsts tiesību aktos. Pretējā gadījumā ir jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu.

3. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu

40. Šo pieteikumu iesniedz, lai saņemtu lēmumu, kurā paredzēti uzturlīdzekļi pieteikuma iesniedzējam, viņa/viņas bērniem vai citām personām.[6] Pieteikuma iesniedzējam jālūdz savas dzīvesvietas valsts centrālajai iestādei viņa/viņas vārdā pārsūtīt pieteikumu par lēmuma pieņemšanu, tostarp, ja vajadzīgs, par izcelsmes noteikšanu, tās valsts centrālajai iestādei, kurā dzīvo parādnieks.[7] Abām valstīm ir jābūt Konvencijas līgumslēdzējām valstīm.

a) gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

41. Šo pieteikumu iesniedz tad, ja vēl nav pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem vai ja pieteikuma iesniedzējs šādu lēmumu ir saņēmis, taču noteiktu iemeslu dēļ to nevar atzīt vai izpildīt valstī, kurā dzīvo parādnieks vai kurā lēmums ir jāizpilda.

b) piemērs

42. G dzīvo valstī A, viņai ir četrus gadus vecs bērns. Viņa nav bijusi precējusies ar bērna tēvu, un bērna izcelsme nav noteikta. Bērna tēvs patlaban dzīvo valstī B. G vēlas panākt, lai viņš sāktu maksāt bērna uzturlīdzekļus. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

43. Atbilstīgi Konvencijai valsts A centrālā iestāde pārsūtīs pieteikumu par ***lēmuma par bērna uzturlīdzekļiem pieņemšanu*** valsts B centrālajai iestādei. Valsts B centrālā iestāde veiks vajadzīgos pasākumus, lai sāktu lēmuma pieņemšanas procesu; parasti tas notiek, nododot pieteikumu kompetentajai iestādei. Valsts B kompetentā iestāde veicinās izcelsmes noteikšanu. To var izdarīt, veicot paternitātes testu, un iestāde tieši vai ar centrālo iestāžu starpniecību sazināsies ar māti par viņas un bērna testa veikšanu. Atsevišķās valstīs izcelsmi iespējams noteikt arī tiesiskā procesā, vai arī vecāks var izcelsmi apstiprināt. Pēc lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas valstī B tās kompetentā iestāde vajadzības gadījumā nodrošinās lēmuma izpildi un maksājumi tiks pārskaitīti mātei uz valsti A. Viņai nebūs jāiesniedz papildu pieteikums.[8]

Piemērojamais Konvencijas pants — 10. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkts.

Sk. 8. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu" un 9. nodaļu "Saņemtie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu".

4. Pieteikums par pieņemta lēmuma grozīšanu

44. Šo pieteikumu iesniedz, ja lēmums par uzturlīdzekļiem ir pieņemts, taču kāda no pusēm vēlas panākt tā grozīšanu.

a) gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

45. Pieteikumu par lēmuma grozīšanu var iesniegt tad, ja ir mainījušās kreditora vai bērnu vajadzības vai parādnieka spēja maksāt uzturlīdzekļus. Pieteikuma iesniedzējam (kreditors vai parādnieks) jālūdz savas dzīvesvietas valsts centrālajai iestādei pārsūtīt pieteikumu par lēmuma grozīšanu pretējās puses dzīvesvietas valstij (vai valstij, kurā lēmums būtu jāgroza). Ja pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību

---

6 Pieteikumu par lēmuma pieņemšanu attiecībā uz "citām personām" var iesniegt vienīgi tad, ja Konvencijas darbības joma ir attiecināta arī uz šīm personām. Konvencijas darbības joma ir aplūkota 3. nodaļā.

7 Atbilstīgi Konvencijas 10. panta 3. punktam lēmumu par pieteikumiem pieņem atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem un piemēro arī tās piekritības noteikumus. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 248. punktu.

8 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 108. punktu par termina "sekmēt" lietojumu.

aktos tas ir atļauts, lēmums tiks grozīts vai tiks pieņemts jauns lēmums.[9] Ja grozītais lēmums netiek pieņemts valstī, kurā tas būs jāizpilda, pēc tā pieņemšanas, iespējams, ir jāpanāk lēmuma atzīšana.

46. Jānorāda, ka Konvenciju nepiemēro visās situācijās, kad starptautiskā uzturlīdzekļu lietā iesaistīta persona vēlas panākt jau pieņemta lēmuma grozīšanu. Bieži pieteikumu nevar iesniegt atbilstīgi Konvencijas 10. pantam un pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz savas mītnes valsts vai lēmuma pieņēmējas valsts kompetentai iestādei tiešs pieprasījums par lēmuma grozīšanu. Taču Konvencijā ir paredzēti pieteikumu pārsūtīšanas mehānismi, kurus var izmantot, ja persona nolemj vai ir spiesta iesniegt pieteikumu vienā līgumslēdzējā valstī un pabeigt procesu citā līgumslēdzējā valstī.[10]

b) piemērs

47. H ir saņēmusi valstī A pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā viņas bijušajam vīram prasīts maksāt uzturlīdzekļus viņu diviem bērniem. Bērnu tēvs ir pārcēlies uz valsti B, un lēmums tiek izpildīts valstī B. H vēlas panākt uzturlīdzekļu apmēra palielinājumu, jo kopš lēmuma pieņemšanas ir pieauguši viņas bijušā vīra ienākumi.

48. Ja H nolems iesniegt Konvencijā paredzēto pieteikumu par lēmuma grozīšanu, valsts A centrālā iestāde H vārdā nosūtīs pieteikumu par ***pieņemta lēmuma grozīšanu*** valsts B centrālajai iestādei. Bijušais vīrs par to tiks informēts, un lieta tiks izskatīta valstī B. Kad grozītais lēmums būs pieņemts, to varēs izpildīt valstī B.

Piemērojamais Konvencijas pants — 10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts, 10. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts.

Sk. 11. nodaļu "Pieteikumi par lēmuma grozīšanu" un 12. nodaļu "Grozīšanas procedūras".

B. Īpašu pasākumu pieprasījums

49. Papildus četriem atbilstīgi Konvencijai iesniedzamo pieteikumu veidiem tajā paredzēti arī konkrēti papildu pieprasījumi, ar kuriem var vērsties centrālajā iestādē, ja pieteikuma iesniedzējs vēl nav iesniedzis pieteikumu. Tie ir īpašu pasākumu pieprasījumi. Konvencijā nav noteikts, kāda palīdzība jāsniedz, saņemot šādu pieprasījumu, un veicamos pasākumus nosaka pieprasījuma saņēmēja valsts.

50. Konvencijas 7. pantā ir uzskaitīti seši iespējamie pieprasījumi, ko ar centrālās iestādes starpniecību var iesniegt citai centrālajai iestādei. Ir iespējams pieprasīt īpašus pasākumus, lai:

1) palīdzētu noteikt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu;
2) palīdzētu iegūt informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un finanšu stāvokli, tostarp informāciju par aktīviem;
3) sekmētu dokumentāru vai citu pierādījumu iegūšanu;
4) nodrošinātu palīdzību, nosakot izcelsmi;
5) uzsāktu vai sekmētu pagaidu līdzekļu iegūšanu uzturlīdzekļu pieteikuma izskatīšanas laikā;
6) sekmētu dokumentu nodošanu.

---

9 Sk. 10. panta 3. punktu. Lēmums par pieteikumu tiks pieņemts atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem, tostarp piekritības noteikumiem.

10 Sk. 11. un 12. nodaļu. Konvencijā ir paredzēti ierobežojumi, kas var ietekmēt parādnieka spēju panākt pieņemta lēmuma grozīšanu, jo īpaši tad, ja kreditors dzīvo lēmuma pieņēmējā valstī.

a) gadījumi, kad tiek iesniegts īpašu pasākumu pieprasījums

51. Īpašu pasākumu pieprasījumu iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējam vajadzīga ierobežota palīdzība saistībā ar Konvencijā paredzētā pieteikuma par lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu iesniegšanu. Palīdzību var prasīt arī, lai konstatētu, vai ir jāiesniedz pieteikums. To var lūgt arī iekšējas uzturlīdzekļu lietas izskatīšanas laikā, ja kāds no šīs lietas elementiem ir starptautisks.

b) piemērs

52. J dzīvo valstī A, un viņai ir divi bērni. Viņas un bērnu tēva laulība ir šķirta, un J ir saņēmusi lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā bijušajam vīram pieprasīts maksāt uzturlīdzekļus. J uzskata, ka bērnu tēvs dzīvo valstī B vai valstī C, jo viņam abās valstīs ir radinieki. Viņa vēlas panākt lēmuma izpildi, taču nezina, uz kuru valsti sūtīt pieteikumu.

53. Atbilstīgi Konvencijai valsts A centrālā iestāde var pieprasīt, lai valsts B vai valsts C centrālā iestāde palīdzētu noteikt bērnu tēva atrašanās vietu. Tiks iesniegts īpašu pasākumu pieprasījumu, kurā norādīs, ka J vēlas iesniegt pieteikumu par lēmuma atzīšanu un izpildi, tiklīdz būs noteikta bērnu tēva / atbildētāja atrašanās vieta. Valsts B vai valsts C centrālā iestāde noskaidros, vai atbildētājs atrodas valstī, lai valsts A pēc tam varētu nosūtīt dokumentāciju attiecīgajai centrālajai iestādei.

Piemērojamais Konvencijas pants — 7. pants.

Sk. 13. nodaļu "Nosūtāmie īpašu pasākumu pieprasījumi", 14. nodaļu "Saņemtie īpašu pasākumu pieprasījumi" un 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

II. Pieteikuma veida noteikšana

54. Noteikt to, kāda veida pieteikums iesniedzams konkrētajā situācijā, ir diezgan vienkārši. Ir iespējami dažādi varianti, un tie ir ilustrēti turpmāk redzamajās diagrammās.

55. Jānorāda, ka šajā sadaļā apzināti ir sniegta ļoti vispārīga informācija. Valsts var precizēt tajā piemērojamo Konvencijas darbības jomu, iesniedzot atrunas un deklarācijas. Piemēram, tā var iesniegt atrunu, kurā paziņo, ka piemēros Konvenciju tikai bērniem, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu. Šāda atruna ietekmētu to, kā konkrētajā valstī izskatīs pieteikumus par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi attiecībā uz bērniem, kas ir vecāki par 18 gadiem. Šis aspekts ir sīkāk aprakstīts 3. nodaļā.

1. Ja lēmums jau ir pieņemts

IESPĒJAMIE PIETEIKUMU VEIDI,
JA LĒMUMS PAR UZTURLĪDZEKĻIEM JAU IR PIEŅEMTS
10. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta a) apakšpunkts

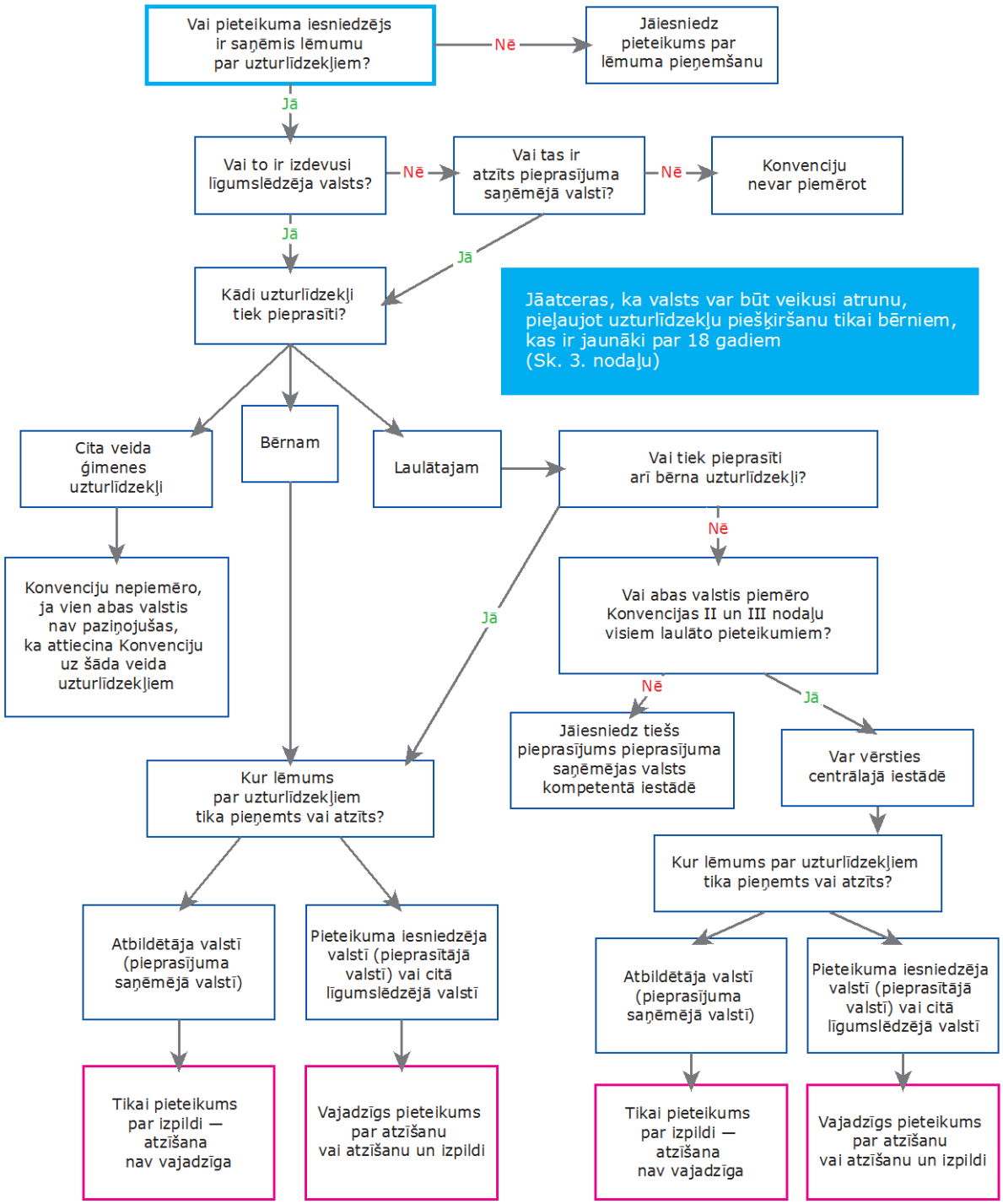

2. attēls. Iespējamie pieteikumu veidi, ja lēmums par uzturlīdzekļiem jau ir pieņemts

2. Ja lēmums nav pieņemts vai nav izpildāma lēmuma

56. Nākamajā diagrammā ir ilustrēts, kā var rīkoties, ja lēmums par uzturlīdzekļiem nav pieņemts vai ja attiecīgo lēmumu nevar atzīt vai izpildīt, piemēram, tāpēc, ka valsts ir iesniegusi Konvencijā paredzētu atrunu.

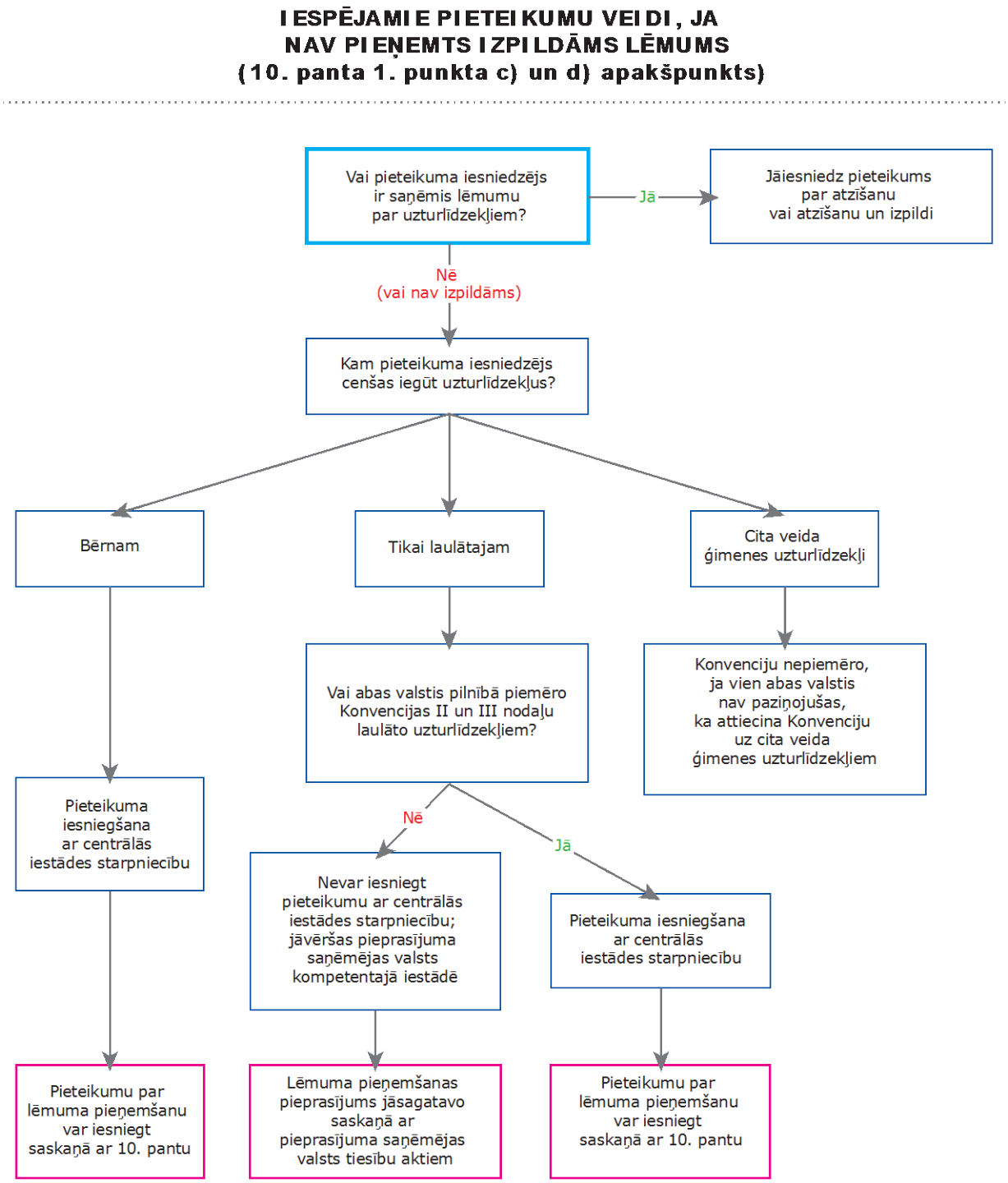

3. attēls. Iespējamie pieteikumu veidi, ja nav izpildāma lēmuma

3. Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt lēmuma grozīšanu

57. Atsevišķos gadījumos pieteikuma iesniedzējs var gribēt panākt lēmuma grozīšanu, lai tajā ņemtu vērā pušu vai bērna jaunos apstākļus. Īstenojamais process nedaudz atšķiras atkarībā no tā, vai lēmuma grozīšanu pieprasa parādnieks vai kreditors.

58. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir ilustrēts process, kas jāīsteno, ja lēmuma grozīšanu vēlas panākt kreditors.

KREDITORU IESNIEGTI PIETEIKUMI PAR LĒMUMA GROZĪŠANU (10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts)

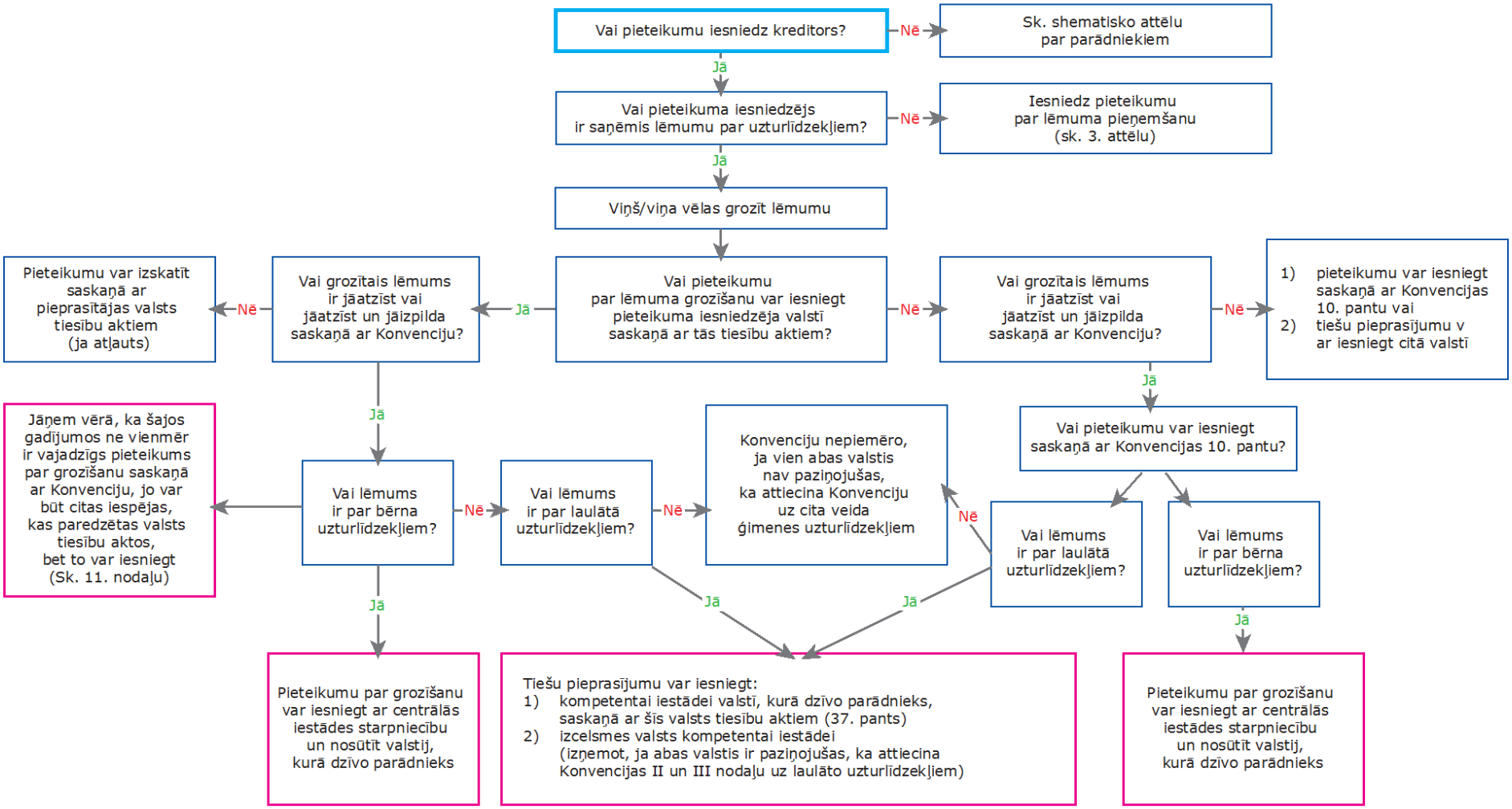

4. attēls. Ja pieteikumu par lēmuma grozīšanu iesniedz kreditors

59. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir ilustrēts process, kas jāīsteno, ja lēmuma grozīšanu vēlas panākt parādnieks. Kā redzams diagrammā, pieteikumi nedaudz atšķiras, jo gadījumā, ja kreditors dzīvo lēmuma pieņēmējā valstī, tai ir priekšroka grozīšanas pieteikuma izskatīšanā.

PARĀDNIEKA IESNIEGTI PIETEIKUMI PAR LĒMUMA GROZĪŠANU (10. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts)

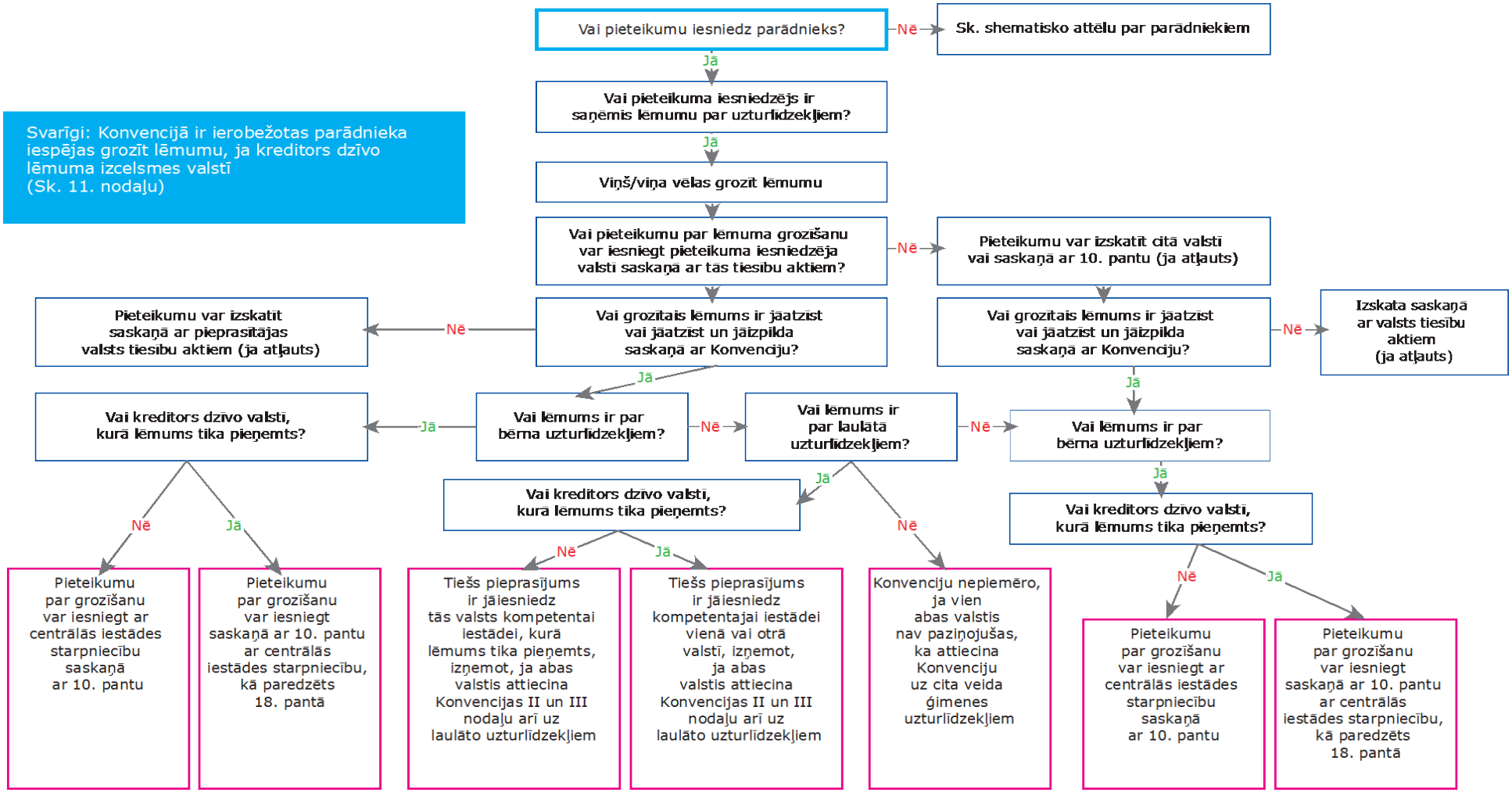

5. attēls. Ja pieteikumu par lēmuma grozīšanu iesniedz parādnieks

4. Ja pieteikuma iesniedzējam ir vajadzīga palīdzība

60. Atsevišķos gadījumos pieteikuma iesniedzējam pirms Konvencijā paredzētā pieteikuma iesniegšanas būs vajadzīga noteikta centrālās iestādes palīdzība. Lai varētu iesniegt Konvencijā paredzēto pieteikumu, var vajadzēt papildu informāciju, dokumentus vai pierādījumus par izcelsmi. Saskaņā ar Konvenciju pieteikuma iesniedzējs var iesniegt arī īpašu pasākumu pieprasījumu, lai lūgtu centrālās iestādes palīdzību valsts iekšējā uzturlīdzekļu lietā, ja kāds no šīs lietas elementiem ir starptautisks. Šiem pieprasījumiem piemēro Konvencijas 7. pantu. Turpmāk redzamajā diagrammā ir ilustrēts, kā jārīkojas šādu pieprasījumu gadījumā.[11]

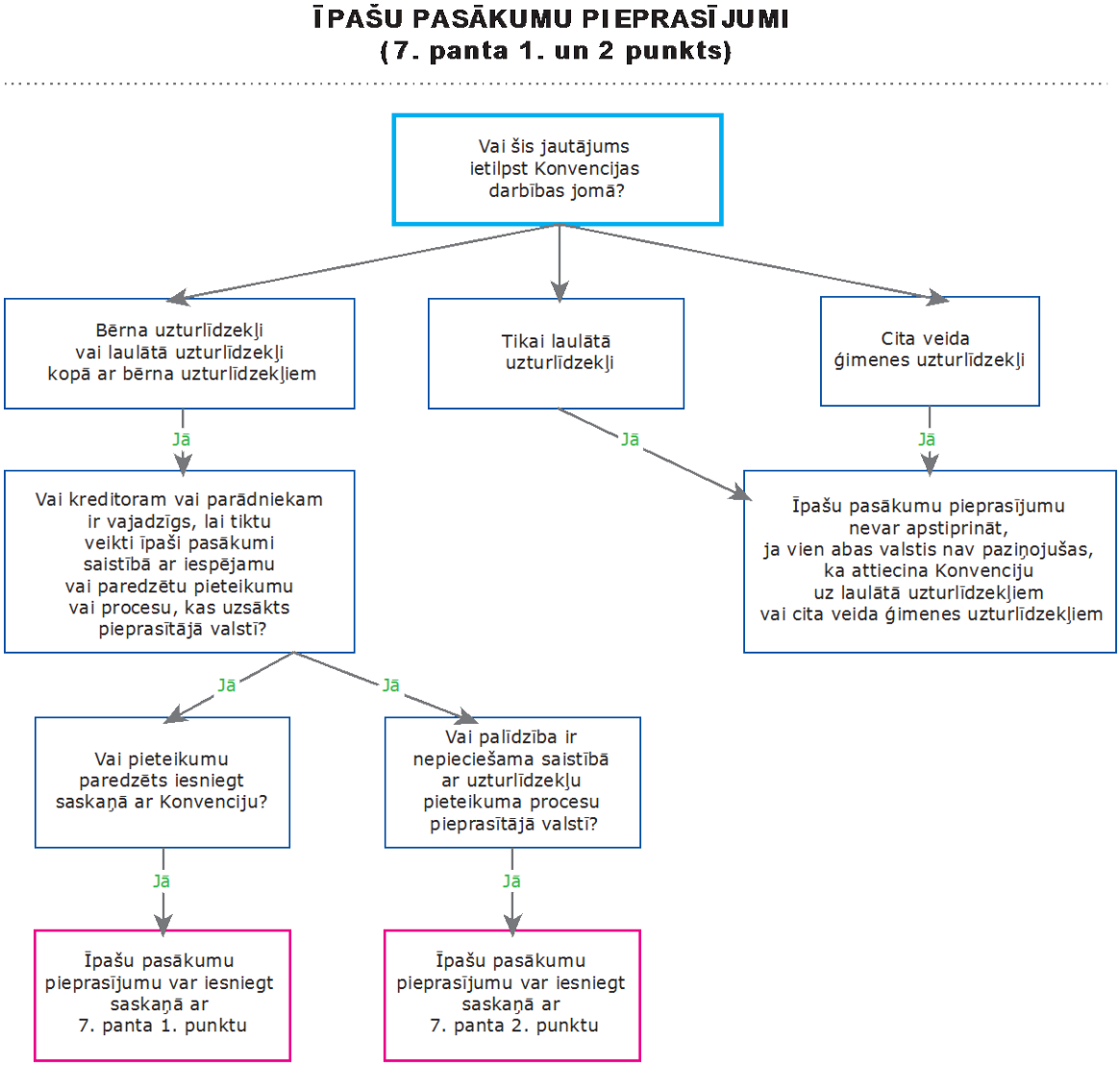

6. attēls. Īpašu pasākumu pieprasījumi

[11] Ja abas valstis ir 1965. gada 15. novembra Konvencijas par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu civillietās vai komerclietās (1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencija) vai 1970. gada 18. marta Konvencijas par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs civillietās vai komerclietās (1970. gada Pierādījumu konvencija) dalībvalstis, sk. 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

2. nodaļa.
Terminu skaidrojumi

A. Nodaļas mērķis

61. Konvencijā izmantotie termini ir apstiprināti četrus gadus ilgās sarunās un apspriedēs. Daži no tiem Konvencijā ir definēti. Tomēr daudzi citi tajā nav skaidroti un termina nozīme var būt atkarīga no tās valsts tiesību aktiem, kurā tiek izskatīta uzturlīdzekļu lieta.

62. Piemēram, Konvencijā nav definēts termins "izpilde". Lai gan šis termins Konvencijā ir plaši lietots, tika uzskatīts, ka nav jāsniedz tā definīcija, jo valstīs, kuras īsteno ar uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem saistītus pasākumus, šā termina nozīme lielākoties ir pietiekami skaidra, turklāt viens no būtiskajiem Konvencijas pamatprincipiem ir tas, ka tā būtu jāinterpretē plaši un liberāli.[12]

63. Tāpēc praksē to, vai konkrēta darbība ir uzskatāma par izpildi, nosaka par lēmuma izpildi atbildīgā kompetentā iestāde. Tomēr jāpiebilst, ka Konvencijā ir minēts, ka var veikt konkrētus pasākumus lēmuma izpildei, tādējādi norādot, kādas darbības parasti ir uzskatāmas par izpildi. Arī par termina "laulātais" nozīmi — lai konstatētu, vai uzturlīdzekļi ir laulātā uzturlīdzekļi — lems kompetentā iestāde, kas pieņems lēmumu (ja pieprasīta lēmuma pieņemšana), vai kompetentā iestāde, kas izskatīs atzīšanas pieprasījumu (ja pieprasīta lēmuma atzīšana un izpilde).

64. Nodaļas mērķis nav sniegt juridiskas vai galīgas Konvencijā izmantoto terminu definīcijas. Tajā ir sniegts Rokasgrāmatā izmantoto terminu glosārijs vai skaidrojumi un izskaidrota to nozīme Konvencijas piemērošanas lietu ***operatīvo darbību kontekstā***, lai lasītāji, kuri nepārzina starptautiskās uzturlīdzekļu lietas, varētu labāk izprast procedūras. Ja radušās šaubas par konkrēta Konvencijā izmantota vārda vai termina nozīmi, vienmēr būtu jāskata Paskaidrojošais ziņojums, kā arī starptautisko vai iekšējo tiesību aktu avoti.

B. Rokasgrāmatā izmantotie termini

Pievienošanās

65. Pievienošanās ir viens no procesiem, ko valsts var īstenot, lai kļūtu par Konvencijas līgumslēdzēju valsti.[13] Konvencijas 60. pantā ir noteikts, kad Konvencija stājas spēkā (kad ir pagājuši trīs mēneši no dienas, kad deponēts otrais ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas dokuments) un kad tā stājas spēkā konkrētā līgumslēdzējā valstī. Valstis, kas ir kļuvušas par Konvencijas līgumslēdzējām valstīm, ir norādītas Hāgas Konferences tīmekļa vietnē.

Sk. 58. un 60. pantu.

Administratīva iestāde

66. Atsevišķās valstīs uzturlīdzekļu lietas izskata valdības izveidota administratīva iestāde (dažkārt to dēvē par bērnu uzturlīdzekļu aģentūru), kuras uzdevums ir palīdzēt saņemt, izpildīt un grozīt lēmumus par uzturlīdzekļiem.[14]

---

12 Sk. skaidrojumu Paskaidrojošā ziņojuma 60.–65. punktā.
13 Paskaidrojošā ziņojuma 690. punkts.
14 Paskaidrojošā ziņojuma 432. punkts.

67. Konvencijas 19. panta 3. punktā administratīva iestāde ir definēta kā valsts iestāde, kuras lēmumi atbilst abiem šajā pantā noteiktajiem kritērijiem. Lēmumiem jābūt tādiem, kurus var pārsūdzēt vai pārskatīt attiecīgās valsts tiesu iestāde un kuriem ir tiesu iestādes lēmumiem līdzvērtīgs spēks un iedarbība tajā pašā jautājumā.

Sk. 19. panta 1. un 3. punktu.

Ierašanās

68. Ar šo terminu apzīmē personas klātbūtni kādā uzklausīšanas sēdē vai tās apmeklējumu. Atkarībā no valsts tiesību aktiem un procedūrām personas vai puses ierašanās var būt uzklausīšanas sēdes personīgs apmeklējums vai dalība tajā, izmantojot tālruni vai citus elektroniskus līdzekļus. Persona arī var "ierasties tiesvedībā", ja viņa/viņas vārdā to apmeklē vai tajā pārstāv advokāts vai cits pārstāvis. Piemērojot Konvenciju, tas, vai puse ieradās tiesvedībā, kurā pieņemts lēmums, ir būtiski, lai noteiktu, vai pieteikumam par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir jāpievieno paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā.

Sk. 25. un 29. pantu.

Sk. arī šķirkli "Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā".

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Pieteikuma iesniedzējs

69. Rokasgrāmatā ar terminu "pieteikuma iesniedzējs" apzīmē personu vai valdības iestādi ("valsts iestādi"), kas iesniedz pieprasījumu centrālajai iestādei par kādu no Konvencijas 10. pantā paredzētajiem pieteikumiem (pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu).

70. Dažviet Konvencijā noteikts, ka pieteikuma iesniedzējs var būt arī tiesvedībā iesaistīta persona vai puse, kas ierosinājusi pārsūdzības procesu. Piemēram, Konvencijas 23. panta 6. punktā pieteikuma iesniedzējs ir persona, kas pārsūdz lēmumu par lēmuma reģistrāciju izpildei vai paziņošanu par tā izpildi.

71. Pieteikuma iesniedzējs var būt kreditors, parādnieks vai bērna juridiskais pārstāvis. Atsevišķu pieteikumu gadījumā kreditors ir arī valsts iestāde.

Sk. 7., 10., 36. un 37. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 1. un 3. nodaļa.

Pieteikumi un pieprasījumi

72. Rokasgrāmatā un Konvencijā ir nodalīti "*pieteikumi*" un "*pieprasījumi*". Termins "pieteikums" attiecas uz pieteikumiem, ko iesniedz centrālajai iestādei atbilstīgi Konvencijas 10. pantam. Saskaņā ar šo pantu var iesniegt pieteikumu par lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu.

73. Tiešu pieprasījumu neiesniedz ar centrālās iestādes starpniecību. Tiešs pieprasījums ir tāds pieprasījums, ko persona tieši iesniedz kompetentai iestādei, piemēram, tiesai vai administratīvai iestādei. To neiesniedz saskaņā ar Konvencijas 10. pantu. Piemēram, kompetentai iestādei tieši iesniedz tāda lēmuma atzīšanas pieprasījumu, kas attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem.

74. Šā vispārīgā nodalījuma izņēmums ir Konvencijas 7. pants, kurā atļauts iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumus. Lai gan uz īpašiem pasākumiem neattiecas 10. pants, pieprasījumu iesniedz centrālajai iestādei un to dara cita centrālā iestāde.

Sk. 7., 10. un 37. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 1. un 3. nodaļa.

Autentisks dokuments

Sk. šķirkli "Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu".

Centrālā iestāde

75. Centrālā iestāde ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā. Šie pienākumi ir izklāstīti Konvencijas II un III nodaļā.[15]

76. Federālā valstī vai valstī ar autonomiem apgabaliem var būt vairākas centrālās iestādes.[16] Centrālā iestāde pārsūta pieteikumus citām valstīm un parasti nodrošina pieteikumu plūsmu un izskatīšanu. Daudzus centrālās iestādes pienākumus, ciktāl tas atļauts attiecīgās valsts tiesību aktos, centrālās iestādes uzraudzībā var pildīt valsts iestādes, piemēram, bērnu uzturlīdzekļu aģentūra.

Sk. 4., 5., 6., 7. un 8. pantu.

Kompetentā iestāde

77. Kompetentā iestāde ir attiecīgās valsts publiska iestāde vai amatpersona, kurai šīs valsts tiesību aktos ir uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus. Dažās valstīs attiecībā uz visiem vai dažiem no Konvencijas izrietošiem pienākumiem kompetentā iestāde var būt arī centrālā iestāde.

Sk. 6. pantu.

Līgumslēdzēja valsts

78. Līgumslēdzēja valsts ir valsts, kurai Konvencija ir saistoša, jo tā ir pabeigusi 58. pantā noteikto ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas procesu.

79. Termins "valsts" Rokasgrāmatā ir lietots ļoti bieži. Parasti ar to apzīmē suverēnu valsti, nevis valsts apakšvienību vai teritoriālu vienību, piemēram, provinci vai Amerikas Savienoto Valstu štatu. Tomēr atsevišķās situācijās termins "valsts" attiecas arī uz teritoriālu vienību. Tas ir noteikts Konvencijas 46. pantā. Piemēram, atsauci uz lēmuma pieņēmējas valsts kompetento iestādi var sniegt vai interpretēt kā attiecināmu uz konkrētas teritoriālās vienības tiesu vai administratīvu iestādi.[17]

Sk. 46. un 58. pantu.

---

15 Paskaidrojošā ziņojuma 85. punkts.
16 Paskaidrojošā ziņojuma 89. punkts.
17 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 637. punktu.

Konvencija

80. Ar terminu "Konvencija" Rokasgrāmatā apzīmē *2007. gada 23. novembra Hāgas Konvenciju par bērniem un citiem ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu starptautisko piedziņu*.

Valsts apraksts

81. Saskaņā ar Konvencijas 57. pantu katrai līgumslēdzējai valstij Hāgas Konferences Pastāvīgajam birojam ir jāiesniedz konkrēta informācija par tās tiesību aktiem, procedūrām un pasākumiem, ko tā veiks, lai īstenotu Konvenciju, tostarp apraksts par veidu, kā tā izskatīs lēmumu par uzturlīdzekļiem pieņemšanas, atzīšanas un izpildes pieprasījumus.[18]

82. Šīs informācijas sniegšanai līgumslēdzējas valstis var izmantot Hāgas Konferences ieteikto un publicēto valsts apraksta veidlapu. Valsts aprakstā būs norādīts, kādi īpaši dokumenti konkrētajā valstī ir nepieciešami, iesniedzot pieteikumus, un kādas ir piemērojamās prasības.

83. Valsts apraksta veidlapas izmantošana nav obligāta. Taču arī tad, ja valsts šo veidlapu neizmanto, tai tomēr jāsniedz Hāgas Konferences Pastāvīgajam birojam Konvencijas 57. pantā prasītā informācija.

84. Gan valsts apraksta veidlapa, gan visa informācija, ko līgumslēdzējas valstis sniegušas saskaņā ar 57. pantu, ir pieejama Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

Sk. 57. pantu.

Kreditors

85. Kreditors Konvencijas 3. pantā ir definēts kā persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju. Kreditors var būt gan persona, kas pieprasa uzturlīdzekļus pirmoreiz (piem., iesniedzot lēmuma pieņemšanas pieteikumu), gan persona, kas saņems uzturlīdzekļus atbilstīgi jau pieņemtam lēmumam.[19]

86. Ja līgumslēdzēja valsts ir attiecinājusi Konvencijas darbības jomu arī uz citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļu veidiem, tostarp neaizsargātām personām, kreditors var būt jebkura cita persona, kurai ir tiesības uz šādiem uzturlīdzekļiem.

87. Saskaņā ar 36. pantu atsevišķās Konvencijas sadaļās termins "kreditors" attiecas arī uz valsts iestādi. Valsts iestāde var būt kreditors tikai tad, ja tā iesniedz pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi vai jauna lēmuma pieņemšanu, jo jau pieņemtā lēmuma atzīšana ir atteikta 20. panta 4. punktā paredzēto iemeslu dēļ.

Sk. 3., 10. un 36. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

---

18 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 683. punktu.
19 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 66. punktu.

Parādnieks

88. Parādnieks Konvencijas 3. pantā definēts kā persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus. Atsevišķās valstīs šo personu dēvē par uzturlīdzekļu maksātāju, debitoru, vecāku, kam nav aizgādības tiesību, vai vecāku nerezidentu. Parādnieks nevar būt valsts iestāde, piemēram, sociālo pakalpojumu aģentūra.

89. Ja līgumslēdzēja valsts ir attiecinājusi Konvencijas darbības jomu arī uz citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļu veidiem, parādnieks var būt arī jebkura persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas šādi uzturlīdzekļi.

Sk. 3. un 10. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

Lēmums

90. Termins "lēmums" Konvencijā definēts saistībā ar pieteikumiem par atzīšanu un izpildi, pieteikumiem par izpildi un dažiem kompetentām iestādēm iesniedzamu pieprasījumu veidiem.

91. Lēmumā ir noteikts parādnieka pienākums maksāt uzturlīdzekļus un var būt paredzēta arī automātiska korekcija ar indeksēšanu, prasība samaksāt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus, maksājumus ar atpakaļejošu datumu vai procentus, kā arī izmaksu vai papildizdevumu aprēķins.[20]

92. Piemēram, ar šo terminu apzīmē arī tāda veida lēmumu, ko parasti pieņem tiesu iestāde un kas iekļauts tiesas spriedumā vai rīkojumā. Termins ir attiecināms arī uz administratīvas iestādes lēmumiem, ja tie atbilst Konvencijas 19. panta 3. punkta kritērijiem. Tāpēc Konvencijas darbības joma attiecas arī uz bērnu uzturlīdzekļu aģentūru novērtējumiem, kas sagatavoti, īstenojot administratīvu sistēmu, ja vien tie atbilst minētajiem kritērijiem.

Sk. 3. un 19. pantu.

Deklarācija

93. Deklarācija ir oficiāls paziņojums, ko līgumslēdzēja valsts iesniedz par konkrētiem Konvencijas pantiem vai prasībām. Uz deklarācijām attiecas Konvencijas 63. pants. Piemēram, kā noteikts 2. panta 3. punktā, valsts var deklarācijā paziņot, ka piemēros visu Konvenciju arī laulātā uzturlīdzekļiem. Deklarācijas var iesniegt, kad valsts pievienojas Konvencijai vai jebkurā laikā pēc tam. Deklarācijas var grozīt vai mainīt. Valsts iesniegtās deklarācijas ir uzskaitītas tās aprakstā, kā arī Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

Sk. 63. pantu.

---

[20] Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 434.–437. punktu.

Paziņošana par izpildi

94. Paziņošana par izpildi ir mehānisms, ko atsevišķas valstis var izmantot, lai piešķirtu citas valsts lēmumam tādu pašu spēku (atbilstīgi iekšējos tiesību aktos paredzētajiem ierobežojumiem), kā izpildītājā valstī pieņemtam lēmumam. Paziņošana par izpildi nav paziņojums par izpildāmību, proti, dokuments, kurā paziņo, ka lēmums ir izpildāms tā izcelsmes valstī, un kas jāiekļauj pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi dokumentācijā.

Sk. 23. panta 2. punktu un 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Lēmuma pieņemšana

95. Ar šo terminu apzīmē lēmuma par uzturlīdzekļiem saņemšanas procesu, ko īsteno, ja šāda lēmuma nav vai ja kāda iemesla dēļ nevar atzīt vai izpildīt jau pieņemtu lēmumu. Tā var ietvert arī izcelsmes noteikšanu, ja tas vajadzīgs, lai varētu pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem.

Sk. 10. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 8. un 9. nodaļa.

Izcelsmes noteikšana

96. Izcelsmes noteikšana ietver bērna bioloģiskās vai juridiskās izcelsmes noskaidrošanu uzturlīdzekļu saņemšanas nolūkā. Piemērojot Konvenciju, izcelsmes noteikšanu bieži pieprasa saistībā ar pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu, taču par to var iesniegt arī 7. pantā paredzēto īpašu pasākumu pieprasījumu.[21] Lai gan izcelsmi var noteikt, veicot ģenētisko testēšanu, to var konstatēt arī pēc tiesību prezumpcijas principa, pamatojoties uz pušu laulību vai kopdzīvi pirms bērna piedzimšanas, vai arī, ja vecāks atzīst vai apstiprina bērna izcelsmi.

Sk. 7. un 10. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 8. un 9. nodaļa.

Ex officio novērtēšana

97. *Ex officio* novērtēšana ir tāda novērtēšana, ko atzīšanas vai atzīšanas un izpildes tiesvedībā pēc savas iniciatīvas var veikt kompetentā iestāde. Novērtēšana ir paredzēta Konvencijas 23. panta 4. punktā un 24. panta 4. punktā.[22] Novērtēšanas posmā procesa pusēm nav tiesību iesniegt dokumentus.

98. Ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi deklarāciju par to, ka īstenos 24. pantā paredzēto procedūru, *ex officio* novērtēšanā atbilstīgi 23. pantam var izvērtēt, vai lēmuma reģistrācija izpildei vai paziņošana par tā izpildi būtu acīmredzami nesavienojama ar sabiedrisko kārtību.

---

21 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 174. punktu.
22 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 500. punktu.

99. Ja valsts īstenot Konvencijas 24. pantā paredzēto alternatīvo procedūru, *ex officio* novērtēšana nedaudz atšķirsies, jo kompetentajai iestādei būs jāizvērtē papildu pamatojumi.

Pilns šā procesa izklāsts ir sniegts 5. nodaļā.

Sk. 12. panta 8. punktu, 23. panta 4. punktu un 24. panta 4. punktu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Parāda piedziņa

100. Parāda piedziņa ir tiesībaizsardzības iestādes veikta to līdzekļu aizturēšana, kas citādi būtu jāizmaksā parādniekam. Paziņojumā vai rīkojumā par parāda piedziņu personai vai organizācijai, kura izmaksātu šos līdzekļus parādniekam, prasa tos samaksāt tiesībaizsardzības iestādei par labu uzturlīdzekļu kreditoram. Atsevišķās valstīs parāda piedziņu dēvē par līdzekļu arestēšanu vai aizturēšanu.

Sk. 34. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 10. nodaļa.

Pastāvīgā dzīvesvieta

101. Termins "pastāvīgā dzīvesvieta" Konvencijā nav definēts.[23] Tas ir izmantots vairākos Konvencijas pantos saistībā ar to, vai lēmumu var atzīt vai izpildīt. Tas, vai valstī ir personas pastāvīgā dzīvesvieta, ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem faktiem. Pastāvīgo dzīvesvietu var noteikt, ņemot vērā, piemēram, to, kur persona dzīvo, kur ir viņa/viņas primārā (jeb galvenā) dzīvesvieta, kur persona strādā vai mācās. Vienkārša atrašanās valstī nav pietiekams iemesls, lai to atzītu par pastāvīgo dzīvesvietu.

Sk. 20. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

Informācija Rokasgrāmatā — 5. nodaļa.

Jurisdikcija

102. Apstrīdot vai pārsūdzot lēmumu, ar ko atzīst vai atzīst un izpilda lēmumu par uzturlīdzekļiem, atbildētājs var apgalvot, ka nav izpildītas Konvencijas 20. pantā noteiktās atzīšanas un izpildes pamatprasības. Šajā kontekstā atzīšanas un izpildes pamatojumi un atsaukšanās uz jurisdikciju attiecas uz prasīto saistību starp procesa pusēm un valsti, kurā atrodas lēmuma pieņēmējs. Piemēram, tiesai var būt jurisdikcija pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem, ja abi vecāki dzīvo konkrētajā valstī. Tāpēc lēmumu, kuram ir šāds pamatojums, var atzīt un izpildīt.

Sk. 20. un 21. pantu.

---

[23] Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 63. un 444. punktu.

Legalizācija

103. Ar terminu "legalizācija" apzīmē atsevišķus oficiālus juridiskos procesus. Ar legalizācijas procedūru apliecina paraksta autentiskumu, dokumenta parakstītāja pilnvaras un, attiecīgā gadījumā, dokumentam uzliktā zīmoga vai spiedoga identitāti. Legalizācija neattiecas uz pamatdokumenta (t. i., legalizētā dokumenta) saturu. Atbilstīgi 41. pantam uz tiesvedību, ko īsteno, piemērojot Konvenciju, nedrīkst attiekties prasība par legalizāciju vai līdzīgu formalitāti, tostarp apliecinājuma (apostilles) izmantošanu.[24]

Sk. 41. pantu.

Aizturējums

104. Aizturējums ir juridiska apgrūtināšana vai prasība, ko var ierosināt pret personas īpašumu. Atsevišķās valstīs var pieprasīt piemērot aizturējuma tiesības parādnieka (no kuram pienākas uzturlīdzekļi) īpašumam, tostarp zemei un transportlīdzekļiem. Īpašuma pārdošanas gadījumā no pārdošanas ieņēmumiem var atgūt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus.

Sk. 34. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 10. nodaļa.

Uzturlīdzekļi

105. Termins "uzturlīdzekļi" ietver bērnu, laulātā vai partnera uzturēšanas pabalstu un ar bērna vai laulātā/partnera aprūpi saistītus izdevumus. Atbilstīgi Konvencijai valsts var attiecināt terminu "uzturlīdzekļi" arī uz uzturēšanas saistībām, kas izriet no cita veida ģimenes attiecībām.

106. Uzturlīdzekļus maksā parādnieks un saņem kreditors. Atkarībā no lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem uzturlīdzekļi var būt gan periodiski, gan vienreizēji maksājumi vai īpašuma nodošana.[25]

Sk. 2. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu (vienošanās par uzturlīdzekļiem)

107. Atbilstīgi 30. pantam vienošanos par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu var atzīt un izpildīt, ja valstī, kurā tā noslēgta, tā ir izpildāma kā lēmums. Attiecībā uz 10. pantā paredzētajiem pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi par "lēmumu" ir uzskatāma arī vienošanās par uzturlīdzekļiem.[26]

108. Termins "vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu" Konvencijas 3. pantā ir definēts kā rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu, ko var pārskatīt un grozīt kompetenta iestāde un ko:

- ir formāli sagatavojusi vai kā autentisku dokumentu reģistrējusi kompetenta iestāde; vai
- kompetenta iestāde ir apliecinājusi, sagatavojusi, reģistrējusi vai iegrāmatojusi lietā.

---

24 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 614. punktu.
25 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 65. punktu.
26 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 554. punktu.

109. Tādējādi šī definīcija attiecas gan uz atsevišķās valstīs izmantotiem autentiskiem dokumentiem, gan uz citās valstīs izmantotu privātu vienošanos. Piemēram, vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu, piemērojot Konvenciju, var būt vienošanās par uzturlīdzekļiem, ko laulības šķiršanas procesā noslēguši vecāki, vai vecāku starpniecības procesā pieņemts lēmums, ja vien šie dokumenti atbilst uzskaitītajiem kritērijiem.

110. Valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs vienošanos par uzturlīdzekļiem.

Sk. 3. un 30. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Lēmums par uzturlīdzekļiem

Sk. šķirkli "Lēmums".

Mantiskā stāvokļa izvērtējums

111. Konvencijā valstīm ir atļauts atsevišķos gadījumos veikt mantiskā stāvokļa izvērtējumu, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējam ir tiesības saņemt juridisko palīdzību Konvencijā paredzētajā procesā un vai šādu palīdzību pieteikuma iesniedzējam vai pusei jāsniedz bez maksas. Mantiskā stāvokļa izvērtējumā parasti ņem vērā pieteikuma iesniedzēja ienākumus un aktīvus vai citus finanšu apstākļus, kas ietekmēs pieteikuma iesniedzēja spēju apmaksāt juridisko palīdzību.

112. Konvencijas 16. pantā attiecībā uz konkrētiem pieteikumiem ir atļauts izmantot bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu un ņemt vērā bērna, nevis vecāka finanšu stāvokli. Atsevišķas valstis, nosakot, vai piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību, var pamatoties uz šo izvērtējumu.

Sk. 16. un 17. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

Lietas būtības izvērtējums

113. Konvencijā valstīm ir atļauts atsevišķos gadījumos izvērtēt lietas būtību, lai noteiktu, vai nodrošināt pieteikuma iesniedzējam bezmaksas juridisko palīdzību Konvencijā paredzētā tiesvedībā. Lietas būtības izvērtējumā parasti novērtē pieteikuma būtību vai sekmīga iznākuma iespējamību, ņemot vērā, piemēram, pieteikuma juridisko pamatu un to, vai, pamatojoties uz lietas faktiem, ir iespējams veiksmīgs rezultāts. Lietas būtības izvērtējumā aplūkotie aspekti ir atkarīgi no valsts, kura to veic.

Sk. 15. panta 2. punktu un 17. panta a) apakšpunktu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

Lēmuma grozīšana

114. Grozīšana ir process, ar ko maina jau pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem. Atsevišķās valstīs attiecīgo pieteikumu dēvē par pieteikumu par izmaiņām vai pieteikumu par lēmuma mainīšanu. Grozījumos var mainīt uzturlīdzekļu apmēru, maksāšanas biežumu vai citu lēmuma par uzturlīdzekļiem noteikumu. Konvencijā termins "grozīšana" ietver arī jauna lēmuma pieņemšanu, ja pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos nav paredzēta procedūra citas valsts lēmuma mainīšanai un ir atļauts vienīgi pieņemt jaunu lēmumu.[27] Pieteikumu par grozīšanu var iesniegt vai nu kreditors (atbilstīgi 10. panta 1. punkta e) vai f) apakšpunktam), vai arī parādnieks (atbilstīgi 10. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktam).

Sk. 10. un 18. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 11. nodaļa.

Pastāvīgais birojs / Hāgas Starptautisko privāttiesību konference

115. Hāgas Starptautisko privāttiesību konference (*HCCH*) ir starptautiska starpvaldību organizācija, kas izstrādā un koordinē daudzpusējus juridiskos instrumentus, veicinot administratīvo un tiesu iestāžu starptautisku sadarbību privāttiesību (jo īpaši attiecībā uz ģimenes un bērnu aizsardzību), civilprocesa un komerctiesību jomās.

116. Pastāvīgais birojs ir Hāgas Konferences sekretariāts, kas atbild par organizācijas ikdienas darbību.

117. Atbilstīgi Konvencijai līgumslēdzējām valstīm ir jāsniedz Pastāvīgajam birojam 57. pantā noteiktā informācija, kurā norādīts, kā valsts pildīs Konvencijas prasības. Pastāvīgais birojs arī vāks informāciju, tostarp statistiku un judikatūru, par Konvencijas īstenošanu.

Sk. 54. un 57. pantu.

Personas dati / personiska informācija

118. Personas dati ir informācija par personu, ko vāc, izmanto vai izpauž atbilstīgi Konvencijai īstenotā tiesvedībā. Tā ir personas identifikācijas informācija, piemēram, dzimšanas datums, adrese, ienākumu apmērs un darbavieta, kā arī valsts līmeņa identifikatori, piemēram, sociālās apdrošināšanas numuri, sociālā nodrošinājuma numuri, personas veselības apdrošināšanas numuri un līdzīgi šai personai unikāli numuri.[28]

119. Atbilstīgi Konvencijai personas datus drīkst izmantot vienīgi tajā nolūkā, kādā tie iegūti vai pārsūtīti, un to konfidencialitāte jānodrošina atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kas apstrādā informāciju. Personas datus vai personisku informāciju nedrīkst izpaust, ja šāda rīcība var apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību.[29]

Sk. 38., 39. un 40. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

---

27 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 264. punktu.
28 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 605. punktu.
29 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 608. punktu.

Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem

120. *2007. gada 23. novembra Hāgas Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem* ir starptautisks dokuments, kurā paredzēti vispārīgi noteikumi par piemērojamiem tiesību aktiem un kas papildina *2007. gada 23. novembra Hāgas Konvenciju par bērniem un citiem ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu starptautisko piedziņu*. Atsevišķas Konvencijas dalībvalstis, iespējams, ir parakstījušas arī Protokolu un piemēros to uzturlīdzekļu lietās.

Informācija Rokasgrāmatā — 8., 9. un 12. nodaļa.

Pagaidu pasākumi

121. Pagaidu pasākumi ir paredzēti Konvencijas 6. panta 2. punkta i) apakšpunktā un 7. pantā. Tā ir valstī ierosināta tiesvedība, ar ko nodrošināt pieteikuma par uzturlīdzekļiem apmierināšanu. Piemēram, pagaidu pasākumus var lūgt, lai novērstu aktīvu izlietošanu vai liegtu parādniekam iespēju atstāt valsti un tādējādi neļautu izvairīties no tiesvedības par uzturlīdzekļiem.[30]

Sk. 6. un 7. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 13. un 14. nodaļa.

Valsts iestāde

122. Termins "valsts iestāde" Konvencijā ir lietots divos atšķirīgos kontekstos.

123. Konvencijas 36. pantā valsts iestāde ir valdības iestāde, kas konkrētos apstākļos var iesniegt pieteikumu par uzturlīdzekļiem kā kreditors. Atbilstīgi 10. panta 1. panta a) un b) apakšpunktam valsts iestāde var iesniegt pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi. Ja 20. panta 4. punktā uzskaitīto iemeslu dēļ nav iespējams atzīt jau pieņemtu lēmumu, tā var iesniegt arī pieteikumu par lēmuma pieņemšanu.[31]

124. Valsts iestādei ir tiesības iesniegt pieteikumu tad, ja tā rīkojas kreditora vietā vai arī prasa atlīdzinājumu par uzturlīdzekļu vietā nodrošinātajiem labumiem.

125. Valsts iestādes ir minētas arī Konvencijas 6. panta 3. punktā. Šajā kontekstā tās ir tādas struktūras, kurām valsts tiesību aktos atļauts pildīt centrālās iestādes funkcijas. Par šo funkciju izpildi atbildīgā valsts iestāde ir jāuzrauga valsts kompetentajām iestādēm, un par tās līdzdalības apmēru Konvencijas piemērošanas lietās ir jāpaziņo Hāgas Konferences Pastāvīgajam birojam.

Sk. 6. panta 3. punktu un 36. pantu.

Ratifikācija

126. Ratifikācija ir viens no mehānismiem, ko valsts var izmantot, lai kļūtu par Konvencijas dalībvalsti. Konvencijas 60. pantā ir noteikts, kad Konvencija stājas spēkā (kad ir pagājuši trīs mēneši no dienas, kad deponēts otrais ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas dokuments) un kad tā stājas spēkā konkrētā līgumslēdzējā valstī. Valstis, kas ir kļuvušas par Konvencijas līgumslēdzējām valstīm, ir norādītas Hāgas Konferences tīmekļa vietnē.

Sk. 58. un 60. pantu.

---

30 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 176. punktu.
31 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 590. punktu.

Atzīšana

127. Lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšana ir procedūra, ar ko valsts kompetentā iestāde pieņem lēmuma izcelsmes valsts iestādes noteiktās tiesības un pienākumus uzturlīdzekļu nodrošināšanas jomā un piešķir šim lēmumam likumīgu spēku.[32] Vairumā gadījumu pieteikuma iesniedzējs pieprasa arī lēmuma izpildi, tāpēc pieteikums attiecas gan uz atzīšanu, gan izpildi. Taču pieteikuma iesniedzējs var prasīt arī tikai lēmuma atzīšanu. Atbilstīgi Konvencijas 26. pantam pieteikumam par atzīšanu piemēro tādas pašas prasības kā pieteikumam par atzīšanu un izpildi, izņemot to, ka prasība par lēmuma izpildāmību izcelsmes valstī tiek aizstāta ar prasību, ka lēmumam jābūt spēkā šajā valstī.

Sk. 19.–28. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Atzīšana un izpilde

128. Pieņemto lēmumu par uzturlīdzekļiem atzīšana un izpilde ir viens no svarīgākajiem Konvencijā paredzētajiem procesiem. Atzīšanas un izpildes mērķis ir nodrošināt vienā valstī pieņemta lēmuma spēkā esamību vai izpildāmību citā līgumslēdzējā valstī.[33] Pateicoties atzīšanas un izpildes procesam, kreditors var neprasīt jauna lēmuma pieņemšanu valstī, kurā lēmums jāizpilda, un pieprasījuma saņēmēja valsts var izpildīt jau pieņemto lēmumu.

Sk. 19.–28. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. un 5. nodaļa.

Pieprasītāja centrālā iestāde un pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde

129. Pieprasītāja centrālā iestāde ir tās valsts centrālā iestāde, kurā iesniedz pieteikumu vai pieprasījumu. Šī centrālā iestāde pārsūta pieteikumu pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei, kas izskatīs pieteikumu un to nosūtīs izpildei kompetentajai iestādei. Centrālās iestādes pienākumi ir uzskaitīti Konvencijas 7. pantā.

Sk. 7. pantu.

Pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts

130. ***Pieprasītāja valsts*** ir valsts, kurā dzīvo pieteikuma iesniedzējs un kurā iesniegts Konvencijā paredzētais pieteikums vai pieprasījums. ***Pieprasījuma saņēmēja valsts*** ir valsts, kurai lūdz izskatīt pieteikumu vai pieprasījumu. Parasti tā ir atbildētāja dzīvesvietas valsts.[34]

Sk. 10. un 12. pantu.

---

32 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 429. punktu.

33 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 490. punktu.

34 Termini "pieprasījuma saņēmēja valsts" un "pieprasītāja valsts" Konvencijā un Paskaidrojošajā ziņojumā nav definēti. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 64. punktu. Konvencijas 9. pantā ir ietverta termina "dzīvesvieta" definīcija, kas attiecas tikai uz šo noteikumu. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 228. punktu.

Atruna

131. Atruna ir līgumslēdzējas valsts oficiāls paziņojums, ko atbilstīgi Konvencijai var iesniegt konkrētos apstākļos un kurā norāda, ka attiecīgajā valstī konkrēti Konvencijas aspekti tiks piemēroti ierobežoti. Piemēram, valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka tā neatzīs un neizpildīs vienošanos par uzturlīdzekļiem. Atrunu iesniegšanas process ir izklāstīts Konvencijas 62. pantā. Valsts iesniegtās atrunas ir uzskaitītas valsts aprakstā. Visu valsts iesniegto atrunu pilns teksts ir pieejams arī Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā *"Child Support / Maintenance Section"* (Bērnu uzturlīdzekļi).

Sk. 62. pantu.

Atbildētājs

132. Atbildētājs ir persona, kas atbildēs vai reaģēs uz atbilstīgi Konvencijai iesniegtu pieteikumu vai pārsūdzību. Atbildētājs var būt kreditors vai parādnieks.

Sk. 11., 23. un 24. pantu.

Īpaši pasākumi

133. Īpaši pasākumi ir konkrēti pienākumi administratīvās sadarbības jomā, kas uzskaitīti 7. pantā un ko viena centrālā iestāde var pieprasīt citai centrālajai iestādei. Pieprasījumu iesniedz atsevišķi no pieteikuma par atzīšanu, atzīšanu un izpildi, pieņemšanu, izpildi vai grozīšanu. Īpašu pasākumu pieprasījumā var lūgt arī palīdzību:

- noteikt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu;
- iegūt informāciju par kreditora vai parādnieka ienākumiem un finanšu stāvokli, tostarp par aktīvu atrašanās vietu;
- noteikt bērna izcelsmi;
- iegūt dokumentus vai pierādījumus;
- nodot dokumentus;
- panākt starpposma vai pagaidu pasākumus.

Sk. 7. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 13. un 14. nodaļa.

Valsts

Sk. šķirkli "Līgumslēdzēja valsts".

Izcelsmes valsts

134. Ar šo terminu apzīmē valsti, kurā pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem. Izcelsmes valsts var būt un var nebūt pieteikuma iesniedzēja vai atbildētāja pašreizējā dzīvesvietas valsts. Tas, kura ir izcelsmes valsts, jāzina, lai, piemēram, noteiktu, kurai kompetentajai iestādei ir jāsagatavo pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi pievienojamais paziņojums par izpildāmību. Izcelsmes valsti var dēvēt arī par lēmuma pieņēmēju valsti.

135. Vienošanās par uzturlīdzekļiem gadījumā izcelsmes valsts, visticamāk, būs tā valsts, kurā šī vienošanās noslēgta vai noformēta.

Sk. 11., 20., 25. un 30. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. nodaļa.

Paziņojums par izpildāmību

136. Šis dokuments ir jāpievieno pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, lai paziņotu, ka lēmums ir izpildāms tā pieņēmējā valstī (izcelsmes valstī). Atsevišķās valstīs paziņojums par izpildāmību ir kompetentās iestādes sagatavots dokuments, kurā tā atzīst, ka lēmumam ir "likumīgs spēks", t. i., ka to šajā valstī var izpildīt. Paziņojums par izpildāmību nav paziņošana par izpildi, proti, viens no mehānismiem, ar ko dažas valstis atzīst vai atzīst un izpilda lēmumu.[35]

Sk. 23. panta 2. punktu un 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. nodaļa.

Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā

137. Šis dokuments ir jāpievieno pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, ja atbildētājs (bieži tas ir parādnieks) neieradās un nebija pārstāvēts izcelsmes valstī īstenotajā tiesvedībā. Tajā apstiprina, ka atbildētājam tika paziņots par tiesvedību, kurā pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem, un tika sniegta iespēja tikt uzklausītam vai ka atbildētājam tika paziņots par lēmumu un tika sniegta iespēja to apstrīdēt vai pārsūdzēt gan faktiski, gan juridiski ("pamatojoties uz faktiem un tiesību aktiem").[36]

Sk. 25. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 4. nodaļa.

Neaizsargāta persona

138. Neaizsargāta persona Konvencijas 3. pantā definēta kā persona, kas noteiktas invaliditātes vai personisko spēju nepietiekamības dēļ nespēj sevi uzturēt. Konvencija attiecas uz neaizsargātām personām vienīgi tad, ja pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts atbilstīgi 2. panta 3. punktam ir deklarējušas, ka attiecīgi paplašina tās piemērošanas jomu.

Sk. 2. pantu.

Informācija Rokasgrāmatā — 3. nodaļa.

---

35 Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks.

36 Informāciju par šā dokumenta sagatavošanu sk. 4. nodaļas III sadaļas B daļas 3. punktā "Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā".

3. nodaļa.
Vispārīgi aspekti saistībā ar pieteikumiem

1. daļa.
Konvencijas darbības joma

I. Nodaļas mērķis

139. Izskatot katru nosūtāmo vai saņemto Konvencijā paredzēto pieteikumu vai jebkuru īpašu pasākumu pieprasījumu, ir jāņem vērā vairāki apsvērumi un jāizpilda vairāki uzdevumi. Pirmais un svarīgākais aspekts ir "Konvencijas darbības joma", t. i., vai Konvencija vispār attiecas uz konkrēto pieteikumu vai pieprasījumu?

140. Ja Konvencijas darbības joma uz pieteikumu vai pieprasījumu neattiecas, Rokasgrāmatā aprakstītās procedūras netiek piemērotas. Šajā 3. nodaļas daļā ir norādīti faktori, ko ņem vērā, lai noteiktu, vai pieteikums atbilst Konvencijas darbības jomai un — vienlīdz svarīgi — ciktāl (pilnīgi vai daļēji) konkrētajam pieteikumam vai pieprasījumam piemēro Konvencijas noteikumus.

141. Nodaļas otrajā daļā ir aprakstīti tie aspekti, kas visām Konvencijā paredzētajām procedūrām ir kopēji, t. i., noteikumi par saziņas valodu, dokumentu un lēmumu tulkojumiem, personiskās informācijas aizsardzību, kā arī prasība par operatīvu piekļuvi procedūrām.

II. Konvencijas darbības joma

A. Vispārīga informācija

142. Lai noteiktu, ciktāl Konvencija jāpiemēro uzturlīdzekļu pieteikumam (pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu), ir ļoti svarīgi izprast tās darbības jomu. Konvencija neattiecas uz pilnīgi visiem uzturlīdzekļu pieteikumiem, ko var iesniegt, ja attiecīgās puses dzīvo dažādās valstīs, turklāt tas, ka pieteikumu iesniedz atbilstīgi Konvencijai, nenozīmē, ka tam automātiski piemēro visus Konvencijas noteikumus.

143. Tāpēc būtisks sākotnējais jautājums ir tas, vai uz konkrēto gadījumu attiecas Konvencijas nodaļas par pienākumiem administratīvās sadarbības jomā un centrālās iestādes funkcijām, tostarp juridiskās palīdzības sniegšanu, un noteikumi par pieteikumu saturu un pārsūtīšanu. Šie pienākumi ir izklāstīti Konvencijas II un III nodaļā.

144. Nosakot Konvencijas darbības jomu un to, vai uz konkrēto pieteikumu attiecas tās II un III nodaļa, vispirms jāņem vērā Konvencijas 2. pants. Tajā uzskaitīti uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumi, uz kuriem attiecas Konvencija, un noteikts, ciktāl līgumslēdzēja valsts var paplašināt vai ierobežot Konvencijas darbības jomu ar deklarāciju vai atrunu.

B. Galvenā piemērošanas joma — uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumi

145. Galvenā joma, uz ko attiecas Konvencija, ir turpmāk aprakstītie bērna un laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumi.

1. Bērnu uzturlīdzekļi

146. Visplašākajā nozīmē Konvencija attiecas uz bērnu uzturlīdzekļiem. Vispirms jānorāda, ka visas Konvencijas nodaļas attiecas uz visiem bērnu ***uzturlīdzekļu nodrošināšanas*** pienākumiem, ja:

- šis pienākums izriet no vecāku un bērna attiecībām;
- bērns nav sasniedzis 21 gada vecumu.

Uzturlīdzekļi *ietver uzturlīdzekļus bērniem, laulātajam vai partnerim un ar bērnu vai laulātā/partnera aprūpi saistītus izdevumus. Atbilstīgi Konvencijai valsts var attiecināt terminu "uzturlīdzekļi" arī uz uzturēšanas saistībām, kas izriet no cita veida ģimenes attiecībām.*

147. Līgumslēdzējas valstis var paplašināt vai ierobežot Konvencijas sākotnējo darbības jomu ar 3. sadaļā aprakstītajām deklarācijām vai atrunām.

2. Laulātā uzturlīdzekļi

148. Laulātā uzturlīdzekļiem Konvenciju nepiemēro tik plaši kā bērnu uzturlīdzekļiem.

149. Visa Konvencija, tostarp tās II un III nodaļas noteikumi, vienmēr attiecas uz pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, ja iepriekš aprakstītajā kontekstā prasību par laulātā uzturlīdzekļiem iesniedz kopā ar bērna uzturlīdzekļu prasību vai kā tās daļu.[37] Tādā gadījumā šos pieteikumus iesniedz abu valstu centrālajām iestādēm un ir jāievēro Konvencijas noteikumi par centrālajām iestādēm, piemēram, par pienākumu sniegt jaunāko informāciju un pārsūtīt lēmumus valsts kompetentajai iestādei.

150. Tomēr, ja pieteikums attiecas <u>tikai</u> uz laulātā uzturlīdzekļiem, II un III nodaļas noteikumus pieteikumam nepiemēro, ja vien attiecīgā valsts nav deklarējusi, ka attiecina visas Konvencijas darbības jomu arī uz laulātā uzturlīdzekļiem. Tas nozīmē, ka pieprasījumu vai pieteikumu <u>neiesniedz</u> ar centrālās iestādes starpniecību. Tas ir tieši jāiesniedz citas valsts kompetentajai iestādei. Šādus pieprasījumus dēvē par tiešiem pieprasījumiem kompetentai iestādei. Tā kā netiek iesaistītas centrālās iestādes, Konvencijas noteikumus par to darbībām nepiemēro, taču uz kompetentām iestādēm iesniegtiem tiešajiem pieprasījumiem attiecas citi noteikumi. Lēmumiem, kas attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem, vienmēr piemēro visus Konvencijas pantus, kas nav tās II un III nodaļas noteikumi.

151. Kā aprakstīts nākamajā sadaļā, līgumslēdzēja valsts var paplašināt savas centrālās iestādes līdzdalību visās ar laulātā uzturlīdzekļiem saistītajās lietās.

3. Atrunas un deklarācijas

152. Līgumslēdzēju valstu tiesības ierobežot vai paplašināt Konvencijas piemērošanu ir noteiktas tās 2. pantā.

---

[37] Konvencijā ir izmantota frāze "ja ir iesniegts pieteikums" par bērna uzturlīdzekļiem. Tas nenozīmē, ka prasībai par laulātā uzturlīdzekļiem jābūt iekļautai tajā pašā lēmumā, taču tai ir jābūt saistītai ar prasību par bērna uzturlīdzekļiem. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 47. punktu.

a) bērnu uzturlīdzekļi — bērna vecums

153. Atbilstīgi Konvencijai līgumslēdzēja valsts var iesniegt ***atrunu***, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu un to attiecina tikai uz bērniem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu. Līgumslēdzēja valsts var arī paplašināt Konvencijas (vai jebkuras tās daļas) piemērošanas jomu un to attiecināt uz bērniem, kas vecāki par 21 gadu.

Atruna *ir līgumslēdzējas valsts oficiāls paziņojums, ko atbilstīgi Konvencijai var iesniegt konkrētos apstākļos un kurā norāda, ka attiecīgajā valstī konkrētus Konvencijas aspektus piemēros ierobežoti.*

b) laulātā uzturlīdzekļi

154. Līgumslēdzēja valsts var iesniegt deklarāciju, ar ko attiecina Konvencijas II un III nodaļu uz atsevišķiem vai visiem pieteikumiem, kas ir saistīti ar laulātā uzturlīdzekļiem. Tādā gadījumā centrālās iestādes pienākumi, tostarp īpašu pasākumu pieprasījumu izteikšana vai atbildēšana uz tiem, un noteikumi par dažiem vai visiem pieteikumiem attieksies uz visiem laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem un pieprasījumiem.

c) citiem ģimenes locekļiem paredzēti uzturlīdzekļi

155. Konvencijā līgumslēdzējām valstīm ir atļauts iesniegt ***deklarāciju***, ar ko tiek paplašināta Konvencijas (vai kādas tās daļas) piemērošana, attiecinot to arī uz citiem no ģimenes attiecībām izrietošiem uzturlīdzekļiem. Tāpēc līgumslēdzēja valsts varētu piemērot Konvenciju arī tādiem uzturlīdzekļiem, kas izriet no radniecības vai citām ģimenes attiecībām. Līgumslēdzēja valsts var arī paplašināt Konvencijas darbības jomu, attiecinot to uz Konvencijā definētu neaizsargātu personu uzturlīdzekļiem.

Deklarācija *ir oficiāls paziņojums, ko līgumslēdzēja valsts iesniedz par konkrētiem Konvencijas pantiem vai prasībām. Uz deklarācijām attiecas Konvencijas 63. pants.*

d) vienošanās par uzturlīdzekļiem

156. Atbilstīgi Konvencijai līgumslēdzēja valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs un neizpildīs ***vienošanos par uzturlīdzekļiem***. Ja valsts ir iesniegusi šādu atrunu, tā var atzīt un izpildīt vienīgi Konvencijā definētos lēmumus par uzturlīdzekļiem. Valsts arī var paziņot, ka pieteikumus attiecībā uz vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi pieņem tikai ar centrālās iestādes starpniecību. Sk. 19. panta 4. punktu un 30. panta 7. punktu.

Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu
Konvencijas 3. pantā ir definēta kā rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu, ko ir formāli sagatavojusi vai kā autentisku dokumentu reģistrējusi kompetenta iestāde vai ko kompetenta iestāde ir apliecinājusi, sagatavojusi, reģistrējusi vai iegrāmatojusi lietā un ko kompetenta iestāde var pārskatīt vai grozīt.

4. Tādu atrunu sekas, ar kurām ierobežo Konvencijas piemērošanu

157. Kā minēts iepriekš, līgumslēdzēja valsts atbilstīgi Konvencijai var iesniegt atrunu, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanas jomu. Saskaņā ar 2. panta 2. punktu līgumslēdzēja valsts var ierobežot Konvencijas piemērošanu, to attiecinot tikai uz tādu bērnu uzturlīdzekļiem, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu. Tas nozīmē, ka šajā valstī Konvenciju nepiemēros pieteikumiem par uzturlīdzekļiem bērniem, kuri ir jaunāki par 18 gadiem.

158. Ja līgumslēdzēja valsts ir iesniegusi atrunu, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu, to attiecinot uz personām, kuras nav sasniegušas 18 gadu vecumu, tā nevar prasīt, lai citas valstis izskatītu pieteikumus par 18 gadus veciem vai vecākiem bērniem (2. panta 2. punkts un 62. panta 4. punkts).

159. Informācija par to, vai konkrēta līgumslēdzēja valsts ir iesniegusi atrunas, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu, ir pieejama Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "Child Support / Maintenance Section" (Bērnu uzturlīdzekļi).

5. Tādu deklarāciju sekas, ar kurām paplašina Konvencijas piemērošanu

160. Svarīgi: lai Konvencijas darbības jomas paplašinājumus varētu piemērot gan pieprasījuma saņēmējā valstī, gan pieprasītājā valstī, tiem abās valstīs ir "jāsakrīt". Tas nenozīmē, ka pilnīgi visiem paplašinājumiem abās valstīs jābūt vienādiem; "jāsakrīt" ir tikai attiecīgajai daļai.

__Deklarācija__ ir oficiāls paziņojums, ko līgumslēdzēja valsts iesniedz par konkrētiem Konvencijas pantiem vai prasībām.

161. Piemēram, ja līgumslēdzēja valsts A (pieprasītāja valsts) ir paplašinājusi visu Konvencijas pantu, tostarp tās II un III nodaļas, piemērošanu, to attiecinot uz neaizsargātu personu uzturlīdzekļiem, līgumslēdzējai valstij B (pieprasījuma saņēmējai valstij) nav jāpieņem pieteikums par lēmuma par neaizsargātas personas uzturlīdzekļiem pieņemšanu, ja vien tā nav ***paziņojusi***, ka attiecina Konvencijas darbības jomu arī uz neaizsargātu personu uzturlīdzekļiem, tostarp piemēro II un III nodaļu pieteikumiem par lēmuma par neaizsargātu personu uzturlīdzekļiem pieņemšanu. Šajā piemērā valsts A un valsts B deklarācijas var nebūt identiskas, taču tām "jāsakrīt" attiecībā uz pieteikumiem par lēmuma par neaizsargātu personu uzturlīdzekļiem pieņemšanu, jo abas valstis ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz pieteikumiem par lēmuma pieņemšanu.

162. Informācija par to, vai konkrēta līgumslēdzēja valsts ir iesniegusi deklarācijas, ar ko paplašina Konvencijas piemērošanu, ir pieejama Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā *"Child Support / Maintenance Section"* (Bērnu uzturlīdzekļi).

6. Gadījumu piemēri

1. piemērs

163. K dzīvo valstī A. Viņa ir saņēmusi lēmumu par uzturlīdzekļiem, kas pieņemts valstī A un kurā prasīts, lai L maksā divu bērnu — 10 un 12 gadus vecu — un laulātā uzturlīdzekļus. L ir bērnu tēvs un dzīvo valstī B. K vēlas panākt lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

Vai šajā gadījumā piemēro Konvenciju?

164. Konvenciju šai lietai piemēro. Bērni nav sasnieguši 21 gada vecumu, un lieta attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem, kas izriet no vecāku un bērna attiecībām. Tā kā laulātā uzturlīdzekļu atzīšanas un izpildes pieprasījums ir iesniegts kopā ar prasību par bērna uzturlīdzekļiem, arī šai prasībai piemēro visus Konvencijas noteikumus.

2. piemērs

165. M dzīvo valstī A un ir saņēmusi valstī A pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā paredzēta uzturlīdzekļu nodrošināšana vienam bērnam, kam patlaban ir 20 gadu. M vēlas panākt lēmuma izpildi attiecībā uz bērna tēvu, kas patlaban dzīvo valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

Vai šajā gadījumā piemēro Konvenciju?

166. Tā kā lieta attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem, kas izriet no vecāku un bērna attiecībām, Konvencija tiek piemērota, ja vien valsts A vai valsts B nav iesniegusi atrunu, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu, to attiecinot tikai uz bērniem, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu. Ja vai nu valsts A, vai arī valsts B ir iesniegusi šādu atrunu, Konvenciju šai lietai nepiemēro.

3. piemērs

167. N dzīvo valstī A un vēlas panākt, lai tiktu pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem viņas bērnam — sešus mēnešus vecam — un par laulātā uzturlīdzekļiem viņai. Bērna tēvs (N bijušais vīrs) dzīvo valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

Vai šajā gadījumā piemēro Konvenciju?

168. Konvenciju piemēro pieteikumam par lēmuma par bērna uzturlīdzekļiem pieņemšanu. Taču N nevar izmantot centrālās iestādes pakalpojumus vai Konvencijas noteikumus par pieteikumiem attiecībā uz lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem *pieņemšanu*, ja vien gan valsts A, gan valsts B nav paplašinājušas II un III nodaļas piemērošanu, to attiecinot arī uz laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem jeb, konkrētāk, uz laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu noteikšanu.

169. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir parādīts, kā jāpiemēro noteikumi par Konvencijas darbības jomu, lai noteiktu, vai Konvenciju vai kādu tās daļu piemēro konkrētam uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumam.

KONVENCIJAS DARBĪBAS JOMAS NOTEIKŠANA

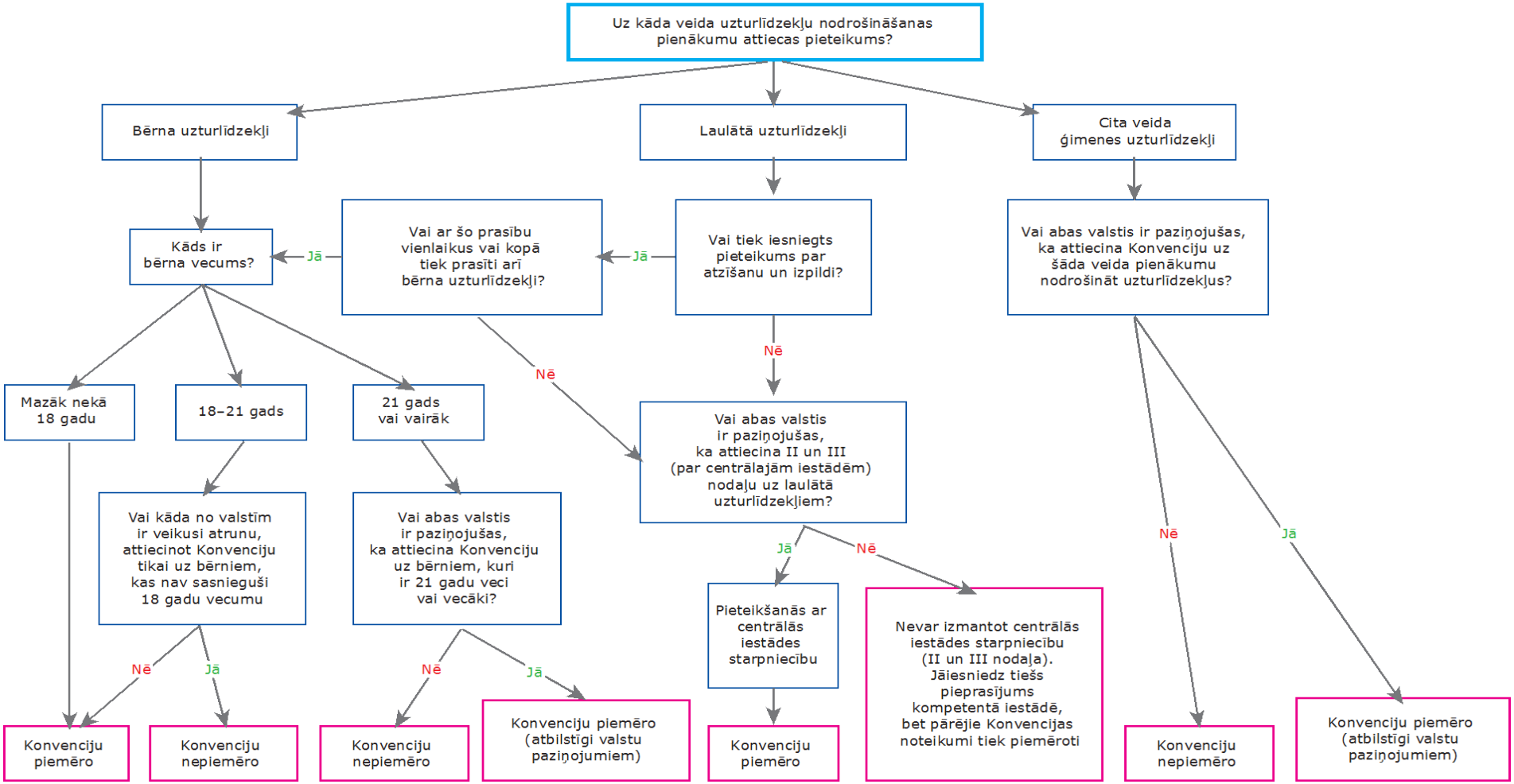

7. attēls. Kā noteikt, vai pieteikums atbilst Konvencijas darbības jomai?

C. Citi faktori, kas ietekmē Konvencijas piemērojamību

170. To, kā konkrētā situācijā tiek piemērota Konvencija, ietekmē arī vairāki citi faktori, tostarp tas:

- vai puses dzīvo valstīs, kas ir Konvencijas līgumslēdzējas valstis;
- vai pieteikumu iesniedz parādnieks vai kreditors;
- vai pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem;
- kur ir pieņemts attiecīgais lēmums;
- kur ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta.

1. Vai puses dzīvo valstīs, kas ir Konvencijas līgumslēdzējas valstis?

171. Konvenciju var piemērot tad, ja pieteikuma iesniedzējs (persona, kas iesniedz pieteikumu vai pieprasa Konvencijā paredzētu palīdzību) dzīvo valstī, kas ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

172. Ja pieteikuma iesniedzējs dzīvo valstī, kas ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts, taču atbildētāja (personas, kas atbildēs uz pieteikumu) dzīvesvietas valsts nav pievienojusies Konvencijai vai — gadījumā, kad atbildētājs ir parādnieks, — viņam/viņai nav aktīvu vai ienākumu līgumslēdzējā valstī, pieteikuma iesniedzējs nevarēs atsaukties uz Konvenciju, lai panāktu lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu. Tādā gadījumā būtu ieteicams, lai pieteikuma iesniedzējs vērstos pie jurista, lai noskaidrotu, vai prasītos uzturlīdzekļus var iegūt citā veidā.

173. Ja pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valsts nav Konvencijas līgumslēdzēja valsts, savukārt atbildētājs/parādnieks dzīvo vai viņam/viņai ir aktīvi līgumslēdzējā valstī, pieteikuma iesniedzēja valsts centrālā iestāde neiesaistīsies, taču pieteikuma iesniedzējs var iesniegt tiešu palīdzības pieprasījumu atbildētāja valsts kompetentajai iestādei.[38]

174. Ja neviena no pusēm nedzīvo līgumslēdzējā valstī, Konvencija lietai netiek piemērota, taču, iespējams, pieteikuma iesniedzējs var panākt lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu vai izpildi ar citām viņa/viņas dzīvesvietas valstī pieejamām procedūrām.

175. To, vai attiecīgā valsts ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts, var uzzināt Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

2. Vai pieteikumu iesniedz parādnieks vai kreditors?

176. Pieteikumu Konvencijā paredzētam tiesiskās aizsardzības līdzeklim var iesniegt kreditors, parādnieks vai valsts iestāde. ***Kreditors*** ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. ***Parādnieks*** ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. ***Valsts iestāde*** ir valdības struktūra, kas kreditoram ir nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā vai rīkojas kreditora vietā vai vārdā.

---

[38] Jāpiebilst, ka noteikumi un procedūras, kas piemērojami attiecībā uz lietām, kuras kompetentā iestāde uzņemas tieši, pilnībā tiek noteikti atbilstīgi valsts tiesību aktiem. Tāpēc šādā situācijā pieteikuma iesniedzējam būtu jāsazinās ar kompetento iestādi, lai noskaidrotu, kā iesniedzams pieteikums.

Kāpēc jānosaka pieteikuma iesniedzējs?

177. Pieteikuma iesniedzējs jāidentificē tāpēc, ka 10. pantā ir noteikts, kam ir tiesības iesniegt katru pieteikumu.

178. ***Kreditors*** var iesniegt jebkuru turpmāk minēto pieteikumu:

- pieteikums par lēmuma atzīšanu vai lēmuma atzīšanu un izpildi;
- pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi;
- pieteikums par lēmuma pieņemšanu, tostarp, ja vajadzīgs, par izcelsmes noteikšanu, — gadījumā, ja iepriekšēja lēmuma nav;
- pieteikums par lēmuma pieņemšanu, ja lēmums ir pieņemts, taču to nevar atzīt vai izpildīt;
- pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts vai valsts, kas nav pieprasījuma saņēmēja valsts, pieņemta lēmuma grozīšanu.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

179. ***Parādnieks*** var iesniegt tikai šādus Konvencijā paredzētos pieteikumus:

- pieteikums par lēmuma atzīšanu nolūkā panākt iepriekšēja lēmuma ierobežojumus vai tā izpildes atlikšanu;
- pieteikums par tāda lēmuma grozīšanu, kas pieņemts pieprasījuma saņēmējā valstī vai citā valstī, kura nav pieprasījuma saņēmēja valsts.

Parādnieks *ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus. Atsevišķās valstīs šo personu dēvē par uzturlīdzekļu maksātāju, debitoru, vecāku, kam nav aizgādības tiesību, vai vecāku nerezidentu.*

180. ***Valsts iestāde*** var iesniegt tikai šādus pieteikumus:

- pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi;
- pieteikumu par citā valstī pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi;
- pieteikumu par lēmuma pieņemšanu, taču tikai tad, ja nevar atzīt jau pieņemtu lēmumu, jo valsts ir iesniegusi atrunu saskaņā ar Konvencijas 20. panta 2. punktu.

Valsts iestāde *ir valdības iestāde, kas konkrētos apstākļos var iesniegt uzturlīdzekļu pieteikumu kā kreditors.*

181. Tāpēc valsts iestāde nevar, piemēram, atsaukties uz Konvenciju, lai ierosinātu jau pieņemta lēmuma grozīšanu, un parādnieks nevar pieprasīt Konvencijā paredzētos procesus, lai panāktu lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu.

182. Turklāt Konvencijā ir paredzēti ierobežojumi attiecībā uz tādas juridiskās palīdzības apmēru, kas saistībā ar jebkādu pieteikumu ir sniedzama kreditoram vai parādniekam. Sk. 3. nodaļas 2. daļas III sadaļu, kurā izklāstīta prasība par juridiskās palīdzības sniegšanu.

3. Vai pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem?

183. ***Lēmums par uzturlīdzekļiem*** ir tiesu vai administratīvas iestādes lēmuma noteikums, kurā prasa maksāt uzturlīdzekļus pieteikuma iesniedzējam, bērnam vai citai personai, kas tos pieprasa. Šāds lēmums var būt tiesu iestādes rīkojums vai arī administratīvas iestādes, tiesas vai ministrijas rīkojums vai lēmums, ja tas atbilst Konvencijas 19. panta kritērijiem.

184. Konvencijā sniegtajai definīcijai atbilstīgu vienošanos par uzturlīdzekļiem valsts var atzīt un izpildīt tikai tad, ja vienošanās ir izpildāma tās noslēgšanas valstī. Taču vienošanās par uzturlīdzekļiem nav lēmums Konvencijas nozīmē un, lai tiktu atzītas šādas vienošanās, ir piemērojami citi noteikumi.

185. Ja pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, ir jāiesniedz pieteikums par lēmuma pieņemšanu. Tomēr, kā norādīts sadaļā par Konvencijas darbības jomu (iepriekš), tas, vai Konvenciju piemēro lēmuma pieņemšanas pieprasījumam, var būt atkarīgs no prasīto uzturlīdzekļu veida.

4. Kur lēmums par uzturlīdzekļiem ir pieņemts?

186. No lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas vietas ir atkarīgs tas, vai pirms lēmuma izpildes ir jāpanāk tā atzīšana. Ja lēmums pieņemts pieprasījuma saņēmējā valstī, atzīšanas pieprasījums nav jāiesniedz un pieteikuma iesniedzējs var vienkārši pieprasīt lēmuma izpildi. Ja lēmums pieņemts līgumslēdzējā valstī, kas nav valsts, kurā to izpildīs, vispirms ir jāpanāk tā atzīšana.

187. Pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi var iesniegt tad, ja lēmums par uzturlīdzekļiem ir pieņemts līgumslēdzējā valstī.[39]

5. Kur ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta?

188. Tas, vai pieteikuma iesniedzējs un atbildētājs dzīvo līgumslēdzējās valstīs, ir jāņem vērā attiecībā uz jebkuru pieteikumu, taču saistībā ar pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kā arī parādnieku iesniegtiem pieteikumiem par lēmuma grozīšanu ir jānosaka arī kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, jo pieteikumam par grozīta lēmuma atzīšanu un izpildi piemēro īpašus noteikumus atkarībā no tā, kas ir iesniedzis pieteikumu, un no tā, vai kreditors pastāvīgi dzīvo valstī, kurā pieņemts sākotnējais lēmums par uzturlīdzekļiem.

189. Termins "pastāvīgā dzīvesvieta" Konvencijā nav definēts, tāpēc to, vai kreditors ir valsts pastāvīgais iedzīvotājs, nosaka atkarībā no konkrētās lietas faktiem. Parasti pastāvīgo dzīvesvietu nosaka, ņemot vērā, piemēram, to, kur ir konkrētās personas dzīvesvieta, kur persona parasti dzīvo, strādā vai mācās.[40]

190. Ja kreditors ir lēmuma pieņēmējas valsts pastāvīgais iedzīvotājs, atbilstīgi Konvencijai tāda lēmuma atzīšanu, kas grozīts pēc parādnieka pieprasījuma, var atteikt saskaņā ar 18. pantu, ja vien nav jāpiemēro kāds no tajā paredzētajiem izņēmumiem. Šis aspekts ir sīkāk aprakstīts Rokasgrāmatas 11. un 12. nodaļā.

---

39 Paskaidrojošā ziņojuma 240. punkts.
40 Paskaidrojošā ziņojuma 63. un 444. punkts.

2. daļa.
Aspekti, kas ir kopēji visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un īpašu pasākumu pieprasījumiem

191. Šajā daļā aplūkoti vairāki aspekti, kas ir kopēji visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un pieprasījumiem.

I. Valoda

192. Tā kā Konvencija tiek piemērota starptautiskā līmenī, pieteikumos un saziņā ir būtiski ievērot tajā definētos noteikumus par saziņas valodu un visas prasības par dokumentu tulkošanu. Attiecīgie noteikumi un prasības ir izklāstītas 44. un 45. pantā.

A. Pieteikumu un dokumentu valoda

193. Visi Konvencijā paredzētie pieteikumi un visi tiem pievienotie dokumenti (arī lēmumi) ir jāiesniedz oriģinālvalodā. Tiem jāpievieno arī pieteikuma (un saistīto dokumentu) tulkojums pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā[41], ja vien tās kompetentā iestāde (administratīvā vai tiesu iestāde, kas izskata pieteikumu) nav norādījusi, ka tulkojums nav vajadzīgs.

194. Atbilstīgi Konvencijai pieprasījuma saņēmēja valsts var deklarācijā noteikt, ka pieteikumi un saistītie dokumenti ir jāiesniedz valodā, kas nav tās oficiālā valoda. Turklāt, ja valstij ir teritoriālās vienības (piem., provinces vai štati) un vairāk nekā viena oficiālā valoda vai ja valstij ir vairākas oficiālās valodas, ko var izmantot dažādās tās daļās, līgumslēdzēja valsts deklarācijā var noteikt, kura valoda jāizmanto konkrētajā teritoriālajā vienībā.

195. Jāpiebilst, ka ieteiktās Konvencijā paredzēto pieteikumu veidlapas sniedz vairākas būtiskas priekšrocības, piemēram, struktūras dēļ veidlapas ir iespējams aizpildīt jebkurā valodā un tās ir viegli saprotamas arī citā valodā, tādējādi ir jātulko mazāk dokumentu.

B. Saziņas valoda

196. Ja vien centrālās iestādes nav vienojušās citādi, visa šo iestāžu saziņa notiek pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā vai arī angļu vai franču valodā. Līgumslēdzēja valsts var iesniegt atrunu, norādot, ka tā iebilst pret angļu vai franču valodas lietojumu. Saziņa šajā kontekstā ir līgumslēdzēju valstu standarta saziņa, jaunākās informācijas un paziņojumu sniegšana.

C. Tulkošanas prasību izņēmumi

197. Dažkārt pieprasītājai valstij var būt sarežģīti vai neiespējami pārtulkot dokumentus pieprasījuma saņēmējas valsts izmantotajā vai noteiktajā valodā. Piemēram, pieprasītājā valstī pieejamie tulkošanas pakalpojumu sniedzēji var nepiedāvāt tulkojumus pieprasījuma saņēmējas valsts valodā. Tādā gadījumā, ja pieteikums atbilst Konvencijas III nodaļai (parasti tas ir jebkāds pieteikums par bērna uzturlīdzekļiem vai bērna un laulātā uzturlīdzekļu atzīšanu un izpildi), pieprasījuma saņēmēja valsts var piekrist konkrētajā gadījumā vai vispārīgi nodrošināt

---

41 Ja valstij ir vairākas oficiālās valodas un tās neizmanto visās valsts daļās, ir jānoskaidro, kādā valodā dokumentus pieņem teritorijā, uz kuru tiks sūtīts pieteikums (44. panta 2. punkts).

tulkojumu.[42]

198. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts nepalīdz tulkojuma sagatavošanā, pieprasītāja valsts var vienkārši pārtulkot dokumentus angļu vai franču valodā. Pēc tam pieprasījuma saņēmēja valsts, ja vajadzīgs, var dokumentu pārtulkot savā valodā.

D. Prakse

1. Lai nosūtītu Konvencijā paredzētu pieteikumu, pieteikuma iesniedzējam (vai centrālās iestādes pārstāvim) ir jāaizpilda pieteikums savā valodā un jāpievieno tam visi saistītie dokumenti (piem., lēmums par uzturlīdzekļiem) oriģinālvalodā.

2. Ja pieprasījuma saņēmējas valsts vai konkrētas tās teritoriālās vienības vai apakšvienības oficiālā valoda nav pieprasītājas valsts oficiālā valoda un ja pieprasījuma saņēmēja valsts nav atļāvusi neiesniegt tulkojumu, pieteikums un prasītie dokumenti ir jāpārtulko tajā oficiālajā valodā vai jebkurā citā valodā, kuru šī valsts ir norādījusi deklarācijā.

3. Ja pieprasītāja valsts nevar pārtulkot dokumentus pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā (vai citā tās noteiktā valodā) un pieteikums tiek iesniegts atbilstīgi Konvencijas III nodaļai, pieprasītāja valsts var:

   i) noskaidrot, vai pieprasījuma saņēmēja valsts piekrīt nodrošināt tulkojumu;

   ii) gadījumā, ja pieprasījuma saņēmēja valsts nepiekrīt tulkot dokumentus, — pārtulkot dokumentus angļu vai franču valodā (ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi atrunu, norādot, ka kāda no minētajām valodām netiek izmantota kā saziņas valoda) un nosūtīt tos pieprasījuma saņēmējai valstij, kas pēc tam, iespējams, tos var pārtulkot šīs valsts oficiālajā valodā.

4. Visa turpmākā centrālo iestāžu saziņa (vēstules, ziņojumi un līdzīga korespondence) notiek vai nu pieprasījuma saņēmējas valsts valodā, vai arī angļu vai franču valodā. Pieprasītāja valsts var izvēlēties, vai sazināties pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā vai arī angļu vai franču valodā, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi atrunu, iebilstot pret angļu vai franču valodas lietojumu.

Divi piemēri

199. Vācijā ir pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem, kas tiks nosūtīts uz Meksiku, lai panāktu tā atzīšanu un izpildi. Uz Meksiku sūtāmajiem materiāliem tiks pievienota lēmuma kopija vācu valodā (ja tā ir lēmuma oriģinālvaloda) un tā tulkojums spāņu valodā. Obligāti izmantojamā pārsūtīšanas veidlapa, ieteiktā pieteikuma veidlapa un prasītie dokumenti, piemēram, paziņojums par izpildāmību, ir jāsagatavo spāņu valodā. Ja tie ir sagatavoti vācu valodā un ja Meksika nav iesniegusi deklarāciju, kurā noteikts, ka dokumenti nav jātulko, ir jāiesniedz minēto dokumentu tulkojums. Pastāvīgā saziņa par šo lietu notiks vai nu spāņu valodā (pieprasījuma saņēmējas valsts valoda), vai arī angļu vai franču valodā, ja vien Meksika nav iesniegusi deklarāciju, ar ko tā iebilst pret angļu vai franču valodas lietojumu.

---

[42] Jānorāda, ka gadījumā, ja pieprasījuma saņēmēja valsts nodrošina tulkojumu, kā minēts iepriekš, tulkošanas izmaksas ir jāsedz pieprasītājai valstij (ja vien abu valstu centrālās iestādes nav vienojušās citādi). Sk. arī 45. panta 3. punktu.

200. Pieteikuma iesniedzējam pieprasītājā valstī (Norvēģija) nav iespējas pārtulkot dokumentus pieprasījuma saņēmējas valsts valodā (Meksikā — spāņu valoda), un attiecīgā Meksikas iestāde nevar pārtulkot lēmumu no norvēģu valodas spāņu valodā. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējs var pārtulkot dokumentus no norvēģu valodas angļu valodā vai franču valodā. Pēc tam šo tulkojumu var nosūtīt uz Meksiku un Meksikas iestāde var to pārtulkot spāņu valodā.

E. Citas prasības par dokumentiem

1. Legalizācija

201. Ņemot vērā pārējās Hāgas Konvencijas, 2007. gada Bērnu uzturlīdzekļu konvencijas 41. pantā noteikts, ka saistībā ar Konvenciju nedrīkst pieprasīt ***legalizāciju*** vai tamlīdzīgas formalitātes. Tāpēc nav oficiāli jāapstiprina tās valsts amatpersonas paraksts, kura sagatavo dokumentus, un nav jāiesniedz apostille arī tad, ja tāda ir līgumslēdzējas valsts ierastā prakse.

*Ar terminu "**legalizācija**" apzīmē konkrētas oficiālas juridiskās procedūras, ar ko apstiprina dokumentu autentiskumu, piemēram, apostilles vai notariāla apstiprinājuma sagatavošanu.*

2. Pilnvara

202. Saskaņā ar Konvencijas 42. pantu pieteikuma iesniedzējam var pieprasīt pilnvaru ļoti ierobežotos apstākļos. Pilnvaru var prasīt tad, ja centrālā iestāde vai cita iestāde pieprasījuma saņēmējā valstī pārstāvēs pieteikuma iesniedzēju, piemēram, tiesvedībā, vai ja pilnvara vajadzīga, lai ieceltu pārstāvi, kas rīkosies konkrētā lietā.[43] Tas, vai pieprasījuma saņēmējā valstī ir vajadzīga pilnvara, ir norādīts valsts aprakstā.

3. Paraksti un apliecinātas dokumentu kopijas

203. Konvencijā nav noteikts, ka derīgi ir tikai parakstīti pieteikumi. Turklāt piemērojamajos pantos (12. panta 2. punktā, 13., 25. un 30. pantā) attiecībā uz pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir atļauts pieteikumam par atzīšanu pievienot parastas dokumentu, tostarp lēmuma, kopijas. Atzīšanas un izpildes tiesvedības laikā kompetentā iestāde vai atbildētājs var pieprasīt apliecinātu jebkura dokumenta kopiju, ja tas vajadzīgs, lai varētu pieteikumu izskatīt vai uz to atbildēt. Taču, ja tas netiek prasīts, pietiek, ka tiek iesniegtas parastas kopijas. Valsts var pieņemt dokumentus arī elektroniski, jo Konvencijā ir apzināti lietota neitrāla valoda attiecībā uz datu nesējiem.

204. Saskaņā ar Konvenciju valsts arī var noteikt, ka vienmēr tiks pieprasītas jebkura dokumenta apliecinātas kopijas. Tas, vai valsts piemēro šādu prasību visos gadījumos, ir norādīts tās aprakstā.

---

43 Paskaidrojošā ziņojuma 617. punkts.

II. Personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība

205. Konvencijā ir paredzētas vairākas būtiskas garantijas tādas personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzībai, kas tiek pārsūtīta saskaņā ar Konvenciju. (Jānorāda, ka Konvencijā šo informāciju dēvē par "personas datiem", jo šis termins ir izmantots pārējās Hāgas konvencijās.) Tās ir izklāstītas 38., 39. un 40. pantā. Personiska informācija ir (taču ne tikai) vārds, uzvārds, dzimšanas datums, adrese vai kontaktinformācija, kā arī personas identifikatori, piemēram, personas kodi.[44]

206. Konvencijā atzīts, ka, ņemot vērā to, ka valstis apmainīsies ar jutīgu informāciju par personām, ir būtiski nodrošināt šīs informācijas aizsardzību, lai pasargātu puses no jebkādām nelabvēlīgām sekām, ko varētu radīt attiecīgās informācijas izpaušana.

207. Konvencijā ir paredzēti konkrēti ierobežojumi attiecībā uz tādas informācijas izpaušanu un apstiprināšanu, kas konkrētos apstākļos iegūta vai pārsūtīta saistībā ar Konvenciju. Informāciju nedrīkst izpaust vai apstiprināt, ja šāda rīcība apdraudētu personas veselību, drošību vai brīvību (40. panta 1. punkts). Persona var būt bērns, pieteikuma iesniedzējs, atbildētājs vai kāda cita persona — Konvencijā šā termina nozīme nav ierobežota.

208. Ja centrālā iestāde konstatē, ka informācijas izpaušana vai apstiprināšana var radīt šādu risku, tā pauž savas bažas iesaistītajai otrai centrālajai iestādei, kura, izskatot atbilstīgi Konvencijai iesniegto pieteikumu, ņem konstatējumu vērā. Pieprasītājas centrālās iestādes konstatējums par risku nav saistošs pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei. Tomēr pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei ir jānosaka, vai informācijas izpaušana varētu apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību, un atbilstīgi 40. panta 2. punktam jāņem vērā pieprasītājas centrālās iestādes konstatējums. Pieprasījuma saņēmējas centrālās iestādes turpmākā rīcība šādā situācijā būs atkarīga no tā, kāda informācija ir vajadzīga, lai izskatītu pieteikumu un izpildītu Konvencijā noteiktos valsts pienākumus (40. pants). Ja pieprasītāju centrālo iestādi satrauc konfidenciālas informācijas izpaušana par pieteikuma iesniedzēju, kreditoru vai citu personu, ieteicams kā kreditora vai pieteikuma iesniedzēja adresi norādīt "starpnieka adresi", piemēram, centrālās vai kompetentās iestādes adresi pieprasītājā valstī.[45]

209. Hāgas Konferences Pastāvīgā biroja publicētās obligāti izmantojamās un ieteiktās veidlapas ir izstrādātas, ņemot vērā arī prasību par personiskās informācijas aizsardzību. Veidlapās centrālā iestāde var norādīt uz bažām par to, ka informācijas izpaušana vai apstiprināšana varētu apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību (to var norādīt, veidlapā atzīmējot speciālu rūtiņu).

210. Ja ir paustas šādas bažas, sensitīvu personisku informāciju (piem., kontaktinformāciju vai informāciju, ar ko varētu identificēt vai atrast personu) ir iespējams sniegt atsevišķā veidlapas daļā. Tādējādi var novērst risku pieteikuma iesniedzējam, kreditoram vai citai personai un iesniegt atbildētājam vai kompetentajai iestādei tādu pieteikumu, kurā norādīta tikai tā informācija, kas atbildētājam būs vajadzīga, lai atbildētu uz pieteikumu.

---

44 Paskaidrojošā ziņojuma 605. punkts.

45 Paskaidrojošā ziņojuma 612. punkts. Ja valsts vēlas izmantot "starpnieka adresi", būtu jāņem vērā, ka pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos, piemēram, dokumentu nodošanas vajadzībām, var būt prasīts norādīt kreditora personīgo adresi.

211. Turklāt jebkurai pieprasījuma saņēmējas valsts vai pieprasītājas valsts iestādei, kas apstrādā informāciju Konvencijā paredzēto procedūru vajadzībām, ir jāievēro valsts tiesību akti par informācijas konfidencialitāti (39. pants). Tāpēc, pārsūtot jebkādu informāciju, ir jāievēro arī visas iekšējo tiesību aktu prasības, piemēram, par piekrišanu informācijas sniegšanai, un visi informācijas izpaušanas ierobežojumi.

III. Operatīva piekļuve procesiem un juridiskajai palīdzībai

A. Pārskats

1. Operatīva piekļuve procesiem

212. Viens no svarīgākajiem Konvencijas pamatprincipiem paredz, ka pieteikuma iesniedzējiem ir jāvar operatīvi piekļūt procedūrām, kuras jāveic, lai iesniegtu pieteikumus pieprasījuma saņēmējai valstij. Operatīva piekļuve procedūrām nozīmē iespēju, ka pieteikuma iesniedzējs ar pieprasījuma saņēmējas valsts iestāžu palīdzību — ja tāda vajadzīga — var efektīvi iesniegt savu lietu attiecīgajām pieprasījuma saņēmējas valsts iestādēm.[46]

213. Konvencijas 14.–17. un 43. pantā ir noteikts pieprasījuma saņēmējas valsts pienākums nodrošināt operatīvu piekļuvi procesiem, tostarp noteiktos apstākļos sniegt bezmaksas juridisko palīdzību, kā arī iespēju konkrētos apstākļos piedzīt izdevumus no puses, kura lietā zaudējusi (43. pants). Šajā Rokasgrāmatas sadaļā ir sniegts šo noteikumu kopsavilkums.

214. Konvencijas 14. pantā ir paredzēts vispārīgs pienākums nodrošināt pieteikumu iesniedzējiem operatīvu piekļuvi procesiem, tostarp izpildes un pārsūdzības procedūrām. Pieteikumu iesniedzēji ir kreditori, parādnieki un valsts iestādes, kas rīkojas tāda kreditora vietā, kurš ar centrālās iestādes starpniecību iesniedz pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi.

215. Vispārīgais noteikums neattiecas uz pieteikuma iesniedzēja tiešiem pieprasījumiem kompetentajai iestādei, taču 17. panta b) apakšpunktā ir paredzēta vispārīga prasība nodrošināt ierobežotu palīdzību saistībā ar pieteikumiem par atzīšanu un izpildi, bez tam uz šiem pieteikumiem attiecas arī 14. panta 5. punkts. (Sīkāks izklāsts ir sniegts turpmāk.)

2. Juridiskā palīdzība

216. Attiecīgos apstākļos nodrošināmā operatīvā piekļuve procesiem ietver arī juridiskās palīdzības sniegšanu. Nevajadzētu rasties situācijai, kad šāda piekļuve tiek ierobežota pieteikuma iesniedzēja finansiālo līdzekļu vai maksāšanas spējas dēļ. Tāpēc Konvencijas 15. pantā ir noteikts, ka bērna uzturlīdzekļu kreditoriem bezmaksas juridiskā palīdzība nodrošināma vairumā gadījumu.

[46] Paskaidrojošā ziņojuma 357. punkts.

217. Taču attiecībā uz pienākumu sniegt bezmaksas juridisko palīdzību jānorāda, ka tā nav jāsniedz, ja pieprasījuma saņēmējā valstī īstenojamās procedūras ir pietiekami vienkāršas, lai pieteikuma iesniedzējs varētu rezultatīvi izklāstīt savu lietu bez juridiskās palīdzības, un ja centrālā iestāde vajadzīgos pakalpojumus sniedz bez maksas.

218. Tas ir būtiski, jo vairākas valsts ir izstrādājušas operatīvas un rezultatīvas lēmumu par uzturlīdzekļiem atzīšanas, atzīšanas un izpildes, izpildes, pieņemšanas un grozīšanas procedūras, ko attiecīgajā valstī visi pieteikumu iesniedzēji var īstenot bez ***juridiskās palīdzības***, un šīs procedūras ir vienādi pieejamas visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumu iesniedzējiem. Atkarībā no valsts tā var būt vienkāršotu veidlapu izmantošana, administratīvi procesi, kā arī jebkura pieteikuma iesniedzēja informēšana un konsultēšana centrālajā vai kompetentajā iestādē. Ja vien pieteikuma iesniedzējs, veicot vienkāršotās procedūras, var rezultatīvi izklāstīt savu lietu, un pieprasījuma saņēmēja valsts tās nodrošina bez maksas, valstij nav pienākuma sniegt pieteikuma iesniedzējam bezmaksas juridisko palīdzību.

Konvencijas 3. pantā **juridiskā palīdzība** *ir definēta kā "juridiskā palīdzība, kas nepieciešama, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzējiem informāciju par viņu tiesībām un palīdzētu tās aizstāvēt, un lai nodrošinātu, ka pieteikumu iesniedzēju jautājums valstī, kurā tiek iesniegts pieteikums, tiek pilnībā un efektīvi risināts. Šāda palīdzība var ietvert juridisko palīdzību pēc vajadzības, palīdzību iesniegt pieteikumu attiecīgajā iestādē, juridisko pārstāvību un atbrīvojumu no procesuālajiem maksājumiem."*

219. Ja vienkāršotas procedūras nav pieejamas un ir vajadzīga juridiskā palīdzība, vairākos Konvencijas noteikumos ir paredzēti apstākļi, kādos tā pieteikumu iesniedzējiem jāsniedz bez maksas.

220. Tā kā valstīs īstenotās uzturlīdzekļu lietu izskatīšanas procedūras nav vienādas, katrā lietā vajadzīgā juridiskā palīdzība noteikti atšķirsies. Administratīvajās un tribunāla tipa sistēmās var būt vajadzīga viena veida palīdzība, savukārt tiesu sistēmās — cita. Palīdzību var sniegt, nodrošinot piekļuvi pakalpojumiem, piemēram, juridisko konsultāciju iestādei, valsts juridiskās palīdzības vai ģimeņu atbalsta dienestiem. Pieejamie juridiskie pakalpojumi ir uzskaitīti līgumslēdzējas valsts aprakstā.

221. Ja pieteikuma iesniedzējam ir vajadzīga juridiskā palīdzība, parasti vispirms ir jāņem vērā tas, ka saskaņā ar Konvenciju visām līgumslēdzējām valstīm ir jāsniedz kreditoram šāda bezmaksas palīdzība gandrīz visās ***bērnu uzturlīdzekļu*** lietās. Daži izņēmumi ir paredzēti valstīs, kas saskaņā ar Konvenciju ir iesniegušas attiecīgas deklarācijas.[47]

222. Tomēr pieteikumu iesniedzēju tiesības saņemt bezmaksas juridisko palīdzību attiecībā uz pieteikumiem ***ar bērnu uzturlīdzekļiem nesaistītās lietās*** ir ierobežotākas; tas attiecas arī uz parādnieku tiesībām uz bezmaksas juridisko palīdzību, iesniedzot pieteikumus par atzīšanu un grozīšanu. Pieprasījuma saņēmēja valsts var noteikt, ka šādu pieteikumu gadījumā

Mantiskā stāvokļa izvērtējumā *ņem vērā pieteikuma iesniedzēja ienākumus un aktīvus vai citus finanšu apstākļus, kas ietekmēs pieteikuma iesniedzēja spēju apmaksāt juridisko palīdzību.*

Lietas būtības izvērtējumā *novērtē pieteikuma būtību vai sekmīga iznākuma iespējamību, ņemot vērā, piemēram, pieteikuma juridisko pamatu un to, vai, pamatojoties uz lietas faktiem, ir iespējams veiksmīgs rezultāts.*

---

47 Valsts var iesniegt deklarāciju par to, ka atsevišķās lietās tā izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu (16. panta 1. punkts).

juridiskās palīdzības priekšnosacījums ir ***mantiskā stāvokļa izvērtējums*** vai ***lietas būtības izvērtējums***.

223. Taču jānorāda, ka visās atzīšanas un izpildes lietās juridiskā palīdzība, ko valsts sniedz pieteikumu iesniedzējiem (kreditoriem, parādniekiem vai valsts iestādei[48]), nedrīkst būt mazāka par to, ko pieteikuma iesniedzējs saņemtu līdzvērtīgā valsts iekšējā lietā. Tādējādi visiem pieteikumu iesniedzējiem neatkarīgi no dzīvesvietas tiek nodrošināts vienāds palīdzības līmenis. Jāpiebilst arī tas, ka, lai gan bezmaksas juridiskā palīdzība ne vienmēr var būt pieejama, pieprasījuma saņēmēja valsts nedrīkst pieprasīt drošības naudas vai iemaksas, lai nodrošinātu jebkādu juridisko izdevumu samaksu (37. panta 2. punkts un 14. panta 5. punkts).

224. Tāpēc bezmaksas juridiskās palīdzības pieejamība pieteikuma iesniedzējam ir atkarīga no tā:

- vai pieteikuma iesniedzējam pieprasījuma saņēmējā valstī bez maksas ir pieejamas vienkāršotas procedūras;
- uz kādiem uzturlīdzekļiem attiecas pieteikums (bērniem, laulātajam vai citiem ģimenes locekļiem paredzēti uzturlīdzekļi);
- vai pieteikuma iesniedzējs ir kreditors vai parādnieks;
- kāds pieteikums tiek iesniegts (atzīšanas, izpildes, pieņemšanas, grozīšanas pieteikums vai īpašu pasākumu pieprasījums);
- vai konkrētajam pieteikumam tiks piemērots lietas būtības izvērtējums;
- vai pieprasījuma saņēmēja valsts konkrētajam pieteikumam piemēro mantiskā stāvokļa izvērtējumu (bērna mantiskā stāvokļa vai pieteikuma iesniedzēja apstākļu izvērtējums).

225. Turpmākajās sadaļās un diagrammās ir sīki izskaidrotas tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību dažādās situācijās.

B. Pienākums sniegt bezmaksas juridisko palīdzību

226. Šajā sadaļā ir izskaidrotas tiesības saņemt ar Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem saistītu bezmaksas juridisko palīdzību visās valstīs, kas nav paziņojušas, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu. Sadaļas beigās ir aprakstītas procedūras, kas tiek īstenotas tajās valstīs, kuras ir iesniegušas šādas deklarācijas.

Piezīme. *Ja atzīstamais un izpildāmais lēmums attiecas gan uz laulātā, gan bērna uzturlīdzekļiem, tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību ir tādas pašas.*

1. Kreditora pieteikumi

a) pieteikumi par tāda bērna uzturlīdzekļiem, kas ir jaunāks par 21 gadu (vai — ja ir iesniegta atruna — jaunāks par 18 gadiem)

227. Kā redzams turpmāk, ja pieteikums attiecas uz lēmuma par bērna uzturlīdzekļiem atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, juridiskā palīdzība ir jāsniedz bez maksas. Šai prasībai nepiemēro izņēmumus. Ja pieteikums attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem, taču ir iesniegts, lai panāktu lēmuma pieņemšanu vai grozīšanu, valsts var atteikt bezmaksas juridisko palīdzību, ja uzskata, ka pieteikuma vai pārsūdzības būtība ir acīmredzami nepamatota.[49]

---

48 Paskaidrojošā ziņojuma 383. punkts.

49 Sk. arī Konvencijas 43. panta 2. punktu par izdevumu piedziņu.

JURIDISKĀ PALĪDZĪBA
KREDITORA IESNIEGTI PIETEIKUMI PAR BĒRNA UZTURLĪDZEKĻIEM
(15., 16. un 17. pants)

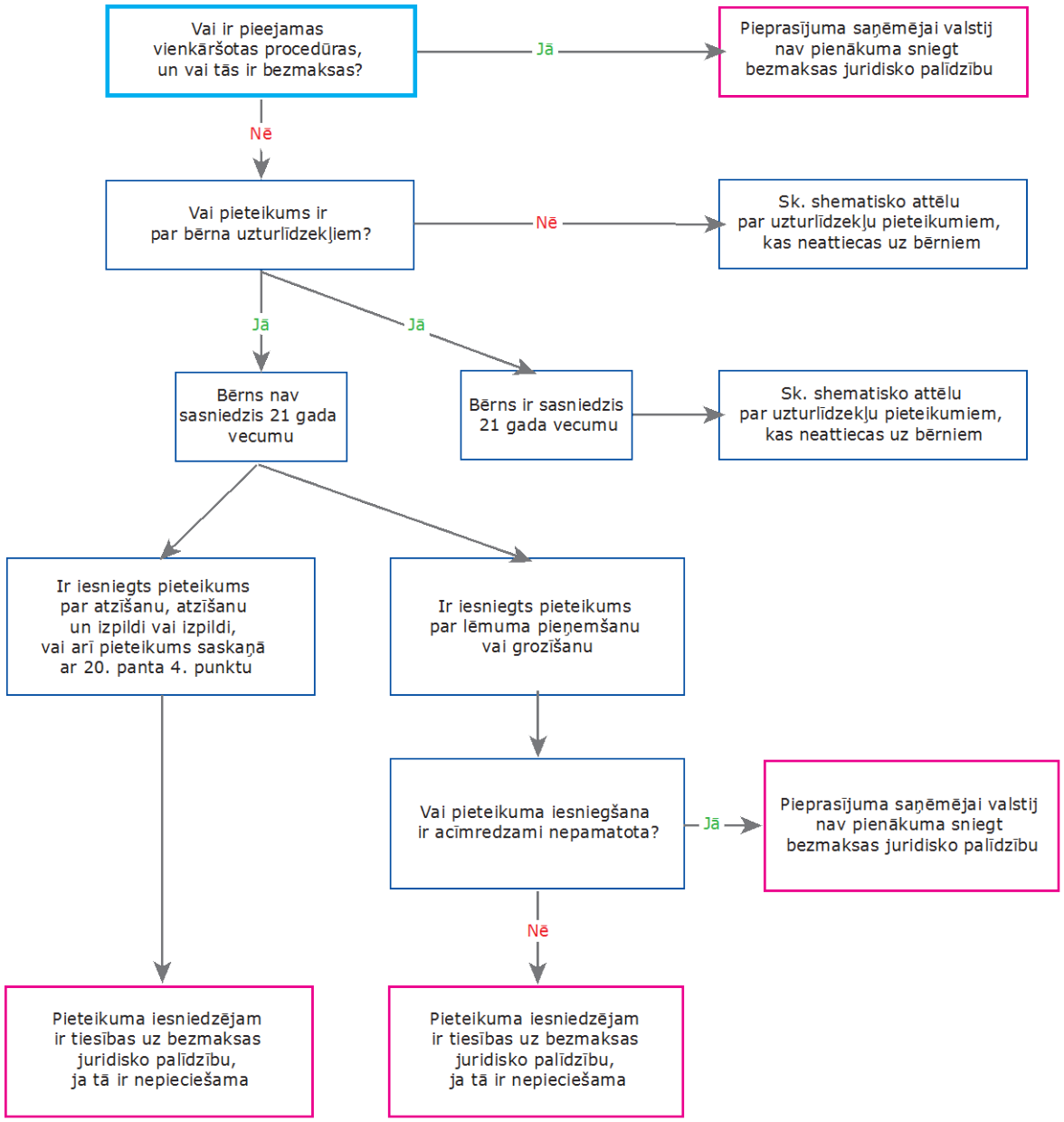

8. attēls. Juridiskā palīdzība: kreditora iesniegti pieteikumi par bērna uzturlīdzekļiem

b) pieteikumi par tāda bērna uzturlīdzekļiem, kas ir vecāks par 21 gadu (vai — ja ir iesniegta atruna — vecāks par 18 gadiem)

228. Ja pieteikums attiecas uz uzturlīdzekļiem 21 gadu vecam vai vecākam bērnam, laulātā uzturlīdzekļiem vai citiem uzturlīdzekļu veidiem un valsts ir paplašinājusi Konvencijas darbības jomu, to attiecinot arī uz šādām lietām, bezmaksas juridiskā palīdzība nav jāsniedz visos gadījumos. Līgumslēdzēja valsts var atteikt šādu palīdzību, ja pieteikums, visticamāk, netiks apmierināts (lietas būtības izvērtējums), kā arī noteikt, ka šādu pakalpojumu pieejamība ir atkarīga no mantiskā stāvokļa izvērtējuma rezultātiem.

229. Tomēr jebkurā lietā par tāda lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, kas attiecas uz iepriekšējā punktā minētajiem uzturlīdzekļiem, ja pieteikuma iesniedzējs izcelsmes valstī saņēma bezmaksas juridisko palīdzību lēmuma pieņemšanai, viņam ir tiesības uz tāda paša līmeņa palīdzību pieprasījuma saņēmējā valstī, ja tajā šāda palīdzība ir pieejama. Tas ir ilustrēts nākamajā lappusē (9. attēls).

JURIDISKĀ PALĪDZĪBA — KREDITORA IESNIEGTI PIETEIKUMI, KAS NEATTIECAS UZ BĒRNA UZTURLĪDZEKĻIEM (17. pants)

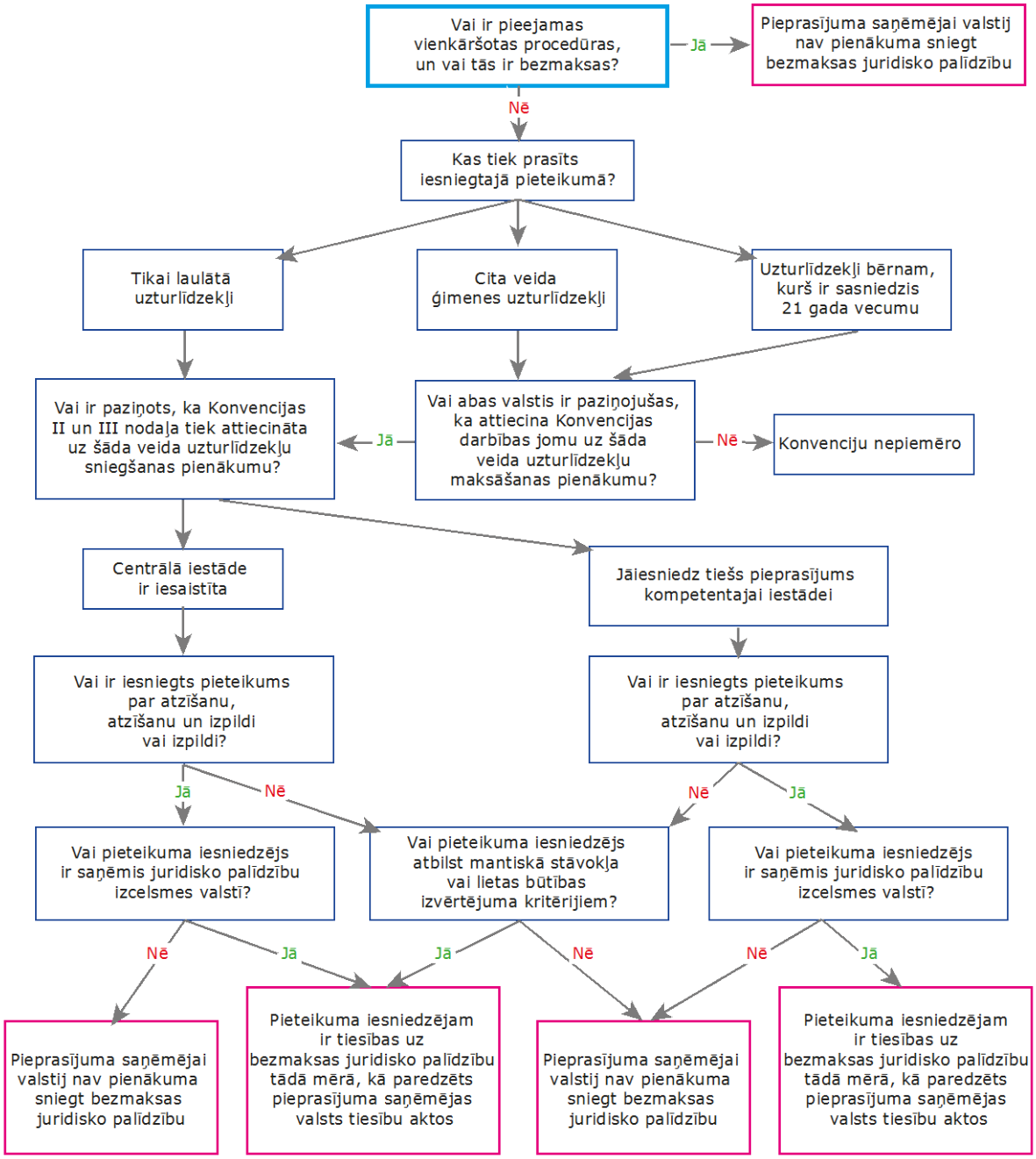

9. attēls. Juridiskā palīdzība: kreditora iesniegti pieteikumi, kas neattiecas uz bērna uzturlīdzekļiem

c) valsts iestādes iesniegti pieteikumi

230. Ja pieteikumu ir iesniegusi Konvencijas 36. pantam atbilstīga valsts iestāde, pieteikuma par lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi procesā uz to attiecina kreditora definīciju. Tāpēc valsts iestādēm, kas ir iesniegušas šādus pieteikumus attiecībā uz lēmumiem par uzturlīdzekļiem bērniem, kuri nav sasnieguši 21 gada vecumu (vai, iespējams, 18 gadu vecumu), ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.[50]

2. Parādnieka iesniegti pieteikumi

231. Ja pieteikumu ir iesniedzis parādnieks, pieprasījuma saņēmēja valsts, lai noteiktu, vai ir sniedzama bezmaksas juridiskā palīdzība, var izmantot gan lietas būtības izvērtējumu, gan mantiskā stāvokļa izvērtējumu. Tas ir ilustrēts turpmāk (10. attēls).

[50] Paskaidrojošā ziņojuma 383. un 384. punkts.

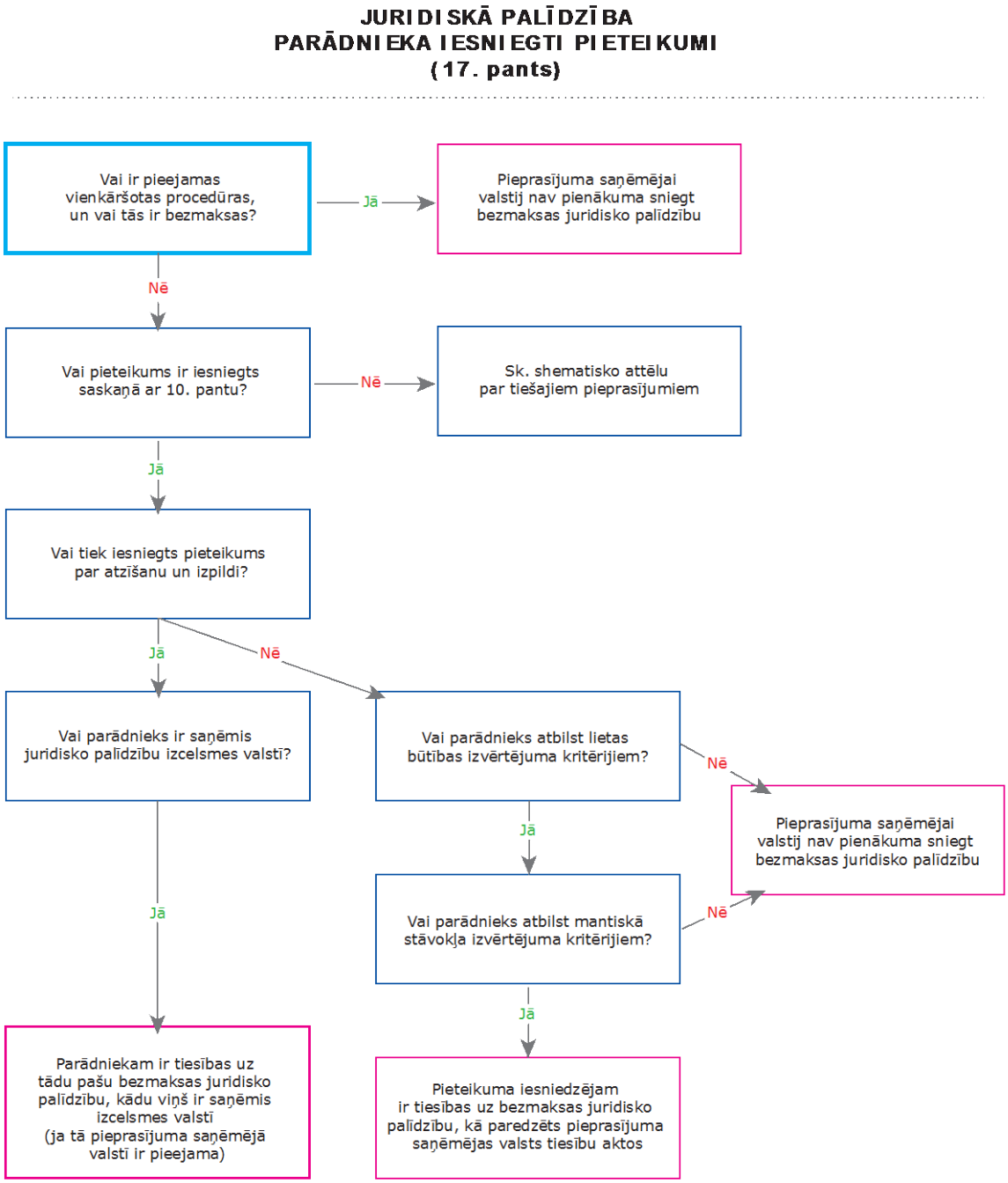

10. attēls. Juridiskā palīdzība: parādnieka iesniegti pieteikumi

3. Bērna mantiskā stāvokļa izvērtējums

232. Līgumslēdzēja valsts var iesniegt deklarāciju par to, ka tādu pieteikumu gadījumā, kas neattiecas uz lēmuma par bērna uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi, tā plāno izmantot bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību (sk. 16. panta 3. punktu). Izvērtēšana ir ilustrēta turpmāk redzamajā diagrammā. Jāņem vērā, ka izvērtējums attiecas uz bērna, nevis vecāka mantisko stāvokli, tāpēc, ja vien bērns nav finansiāli neatkarīgs, vairums pieteikumu iesniedzēju varēs saņemt palīdzību.

233. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir paziņojusi, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu, pieteikumā jāiekļauj "oficiāls apliecinājums" par to, ka bērna mantiskais stāvoklis atbilst pieprasījuma saņēmējas valsts noteiktajiem kritērijiem. Visi kritēriji ir uzskaitīti Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi). Ar pieteikuma iesniedzēja apliecinājumu pietiek tad, ja pieprasījuma saņēmējai valstij nav pamatotu aizdomu par sniegtās informācijas neprecizitāti.

JURIDISKĀ PALĪDZĪBA
BĒRNA MANTISKĀ STĀVOKĻA IZVĒRTĒJUMS
(16. pants)

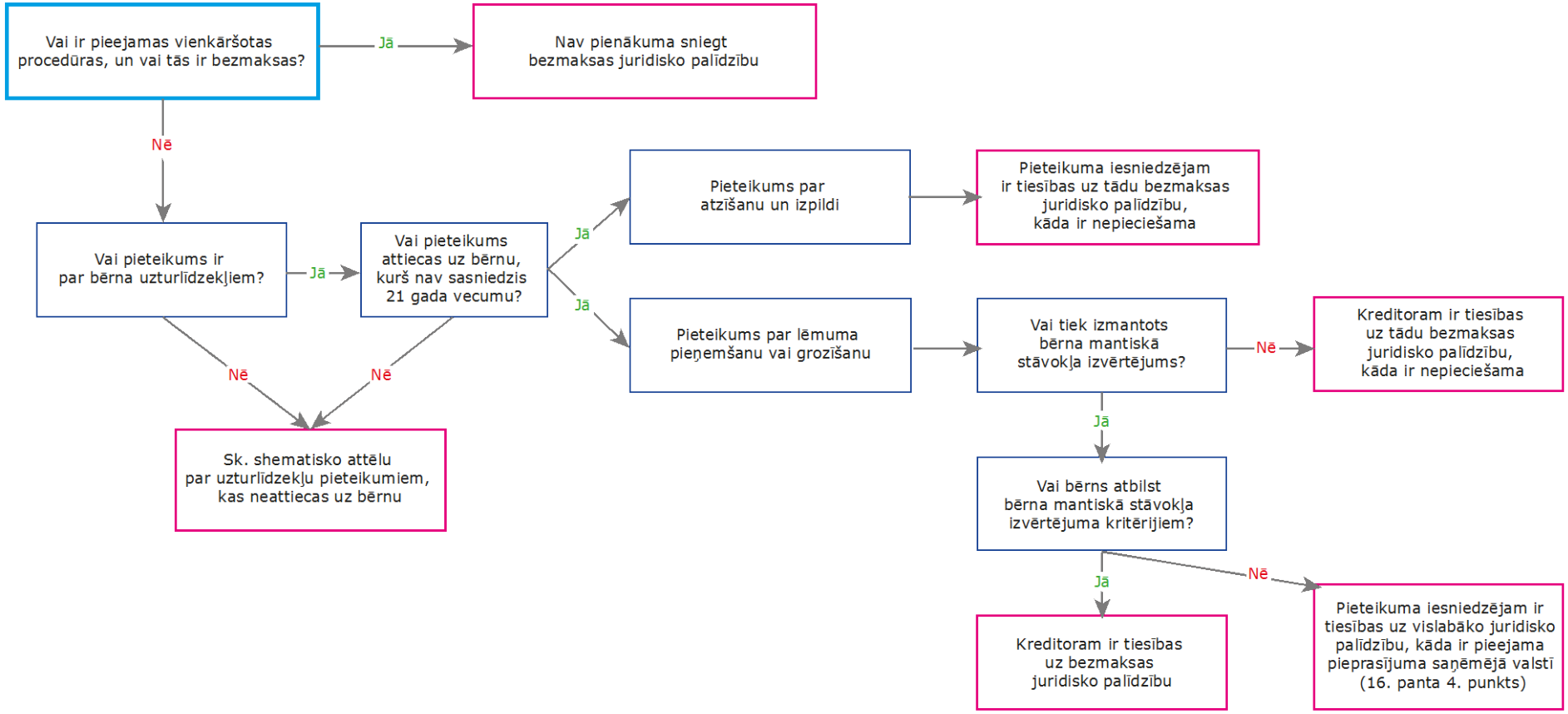

11. attēls. Juridiskā palīdzība: bērna mantiskā stāvokļa izvērtējums

4. Izcelsmes noteikšana vai ģenētiskā testēšana

234. Konvencijas 6. panta 2. punkta h) apakšpunktā centrālajai iestādei prasīts veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu palīdzību, nosakot izcelsmi, ja tas vajadzīgs uzturlīdzekļu piedziņai. Ja izcelsmi nosaka ar ģenētisko testēšanu, var rasties lieli izdevumi. Ja saistībā ar pieteikumu, ko iesniedz atbilstīgi 10. panta 1. punkta c) apakšpunktam, ir jānosaka izcelsme, lai nepieļautu, ka tās izmaksas liedz saņemt lēmumu par bērna uzturlīdzekļiem[51], pieprasījuma saņēmēja valsts nedrīkst prasīt pieteikuma iesniedzējam testēšanu apmaksāt un uz šiem izdevumiem attiecas vispārīgais noteikums par bezmaksas juridiskās palīdzības sniegšanu.[52]

235. Faktiskā izcelsmes noteikšana ir atkarīga no iesaistītajās līgumslēdzējās valstīs īstenotajām ģenētiskās testēšanas procedūrām. Atsevišķās valstīs personai, kas pieprasa testēšanu, — kā testēšanas priekšnosacījumu — var prasīt avansa maksājumu par visiem testēšanas izdevumiem, tostarp par māti un bērnu/bērniem. Citās valstīs parādniekam var pieprasīt vienīgi viņa/viņas testēšanas izdevumu iepriekšēju apmaksu. Tādā gadījumā pieprasījuma saņēmēja valsts segs mātes un bērna/bērnu testēšanas izdevumus (citkārt tie būtu jāsedz pieteikuma iesniedzējam), taču tos var piedzīt no parādnieka, ja konstatē, ka viņš ir bērna vecāks. Katra valsts atbilstīgi iekšējiem tiesību aktiem vai procedūrām nosaka, kāda testēšanas izdevumu daļa ir jāsedz parādniekam un kurā procesa posmā tas ir jādara (ja tas tiek prasīts).

236. Katras līgumslēdzējas valsts aprakstā ir norādīti tās noteikumi par izcelsmes testēšanu.

237. Ja pieteikums attiecas uz uzturlīdzekļiem bērnam, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu, un ja pieteikums pēc būtības nav acīmredzami nepamatots, parasti kreditoram neprasa izcelsmes noteikšanas izdevumu avansa maksājumu.[53]

238. Valstīs, kas paziņojušas, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu, izcelsmes noteikšanas izdevumu segšana ir daļa no pieejamās juridiskās palīdzības, ja vien bērns atbilst noteiktajiem kritērijiem.

IV. Centrālās iestādes īpašās funkcijas

239. Būtisks Konvencijas piemērošanas lietu sekmīga iznākuma priekšnosacījums ir administratīvā sadarbība un palīdzība saistībā ar Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem. Konvencijas II nodaļā ir uzskaitītas centrālo iestāžu vispārīgās un īpašās funkcijas, savukārt III nodaļā —noteikumi, ko piemēro ar centrālo iestāžu starpniecību iesniegtiem pieteikumiem.

240. Ja uz pieteikumu attiecas Konvencijas II nodaļa, centrālajām iestādēm atbilstīgi 6. panta 1. punktam jāsniedz palīdzība saistībā ar III nodaļā paredzētajiem pieteikumiem. Konkrētāk, tās:

- pārsūta un pieņem pieteikumus;
- uzsāk tiesvedību vai veicina tās uzsākšanu attiecībā uz šādiem pieteikumiem.

---

51 Izcelsmes testēšanas izdevumu avansa maksājumu varētu prasīt vienīgi tad, ja būtu acīmredzams, ka izcelsmes noteikšanas pieprasījums izteikts ļoti apšaubāmos (nepamatotos) apstākļos. Paskaidrojošā ziņojuma 391. punkts.

52 Paskaidrojošā ziņojuma 392. punkts.

53 Paskaidrojošā ziņojuma 390. punkts.

241. Saskaņā ar 6. panta 2. punktu centrālās iestādes attiecībā uz šādiem pieteikumiem veic atbilstošus pasākumus:

- lai nodrošinātu juridisko palīdzību vai sekmētu tās nodrošināšanu, ja šādos apstākļos tas ir nepieciešams;
- lai palīdzētu noteikt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu;
- lai palīdzētu iegūt attiecīgu informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un, ja nepieciešams, citiem finanšu apstākļiem, tostarp par aktīvu atrašanās vietu;
- lai mudinātu panākt izlīgumu ar nolūku panākt uzturlīdzekļu brīvprātīgu maksāšanu, attiecīgos gadījumos izmantojot starpniecību, samierināšanu vai līdzīgus paņēmienus;
- lai sekmētu nepārtrauktu lēmumu izpildi uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu jomā, tostarp attiecībā uz jebkādiem kavētiem maksājumiem;
- lai sekmētu uzturlīdzekļu iekasēšanu un ātru pārskaitījumu;
- lai sekmētu dokumentāru vai citu pierādījumu iegūšanu;
- lai nodrošinātu palīdzību, nosakot izcelsmi, ja tas ir nepieciešams uzturlīdzekļu piedziņas veikšanai;
- lai uzsāktu tiesvedību vai sekmētu tiesvedības uzsākšanu ar nolūku iegūt jebkādus nepieciešamos pagaidu līdzekļus attiecīgajā teritorijā, lai nodrošinātu iesniegtā uzturlīdzekļu pieteikuma apmierināšanu;
- lai sekmētu dokumentu nodošanu.

242. Katra līgumslēdzēja valsts iecelļ ***centrālo iestādi*** (valstis, kurām ir vairākas teritoriālās vienības, var iecelt vairākas) un nosaka, kurus iepriekš minētos palīdzības veidus nodrošina centrālā iestāde vai tās uzraudzībā esoša ***kompetentā iestāde***, valsts iestāde vai cita šīs līgumslēdzējas valsts iestāde.[54]

243. Nosakot centrālās iestādes pienākumus konkrētā lietā, ir jāņem vērā Konvencijas darbības joma vai apmērs attiecīgajā gadījumā. Ja pieteikuma iesniedzējs, piemēram, vēlas panākt lēmuma pieņemšanu tikai par laulātā uzturlīdzekļiem, iepriekš minētie palīdzības veidi ir pieejami vienīgi tad, ja attiecīgās līgumslēdzējas valstis ir paplašinājušas Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu, tās attiecinot arī uz visiem laulāto pieteikumiem.

Centrālā iestāde *ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.*

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts publiska iestāde vai amatpersona, kurai valsts tiesību aktos ir uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

V. Citas Hāgas konvencijas

244. Atsevišķas valstis ir pievienojušās arī citām konvencijām vai starptautiskiem dokumentiem, kas, iespējams ir jāpiemēro starptautisku uzturlīdzekļu pieteikumu lietās. Konkrētāk, šādi instrumenti ir 1965. gada Konvencija par dokumentu izsniegšanu (1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencija) un 1970. gada Konvencija par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs (1970. gada Pierādījumu konvencija).[55] Ja uz lietu var attiekties kāda no šīm konvencijām, ir jālūdz juridiska konsultācija, lai nodrošinātu 2007. gada Bērnu uzturlīdzekļu konvencijas prasību pienācīgu izpildi.

---

54 Sk. arī Konvencijas 50. pantu.

55 Sk. 50. pantu un Paskaidrojošā ziņojuma 648.–651. punktu.

245. Gan 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvenciju, gan 1970. gada Pierādījumu konvenciju piemēro vienīgi tad, ja un tad, kad jāizsniedz dokumenti vai jāiegūst pierādījumi *ārvalstīs*. Saistībā ar to jāpiebilst, ka 2007. gada Bērnu uzturlīdzekļu konvencijas 6. panta 2. punkta g) apakšpunktā ("lai sekmētu dokumentāru vai citu pierādījumu iegūšanu") un j) apakšpunktā ("lai sekmētu dokumentu nodošanu"), kas attiecas arī uz īpašu pasākumu pieprasījumiem, nav lietots termins "***ārvalstīs***", jo vairumā gadījumu centrālajai iestādei lūdz sekmēt pierādījumu iegūšanu vai dokumentu nodošanu *tās jurisdikcijā* un tādās uzturlīdzekļu lietās, ko izskata *tās jurisdikcijā*. Lūgumi sekmēt pierādījumu iegūšanu vai dokumentu nodošanu ***ārvalstīs*** centrālajai iestādei tiek izteikti retāk. 2007. gada Bērnu uzturlīdzekļu konvencija attiecas uz daudzām situācijām, kurās nav jānodod dokumenti un jāiegūst pierādījumi ārvalstīs.[56]

246. Rokasgrāmatas darbības joma neattiecas uz citām šajā jomā piemērojamām konvencijām. Lai uzzinātu, vai valsts ir pievienojusies 1954. gada 1. marta Hāgas Konvencijai civilprocesa jautājumos, 1965. gada Konvencijai par dokumentu izsniegšanu vai 1970. gada Konvencijai par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs, sk. Hāgas Konferences tīmekļa vietni < www.hcch.net >.

1965. gada Konvencija par dokumentu izsniegšanu[57]

247. Šajā konvencijā (parasti to dēvē par Hāgas Dokumentu izsniegšanas konvenciju) ir paredzēti nodošanas mehānismi, kas jāizmanto, ja vienai šīs konvencijas dalībvalstij jānodod citai šīs konvencijas dalībvalstij tajā izsniedzams tiesas vai ārpustiesas dokuments.

248. 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvenciju piemēro tad, ja ir izpildītas visas turpmāk uzskaitītās prasības.

1) Atbilstīgi tiesvedības valsts (tiesas valsts) tiesību aktiem šai valstij ir jānodod citai valstij tajā izsniedzams dokuments (piem., paziņojums par prasību).
2) Abas valstis ir Dokumentu izsniegšanas konvencijas dalībvalstis.
3) Ir zināma tās personas adrese, kurai jānodod dokuments.
4) Ir jānodod tiesas vai ārpustiesas dokuments.
5) Nododamais dokuments attiecas uz civillietu vai komerclietu.

249. Ja ir šaubas par to, vai Dokumentu izsniegšanas konvencija ir piemērojama, vai to, kā izpildīt tās noteikumus, ieteicams konsultēties ar juristu.

1970. gada Konvencija par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs[58]

250. Šajā konvencijā (parasti to dēvē par Hāgas Pierādījumu konvenciju) ir noteiktas sadarbības metodes civillietās vai komerclietās vajadzīgu pierādījumu iegūšanai ārvalstīs (t. i., citā valstī). Konvencijā, kas savstarpēji jāpiemēro tikai tās dalībvalstīm, ir paredzēta pierādījumu iegūšana, i) izmantojot tiesiskās palīdzības lūgumus un ii) diplomātiskās vai konsulārās amatpersonas un pilnvarotās personas. Konvencijā ir paredzētas efektīvas metodes, ar ko pārvarēt civiltiesību un vispārīgo tiesību sistēmu atšķirības pierādījumu iegūšanas jomā.

251. Ja jāiegūst pierādījumi ārvalstīs, sociālo dienestu darbiniekiem vajadzības gadījumā būtu jākonsultējas ar juristu, lai nodrošinātu 1970. gada Pierādījumu konvencijas prasību izpildi.

---

56 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 164.–167. punktu un 182.–185. punktu. Informāciju par tādiem pieprasījuma saņēmējas valsts sniegtiem palīdzības veidiem, uz ko neattiecas 1970. gada Pierādījumu konvencija, sk. Paskaidrojošā ziņojuma 174. punktā.

57 Plašāka informācija par Dokumentu izsniegšanas konvenciju ir sniegta Hāgas Konferences tīmekļa vietnes sadaļā "*Service Section*" (Dokumentu izsniegšana).

58 Plašāka informācijas par Pierādījumu konvenciju ir sniegta Hāgas Konferences tīmekļa vietnes sadaļā "*Evidence Section*" (Pierādījumi).

4. nodaļa.
Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana (10. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta a) apakšpunkts)

Nodaļas struktūra

Šajā nodaļā ir aprakstīti nosūtāmie pieteikumi par lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi:

I sadaļā ir sniegts pārskats par pieteikumu — kad un kas to var iesniegt, kā arī ir izskaidroti galvenie termini un jēdzieni;

II sadaļā ir aprakstītas pieteikuma sagatavošanas un izskatīšanas procedūras un posmi;

III sadaļā ir uzskaitītas prasītās veidlapas un dokumenti, kā arī ir norādīts, kas būtu jāiekļauj dokumentācijā un kā būtu jāaizpilda veidlapas;

IV sadaļā ir izklāstīta vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšana un izpilde un citi II sadaļā aprakstīto procesu izņēmumi;

V sadaļā ir aplūkoti citi jautājumi;

VI sadaļā ir sniegtas atsauces uz papildu materiāliem;

VII sadaļā ir iekļauts veicamo procedūru kontrolsaraksts;

VIII sadaļā ir atbildēts uz bieži uzdotiem jautājumiem.

I. Pārskats un pamatprincipi

252. Atzīšanas un izpildes process ir galvenā starptautisku uzturlīdzekļu piedziņas procedūra, un tā nodrošina kreditoram rentablu iespēju pieprasīt uzturlīdzekļu maksāšanu, ja parādnieks dzīvo, gūst ienākumus vai viņam/viņai ir aktīvi citā ***līgumslēdzējā valstī***. Īstenojot atzīšanas un izpildes procesu, kreditoram nav jādodas uz lēmuma izpildes ***valsti***, lai saņemtu šīs līgumslēdzējas valsts lēmumu. Pēc lēmuma atzīšanas — paziņojot par lēmuma izpildi vai to reģistrējot — vienā valstī pieņemtu lēmumu var izpildīt citā līgumslēdzējā valstī kā lēmumu, kas sākotnēji pieņemts izpildes valstī.

Līgumslēdzēja valsts *ir valsts, kurai Konvencija ir saistoša, jo tā ir pabeigusi 58. pantā noteikto ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas procesu.*

*Termins "**valsts**" Rokasgrāmatā ir lietots ļoti bieži. Parasti ar to apzīmē suverēnu valsti, nevis valsts apakšvienību vai teritoriālu vienību, piemēram, provinci vai Amerikas Savienoto Valstu štatu.*

253. Konvencijas noteikumu mērķis ir vienkāršu, nedārgu un ātru lēmuma atzīšanas un atzīšanas un izpildes procedūru izveide.[59] To panāk, nodrošinot sistēmu, kurā, saņemot citas līgumslēdzējas valsts iesniegtu pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, ātrā un vienkāršā procesā lēmums tiek atzīts un, ja vajadzīgs, izpildīts. Lēmumu reģistrē izpildei vai paziņo par tā izpildi, neprasot kādai pusei iesniegt dokumentus, un iesaistītā kompetentā iestāde to pārskata tikai ierobežoti. Kad ir paziņots par lēmuma izpildi vai tas ir reģistrēts, var īstenot izpildes pasākumus, lai pieprasījuma saņēmējā valstī iekasētu uzturlīdzekļus. Atbildētājs var iebilst pret lēmuma reģistrāciju vai paziņošanu par tā izpildi, taču tiek piemēroti stingri laika un pamatojuma ierobežojumi.[60] Vairumā gadījumu iebildumus vai pārsūdzību neiesniedz un procesu var turpināt iespējami ātri.

254. Tikpat vienkāršas ir pieteikuma sagatavošanas procedūras, kas jāveic pieteikuma iesniedzējai līgumslēdzējai valstij (pieprasītāja valsts), un arī tai prasītā dokumentācija ir ierobežota. Konvencijā ir skaidri ierobežota dokumentācija, ko var pieprasīt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi gadījumā, un lielākoties pieteikumu var iesniegt, nepievienojot apliecinātas lēmumu vai dokumentu kopijas. Tas atbilst Konvencijas mērķim pēc iespējas vienkāršot un optimizēt procesu, tādējādi sekmējot iespējami lielāka lēmumu skaita atzīšanu.

255. Vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanas un izpildes process ir nedaudz citādāks. Tas ir apskatīts turpmāk nodaļā.

A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi

256. Pieteikumu par atzīšanu un izpildi iesniedz tad, ja kreditors jau ir saņēmis līgumslēdzējā valstī pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem un vēlas panākt tā atzīšanu un izpildi citā līgumslēdzējā valstī, kurā parādnieks dzīvo, gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi.

Pieprasītāja valsts *ir līgumslēdzēja valsts, kas iesniedz pieteikumu un izsaka pieprasījumu tāda pieteikuma iesniedzēja vārdā, kurš ir tās iedzīvotājs.* ***Pieprasījuma saņēmēja valsts*** *ir līgumslēdzēja valsts, kurai lūdz izskatīt pieteikumu.*

257. Dažkārt kreditors iesniedz tikai pieteikumu par lēmuma ***atzīšanu*** — parasti tad, ja izpilde attiecīgajā brīdī nav vajadzīga. Pieteikumu, kurā prasīta tikai atzīšana, var iesniegt arī parādnieks, kas vēlas panākt līgumslēdzējā valstī pieņemta lēmuma atzīšanu, lai ierobežotu vai atliktu lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi.

Lēmuma par uzturlīdzekļiem **atzīšana** ir procedūra, ar ko valsts kompetentā iestāde pieņem lēmuma izcelsmes valsts iestādes noteiktās tiesības un pienākumus uzturlīdzekļu nodrošināšanas jomā un piešķir šim lēmumam likumīgu spēku.

258. Ja lēmums sākotnēji pieņemts pieprasījuma saņēmējā valstī, tas ir tikai jāizpilda un nav jāatzīst. Šis pieteikums ir paredzēts Konvencijas 10. panta 1. punkta b) apakšpunktā un aprakstīts Rokasgrāmatas 6. nodaļā.

---

59 Paskaidrojošā ziņojuma 490. punkts.

60 Konvencijā valstīm ir atļauts iesniegt deklarāciju par to, ka tās izmantos alternatīvu procedūru, lai informētu atbildētāju pirms lēmuma reģistrācijas vai paziņošanas par tā izpildi un piešķirtu kompetentajai iestādei plašākas pārskatīšanas pilnvaras. Tā ir aplūkota 5. nodaļas IV sadaļā.

B. Gadījuma piemērs

259. P un viņas divi bērni dzīvo valstī A. P ir saņēmusi lēmumu, kurā Q prasīts maksāt bērna un laulātā uzturlīdzekļus. Lēmums pieņemts valstī A. Q patlaban dzīvo valstī B. P vēlas, lai lēmumu par uzturlīdzekļiem nosūta uz valsti B un lai tā sazinās ar Q un iekasē uzturlīdzekļus. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

No Konvencijas izrietošā rīcība

260. P jāvēršas valsts A centrālajā iestādē. Tā viņas vārdā pārsūtīs pieteikumu un prasītos dokumentus valsts B centrālajai iestādei. Pieteikumā tiks prasīts ***atzīt un izpildīt*** lēmumu par uzturlīdzekļiem valstī B. Ja lēmums atbildīs Konvencijas prasībām par atzīšanu, valsts B kompetentā iestāde (vai centrālā iestāde, ja tā ir kompetentā iestāde) izskatīs pieprasījumu un izpildīs lēmumu. Q tiks informēts par atzīšanu un izpildi, un viņam būs iespēja apstrīdēt vai pārsūdzēt lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi. Pēc lēmuma atzīšanas kompetentā iestāde to izpildīs valstī B. P ir jāsadarbojas tikai ar valsts A centrālo iestādi. Visa saziņa ar valsts B centrālo iestādi parasti notiks ar valsts A centrālās iestādes starpniecību.

C. Kas var iesniegt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi?

261. Šo pieteikumu var iesniegt ***kreditors***, kas dzīvo līgumslēdzējā valstī, valsts iestāde, kas rīkojas kā kreditors un var iesniegt pieteikumu viņa/viņas vārdā vai ir nodrošinājusi viņam/viņai labumus uzturlīdzekļu vietā.

__Kreditors__ ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu dēvē par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai vecāku rezidentu.

262. ***Parādnieks*** var iesniegt arī citā līgumslēdzējā valstī pieņemta lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanas pieteikumu, lai atliktu vai ierobežotu iepriekšēja lēmuma izpildi.

__Parādnieks__ ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus. Atsevišķās valstīs šo personu dēvē par uzturlīdzekļu maksātāju, debitoru, vecāku, kam nav aizgādības tiesību, vai vecāku nerezidentu.

D. Atzīšanas un izpildes apstrīdēšana

263. Vairumā gadījumu atzīšanas un izpildes process pieprasījuma saņēmējā valstī norit ātri un parādnieks vai ***atbildētājs*** neizsaka iebildumus. Tomēr atsevišķos gadījumos pieteikuma pretējā puse (parādnieks vai kreditors) var iebilst pret lēmuma atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka lēmums neatbilst minimālajām prasībām, ko piemēro atbilstīgi Konvencijai atzīstamiem un izpildāmiem lēmumiem. Šīs prasības ir sīkāk aplūkotas Rokasgrāmatas 5. nodaļā, jo process tiks apstrīdēts vai pārsūdzēts pieprasījuma saņēmējā valstī, kas izskatīs pieteikumu par atzīšanu, un tas ir viens no saņemto pieteikumu par atzīšanu un izpildi izskatīšanas posmiem. Tomēr personām, kas iesniedz pieteikumu pieprasītājā valstī, jāzina, ka atzīšanu vai atzīšanu un izpildi var apstrīdēt vai pārsūdzēt, tāpēc, lai pieprasījuma saņēmējai valstij būtu pieejama informācija, ar ko komentēt visas atbildētāja paustās bažas,

__Atbildētājs__ ir persona, kas atbildēs vai reaģēs uz atbilstīgi Konvencijai iesniegtu pieteikumu vai pārsūdzību. Atbildētājs var būt kreditors vai parādnieks.

pieteikumam ir jāpievieno pilnīga dokumentācija.

264. Turklāt sociālo dienestu darbiniekiem, kas aizpilda pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, attiecīgajā veidlapas sadaļā ir jānorāda pieteikuma par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi iesniegšanas pamatojums. Tas ir sīkāk aprakstīts 15. nodaļā, kurā sniegti ieteiktās pieteikuma veidlapas aizpildīšanas norādījumi.

*Vai Jums ir vajadzīgs īss kopsavilkums par procesu, kas saistīts ar pieteikumiem par atzīšanu un izpildi? Skatiet sadaļu "**Kontrolsaraksts**" nodaļas beigās.*

II. Pieteikumu izskatīšanas un aizpildīšanas procedūra

265. Pieprasītājas valsts centrālās iestādes pienākums ir apkopot dokumentus, nodrošināt vajadzīgo veidlapu vai dokumentācijas pievienošanu, kā arī sagatavot otrai valstij nosūtāmo dokumentāciju. Tā kā līgumslēdzēju valstu noteikumi atšķiras, izlasiet tās valsts aprakstu[61], uz kuru sūtīsiet lēmumu — tajā ir norādītas visas īpašās prasības, piemēram, par tulkošanu un apliecināšanu. Taču valsts nedrīkst prasīt, lai līdz ar pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi tiktu nosūtīti papildu dokumenti, kas nav paredzēti Konvencijas 11. un 25. pantā.

266. Šī sadaļa vienādi attiecas arī uz pieteikumiem, kuros prasīta tikai atzīšana. Taču šādus pieteikumus iesniedz diezgan reti. Atbilstīgi Konvencijas 26. pantam tās V nodaļas (Atzīšana un izpilde) noteikumi pēc analoģijas ir piemērojami pieteikumiem, kuros prasīta tikai atzīšana, izņemot to, ka prasību par izpildāmību aizstāj ar prasību, ka lēmumam jābūt spēkā izcelsmes valstī. Tas nozīmē, ka praktisku iemeslu dēļ noteikumi par atzīšanu un izpildi attiecas arī uz atzīšanas pieteikumiem, izņemot tos noteikumus, kas jāmaina, jo netiek prasīta lēmuma izpilde.[62]

---

61 Atsevišķas līgumslēdzējas valstis neizmanto ieteikto valsts aprakstu, taču lielākā daļa attiecīgās informācijas ir iesniegta Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences Pastāvīgajam birojam. Tā ir pieejama arī Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

62 Paskaidrojošā ziņojuma 546. punkts.

A. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi sagatavošanas darbības

NOSŪTĀMAIS PIETEIKUMS PAR ATZĪŠANU VAI ATZĪŠANU UN IZPILDI
1. Vajadzīgo dokumentu savākšana ▪ Lēmums par uzturlīdzekļiem ▪ Pieteikuma veidlapa ▪ Valsts apraksts
2. Pieteikuma iesniedzēja sniegtās informācijas pārbaude ▪ Vai informācija ir pilnīga?
3. Vai konkrētais pieteikums ir paredzēts Konvencijā? ▪ Vai pieteikuma iesniedzējs ir Jūsu valsts iedzīvotājs? o Ja nē, pieteikums būtu jāiesniedz ar dzīvesvietas valsts starpniecību. ▪ Vai pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem? o Terminu "uzturlīdzekļi" un "lēmums" skaidrojums ir sniegts Rokasgrāmatas 2. nodaļā. o Ja lēmuma nav, sagatavojiet pieteikumu par lēmuma pieņemšanu. o Ja lēmums neattiecas uz uzturlīdzekļiem, Konvenciju nepiemēro.
4. Kur lēmums ir pieņemts? ▪ Pieprasījuma saņēmējā valstī: o sagatavojiet tikai pieteikumu par izpildi. ▪ Pieprasītājā valstī vai trešā līgumslēdzējā valstī: o sagatavojiet pieteikumu par atzīšanu un izpildi.
5. Vai lēmums jau ir atzīts pieprasījuma saņēmējā valstī? ▪ Ja ir, sagatavojiet tikai pieteikumu par izpildi.
6. Dokumentu tulkošana vajadzīgajās valodās ▪ (Sk. valsts aprakstu.)
7. Apliecinātu lēmuma kopiju sagatavošana (ja vajadzīgs) ▪ (Sk. valsts aprakstu.)
8. Paziņojuma par izpildāmību saņemšana no kompetentās iestādes
9. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi aizpildīšana ▪ (Sk. 15. nodaļu.)
10. Visu vajadzīgo dokumentu pievienošana
11. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana ▪ (Sk. 15. nodaļu.)
12. Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei
13. Saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana
14. Pieprasīto papildu dokumentu iesniegšana trijos mēnešos no pieprasījuma saņemšanas dienas

12. attēls. Nosūtāmā pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi sagatavošanas darbības

B. *Procedūras posmi*

Turpmākajās sadaļās ir sīki aprakstītas iepriekš (12. attēlā) uzskaitītās darbības.

1. Vajadzīgo dokumentu savākšana

267. Ir vajadzīga lēmuma par uzturlīdzekļiem kopija un pieteikuma iesniedzēja informācija vai pieprasījums. Izlasiet tās valsts aprakstu, uz kuru sūtīsiet pieteikumu — tajā ir uzskaitīti visi iesniedzami īpašie dokumenti vai informācija. Ja Jums nav pieejama valsts apraksta kopija, skatiet Hāgas Konferences tīmekļa vietnes < www.hcch.net > sadaļu "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).

2. Pieteikuma iesniedzēja sniegtās informācijas pārbaude

268. Pieteikuma iesniedzējs aizpildīs visas Jūsu valsts prasītās papildu veidlapas. Pārbaudiet, vai veidlapas ir aizpildītas iespējami pilnīgi un vai ir sniegta visa vajadzīgā informācija. Ja pieteikuma iesniedzējs neaizpilda kādu ieteiktās pieteikuma veidlapas daļu, viņam/viņai jāsniedz pietiekama informācija, lai Jūsu centrālā iestāde varētu aizpildīt dokumentu.

3. Vai konkrētais pieteikums ir paredzēts Konvencijā?

269. Pirms pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi aizpildīšanas ir jāņem vērā turpmāk uzskaitītie aspekti.

- Lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot centrālās iestādes pakalpojumus, viņam/viņai ir jābūt attiecīgās valsts iedzīvotājam. Ja pieteikuma iesniedzējs dzīvo citā valstī, viņam/viņai pieteikums būtu jāiesniedz ar šīs valsts centrālās iestādes starpniecību.
- Ja pieteikuma iesniedzējs vēl nav saņēmis ***lēmumu par uzturlīdzekļiem*** vai lēmums nav pieņemts līgumslēdzējā valstī[63], būtu jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu (sk. 8. nodaļu).
- Vai lēmums attiecas uz uzturlīdzekļiem? Sk. Rokasgrāmatas 2. nodaļā sniegto definīciju. Ja lēmums neattiecas uz uzturlīdzekļiem, lēmuma atzīšanas pieteikumu nevar iesniegt atbilstīgi Konvencijai.
- Ja atbildētāja dzīvesvietas valsts nav Konvencijas līgumslēdzēja valsts vai arī aktīvi vai ienākumi, kuriem jāpiemēro izpilde, atrodas valstī, kas nav Konvencijas līgumslēdzēja valsts, uz Konvenciju nevar atsaukties, lai panāktu lēmuma atzīšanu un izpildi šajā valstī.

Uzturlīdzekļi *ietver uzturlīdzekļus bērniem, laulātajam vai partnerim un ar bērnu vai laulātā/partnera aprūpi saistītus izdevumus.*

Lēmumā par uzturlīdzekļiem *ir noteikts parādnieka pienākums maksāt uzturlīdzekļus un var būt paredzēta arī automātiska korekcija ar indeksēšanu, prasība samaksāt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus, maksājumus ar atpakaļejošu datumu vai procentus, un izmaksu vai papildizdevumu aprēķins.*

---

63 Lai varētu pieprasīt lēmuma atzīšanu un izpildi saskaņā ar Konvenciju lēmumam, ko nosūta atzīšanai pieprasījuma saņēmējā valstī, jābūt pieņemtam līgumslēdzējā valstī. Nepietiek tikai ar to, ka lēmums ir iepriekš atzīts līgumslēdzējā valstī. Paskaidrojošā ziņojuma 241. punkts.

4. Kur lēmums ir pieņemts?

270. Ja lēmums ir pieņemts valstī, uz kuru sūtīsiet pieteikumu (pieprasījuma saņēmējā valstī), vai šī valsts to jau ir atzinusi, ir jāiesniedz tikai pieteikums par lēmuma izpildi. Atzīšana nav vajadzīga, jo tiek prasīts, lai valsts izpildītu lēmumu, kas pieņemts tajā pašā valstī, nevis citur. Lai gan pieteikumi ir līdzīgi, to dokumentācija atšķiras. Ja lēmums ir pieņemts pieprasījuma saņēmējā valstī, skatiet 6. nodaļu.

271. Atzīstamajam lēmumam jābūt pieņemtam līgumslēdzējā valstī. Ja tas ir pieņemts citā valstī, Konvencija netiek piemērota. Var būt pieejami citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, piemēram, divpusējs nolīgums vai cita procedūra, kas paredzēta parādnieka dzīvesvietas valsts tiesību aktos. Pieteikuma iesniedzējam ir jālūdz palīdzība atbilstošai uzturlīdzekļu vai bērnu pabalsta izpildiestādei. Atsevišķos gadījumos, iespējams, būs jāpanāk jauna lēmuma pieņemšana.

5. Vai lēmums jau ir atzīts?

272. Ja lēmums jau ir atzīts pieprasījuma saņēmējā valstī, tas nav jāatzīst vēlreiz. Sūtiet tikai pieteikumu par izpildi. Sk. 6. nodaļu.

6. Vai materiāli ir jātulko?

273. Nosūtāmais pieteikums un lēmums jāiesniedz oriģinālvalodā, taču tiem jāpievieno pieteikuma (un saistīto dokumentu) tulkojums pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā[64], ja vien tās kompetentā iestādei (administratīva vai tiesu iestāde, kas izskata pieteikumu) nav paziņojusi, ka tulkojums nav vajadzīgs. Informācija par pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālo valodu un tulkošanas prasībām ir sniegta attiecīgās valsts aprakstā. Ja tulkojums ir vajadzīgs, valsts aprakstā ir norādīts arī tas, vai var iesniegt lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu (skaidrojumu sk. turpmāk). Tādējādi ir iespējams samazināt tulkošanas izmaksas un ar to saistītos sarežģījumus.

7. Vai ir jāiesniedz apliecinātas dokumentu kopijas?

274. Sk. valsts apraksta 1. nodaļas II daļas 1. sadaļu. Tajā ir norādīts, vai pieprasījuma saņēmēja valsts pieprasa, lai vienmēr tiktu iesniegtas atsevišķu dokumentu apliecinātas kopijas. Ja tā, lūdziet savas valsts attiecīgajai iestādei vai pieteikuma iesniedzējam sagādāt vajadzīgās kopijas.

8. Paziņojuma par izpildāmību un paziņojuma par informēšanu noteiktajā kārtībā saņemšana

275. Lai pierādītu, ka lēmums ir izpildāms tā pieņēmējā valstī, ir vajadzīgs paziņojums par izpildāmību (sk. turpmāk).[65] Paziņojumā par informēšanu noteiktajā kārtībā apstiprina, ka atbildētājam tika paziņots par tiesvedību, kurā pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem, un tika sniegta iespēja tikt uzklausītam vai ka atbildētājam tika paziņots par lēmumu un tika sniegta iespēja to apstrīdēt vai pārsūdzēt. Ja lēmums ir pieņemts nevis Jūsu valstī, bet citā līgumslēdzējā valstī, Jums ir jāpieprasa, lai šī valsts (izcelsmes valsts) izsniegtu paziņojumu par izpildāmību un paziņojumu par informēšanu noteiktajā kārtībā.

---

64 Ja valstij ir vairākas oficiālās valodas, kas visas netiek izmantotas visur valstī, jānoskaidro, kādā valodā dokumenti ir jāiesniedz teritorijā, uz kuru tiks nosūtīts pieteikums (44. panta 2. punkts).

65 Šim pieprasījumam var izmantot ieteikto veidlapu. Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks. Ja pieteikums attiecas tikai uz atzīšanu, paziņojumā jānorāda tikai tas, ka lēmums ir spēkā, un nav jāapstiprina tā izpildāmība (26. pants).

9. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi aizpildīšana

276. Izmantojiet ieteikto veidlapu.[66] Visiem laukiem jābūt pienācīgi aizpildītiem. Izlasiet valsts aprakstu, lai nodrošinātu, ka ir izpildītas visas īpašās prasības, ko piemēro pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, piemēram, pienākums iesniegt apliecinātas kopijas vai iespēja iesniegt lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu (sk. 1. nodaļas II daļas 1. sadaļu). Tādējādi pieprasījuma saņēmējā valstī pieteikumu varēs izskatīt bez kavēšanās.

277. Norādījumi par ieteiktās pieteikuma veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

10. Visu vajadzīgo dokumentu pievienošana

278. Nodaļas nākamajā sadaļā ir sīki aprakstīti pārējie prasītie dokumenti un to aizpildīšana.

11. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana

279. Šī obligāti izmantojamā veidlapa jāpievieno visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem, un to nosūta kopā ar pieteikuma veidlapu un prasītajiem dokumentiem. Uz veidlapas norāda tā pilnvarotā centrālās iestādes pārstāvja vārdu, kas pārsūta pieteikumu. Veidlapa nav jāparaksta. Norādījumi par šīs veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

12. Nosūtīšana citas valsts centrālajai iestādei

280. Vairumā gadījumu dokumentus pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei sūta pa parasto pastu. Atsevišķas valstis, iespējams, pieņem dokumentus elektroniski. Izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu un nosūtiet dokumentus prasītajā formātā vai uz norādīto adresi.

13. Saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana

281. Pieprasījuma saņēmējai valstij saņemšana ir jāapstiprina sešās nedēļās. Tas jādara centrālajai iestādei, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu. Šajā periodā pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde arī paziņos, kam jāsūta turpmāk prasītā informācija, un sniegs attiecīgās personas vai struktūras kontaktinformāciju.

14. Prasīto turpmāko dokumentu iesniegšana

282. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapā, iespējams, tiks pieprasīti papildu dokumenti vai informācija. Iesniedziet informāciju pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā trijos mēnešos. Ja varētu būt vajadzīgs ilgāks laikposms, noteikti paziņojiet par to otrai centrālajai iestādei, jo, ja tā pēc trim mēnešiem nesaņems atbildi, lietu var slēgt.

Laba prakse. *Informējiet otru centrālo iestādi, ja ir radušies sarežģījumi saistībā ar prasītās informācijas vai dokumentu sagādāšanu. Citādi pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde var slēgt lietu, ja nesaņems atbildi pēc trim mēnešiem.*

---

66 Atsevišķas valstis nolems neizmantot ieteikto veidlapu. Tajās izmantos veidlapu, kas noteikta iekšējos tiesību aktos vai atbilst centrālās iestādes politikai. Rokasgrāmata attiecas vienīgi uz obligāti izmantojamo un ieteikto veidlapu aizpildīšanu, tajā nav apskatītas vietējās vai iekšējās veidlapas.

III. Vajadzīgo pieteikuma dokumentu sagatavošana

A. *Vispārīga informācija*

283. Konvencijas 11., 12. un 25. pantā ir uzskaitīts, kas ir jāiekļauj ikvienā pieteikumā par lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.

284. Šajā sadaļā ir norādīts, kāda informācija jāiekļauj dokumentācijā un kā apkopot un sagatavot dokumentus saistībā ar pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Prasītie dokumenti ir uzskaitīti turpmāk dotajā tabulā. Pieprasījuma saņēmēja valsts nevar prasīt, lai pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi tiktu papildināts ar citiem dokumentiem (11. panta 3. punkts).

√	Pieteikums (izmantojiet ieteikto veidlapu)
√	Pilns lēmuma teksts vai kopsavilkums
√	Paziņojums par izpildāmību
√	Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā (izņemot, ja atbildētājs ieradās vai apstrīdēja lēmumu)
Vajadzības gadījumā	Veidlapa par finanšu stāvokli (jāpievieno tikai kreditoru iesniegtiem pieteikumiem)
Vajadzības gadījumā	Kavēto maksājumu aprēķina dokuments
Vajadzības gadījumā	Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana
Vajadzības gadījumā	Dokumentu tulkojumi
√	Pārsūtīšanas veidlapa

13. attēls. Vajadzīgie dokumenti — atzīšana un izpilde

285. Atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem pieprasītāja valsts var nolemt, ka jāiekļauj arī informācija par valsts iestādes nodrošinātajiem labumiem (ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde).

286. Šajā sadaļā pieņemts, ka sociālā dienesta darbinieks vai persona, kas sagatavo pieteikumu, izmantos Hāgas Konferences Pastāvīgā biroja publicētās ieteiktās veidlapas. Atsevišķas valstis var būt nolēmušas šīs veidlapas neizmantot. Šo valstu sociālo dienestu darbiniekiem būtu jāaizpilda vietējās veidlapas atbilstīgi valsts politikai un procedūrām.

B. *Pieteikuma saturs (atzīšana vai atzīšana un izpilde)*

1. Pieteikuma veidlapa

287. Izmantojiet ieteikto pieteikuma veidlapu (pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi). Tādējādi ikvienā pieteikumā tiks iekļauta prasītā informācija.

288. Norādījumi par ieteiktās veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

2. Paziņojums par izpildāmību

289. Lai lēmumu varētu izpildīt pieprasījuma saņēmējā valstī, pārsūtāmajam lēmumam jābūt izpildāmam izcelsmes valstī, t. i., tā pieņēmējā valstī. Tas ir savstarpīguma pamatprincips — vienā valstī izpildāmiem lēmumiem vajadzētu būt izpildāmiem arī citā valstī.

Ieteikums. *Dažkārt atzīstamais vai atzīstamais un izpildāmais lēmums ir pieņemts nevis pieprasītājā valstī vai pieprasījuma saņēmējā valstī, bet gan trešā līgumslēdzējā valstī. Ņemiet vērā, ka ir vajadzīgs lēmuma pieņēmējas valsts (izcelsmes valsts) kompetentās iestādes paziņojums par izpildāmību un tajā jābūt norādītam, ka lēmums ir izpildāms izcelsmes valstī.*

a) tiesu iestādes pieņemts lēmums

290. Ja lēmumu pieņēmusi tiesu iestāde, ir vajadzīgs tikai paziņojums, kurā norādīts, ka lēmums ir izpildāms tā pieņēmējā valstī.[67]

b) administratīvas iestādes lēmums

291. Ja lēmumu pieņēmusi administratīva iestāde, paziņojumā jānorāda, ka:

1) lēmums ir izpildāms tā pieņēmējā valstī;

2) lēmumu pieņēmusi valsts iestāde:

   i) kuras lēmumus var pārsūdzēt vai pārskatīt tiesu iestāde;
   ii) kuras lēmumiem ir tāda pati vai līdzvērtīga iedarbība, kā tiesu iestādes lēmumiem tajā pašā jautājumā.

292. Pēdējais paziņojums (2) apakšpunktā minētais) nav jāiesniedz, ja izcelsmes valsts saskaņā ar 57. pantu ir noteikusi, ka tās administratīvo iestāžu lēmumi vienmēr atbilst šīm prasībām (25. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Pieprasījuma saņēmēja valsts, piemērojot 57. pantu, var būt paziņojusi arī to, ka neprasa šā punkta 2) apakšpunktā minēto paziņojuma dokumentu.

293. Tāpēc, ja atzīstamo vai atzīstamo un izpildāmo lēmumu pieņēmusi administratīva iestāde, lai uzzinātu, kas jāiekļauj paziņojumā par izpildāmību, ir jānoskaidro, vai lēmuma pieņēmēja valsts vai pieprasījuma saņēmēja valsts ir norādījusi šādu informāciju. Tā ir sniegta izcelsmes valsts un pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā.

294. Ņemiet vērā, ka gadījumā, ja pieteikums attiecas tikai uz atzīšanu, lēmumam nav jābūt izpildāmam izcelsmes valstī; tam tikai ir jābūt spēkā šajā valstī. Ieteiktajā paziņojuma par izpildāmību veidlapā ir paredzēta speciāla vieta, kur jānorāda lēmuma spēkā stāšanās datums, tādējādi, izmantojot šo veidlapu, attiecīgā prasība tiks izpildīta.

3. Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā

295. Pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāzina, ka atbildētājam par tiesvedību, kurā pieņemts lēmums, paziņoja noteiktajā kārtībā. Dažkārt ir jāsniedz paziņojums par tiesvedību un iespēja tikt uzklausītam, bet citkārt ir jāpaziņo par lēmumu un jādod iespēja to apstrīdēt.

---

67 Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks.

296. Ja atbildētājs ieradās tiesvedībā, tas būtu jānorāda pieteikuma veidlapas 7. sadaļā. Ja atbildētājs neieradās un netika pārstāvēts tiesvedībā, ir jāsniedz paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā.[68]

297. Paziņojums būtu jāsagatavo lēmuma pieņēmējas valsts kompetentajai iestādei. Attiecīgā persona norādīs, ka atbilstīgi lēmumam vai ***kompetentās iestādes*** datiem atbildētājam vai nu

- paziņoja par tiesvedību un sniedza iespēju tikt uzklausītam, vai arī
- paziņoja par pieņemto lēmumu un sniedza iespēju to apstrīdēt, kā noteikts lēmuma pieņēmējas valsts (izcelsmes valsts) tiesību aktos.

Centrālā iestāde *ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.*

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos ir uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

298. Vairumā gadījumu, ja prasītais paziņojums atbildētājam sniegts izcelsmes valstī, ir pieejama dokumentācija, piemēram, ar zvērestu apliecināta rakstveida liecība par dokumentu nodošanu vai paziņošanu vai dokumentu nodošanas apliecinājums, kurā apstiprināts, ka atbildētājam paziņoja par tiesvedību vai pieņemto lēmumu. Citkārt lēmumā var būt norādīts, ka atbildētājs ieradās, viņam/viņai paziņoja par tiesvedību vai lēmumu un sniedza iespēju tikt uzklausītam vai apstrīdēt lēmumu. Atsevišķās valstīs saskaņā ar iekšējo tiesību aktu noteikumiem atbildētājs iesniedz tikai rakstisku atbildi. Šāds dokuments var palīdzēt kompetentajai iestādei sagatavot paziņojumu par informēšanu noteiktajā kārtībā.

299. Ja prasītais paziņojums jāsniedz citā valstī un gan izcelsmes valsts, gan otra valsts ir cita tāda starptautiska instrumenta dalībvalstis, kurā reglamentēti noteikumi par paziņošanu, ir pieejama šā procesa dokumentācija, kas atvieglos izcelsmes valsts kompetentajai iestādei attiecīgā paziņojuma sagatavošanu.

4. Veidlapa par finanšu stāvokli

300. Šis dokuments atvieglo atzītā lēmuma izpildi, un tajā sniedz papildu informāciju, kas var palīdzēt noteikt atbildētāja atrašanās vietu. Jānorāda, ka šo veidlapu izmanto dažādiem pieteikumiem, tāpēc gadījumā, ja veidlapu pievieno pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, nav jāaizpilda visas tās daļas. Konkrētāk, ņemiet vērā, ka, tā kā pieteikums attiecas uz atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, veidlapā nav jāsniedz informācija par kreditora apstākļiem. Ja netiek pieprasīta lēmuma izpilde (t. i., pieteikums attiecas tikai uz atzīšanu), šī veidlapa nav jāiesniedz.

301. Ieteiktajā veidlapā ir iekļauta vajadzīgā informācija par parādnieka finanšu stāvokli un viņa/viņas aktīviem. Tā īpaši noderēs lēmuma izpildē, ja parādnieks nemaksās prasītos uzturlīdzekļus brīvprātīgi. Veidlapa būtu jāaizpilda pēc iespējas pilnīgi, sniedzot visu pieteikuma iesniedzējam zināmo informāciju.

302. Veidlapu var aizpildīt kreditors / pieteikuma iesniedzējs, jo pieteikuma iesniedzējam bieži ir pieejama veidlapā prasītā informācija par parādnieku. Taču, ja veidlapu aizpilda kreditors / pieteikuma iesniedzējs, centrālās iestādes pārstāvim ir jāpārbauda, vai tā ir aizpildīta pilnīgi.

303. Norādījumi par šīs veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

---

[68] Konvenciju piemēro gan administratīvā, gan tiesu iestāžu sistēmā pieņemtiem lēmumiem. Atsevišķās sistēmās atbildētāju/parādnieku neinformē pirms lēmuma pieņemšanas — viņam/viņai paziņo par lēmumu, kad tas ir pieņemts, un sniedz iespēju lēmumu apstrīdēt.

5. Kavēto maksājumu aprēķina dokuments

304. Prasot atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt arī kopš lēmuma pieņemšanas nokavēto uzturlīdzekļu maksājumu izpildi. Pieteikuma iesniedzējam būtu jāiesniedz pilnīgs aprēķins, kurā norādītas lēmumā noteiktās, taču neizmaksātās summas, samaksātās summas (ja ir), kā arī atlikums. Šim dokumentam jābūt pēc iespējas pilnīgam un precīzam, jo atbildētājs var apstrīdēt atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka kavētie maksājumi ir veikti pilnā apmērā. Ja aprēķinā iekļauj procentus par kavētajiem maksājumiem, ieteicams pilnīgi dokumentēt procentu aprēķināšanas metodi un norādīt procentu iekasēšanas juridisko pamatu.

> ***Laba prakse***. *Ja kavēto uzturlīdzekļu maksājumu aprēķināšanā un izpildē ir iesaistīta bērna pabalsta vai uzturlīdzekļu izpildiestāde, noteikti iekļaujiet tās paziņojumu, jo aģentūras dokumentācija būs precīza un pilnīga.*

6. Dokuments, kurā izskaidrota summas indeksēšanas vai koriģēšanas metode

305. Atsevišķās valstīs lēmumā vai iekšējos tiesību aktos, uz kuru pamata lēmums pieņemts, ir noteikts, ka lēmums konkrētā intervālā automātiski jāindeksē vai jākoriģē. Tādā gadījumā pieprasītājai valstij būtu jāsniedz informācija par koriģēšanas metodi. Piemēram, ja summa jākoriģē, ņemot vērā dzīves dārdzības procentuālo rādītāju, ir jānorāda, kādus datus ņems vērā, veicot korekciju, kāda ir aprēķināšanai vajadzīgā informācija un kā par pārrēķināto uzturlīdzekļu apmēru paziņos pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei un pieteikuma pusēm.

306. Arī atsevišķos administratīvu iestāžu lēmumos ir paredzēts noteiktā intervālā atkārtoti izvērtēt un koriģēt uzturlīdzekļu apmēru atbilstīgi pušu finanšu stāvoklim.[69] Ja notiks šāda atzīstamā lēmuma atkārtota izvērtēšana, noteikti sniedziet pietiekamu informāciju, lai izskaidrotu pieprasījuma saņēmējai valstij, kā notiks atkārtotā izvērtēšana un kā par jauno izvērtējumu paziņos pieprasījuma saņēmējai valstij.

307. Parasti ir ieteicams, ka korekcijas apmēru aprēķina lēmuma pieņēmēja valsts, jo tā vislabāk pārzina aprēķināšanas procesu. Ja ir paredzēts šāds process, dokumentā, kurā izskaidrota lēmuma koriģēšana, būtu jāizklāsta pieprasījuma saņēmējai valstij procesa norise un jānorāda, kad tā varētu saņemt informāciju par uzturlīdzekļu apmēra korekciju.

7. Pilns lēmuma teksts

308. Ja netiek piemēroti turpmāk uzskaitītie izņēmumi, dokumentācijā jāiekļauj lēmuma par uzturlīdzekļiem pilns teksts. Lielākoties tā ir parasta lēmuma kopija, ko sagatavojusi administratīvā vai tiesu iestāde, kas lēmumu pieņēma.

---

69 Piemēram, Austrālijā ik pēc 15 mēnešiem atkārtoti izvērtē uzturlīdzekļu apmēru un pieņem jaunu izvērtējumu.

a) ja vien valsts nav paziņojusi, ka pieņem kopsavilkumu vai izvilkumu

309. Valsts var paziņot, ka pilna lēmuma teksta vietā pieņem lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu (25. panta 3. punkta b) apakšpunkts). Dažkārt noteikumi par uzturlīdzekļiem ir tikai neliela daļa no visa lēmuma un valsts var nevēlēties segt visa teksta tulkošanas izmaksas, ja process attiecas vienīgi uz noteikumiem par uzturlīdzekļiem. Tas, vai lietas saņēmēja valsts pieņem lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu, ir norādīts tās aprakstā.

310. Ja pietiek ar lēmuma kopsavilkumu, izmantojiet ieteikto lēmuma kopsavilkuma veidlapu.

> ***Laba prakse***. *Ja lieta attiecas uz vairākiem lēmumiem un šajos lēmumos paredzētie uzturlīdzekļu maksājumi ir nokavēti vai nav veikti, iekļaujiet dokumentācijā visu lēmumu kopijas. Ja ar turpmāku lēmumu ir pilnīgi aizstāts iepriekšējais lēmums, pieprasījuma saņēmējai valstij šis lēmums nebūtu jāpieprasa. Jānorāda arī tas, ka gadījumā, ja lēmums pieņemts valstī, kur lēmumus automātiski koriģē (piem., Austrālijā, kur uzturlīdzekļu apmēru regulāri izvērtē no jauna), būtu jāiekļauj visi izvērtējumi par attiecīgo laikposmu, jo katru izvērtējumu var uzskatīt par jaunu, atsevišķu lēmumu.*

b) ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav noteikusi, ka jāiesniedz apliecināta lēmuma kopija, lēmums netiek apstrīdēts vai pārsūdzēts vai netiek pieprasīta pilna un apliecināta kopija

311. Saskaņā ar Konvencijas 25. panta 3. punktu valsts var noteikt, ka ir jāiesniedz kompetentās iestādes apliecināta lēmuma kopija. Turklāt saskaņā ar 25. panta 2. punktu apliecināta kopija, iespējams, būs jāiesniedz arī apstrīdēšanas vai pārsūdzības gadījumā vai pēc kompetentās iestādes pieprasījuma.[70] Visos pārējos gadījumos var iesniegt parastu kopiju. Tas, vai jāiesniedz apliecinātas kopijas, ir norādīts valsts aprakstā.

312. Lēmums, iespējams, būs jātulko pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā[71] vai arī angļu vai franču valodā. Pilnīgs tulkošanas prasību izklāsts ir sniegts 3. nodaļā (2. daļā). Tas, vai vajadzīgs tulkojums, ir norādīts valsts aprakstā.

8. Cita papildinformācija

313. Lai gan pieprasījuma saņēmēja valsts var pieprasīt vienīgi Konvencijas 25. pantā uzskaitītos dokumentus, pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi gadījumā cita papildinformācija dažkārt var atvieglot attiecīgo procesu.

---

[70] 25. panta 2. punkts.

[71] Ņemiet vērā, ka oficiālā valoda var būt valsts teritoriālās apakšvienības, piemēram, provinces vai teritorijas, oficiālā valoda. Sk. 3. nodaļu (44. pants).

314. Piemēram, ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde un tā ir nodrošinājusi citus labumus uzturlīdzekļu vietā, var iesniegt dokumentāciju, kas to apliecina, lai pierādītu, ka iestādei ir tiesības iesniegt pieteikumu. Vai arī, ja lēmumā par uzturlīdzekļiem noteikts, ka vecāka bērna uzturlīdzekļus turpina maksāt tad, ja viņš/viņa apmeklē pēcvidusskolas mācību iestādi, lēmuma izpildi varētu atvieglot pierādījums par reģistrēšanos universitātē vai koledžā. Lai gan nav noteikts, ka šādi dokumenti jāpievieno pirmajā instancē iesniegtam pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, to iekļaušana var sekmēt pieteikuma ātru izskatīšanu pieprasījuma saņēmējā valstī.

9. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana

315. Pārsūtīšanas veidlapa ir obligāti izmantojamā veidlapa, ar ko nodrošina vienotu standarta metodi pieteikumu nosūtīšanai starp dalībvalstīm. Tā jāpievieno jebkuram pieteikumam, ko iesniedz atbilstīgi Konvencijai. Veidlapā uzskaita prasītos dokumentus un dokumentācijā sniegto informāciju, kā arī norāda centrālajai iestādei iesniegtā pieteikuma veidu.

316. Norādījumi par veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

IV. Atzīšana un izpilde — citi apsvērumi

A. Vienošanās par uzturlīdzekļiem

1. Vispārīga informācija

317. Konvencijas 3. pantā ir sniegta konkrēta ***vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu*** definīcija. Šīs vienošanās nav lēmumi par uzturlīdzekļiem, lai gan atsevišķās Konvencijas daļās tās par tādiem uzskata. Konvencijas 30. pantā ir paredzēti konkrēti noteikumi par vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi, ko piemēro, ja šādas vienošanās izcelsmes valstī ir izpildāmas tāpat kā lēmumi par uzturlīdzekļiem.

Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu *ir rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu, ko ir formāli sagatavojusi vai kā autentisku dokumentu reģistrējusi kompetenta iestāde vai ko kompetenta iestāde ir apliecinājusi, sagatavojusi, reģistrējusi vai iegrāmatojusi lietā un ko kompetenta iestāde var pārskatīt vai grozīt.*

318. Atbilstīgi Konvencijai līgumslēdzēja valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs un neizpildīs vienošanos par uzturlīdzekļiem. Attiecīgā gadījumā šāda informācija ir sniegta valsts aprakstā.

2. Atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūras

a) pieteikuma iesniegšana ar centrālo iestāžu starpniecību

319. Ja ir noslēgta vienošanās par uzturlīdzekļiem, tai piemēro Konvencijas 10. panta noteikumus par atzīšanu un izpildi. Tas nozīmē, ka vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanas un izpildes procedūras parasti ir līdzīgas lēmumu atzīšanas un izpildes procedūrām, ja vien uz attiecīgajiem uzturlīdzekļiem attiecas Konvencijas darbības joma (sk. 3. nodaļas 1. daļu "Darbības joma"). Nedaudz atšķiras dokumenti, kas jāiesniedz, lai panāktu vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kā arī process un pamatojums, ar ko atbildētājs var iebilst pret attiecīgās vienošanās atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Konvencijas 30. panta 5. punktā ir uzskaitīti vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanai un izpildei piemērojamie un nepiemērojamie panti.

320. Tāpēc pieteikuma iesniedzējs var prasīt, lai centrālā iestāde pieteikumu par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi pārsūtītu citai līgumslēdzējai valstij, ja vien šī vienošanās attiecas uz pienākumu nodrošināt uzturlīdzekļus bērnam, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu (vai — ja iesniegta atruna — 18 gadu vecumu), vai bērnam un laulātajam.

b) dokumentācija

321. Tā kā pieteikums par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi tiks izskatīts tāpat kā pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, vajadzīgie dokumenti ir līdzīgi. Jebkurā gadījumā ir jāiesniedz turpmāk uzskaitītie dokumenti.

(1) Pieteikuma veidlapa

322. Pieteikuma veidlapā ir iekļauta 11. pantā prasītā informācija. Nav izstrādāta konkrēta ieteiktā veidlapa, kas jāizmanto pieteikumiem par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Tomēr, izņemot noteikumu par paziņošanu atbildētājam, uz šo gadījumu attiecas ieteiktā lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanas vai atzīšanas un izpildes veidlapa, un to var izmantot.

(2) Paziņojums par izpildāmību

323. Lai varētu atzīt vai atzīt un izpildīt vienošanos par uzturlīdzekļiem, tai jābūt izpildāmai izcelsmes valstī.[72] Ja ir paredzēti konkrēti izpildes priekšnosacījumi, piemēram, vienošanās jānoformē tiesu iestādē, kompetentajai iestādei, kas sagatavo paziņojumu, būtu jānodrošina šo nosacījumu izpildīšana. Ja vienošanās noslēgšanas laikā puses dzīvoja dažādās valstīs, izcelsmes valsts parasti ir tā valsts, kurā vienošanās tika noslēgta vai noformēta.

324. Nav izstrādāta konkrēta veidlapa, kas būtu jāizmanto paziņojumam attiecībā uz vienošanās par uzturlīdzekļiem izpildāmību. Tomēr šim nolūkam var pielāgot veidlapu paziņojumam attiecībā uz lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildāmību.[73]

(3) Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā

325. Ņemot vērā vienošanās par uzturlīdzekļiem būtību, šis paziņojums nav jāpievieno pieteikumam par šādas vienošanās atzīšanu un izpildi. Tā kā abas puses piedalījās vienošanās noslēgšanas procesā un vienojās par tās saturu vai piekrita tam, nav jāpārbauda, vai atbildētājs tika informēts noteiktajā kārtībā.

(4) Parādnieka finanšu stāvoklis

326. Ja pēc vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanas tā ir jāizpilda, pieteikumam var pievienot veidlapu par finanšu stāvokli, jo tajā sniegta vajadzīgā informācija par parādnieka atrašanās vietu un viņa/viņas aktīviem un ienākumiem. Šī informācija arī palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij noteikt parādnieka atrašanās vietu, lai informētu viņu par atzīšanu.

(5) Citi dokumenti

327. Jānorāda, ka, lai gan Konvencijas 25. panta 1. punktu nepiemēro vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanai un izpildei, laba prakse ir iekļaut dokumentācijā turpmāk uzskaitītos dokumentus (ja tas vajadzīgs, ņemot vērā lietas apstākļus).

---

72 Paskaidrojošā ziņojuma 558. punkts.

73 Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka vienošanās dokumentam šajā valstī ir likumīgs spēks.

Dokuments, kurā norādīts kavēto maksājumu apmērs

328. Ja pieteikuma iesniedzējs pieprasa vienošanās dokumentā paredzēto, taču nokavēto maksājumu izpildi, būtu jāsniedz visi vajadzīgie papilddokumenti, tostarp paziņojums par samaksātajām un nesamaksātajām summām. (Sk. III sadaļā sniegto informāciju.)

Dokuments, kurā izskaidrota koriģēšanas metode

329. Šis dokuments būtu jāiesniedz tad, ja vienošanās dokumentā ir paredzēta uzturlīdzekļu apmēra automātiska indeksēšana vai koriģēšana. (Sk. III sadaļā sniegto informāciju.)

c) atzīšanas un izpildes process pieprasījuma saņēmējā valstī

330. Vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšana un izpilde pieprasījuma saņēmējā valstī notiek nedaudz atšķirīgi. Šīs procedūras ir noteiktas Konvencijas 30. pantā. Tās ir aprakstītas Rokasgrāmatas 5. nodaļā "Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".

d) vienošanās par uzturlīdzekļiem — pieprasījumi kompetentām iestādēm (tiešie pieprasījumi)

331. Ja vienošanās par uzturlīdzekļiem attiecas uz tādiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem, kas neietilpst Konvencijas II un III nodaļas darbības jomā (piem., tikai laulātā uzturlīdzekļiem), ir jāiesniedz tiešs vienošanās atzīšanas un izpildes pieprasījums kompetentai iestādei. Piemērojamās procedūras ir izklāstītas 16. nodaļā.

332. Tomēr jāņem vērā, ka līgumslēdzēja valsts var iesniegt deklarāciju par to, ka visi pieteikumi par vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi ir jāiesniedz šīs valsts centrālajai iestādei, nevis kompetentajai iestādei.[74] Attiecīgā gadījumā šāda deklarācija ir minēta valsts aprakstā.

B. Laulātā uzturlīdzekļi

333. Sk. darbības jomas izklāstu Rokasgrāmatas 3. nodaļā. Parasti Konvenciju piemēro arī pienākumam nodrošināt tikai laulātā uzturlīdzekļus, uz tiem neattiecas vienīgi tās II un III nodaļā izklāstītie centrālo iestāžu uzdevumi (ja vien abas līgumslēdzējas valstis nav paplašinājušas šo nodaļu piemērošanu, to attiecinot arī uz laulātā uzturlīdzekļiem). Jānorāda, ka, ja izpildāmais lēmums par uzturlīdzekļiem attiecas gan uz bērna, gan laulātā uzturlīdzekļiem, tam automātiski piemēro visu Konvencijas darbības jomu un iepriekš aprakstītās procedūras, ar ko atzīst vai atzīst un izpilda lēmumus par bērna uzturēšanas saistībām, vienlīdzīgi piemēro arī noteikumiem par laulātā uzturlīdzekļiem.

334. Ja centrālā iestāde nav iesaistīta procesā, jo ne pieprasījuma saņēmēja valsts, nedz arī pieprasītāja valsts nav paziņojusi, ka paplašina centrālās iestādes sniegtos pakalpojumus, pieteikuma iesniedzējam no pieprasītājas valsts jānosūta tiešs atzīšanas vai atzīšanas un izpildes pieprasījums saņēmējas valsts kompetentajai, nevis centrālajai iestādei. Attiecīgais pieprasījums ir tiešais pieprasījums, un uz to attiecas 37. pants. Tiešie pieprasījumi ir aprakstīti Rokasgrāmatas 16. nodaļā.

---

[74] To var darīt, lai nodrošinātu šādu vienošanos atzīšanas vai atzīšanas un izpildes pieprasījumu papildu pārskatīšanu vai uzraudzību. Paskaidrojošā ziņojuma 565. punkts.

C. Citiem ģimenes locekļiem paredzēti uzturlīdzekļi

335. Sk. darbības jomas izklāstu Rokasgrāmatas 3. nodaļā. Ja pieprasījuma saņēmējas valsts un pieprasītājas valsts iesniegtās deklarācijas "nesakrīt"[75] attiecībā uz citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem, nav pamata izskatīt pieprasījumu, kas attiecas uz lēmuma par citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi. Ja attiecīgās valstis ir paziņojušas, ka paplašina Konvencijas piemērošanas jomu, Konvencijas noteikumus piemēro, ciktāl tas paredzēts deklarācijās.

V. Citi aspekti

A. Atbildētāja atrašanās vieta

336. Dažkārt pieteikuma iesniedzējs var nezināt atbildētāja atrašanās vietu. Taču tas nenozīmē, ka nevar iesniegt pieteikumu par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Saņemot pieteikumu, pieprasījuma saņēmēja valsts veiks vajadzīgās meklēšanas darbības, lai noteiktu atbildētāja atrašanās vietu.

337. Tomēr kreditors var gribēt, lai parādnieka atrašanās vieta tiktu noskaidrota pirms pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi iesniegšanas, piemēram, ja ir šaubas par to, vai atbildētājs vispār uzturas pieprasījuma saņēmējā valstī, vai ja ir jāsedz izdevumi par lēmuma tulkošanu pieprasījuma saņēmējas valsts valodā.

338. Turklāt dažkārt, ja lēmumu pieņēmusi administratīva iestāde, tas, vai atbildētājs uzturas pieprasījuma saņēmējā valstī, ir jānoskaidro pirms pieteikuma dokumentācijas pabeigšanas, jo pieprasītājas valsts centrālajai iestādei ir jāzina, vai pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzēs dokumentu, kurā apstiprināta lēmuma atbilstība Konvencijas 19. panta 3. punkta prasībām.

339. Šādā gadījumā pieteikuma iesniedzējs vispirms var iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu (sk. 13. nodaļu), kurā lūdz noteikt parādnieka vai atbildētāja (vai parādnieka ienākumu vai aktīvu) atrašanās vietu. Pēc šīs informācijas saņemšanas var iesniegt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.

340. Tomēr jānorāda, ka ne vienmēr pieprasītājai centrālajai iestādei vai pieteikuma iesniedzējam tiks atklāta atbildētāja adrese, ja pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos šādas informācijas izpaušana nav atļauta. Tādā gadījumā pieprasījuma saņēmēja valsts var tikai apstiprināt, ka atbildētājs vai parādnieks (vai parādnieka aktīvi vai ienākumi) atrodas minētajā valstī.

B. Atzīšana un izpilde — pieprasījuma saņēmējas valsts iesniegto atrunu ietekme

341. Kā izklāstīts šīs nodaļas I sadaļā, atbildētājs var apstrīdēt lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka nav izpildīta neviena no Konvencijas 20. pantā noteiktajām atzīšanas un izpildes pamatprasībām. Turklāt valsts var ar atrunu noteikt, ka neatzīst konkrētus 20. pantā uzskaitītos pamatojumus par jurisdikcijas pamatojumiem lēmuma atzīšanai un izpildei šajā valstī (20. panta 2. punkts). Tas nozīmē, ka gadījumā, ja ir iesniegta šāda atruna, piemēram, ka pamatojums lēmuma atzīšanai un izpildei ir tas, ka kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir izcelsmes valstī, ir iespējams, ka attiecīgos apstākļos pieņemts lēmums

---

[75] Ar terminu "sakrist" apzīmē situāciju, kad divu valstu iesniegto deklarāciju vai atrunu saturs (kas var ievērojami atšķirties) konkrētā jomā pārklājas, tādējādi attiecīgajā deklarācijas vai atrunas daļā paredzētos noteikumus konkrētā jautājumā piemēro abās valstīs.

netiks atzīts vai izpildīts.[76]

342. Praksē tas nozīmē, ka dažkārt pieteicējam jāņem vērā iespēja, ka pieprasījuma saņēmēja valsts, pamatojoties uz šādu atrunu, var lēmumu neatzīt un var noraidīt tā izpildi. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējs var rīkoties divējādi.

343. Viņš/viņa var iesniegt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, un gadījumā, ja tas tiks noraidīts atrunas dēļ, pieteikuma iesniedzējs varēs atsaukties uz 20. panta 4. punktu. Šajā pantā pieprasījuma saņēmējai valstij prasīts izmantot visus atbilstošos līdzekļus, lai attiecīgajos apstākļos pieņemtu jaunu lēmumu. Tādā gadījumā saskaņā ar 20. panta 5. punktu kompetentajai iestādei jāpieņem, ka bērns atbilst noteikumiem par tiesvedības ierosināšanu attiecībā uz uzturlīdzekļiem, un jāpaātrina process.[77] Taču pieteikuma iesniedzējam būtu jāņem vērā, ka pieprasījuma saņēmēja valsts, pirms pieņemt jaunu lēmumu par uzturlīdzekļiem, var pamatoti pieprasīt papildu informāciju vai dokumentus, tāpēc pieteikumu par jauna lēmuma pieņemšanu, iespējams, nevarēs izskatīt, kamēr pieteikuma iesniedzējs nebūs iesniedzis attiecīgos datus.

344. Otrs variants — kreditors var iesniegt pieteikumu par jauna lēmuma pieņemšanu, nevis censties panākt jau pieņemtā lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Šis process var noritēt ātrāk, jo visus vajadzīgos dokumentus pieprasījuma saņēmējai valstij var iesniegt kopā ar sākotnējo pieteikumu. Pieteikuma iesniedzējam būs jāinformē pieprasījuma saņēmēja valsts par pieņemtā lēmuma atzīšanas ierobežojumu, lai varētu piemērot 20. panta 5. punktu. Tas ir aprakstīts Rokasgrāmatas 8. nodaļā "Nosūtāmie pieteikumi lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanai".

VI. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Pilnvarotam centrālās iestādes pārstāvim ir jāaizpilda pārsūtīšanas veidlapa un jāpārbauda vai jāaizpilda ieteiktā pieteikuma veidlapa.
- Atsevišķās valstīs pieteikumu iesniedzējiem, iespējams, būs jāizmanto valsts iekšējās pieteikumu veidlapas. Šajās veidlapās sniegto informāciju var norādīt arī pieteikuma veidlapā.
- Valstis tiek aicinātas izmantot Hāgas Konferences Pastāvīgā biroja ieteiktās un publicētās veidlapas. Tās izstrādātas tā, lai tiktu sniegta visa vajadzīgā informācija. Obligāti ir jāizmanto tikai pārsūtīšanas un saņemšanas apstiprinājuma veidlapas.
- Lai gan veidlapa par finanšu stāvokli nav jāizmanto obligāti, ieteicams to iekļaut dokumentācijā, ja lēmums pēc atzīšanas ir jāizpilda. Veidlapā par finanšu stāvokli ir sniegta informācija par parādnieku, un tā būs ļoti noderīga, ja parādnieks neveiks maksājumus brīvprātīgi un būs jāpanāk lēmuma izpilde. Aizpildot šo veidlapu, tiks sekmēta savlaicīga sazināšanās ar parādnieku, lai panāktu brīvprātīgu maksāšanu vai, ja vajadzīgs, maksājumu piedziņu.
- Dokumentācijā nav jāiekļauj dokumentu oriģināli.
- Saskaņā ar Konvenciju dokumentācijā var iekļaut parastas dokumentu kopijas, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav konkrēti norādījusi, ka tai jāiesniedz apliecināta lēmuma kopija. To var uzzināt attiecīgās valsts aprakstā.

---

76 Jāpiebilst, ka tad, ja pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos būtu atļauts pieņemt lēmumu līdzīgos faktiskajos apstākļos, iepriekš minētais lēmums būtu jāatzīst. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 463. punktu.

77 Paskaidrojošā ziņojuma 469., 470. un 471. punkts. Jānorāda, ka Konvencijā nav definēta termina "atbilstība noteikumiem" nozīme šajā kontekstā, tāpēc tā interpretācija, kā arī tas, kāda papildu informācija vai pierādījumi jāiesniedz jauna lēmuma pieņemšanai, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem. Tas nozīmē nevis to, ka bērns kļūst par pieteikuma iesniedzēju, bet gan to, ka ir noteikts viens no uzturlīdzekļu nodrošināšanas pamatojumiem, t. i., atbilstība noteikumiem.

- Bieži, pie pirmās iespējas sazinoties ar atbildētāju, lai vienotos par lēmumā paredzēto maksājumu brīvprātīgu veikšanu, var nodrošināt uzturlīdzekļu ātru nonākšanu pie pieteikuma iesniedzēja. Visu izpildes pasākumu mērķis ir nodrošināt lēmuma laicīgu īstenošanu.

B. Ieteikumi un līdzekļi

- Pieprasījuma saņēmējas valsts iesniegtās atrunas un deklarācijas attiecas uz abiem pieteikumu veidiem, ko var iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību, kā arī konkrētām prasībām par pieteikumam pievienojamiem dokumentiem. Lai uzzinātu, vai valsts ir iesniegusi atrunu vai deklarāciju, par ko Jums jāzina, sagatavojot pieteikumu, skatiet šīs valsts aprakstu un Hāgas Konferences tīmekļa vietni < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi).
- Pēc pieteikuma nosūtīšanas pieprasījuma saņēmējai valstij informējiet pieteikuma iesniedzēju par turpmāko norisi un, ciktāl iespējams, paziņojiet viņam/viņai, pēc cik ilga laika process varētu beigties.
- Dažkārt pēc pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi iesniegšanas puses panāk miermīlīgu risinājumu vai izlīgumu. Tādā gadījumā noteikti informējiet pieprasījuma saņēmēju valsti par to, ka pieteikumu var atsaukt.
- Pamatprincips ir nodrošināt atbilstīgi Konvencijai ierosināto lietu iespējami ātru izskatīšanu. Veltot laiku pilnīga un precīza pieteikuma sagatavošanai, kā arī prognozējot visus jautājumus, kas varētu rasties atzīšanas procesā, tiek nodrošināta pieteikuma raita izskatīšana pieprasījuma saņēmējā valstī.

C. Saistītās veidlapas

Pārsūtīšanas veidlapa
Pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi (10. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta a) apakšpunkts)
Ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa
Paziņojums par izpildāmību
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā
Veidlapa par finanšu stāvokli
Lēmuma kopsavilkums

D. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta a) apakšpunkts
10. panta 2. punkta a) apakšpunkts
11. pants
12. pants
19. pants
25. pants
30. pants

E. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. Rokasgrāmatas 5. nodaļu "Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 6. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi sagatavošana".
Sk. 13. nodaļas I sadaļu "Pārskats par īpašu pasākumu pieprasījumiem".
Sk. 15. nodaļas I sadaļu "To veidlapu aizpildīšana, kuru iesniegšana ir obligāta saistībā ar visiem pieteikumiem".

VII. Kontrolsaraksts — pieteikumi par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Dokumentu pārbaude	II sadaļas B daļas 1. punkts
2.	Vai pieteikumu var iesniegt?	II sadaļas B daļas 3. punkts
3.	Vajadzīgo dokumentu noteikšana	II sadaļas B daļas 5., 6. un 7. punkts
4.	Pieteikuma veidlapas pārbaude vai aizpildīšana	II sadaļas B daļas 9. punkts
5.	Dokumentu pievienošana	III sadaļas B daļa
6.	Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana	15. nodaļa
7.	Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij	II sadaļas B daļas 12. punkts
8.	Pieteikuma saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana	II sadaļas B daļas 13. punkts

VIII. Bieži uzdotie jautājumi

Kāpēc pieteikumā par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir jānorāda pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums?

345. Dzimšanas datums jānorāda, lai varētu pienācīgi identificēt puses, uz kurām attiecas lēmums par uzturlīdzekļiem. Tā kā personu vārdi bieži ir līdzīgi, centrālā iestāde, ja vajadzīgs, var pārbaudīt jebkuras puses identitāti pēc dzimšanas datuma. Ja pieteikuma iesniedzējs ir bērns, pēc dzimšanas datuma var noteikt arī to, vai uzturlīdzekļi joprojām jāmaksā, piemēram, ja lēmumā vai lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktos noteikts, ka uzturlīdzekļu maksāšanu pārtrauc, kad bērns ir sasniedzis konkrētu vecumu.

Vai tad, ja pastāv bažas par vardarbību ģimenē, ir jānorāda pieteikuma iesniedzēja adrese?

346. Saskaņā ar Konvencijas 11. pantu pieteikumā jānorāda pieteikuma iesniedzēja adrese. Taču Konvencijas 40. pantā noteikts, ka iestāde nedrīkst izpaust informāciju, ja tā konstatē, ka šāda rīcība var apdraudēt personas drošību, veselību vai brīvību. Tāpēc ieteiktajās pieteikuma veidlapās ir speciāla rūtiņa, kurā pieprasītāja centrālā iestāde var norādīt, ka ir konstatēta vajadzība neizpaust informāciju. Ja pieprasītāja centrālā iestāde šo rūtiņu atzīmē, tā var sniegt ierobežotas piekļuves informāciju par pieteikuma iesniedzēju uz atsevišķas veidlapas, ko nedrīkst nodot atbildētājam. Jānorāda, ka, lai gan pieprasītājas valsts konstatējums par informācijas neizpaušanu pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei nav saistošs, tas tomēr ir jāņem vērā. Pēc tam iestāde lems, vai informācijas izpaušana varētu apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību, un veiks vajadzīgās turpmākās darbības, lai izpildītu savus pienākumus, kas izriet no Konvencijas.

Vai pieteikuma iesniedzēja adreses vietā var norādīt centrālās iestādes adresi?

347. Jā. Tā var rīkoties, ja pastāv bažas par personas drošību, veselību vai brīvību vai ja pieprasītājas valsts tiesību aktos ir aizliegts izpaust pieteikuma iesniedzēja adresi. Tomēr tādā gadījumā centrālajai iestādei (vai attiecīgā gadījumā kompetentajai iestādei) jābūt gatavai pieteikuma iesniedzēja vārdā saņemt jebkādus nodotos dokumentus, jo saskaņā ar Konvenciju pieteikumu iesniedzēji ir jāinformē par konkrētām procedūrām, piemēram, par lēmumu, ar ko atzīst vai neatzīst lēmumu par uzturlīdzekļiem.

348. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts pieprasa pieteikuma iesniedzēja adresi, ieteicams vienmēr atzīmēt rūtiņu, kurā prasa informācijas neizpaušanu. Tādējādi pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde tiks informēta par to, ka adrese nebūtu jāizpauž atbildētājam, ja vien tas nav vajadzīgs Konvencijā paredzēto centrālās iestādes pienākumu izpildei.

- Sk. arī "Personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība" (3. nodaļa).

Kas mainās, ja pieteikuma iesniedzēja vārdā pieteikumu iesniedz valdības aģentūra vai valsts iestāde?

349. Valdības aģentūrai vai valsts iestādei, iespējams, būs jāpierāda, ka valsts tiesību aktos tai ir piešķirtas tiesības rīkoties pieteikuma iesniedzēja / kreditora vārdā vai ka tā ir nodrošinājusi pieteikuma iesniedzējam labumus uzturlīdzekļu vietā.

Kā rīkoties, ja pieteikuma iesniedzējs nezina atbildētāja atrašanās vietu?

350. Arī šādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi būtu jāaizpilda un jānosūta valstij, kurā, viņaprāt/viņasprāt, uzturas atbildētājs. Pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde veiks visas vajadzīgās darbības, lai noteiktu atbildētāja atrašanās vietu un varētu izskatīt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.

Vai pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi var iesniegt tad, ja pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis rīkojumu vai lēmumu par uzturlīdzekļiem?

351. Nē. Lēmums par uzturlīdzekļiem ir vajadzīgs. Tas var būt administratīvas vai tiesu iestādes lēmums vai arī Konvencijā sniegtajai definīcijai atbilstīga vienošanās par uzturlīdzekļiem.

352. Ja pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, būtu jāiesniedz pieteikums par lēmuma pieņemšanu. Sk. 8. nodaļu.

Vai pieteikumu par atzīšanu un izpildi var iesniegt tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir noslēdzis vienošanos par uzturlīdzekļiem, piemēram, līgumu par laulāto juridisku šķirtību?

353. Jā, ja vien ***vienošanās par uzturlīdzekļiem*** tās pieņēmējā valstī ir izpildāma kā lēmums. Vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūras parasti ir līdzīgas attiecīgajām procedūrām, ko piemēro lēmumiem par uzturlīdzekļiem. Jānorāda, ka atbilstīgi Konvencijai valstis var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs vai neizpildīs vienošanos par uzturlīdzekļiem.

Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu *ir rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu, ko ir formāli sagatavojusi vai kā autentisku dokumentu reģistrējusi kompetenta iestāde vai ko kompetenta iestāde ir apliecinājusi, sagatavojusi, reģistrējusi vai iegrāmatojusi lietā un ko kompetenta iestāde var pārskatīt vai grozīt.*

- Sk. arī "Pieteikuma par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana" (5. nodaļas, IV sadaļas, C daļa).

Vai pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir jāpievieno apliecināta lēmuma kopija?

354. Tikai dažos gadījumos. Sk. 3. nodaļu.

355. Pieprasījuma saņēmēja valsts var noteikt, ka apliecināta lēmuma kopija jāpievieno visiem tai iesniegtajiem pieteikumiem. Attiecīgā gadījumā tas ir norādīts pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā (sk. valsts apraksta 1. nodaļas II daļas 1. sadaļu). Jāpiebilst, ka attiecībā uz konkrētiem pieteikumiem pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentā iestāde var pieprasīt apliecinātu kopiju vēlākā posmā, jo īpaši tad, ja tiek apstrīdēta iesniegtā lēmuma uzticamība vai autentiskums. Pārējos gadījumos var iesniegt parastas lēmumu kopijas.

Vai pieteikuma iesniedzējs var lūgt tāda lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kas attiecas tikai uz laulātā uzturlīdzekļiem?

356. Jā. Taču, ja pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts nav paplašinājušas Konvencijas II un III nodaļas darbības jomu, to attiecinot arī uz šādiem pieteikumiem, ir jāiesniedz tiešs pieprasījums saņēmējai valstij. Kompetentā iestāde var būt administratīva vai tiesu iestāde. Centrālās iestādes pakalpojumi šādās lietās nav pieejami (sk. 3. nodaļu).

Kā rīkoties, ja ir pieņemti vairāki lēmumi par uzturlīdzekļiem? Piemēram, ja sākotnējais lēmums ir grozīts ar turpmāku lēmumu? Kurš lēmums būtu jāpievieno pieteikumam par atzīšanu un izpildi?

357. Konvencijā uz šo jautājumu nav tieši atbildēts. Ja ir jāpanāk lēmuma izpilde un ir uzkrājušies kavēti uzturlīdzekļu maksājumi, kas paredzēti iepriekšējā lēmumā, pieprasījuma saņēmēja valsts izpildes vajadzībām var pieprasīt iepriekšējā lēmuma kopiju. Tas var būt prasīts valsts tiesību aktos par izpildi vai tad, ja parādnieks apstrīd kavētos maksājumus vai apgalvo, ka viņa/viņas pienākumi ir jāinterpretē citādi. Turklāt vienā lēmumā var būt noteikti arī citi aspekti (piem., indeksēšanas vai grozīšanas nosacījumi), kas nav paredzēti otrā lēmumā.

358. Taču lēmuma atzīšana nebūtu jāatsaka tikai tāpēc, ka pieteikumam nav pievienoti iepriekšēji lēmumi par konkrēto lietu. Ja jāpanāk vienīgi pēdējā lēmuma izpilde, sūtiet tikai to. Ja pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzēs iepriekšējo lēmumu kopijas, tā Jūs informēs.

5. nodaļa.
Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz pieteikumiem par lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi:

I sadaļā ir aprakstīts pieteikums un atzīšanas un izpildes pamatprincipi, t. i., kad un kas var iesniegt pieteikumu;

II sadaļā ir iekļautas diagrammas, kurās ilustrētas ar šo pieteikumu saistītās procedūras;

III sadaļā ir sīki izskaidrotas atzīšanas procedūras;

IV sadaļā ir apskatīti citi vispārīgo procedūru aspekti, tostarp parādnieku iesniegti pieteikumi un tieši pieprasījumi kompetentām iestādēm;

V sadaļā ir aplūkoti citi jautājumi, piemēram, par juridisko palīdzību un izpildi;

VI sadaļā ir norādītas papildu atsauces, uzskaitītas veidlapas un sniegti daži praktiski ieteikumi, kas jāņem vērā, iesniedzot pieteikumus;

VII sadaļā ir pieejams ar šo pieteikumu saistīto procedūru kopsavilkuma kontrolsaraksts;

VIII sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem.

I. Pārskats un pamatprincipi

A. Pamatprincipi

359. Atzīšanas process ir galvenā starptautisku uzturlīdzekļu piedziņas procedūra, un tā kreditoram sniedz rentablu iespēju pieprasīt uzturlīdzekļu maksāšanu, ja parādnieks dzīvo vai gūst ienākumus citā līgumslēdzējā valstī vai viņam/viņai šādā valstī ir aktīvi.[78]

360. Panākot citas līgumslēdzējas valsts pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kreditors var nepieprasīt jauna lēmuma pieņemšanu parādnieka pašreizējā dzīvesvietas valstī vai valstī, kurā parādniekam ir aktīvi vai viņš/viņa gūst ienākumus.

***Centrālā iestāde** ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.*

[78] Atzīšana un izpilde nav viens un tas pats. Kad cita valsts atzīst lēmumu, tā akceptē lēmuma izcelsmes valsts konstatējumu vai secinājumu par juridiskajām tiesībām un pienākumiem. Savukārt "izpilde" nozīmē to, ka pieprasījuma saņēmēja valsts piekrīt lēmuma izpildei izmantot savus iekšējos procesus. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 472. un 473. punktu.

361. Lēmuma atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūras ir izstrādātas tā, lai nodrošinātu iespējami daudzu jau pieņemtu lēmumu atzīšanu un pēc iespējas ātru pieteikuma izskatīšanu. Konvencijas darbības joma visplašākajā nozīmē attiecas uz atzīšanu un izpildi, un tiek sagaidīts, ka valstis nodrošinās pieteikumu iesniedzējiem vispusīgu piekļuvi efektīvām procedūrām. Atzīšanas process ir ļoti vienkāršs, un Konvencijā prasīts attiecīgās darbības veikt "nevilcinoties" vai "nekavējoties". Atbildētāja iespējas izteikt iebildumus vai apstrīdēt atzīšanu un izpildi ir ļoti ierobežotas, turklāt tas jāizdara konkrētā termiņā. Šie noteikumi atbilst Konvencijas pamatprincipam — atzīšanas un izpildes procedūrām jābūt vienkāršām, nedārgām un ātrām.[79]

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

B. Procedūru pārskats

362. Vairums līgumslēdzēju valstu atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procesā īsteno turpmāk aprakstītās paziņošanas vai reģistrācijas procedūras. Konvencijā (24. pantā) ir paredzēta alternatīva procedūra, un valsts var paziņot, ka īstenos to. Šis process ir sīkāk aprakstīts turpmāk nodaļā.

363. ***Pieprasījuma saņēmējas valsts*** centrālā iestāde no citas centrālās iestādes saņemtā pieteikuma materiālus nosūtīs izskatīšanai kompetentajā iestādē. Dažās līgumslēdzējās valstīs centrālā iestāde šajā nolūkā ir arī kompetentā iestāde. Citās valstīs kompetentā iestāde var būt tiesu vai administratīva iestāde.

Pieprasītāja valsts *ir līgumslēdzēja valsts, kurā dzīvo pieteikuma iesniedzējs un kura pieprasa lēmuma atzīšanu un izpildi.*

Pieprasījuma saņēmēja valsts *ir līgumslēdzēja valsts, kas saņēmusi pieteikumu un atzīs un izpildīs lēmumu.*

364. Kompetentajai iestādei ir nekavējoties jāpaziņo par lēmuma izpildi vai tas jāreģistrē izpildei. Kompetentā iestāde drīkst to nedarīt tikai tad, ja lēmuma atzīšana un izpilde būtu "acīmredzami nesavienojama" ar sabiedrisko kārtību. Šajā posmā — to dēvē par *ex officio* novērtēšanu — pieteikuma iesniedzējs un atbildētājs nevar iesniegt dokumentus.

365. Līgumslēdzējās valstīs, kas īsteno reģistrācijas procesu, lēmumu var reģistrēt tiesu iestādē, administratīvā aģentūrā vai pie atbilstīgas amatpersonas, piemēram, pie bērnu uzturlīdzekļu aģentūras reģistratora (Austrālijā).

366. Citās valstīs reģistrācijas procesu neizmanto, un kompetentā iestāde paziņo par lēmuma izpildi.

---

79 Paskaidrojošā ziņojuma 490. punkts.

367. Kad ir paziņots par lēmuma izpildi vai tas ir reģistrēts izpildei, par to informē pieteikuma iesniedzēju un atbildētāju.[80] Atbildētājam ir tiesības, atsaucoties uz konkrētiem pamatojumiem, apstrīdēt vai pārsūdzēt šo paziņojumu vai reģistrāciju.[81] Piemēram, atbildētājs var pārsūdzēt vai apstrīdēt reģistrāciju vai paziņošanu, ja viņam/viņai nepaziņoja par uzturlīdzekļu sākotnējo pieprasījumu vai nesniedza iespēju apstrīdēt atzīstamo un izpildāmo lēmumu par uzturlīdzekļiem. Apstrīdēšanas vai pārsūdzības termiņš ir 60 dienas no dienas, kad persona informēta par reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi. Atkarībā no attiecīgās valsts noteikumiem apstrīdēšanas vai pārsūdzības dokumentu iesniedz administratīvā vai tiesu iestādē.

Ieteikums. *Konvencijas 23. pantā ir noteiktas atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūras. Šajā pantā ir minēta gan apstrīdēšana vai pārsūdzēšana (23. panta 7. punkts), gan turpmāka pārsūdzība (23. panta 10. punkts). Konvencijas 23. panta 7. punktā paredzētā apstrīdēšana vai pārsūdzība ir atļauta vienīgi trijos šajā punktā uzskaitītajos gadījumos, kā arī pamatojoties uz 23. panta 8. punktu, turklāt atkarībā no tā, kas ir lēmuma apstrīdētāja puse, tā jāierosina 30 vai 60 dienās no dienas, kad puse tika informēta par reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi.*
Savukārt 23. panta 10. punktā minēto turpmāko pārsūdzību var ierosināt tikai tad, ja tas ir atļauts valsts tiesību aktos, un šo procesu īsteno atbilstīgi valsts tiesību aktiem.

368. Ja parādnieks nepiekrīt lēmumā paredzēto maksāšanu sākt brīvprātīgi, pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos atļautos lēmuma izpildes pasākumus var īstenot arī apstrīdēšanas vai pārsūdzības procesa laikā. Lai gan brīvprātīga maksāšana ievērojami veicinās pēc iespējas ātru uzturlīdzekļu nonākšanu pie kreditora, ir jāveic arī atbilstoši izpildes pasākumi, lai novērstu novēlotu maksāšanu.

369. Ja atzīšanas un izpildes apstrīdēšanas vai pārsūdzības iznākums ir veiksmīgs un paziņošana par izpildi vai reģistrācija izpildei ir atlikta, tas nenozīmē, ka uzturlīdzekļu pieprasījuma izskatīšana ir beigusies. Ja lēmums par uzturlīdzekļiem attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem, iespējams, pieprasījuma saņēmējā valstī var pieņemt jaunu lēmumu, taču tas ir atkarīgs no lēmuma atzīšanas un izpildes atteikuma iemesla. Pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentā iestāde — ja tas atļauts valsts tiesību aktos — var izskatīt pieteikumu par atzīšanu un izpildi arī kā pieteikumu par jauna lēmuma pieņemšanu pieprasījuma saņēmējā valstī. Ar šo noteikumu tiek atļauts saņemt jaunu lēmumu par uzturlīdzekļiem, nesākot visu procesu pieprasītājā valstī no jauna, ja vien ***kreditors*** pieprasa bērna uzturlīdzekļus un jau pieņemto lēmumu nevar atzīt vai izpildīt.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

370. Visbeidzot, pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos var būt atļauts neveiksmīga apstrīdēšanas vai pārsūdzības iznākuma gadījumā ierosināt turpmāku pārsūdzību. Šāda iespēja nav pieejama visās valstīs. Ja turpmāka pārsūdzība ir atļauta, Konvencijā ir konkrēti noteikts, ka to var attiecināt uz lēmuma izpildi vienīgi ārkārtējos apstākļos (23. panta 10. punkts).

---

80 Ja abas valstis ir 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

81 Paskaidrojošā ziņojuma 504. punkts.

C. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi

371. Cita valsts iesniedz pieprasījuma saņēmējai valstij pieteikumu par jau pieņemta lēmuma ***atzīšanu*** vai ***atzīšanu un izpildi*** tad, ja lēmuma izpildi pieprasa, pamatojoties uz to, ka parādnieks dzīvo vai gūst ienākumus pieprasījuma saņēmējā valstī vai viņam/viņai tajā ir aktīvi.

*Lēmuma par uzturlīdzekļiem **atzīšana** ir procedūra, ar ko valsts kompetentā iestāde pieņem lēmuma izcelsmes valsts iestādes noteiktās tiesības un pienākumus uzturlīdzekļu nodrošināšanas jomā un piešķir šim lēmumam likumīgu spēku. Vairumā gadījumu pieteikuma iesniedzējs pieprasa arī lēmuma izpildi, tāpēc pieteikums attiecas **gan uz atzīšanu, gan izpildi**.*

372. Lielākā daļa pieteikumu attiecas uz lēmuma atzīšanu un izpildi, tomēr atsevišķos gadījumos kreditors pieprasa tikai atzīšanu un nelūdz lēmumu izpildīt. Pieteikumu par citas līgumslēdzējas valsts pieņemta lēmuma atzīšanu var iesniegt arī parādnieks. Tas tiek darīts, lai atliktu vai ierobežotu lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi.

373. Ja lēmums pieņemts valstī, kurai lūdz to izpildīt, atzīšana nav vajadzīga. Tādā gadījumā pieteikumu var izskatīt tikai izpildes vajadzībām (sk. 6. nodaļu).

D. Gadījuma piemērs

374. Kreditors ir saņēmis valsts A lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā parādniekam prasīts maksāt bērna uzturlīdzekļus. ***Parādnieks*** dzīvo valstī B. Kreditors vēlas, lai valsts B izpildītu jau pieņemto lēmumu, nevis pieņemtu jaunu. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

***Parādnieks** ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus.*

No Konvencijas izrietošā rīcība

375. Kreditors[82] lūgs, lai valsts A centrālā iestāde nosūta pieteikumu par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi valstij B. Tiks pārbaudīts, vai pieteikums ir pilnīgs, un valsts B centrālā iestāde to izskatīs. Kreditoram un parādniekam par to tiks paziņots un tiks sniegta iespēja iebilst pret atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atsaucoties uz Konvencijā paredzētajiem ierobežotajiem pamatojumiem. Pēc lēmuma atzīšanas attiecīgā valsts B iestāde to varēs izpildīt kā valstī B pieņemtu lēmumu.

*Informācija par pieteikumiem par **pieprasījuma saņēmējas valsts** pieņemtu lēmumu **izpildi** ir sniegta 6. nodaļā. Ar visu lēmumu par uzturlīdzekļiem **izpildi** saistītā informācija ir sniegta 10. nodaļā.*

[82] Jāpiebilst, ka noteiktos apstākļos kreditora vārdā pieteikumu var iesniegt valsts iestāde (piem., bērnu uzturlīdzekļu aģentūra).

E. Kas var iesniegt pieteikumu?

376. Pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi var iesniegt kreditors vai parādnieks (kā aprakstīts turpmāk, parādnieks var iesniegt tikai pieteikumu par atzīšanu, savukārt kreditors var pieprasīt vai nu atzīšanu un izpildi, vai arī iesniegt abus minētos pieteikumus). Ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka pieteikuma iesniedzējs dzīvo valstī, kas iesniedz pieteikumu. Attiecībā uz šo pieteikumu kreditors var būt persona, kurai pienākas uzturlīdzekļi, kā arī valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vietā vai ir nodrošinājusi kreditoram labumus.

> ***Ieteikums.*** *Ja Jums vajadzīgs veicamo darbību uzskaitījums un Jūs nevēlaties lasīt papildinformāciju, skatiet nodaļas beigās pieejamo* ***kontrolsarakstu.***

II. Atzīšanas un izpildes procesa kopsavilkums

377. Nākamajā lappusē dotajā tabulā ir ilustrēts viss atzīšanas un izpildes process saistībā ar kreditoru iesniegtiem pieteikumiem lēmumu par uzturlīdzekļiem pieņemšanai. Nodaļas turpmākajās sadaļās ir sīki aprakstīti katra posma elementi.

378. Šī sadaļa vienādi attiecas arī uz pieteikumiem, kuros prasīta tikai atzīšana. Taču šādi pieteikumi tiek iesniegti diezgan reti. Atbilstīgi Konvencijas 26. pantam tās V nodaļas (Atzīšana un izpilde) noteikumi pēc analoģijas ir piemērojami arī pieteikumiem, kuros prasīta tikai atzīšana, izņemot to, ka prasību par izpildi aizstāj ar prasību, lai lēmums būtu spēkā izcelsmes valstī. Tas nozīmē, ka praktisku iemeslu dēļ noteikumi par atzīšanu un izpildi attiecas arī uz pieteikumiem par atzīšanu, izņemot tos noteikumus, kas jāmaina, jo netiek prasīta lēmuma izpilde.[83]

---

83 Paskaidrojošā ziņojuma 546. punkts.

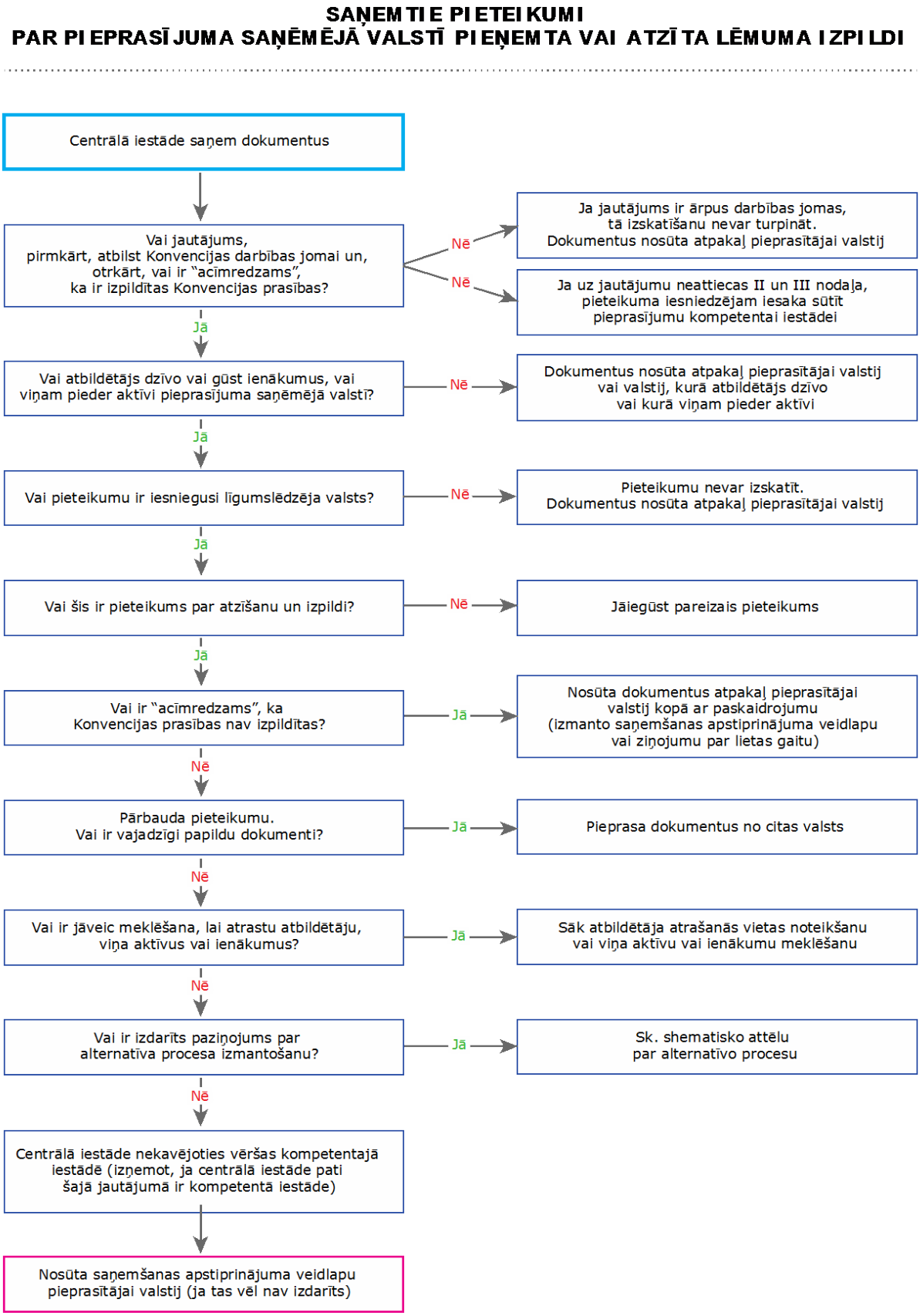

14. attēls. Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi diagramma (centrālā iestāde)

III. Procedūras

A. *Saņemto dokumentu provizoriska pārbaude, kas jāveic centrālajai iestādei*

379. Pirms nosūtīt materiālus kompetentajai iestādei, centrālajai iestādei būtu jāveic provizoriska pārbaude, lai pārbaudītu, vai uz pieteikumu attiecas Konvencijas noteikumi par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, un pārliecinātos, ka dokumentācijā iekļauti visi vajadzīgie dokumenti.

1. Dokumentu sākotnējā pārbaude

- Vai pieteikums attiecas uz lēmuma par bērna uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi? Kā paskaidrots 3. nodaļā, pieteikumam ir jāatbilst Konvencijas darbības jomai. Ja lēmums attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem vai citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem un Konvencijas darbības joma nav paplašināta, to piemērojot arī šādiem pienākumiem, būtu jāiesniedz ***tiešs pieprasījums*** kompetentai iestādei.
- Vai atbildētājs vai parādnieks pieprasījuma saņēmējā valstī dzīvo vai gūst ienākumus, vai viņam/viņai tajā ir aktīvi? Ja nē, lieta būtu jānosūta valstij, kurā atbildētājs vai parādnieks dzīvo vai kurā ir viņa/viņas aktīvi, vai arī jānodod atpakaļ pieprasītājai valstij.
- Vai pieteikumu ir iesniegusi līgumslēdzēja valsts? Ja nē, Konvenciju nevar piemērot.

Tiešu pieprasījumu *neiesniedz centrālajai iestādei. Tiešs pieprasījums ir tāds pieprasījums, ko persona tieši iesniedz kompetentai iestādei, piemēram, tiesai vai administratīvai iestādei. To neiesniedz saskaņā ar Konvencijas 10. pantu.*

2. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapas nosūtīšana pieprasītājai valstij

380. Atbilstīgi Konvencijai pieprasījuma saņēmējai valstij sešās nedēļās no pieteikuma saņemšanas dienas ir jānosūta pieprasītājai valstij aizpildīta saņemšanas apstiprinājuma veidlapa. Valsts var nosūtīt apstiprinājuma veidlapu vai nu uzreiz pēc dokumentācijas saņemšanas, vai arī pēc provizoriskās pārbaudes, ja to paveic noteiktajā sešu nedēļu termiņā.

381. Norādījumi par veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

3. Vai pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir pareizais pieteikuma veids?

382. Pārbaudiet dokumentus, lai pārliecinātos, ka attiecīgajā situācijā tiešām ir jāiesniedz pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Ņemiet vērā turpmāk minētos aspektus.

- Ja nav pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem, būtu jāiesniedz pieteikums par lēmuma pieņemšanu, nevis pieteikums par atzīšanu un izpildi. Sk. 9. nodaļu.
- Ja lēmums par uzturlīdzekļiem ir pieņemts un to pieņēmusi Jūsu valsts, lēmums nav jāatzīst. To var nosūtīt kompetentajai iestādei, lai tas tiktu izpildīts Jūsu valstī, īstenojot valsts standarta izpildes procedūras. Sk. 7. nodaļu.

4. Vai ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības?

383. Saskaņā ar Konvenciju centrālā iestāde var atteikties izskatīt pieteikumu tikai tad, ja uzskata, ka "ir acīmredzams, ka nav izpildītas konvencijas prasības" (sk. 12. panta 8. punktu). Šādi gadījumi ir iespējami diezgan reti.[84] Pieteikuma neatbilstībai jābūt "acīmredzamai", t. i., atteikuma iemeslam jābūt skaidri redzamam saņemtajos dokumentos.[85]

384. Piemēram, pieteikuma noraidīšanu var šādi pamatot tad, ja no dokumentiem ir skaidrs, ka lēmums neattiecas uz uzturlīdzekļiem. Tāpat pieteikumu varētu noraidīt ar šādu pamatojumu, ja iepriekšējs šīs puses pieteikums nav pieņemts tāda paša iemesla dēļ.

385. Jāpiebilst, ka, ja lēmuma atzīšana un izpilde varētu būt pretrunā sabiedriskajai kārtībai, pieteikums tomēr būtu jāizskata un jānosūta kompetentajai iestādei. Ja atzīšana un izpilde būtu pretrunā sabiedriskajai kārtībai, kompetentā iestāde to konstatētu un, pamatojoties uz šo secinājumu, atteiktu lēmuma atzīšanu.

386. Ja centrālā iestāde noraida pieteikumu, jo ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības, pieprasītāja valsts par to jāinformē, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu (aprakstīts turpmāk).

5. Dokumentu pilnīguma pārbaude

387. Pēc pieprasītājas valsts pieteikuma saņemšanas būtu laicīgi jāpārbauda, vai tas ir pilnīgs. Ja ir vajadzīgi papildu dokumenti, tos var pieprasīt nevilcinoties. Ņemiet vērā, ka Konvencijas 25. pantā ir uzskaitīti visi vajadzīgie dokumenti un saistībā ar pieteikumu par atzīšanu un izpildi nav atļauts prasīt citus dokumentus.

***Laba prakse**. Izmantojot kontrolsarakstu vai pārsūtīšanas veidlapu, iespējami drīz pēc pieteikuma saņemšanas veiciet provizorisku pārbaudi, lai pārliecinātos, ka nav jāpieprasa papildu dokumenti.*

---

84 Paskaidrojošā ziņojuma 345. punkts.

85 Paskaidrojošā ziņojuma 344. punkts.

388. Atbilstīgi Konvencijas 11., 12., 25. un 44. pantam saņemtajā dokumentācijā jābūt turpmāk uzskaitītajiem dokumentiem.

√	Pieteikuma veidlapa
√	Pilns lēmuma teksts vai kopsavilkums
√	Paziņojums par izpildāmību
√	Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā (izņemot, ja atbildētājs ieradās, tika pārstāvēts vai apstrīdēja lēmumu)
Vajadzības gadījumā	Dokumentu tulkojumi
Vajadzības gadījumā	Veidlapa par finanšu stāvokli (jāpievieno tikai kreditoru iesniegtiem pieteikumiem)
Vajadzības gadījumā	Kavēto maksājumu aprēķina dokuments
Vajadzības gadījumā	Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana
√	Pārsūtīšanas veidlapa

15. attēls. Pieteikuma par atzīšanu un izpildi saturs

389. Turpmāk ir īsi aprakstīti dokumenti, kas var būt iekļauti saņemto materiālu paketē.

a) jebkurā dokumentācijā iekļaujamās veidlapas

(1) pieteikuma veidlapa

Vairumā gadījumu pieprasītāja valsts izmanto ieteikto pieteikuma veidlapu, tādējādi sniedzot pieprasījuma saņēmējai valstij visu vajadzīgo informāciju. Ja ieteiktā veidlapa nav izmantota, pārskatiet saņemto pieteikumu, lai pārliecinātos, ka ir iekļauta vajadzīgā pieteikuma pamatinformācija, piemēram, pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja kontaktinformācija, informācija par personām, kam ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, kā arī informācija saistībā ar maksājuma saņemšanu.

(2) lēmuma teksts vai kopsavilkums

Ja vien Jūsu valsts nav norādījusi, ka pietiek ar lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu, ir jāiesniedz pilns lēmuma par uzturlīdzekļiem teksts. Pieteikumam nav jāpievieno apliecinātas lēmuma kopijas, ja vien Jūsu valsts nav noteikusi, ka tās ir jāiesniedz visos gadījumos.

(3) paziņojums par izpildāmību

Ir jāiesniedz paziņojums par izpildāmību[86], kurā norādīts, ka lēmums par uzturlīdzekļiem ir izpildāms tā pieņēmējā valstī. Ja lēmumu pieņēmusi administratīva iestāde, dokumentā jābūt iekļautam paziņojumam par atbilstību Konvencijas 19. panta 3. punkta prasībām, ja vien Jūsu valsts (pieprasījuma saņēmēja valsts) nav noteikusi, ka tas nav vajadzīgs. Ja pieteikums attiecas tikai uz atzīšanu, paziņojumā jānorāda vienīgi tas, ka lēmums ir spēkā izcelsmes valstī, un izpildāmība nav jāapstiprina.[87] Paziņojumā par izpildāmību ir norādīts datums, kurā lēmums stājās spēkā attiecīgajā valstī.

[86] Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks.

[87] Paskaidrojošā ziņojuma 546. punkts.

(4) paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā

Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā jāiesniedz tikai tad, ja atbildētājs neieradās vai netika pārstāvēts tiesvedībā.

Tas, vai atbildētājs ieradās vai tika pārstāvēts, ir norādīts ieteiktajā pieteikuma veidlapā. Vajadzīgā informācija ir sniegta pieteikuma 7. sadaļā.

Ja pieteikuma veidlapā minēts, ka atbildētājs neieradās vai netika pārstāvēts lēmuma pieņemšanas procesā, paziņojumā par informēšanu noteiktajā kārtībā jābūt norādītam, ka viņam/viņai vai nu nodeva dokumentus vai paziņoja par pieteikumu un sniedza iespēju ierasties tiesvedībā, kurā pieņēma lēmumu par uzturlīdzekļiem, vai arī paziņoja par lēmumu pēc tā pieņemšanas un sniedza iespēju to apstrīdēt. Jāpiebilst, ka atsevišķās valstīs uz lēmumu var atbildēt vai to apstrīdēt rakstveidā. Atbildētājam ne vienmēr ir jāierodas personīgi.

(5) pārsūtīšanas veidlapa

Katram pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi ir jāpievieno pārsūtīšanas veidlapa. Saskaņā ar Konvenciju šī veidlapa jāizmanto obligāti. Pārsūtīšanas veidlapā ir norādītas pieteikuma puses un veids. Tajā arī ir uzskaitīti pieteikumam pievienotie dokumenti.

b) citas veidlapas, kas var būt vajadzīgas

390. Lai gan saskaņā ar Konvencijas 11. panta 3. punktu pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšanas nolūkā var pieprasīt tikai šajā pantā uzskaitītos (un iepriekš aprakstītos) dokumentus, atkarībā no lietas apstākļiem, iespējams, būs jāiesniedz arī citas veidlapas.

(1) veidlapa par finanšu stāvokli

Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt arī lēmuma izpildi (parasti tā ir), ieteicams vienmēr pievienot veidlapu par finanšu stāvokli, kurā sniedz svarīgu, pieteikuma iesniedzējam zināmu informāciju par atbildētāja atrašanās vietu un finanšu stāvokli.

Ja pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis ieteikto veidlapu par finanšu stāvokli, tās daļa par kreditoru nebūs aizpildīta, jo, iesniedzot pieteikumu par atzīšanu un izpildi, šī informācija nav jānorāda. Ja pieteikums attiecas tikai uz atzīšanu, šī veidlapa nav jāpievieno.

(2) kavēto maksājumu aprēķina dokuments

Ja parādnieks nav veicis izpildāmajā lēmumā paredzētos uzturlīdzekļu maksājumus (kavētie maksājumi), pieteikumam ir jāpievieno dokuments, kurā norādītas kavēto maksājumu summas, to aprēķināšanas veids, kā arī aprēķina veikšanas datums.

(3) dokuments, kurā izskaidrota summas koriģēšanas vai indeksēšanas metode

Atsevišķās valstīs vai nu lēmumā, vai arī valsts tiesību aktos, uz kuru pamata pieņemts lēmums, ir noteikts, ka lēmumā paredzētā summa konkrētos intervālos ir automātiski jāindeksē vai jākoriģē. Tādā gadījumā pieprasītājai valstij pieteikuma dokumentācijā būtu jāsniedz informācija par koriģēšanas metodi. Piemēram, ja summa jākoriģē, ņemot vērā dzīves dārdzības procentuālo rādītāju, ir jānorāda, kādus datus ņems vērā, veicot korekciju, kāda ir aprēķināšanai vajadzīgā informācija un kā par pārrēķināto uzturlīdzekļu apmēru paziņos pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei un pieteikuma pusēm.[88]

---

[88] Paskaidrojošā ziņojuma 435. punkts. Tas nozīmē, ka attiecībā uz turpmāko lēmumu, ar ko koriģē uzturlīdzekļu apmēru, nav jāveic pilns atzīšanas process. Sākotnējā atzīšanas procedūrā ņem vērā turpmākās korekcijas. Piemēram, Austrālijas bērnu uzturlīdzekļu aģentūra ik pēc 15 mēnešiem no jauna izvērtē uzturlīdzekļu apmēru, pamatojoties uz pušu finanšu stāvokli.

(4) nodrošināto labumu apliecinājums (ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde)

Ja iesniedzēja vārdā pieteikumu iesniedz valsts iestāde, piemēram, sociālo pakalpojumu aģentūra, tai, iespējams, būs jāsniedz informācija, kas apliecina iestādes tiesības rīkoties pieteikuma iesniedzēja vārdā vai to, ka iestāde ir nodrošinājusi pieteikuma iesniedzējam labumus uzturlīdzekļu vietā (36. panta 4. punkts).

6. Vai ir jāmeklē atbildētāja atrašanās vieta?

391. Ja pieteikuma iesniedzējs nenorāda derīgu atbildētāja adresi, centrālā iestāde vispirms, iespējams, nolems noskaidrot viņa/viņas atrašanās vietu, lai pārliecinātos, ka varēs paziņot par pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi iesniegšanu. Atbildētāja atrašanās vieta, iespējams, būs jāzina arī tāpēc, lai noteiktu par pieteikumu atbildīgo kompetento iestādi. Dažās valstīs meklēšanas vai atrašanās vietas noteikšanas pieprasījumu vēlākā procesa posmā iesniedz kompetentā iestāde. Tas ir atkarīgs no iekšējā procesa noteikumiem.

392. Lai noteiktu atbildētāja atrašanās vietu, centrālajai iestādei ir jāizmanto visas tai pieejamās datu bankas un publiskās informācijas avoti, kā arī jālūdz citām valsts iestādēm veikt meklēšanu tās vārdā, ievērojot ierobežojumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos par piekļuvi personiskai informācijai. Atsevišķām centrālajām iestādēm var būt pieejami arī ierobežotas piekļuves informācijas avoti.

393. Ja atbildētāja atrašanās vietu noteikt neizdodas, par to jāinformē pieprasītāja valsts (ņemiet vērā, ka gadījumā, ja pieteikums par lēmuma atzīšanu un izpildi ir iesniegts pieprasījuma saņēmējai valstij tāpēc, ka tajā ir parādnieka aktīvi vai viņš/viņa tajā gūst ienākumus, atbildētājs, iespējams, uzturas ārpus valsts). Ja nav pieejama papildu informācija, kas palīdzētu noteikt atbildētāja atrašanās vietu, lietas izskatīšanu, iespējams, nevarēs turpināt.

7. Nepilnīga dokumentācija

394. Ja šķiet, ka pieteikuma iesniedzējs nav pievienojis kādu vajadzīgo dokumentu, pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei būtu nekavējoties jāinformē pieprasītāja centrālā iestāde un jāprasa iesniegt papildu dokumentus. Dokumentācija <u>nebūtu</u> jānodod atpakaļ tikai tāpēc, ka trūkst dažu dokumentu (12. panta 9. punkts). Papildu dokumentus var pieprasīt, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

395. Ja ir pieprasīti papildu dokumenti, pieprasītājai valstij tie jāiesniedz **trijos mēnešos**. Ja prasītos dokumentus neiesniedz trijos mēnešos un pieteikuma izskatīšanu nevar turpināt, pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde var (taču tas nav obligāti) slēgt lietu un par to informēt pieprasītāju valsti. Vairumā gadījumā ieteicams sazināties ar pieprasītāju valsti, lai noskaidrotu, vai papildu dokumenti tiks nosūtīti. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts grasās lietu slēgt, pieprasītāja valsts par to būtu jāinformē, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

396. Dažkārt pieteikuma procesa nākamos posmus var īstenot arī pirms papildu materiālu saņemšanas. Tas atkarīgs no trūkstošajiem dokumentiem un tā, vai nākamajos atzīšanas un izpildes procesa posmos ir vajadzīga attiecīgā informācija. Piemēram, ja pieteikumam nav pievienots tikai paziņojums par kavētajiem maksājumiem un nākamais atzīšanas un izpildes procesa posms ir atbildētāja atrašanās vietas noteikšanas vai meklēšanas pieprasījuma izpilde, to varētu īstenot arī, kamēr tiek gaidīta papildu informācija.

8. Pārsūtīšana kompetentai iestādei

397. Nākamais posms ir pieteikuma pārsūtīšana kompetentajai iestādei, lai tā atzītu vai atzītu un izpildītu lēmumu (ja vien centrālā iestāde nav arī kompetentā atzīšanas iestāde). Tas jāizdara uzreiz pēc iepriekš aprakstīto sākotnējo pārbaužu pabeigšanas. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva iestāde vai jebkāda cita valdības iestāde, kas ir kompetenta veikt atzīšanas procedūras.

B. Paziņošana par izpildi vai reģistrācija kompetentajā iestādē

398. Šajā sadaļā aprakstītas procedūras, ko vairums valstu veic, izskatot pieteikumus par lēmumu par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi (23. pants). Valsts var paziņot, ka īstenos alternatīvu procedūru (24. pants). Alternatīvā procedūra ir aprakstīta turpmāk šajā nodaļā.

399. Turpmāk redzamajā diagrammā ir uzskaitītas kompetentās iestādes darbības.

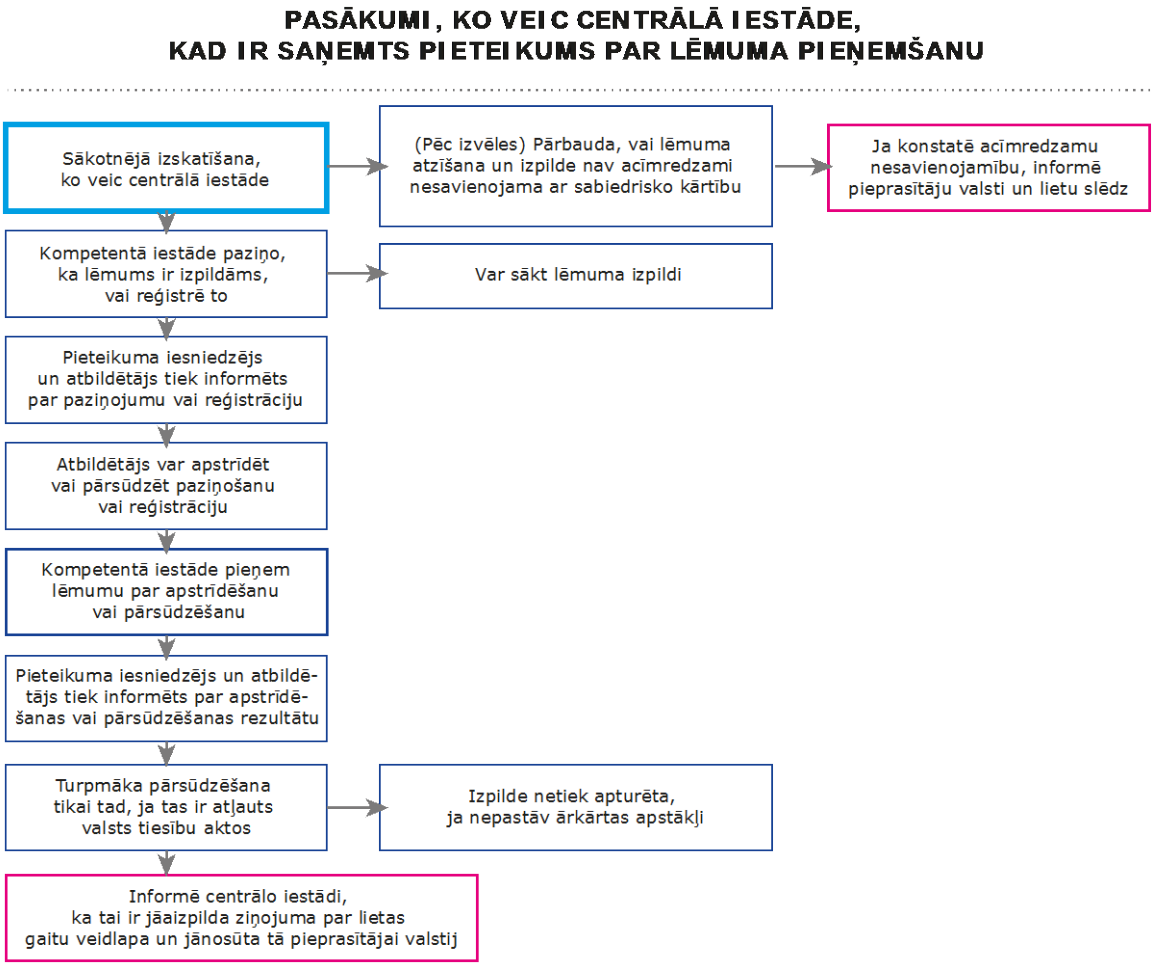

16. attēls. Pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšanas darbības, ko veic kompetentā iestāde (23. pants)

1. Paziņošana par lēmuma izpildi vai tā reģistrācija izpildei

400. Pēc pieteikuma saņemšanas kompetentā iestāde atkarībā no pieprasījuma saņēmējā valstī īstenotā procesa vai nu paziņo par tā izpildi, vai arī reģistrē lēmumu izpildei. Šī darbība (paziņošana par izpildi vai reģistrācija) kompetentajai iestādei jāveic "nevilcinoties" (23. panta 2. punkta a) apakšpunkts). Kad ir paziņots par lēmuma izpildi vai tas ir reģistrēts izpildei, turpmākas darbības, lai panāktu lēmuma izpildi atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem, nav jāveic.

2. Atteikšanās paziņot par lēmuma izpildi vai reģistrēt lēmumu izpildei

401. Kompetentā iestāde var atteikties paziņot par lēmuma izpildi vai to reģistrēt vienīgi tad, ja lēmuma atzīšana un izpilde būtu "***acīmredzami nesavienojama***" ar sabiedrisko kārtību. Lai sekmētu pēc iespējas daudzu Konvencijas līgumslēdzējās valstīs pieņemtu lēmumu atzīšanu un izpildi citās līgumslēdzējās valstīs, minētajam izņēmumam apzināti ir noteikta ļoti ierobežota darbības joma. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja atzīšanai vai atzīšanai un izpildei būtu "nepieņemamas" sekas.[89]

3. Lēmuma izpilde

402. Kad lēmums ir reģistrēts vai ir paziņots, ka tas ir izpildāms, pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar Konvenciju nav jāiesniedz turpmāks pieprasījums vai pieteikums par lēmuma izpildi. Konvencijā nav noteikts arī, ka atbildētājam būtu jāsaņem atsevišķs paziņojums par to, ka lēmums tiks izpildīts.[90]

4. Pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja informēšana

403. Kad ir paziņots par lēmuma izpildi vai tas ir reģistrēts, abas puses tiek informētas par attiecīgo lēmumu. Konvencijā nav paredzētas informēšanas procedūras, tāpēc tās īsteno atbilstīgi valsts tiesību aktiem. Pieteikuma iesniedzēju var informēt ar pieprasītājas valsts centrālās iestādes starpniecību vai tieši — tas atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts procedūrām —, lai apstiprinātu, ka lēmums ir atzīts un tiks izpildīts, vai — gadījumā, ja atzīšana un izpilde atteikta, — lai paziņotu par noraidījumu.[91]

> ***Laba prakse.*** *Pieteikuma iesniedzējs un atbildētājs būtu jāinformē par tiesībām apstrīdēt vai pārsūdzēt paziņošanu par izpildi vai reģistrāciju, kā arī par attiecīgajām procedūrām un termiņu. Laba prakse attiecīgajā posmā ir arī noskaidrot, vai atbildētājs brīvprātīgi piekristu ievērot lēmumu.*

---

89 Paskaidrojošā ziņojuma 478. punkts.

90 Atsevišķu valstu tiesību aktos var būt paredzētas procedūras vai prasības, ka parādnieks pirms izpildes ir jāinformē, taču Konvencijas noteikumos tas nav prasīts. Ja abas valstis ir 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

91 Ja abas valstis ir 1965. gada Konvencijas par dokumentu izsniegšanu dalībvalstis, sk. turpat.

5. Atbildētāja vai pieteikuma iesniedzēja iebildumi pret atzīšanu un izpildi

a) vispārīga informācija

404. Konvencijā paredzēto lēmumu par uzturlīdzekļiem atzīšanas un izpildes noteikumu mērķis ir, kad vien iespējams, nodrošināt jau pieņemto lēmumu efektīvu un ātru atzīšanu un izpildi līgumslēdzējās valstīs.[92] Šajā nodaļā jau norādīts, ka Konvencijā paredzētās procedūras ir strukturētas tā, lai lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi atteiktu vienīgi tad, ja atbildētājs varētu veiksmīgi pierādīt, ka lēmuma neatzīšanai un neizpildīšanai ir pamatoti iemesli.

405. Ja valsts atzīst citā valstī pieņemtu lēmumu, pieprasījuma saņēmējā valstī to var izpildīt tāpat kā jebkuru tajā pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem. Saskaņā ar Konvenciju valsts var nodrošināt lēmuma ievērošanu ar visiem tajā pieejamajiem izpildes mehānismiem. Turklāt atbilstīgi Konvencijai atbildētājs (persona, kas atbild uz pieteikumu par atzīšanu) konkrētos un ierobežotos apstākļos var izteikt iebildumus, ja uzskata, ka lēmums nebūtu jāatzīst vai jāizpilda.

406. Konvencijas 20. pantā ir paredzētas prasības, ko piemēro vienā valstī pieņemtam lēmumam par uzturlīdzekļiem, kas jāatzīst un jāizpilda citā līgumslēdzējā valstī. Attiecīgie "atzīšanas un izpildes pamatojumi" parasti attiecas uz to, kādai jābūt vecāka, ģimenes locekļa vai bērnu saistībai ar valsti, lai tajā pieņemto lēmumu varētu izpildīt citā valstī. Piemēram, saistību ar lēmuma pieņēmēju valsti var konstatēt, pamatojoties uz to, ka pieteikuma puses un bērni tajā dzīvo vai ka atbildētājs ieradās vai piedalījās tiesvedībā, kurā pieņēma attiecīgo lēmumu.[93]

407. Atbildētājs var apstrīdēt vai pārsūdzēt paziņošanu par lēmuma izpildi vai tā reģistrāciju, pamatojoties uz to, ka nav piemērojams neviens no atzīšanas un izpildes pamatojumiem. Tas nozīmē tikai to, ka lēmumu nevar atzīt un izpildīt pieprasījuma saņēmējā līgumslēdzējā valstī, piemērojot Konvenciju, taču nenozīmē, ka lēmums tā pieņēmējā valstī pieņemts nelikumīgi.

__Centrālā iestāde__ ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.

408. Turklāt saskaņā ar 22. pantu atbildētājs var iebilst pret lēmuma atzīšanu, pamatojoties uz to, ka lēmuma atzīšana un izpilde ir acīmredzami nesavienojama ar sabiedrisko kārtību, vai atsaucoties uz lēmuma saņemšanas procesa nepilnībām, piemēram, ja atbildētāju neinformēja par tiesvedību vai lēmumu attiecībā uz uzturlīdzekļiem, ja lēmums pieņemts ar viltu vai ja ir pieņemts jaunāks lēmums, kas nav savienojams ar atzīstamo lēmumu.

__Kompetentā iestāde__ ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.

---

92 Paskaidrojošā ziņojuma 428. punkts.

93 Konvencijas 20. pantā ir paredzēti tā dēvētie "netiešie piekritības noteikumi". Tajā noteikts, kādam jābūt lēmuma pieņemšanas pamatojumam, lai to varētu atzīt un izpildīt citā valstī, un nav paredzēts, kad attiecīgās valsts iestāde var pieņemt lēmumu ("tiešie piekritības noteikumi"). Informācija par šo aspektu ir sniegta Paskaidrojošā ziņojuma 443. punktā.

409. Parasti apstrīdēšanu vai pārsūdzību ierosina atbildētājs. Savukārt atbildētājs var apstrīdēt vai pārsūdzēt lēmuma reģistrācijas vai paziņošanas par tā izpildi atteikumu, tomēr tas notiek reti.

b) apstrīdēšanas vai pārsūdzēšanas termiņš

410. Ja puse, kurai ir tiesības apstrīdēt vai pārsūdzēt paziņošanu par izpildi vai lēmuma reģistrāciju, dzīvo reģistrācijas vai paziņošanas valstī, apstrīdēšanas dokuments vai pārsūdzība ir jāiesniedz **30 dienās** no datuma, kad puse tika informēta par lēmumu reģistrēt vai paziņot par izpildi. Ja apstrīdētāja vai pārsūdzētāja puse nedzīvo attiecīgajā valstī, apstrīdēšanas vai pārsūdzēšanas termiņš ir **60 dienas** no paziņojuma saņemšanas (23. panta 6. punkts).[94]

411. Vairumā gadījumu atbildētājs dzīvo pieprasījuma saņēmējā valstī, tāpēc viņam/viņai būs tikai 30 dienas laika, lai apstrīdētu vai pārsūdzētu reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi. Taču gadījumā, ja pieteikums par atzīšanu ir nosūtīts pieprasījuma saņēmējai valstij tāpēc, ka tajā ir atbildētāja aktīvi, ir iespējams, ka pats atbildētājs dzīvo citur. Tādā gadījumā atbildētājs var apstrīdēt vai pārsūdzēt lēmumu 60 dienās. Jānorāda, ka parādnieks var pieprasīt, lai viņa/viņas mītnes valsts atzītu citā valstī pieņemtu lēmumu, ar ko ierobežo izpildi. Tādā gadījumā kreditoram, kas nedzīvo attiecīgajā valstī, ir tiesības apstrīdēt vai pārsūdzēt attiecīgi paziņošanu vai reģistrāciju un saskaņā ar Konvenciju tas ir jāizdara 60 dienās.

c) apstrīdēšanas vai pārsūdzības pamatojums

412. Konvencijā ir paredzēti ļoti ierobežoti gadījumi, kad atļauts pārsūdzēt vai apstrīdēt lēmuma par uzturlīdzekļiem reģistrāciju vai paziņošanu par tā izpildi. Kā minēts iepriekš, atbildētājs var iesniegt apstrīdēšanas dokumentu vai pārsūdzību tad, ja:

- nav Konvencijas 20. pantā noteiktā atzīšanas un izpildes pamatojuma;
- pastāv iemesls atteikt atzīšanu un izpildi saskaņā ar 22. pantu;
- ir šaubas par pieteikumā iekļauto dokumentu autentiskumu vai uzticamību;
- kavētie maksājumi, kuru izpildi cenšas panākt, ir veikti pilnā apmērā.

d) apstrīdēšanas vai pārsūdzības izskatīšana vai uzklausīšana (23. panta 5. punkts)

413. Apstrīdēšanu vai pārsūdzību izskata valsts tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Pārskatīšanā vai uzklausīšanā ņem vērā tikai Konvencijā noteiktos pamatojumus vai iemeslus, un lēmumu nedrīkst pārskatīt pēc būtības (28. pants).[95]

414. Ja apstrīdēšanas vai pārsūdzības pamatojums ir šaubas par dokumentu autentiskumu vai uzticamību un pieteikuma materiālos netika iekļautas apliecinātas dokumentu kopijas vai tās netika prasītas, pieprasītājai valstij var pieprasīt iesniegt apliecinātas kopijas vai citus atbilstīgus dokumentus, ar ko novērst attiecīgās šaubas.

415. Ja apstrīdēšanas dokuments vai pārsūdzība attiecas tikai uz kavēto maksājumu aprēķinu un atbildētājs neapgalvo, ka visi kavētie maksājumi ir pilnīgi apmaksāti, vairumā gadījumu šis jautājums būtu jārisina izpildes posmā. Atbildētājs tad varēs izteikt iebildumus un sniegt papildu informāciju par izpildi atbildīgajai kompetentajai iestādei. Sk. arī turpmāk sniegtos komentārus par lēmuma daļēju atzīšanu, kas ļauj panākt pašreizējo uzturlīdzekļu maksājumu izpildi, kamēr tiek apstrīdēti kavētie maksājumi.

---

94 Paskaidrojošā ziņojuma 503. punkts.
95 Paskaidrojošā ziņojuma 504. un 505. punkts.

e) lēmums par apstrīdēšanu vai pārsūdzību un turpmāka pārsūdzība (23. panta 10. punkts)

416. Kad reģistrācijas vai paziņošanas par izpildi apstrīdēšanas vai pārsūdzības process ir beidzies, par to nekavējoties jāinformē abas puses. Informēšana notiek atbilstīgi valsts tiesību aktiem.[96] Pieteikuma iesniedzēju var informēt ar pieprasītājas valsts centrālās iestādes starpniecību vai tieši — tas atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts procedūrām.

417. Turpmāku pārsūdzību var iesniegt tikai tad, ja tas ir atļauts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos.

418. Jānorāda, ka arī turpmākas pārsūdzības gadījumā lēmumu var izpildīt, tiklīdz tas ir reģistrēts vai ir paziņots par tā izpildi, turklāt turpmāku pārsūdzību var attiecināt uz lēmuma izpildi tikai ārkārtējos apstākļos.

C. Atzīšana un izpilde — pieteikuma procesa iznākums

1. Atzīšana un izpilde

419. Vairumā gadījumu pēc pieteikuma par atzīšanu un izpildi izskatīšanas attiecīgais lēmums tiks atzīts un izskatīts tāpat kā pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemts lēmums. Kreditoram nav jāiesniedz papildu pieteikums par izpildi. Informācija par izpildes procesiem ir sniegta 10. nodaļā.

2. Citi iznākumi

420. Konvencijā ir paredzēti arī alternatīvi iznākumi, ja lēmuma pilnīga atzīšana un izpilde nav iespējama.

a) daļēja atzīšana

421. Ja nevar atzīt vai atzīt un izpildīt visu lēmumu, Konvencijas 21. pantā kompetentajai iestādei ir atļauts atzīt un izpildīt tā daļu. Šāds iznākums ir iespējams, piemēram, ja iestāde nevar atzīt lēmumu attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem, taču var atzīt un izpildīt tā daļu par bērna uzturlīdzekļiem. Tāpat, ja varētu rasties strīds par kavētiem uzturlīdzekļu maksājumiem un to vai tie veikti pilnā apmērā, kompetentā iestāde, kamēr notiek kavēto maksājumu atzīšanas apstrīdēšanas process, var atzīt to lēmuma daļu, kurā paredzēti bērna pašreizējie uzturlīdzekļi.

> ***Laba prakse.*** *Ja pieteikums par atzīšanu tiek noraidīts, pieteikuma iesniedzējam nav jāprasa lēmuma daļēja atzīšana vai jauna lēmuma pieņemšana. Atbilstīgi Konvencijai atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procesā šādus variantus apsver kā iespējamos iznākumus. "Jaunā" pieteikuma izskatīšana būs atkarīga no pieprasījuma saņēmējas valsts iekšējām procedūrām, jo, iespējams, būs vajadzīga papildu informācija, lai, piemēram, pieņemtu jaunu lēmumu.*

---

96 Ja abas valstis ir 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

b) atzīšana nav iespējama atrunas dēļ

422. Dažkārt lēmumu par uzturlīdzekļiem nevar atzīt vai izpildīt tāpēc, ka valsts ir iesniegusi Konvencijā paredzētu atrunu. Taču tas nenozīmē, ka pieteikuma izskatīšana tiks pārtraukta.

423. Ja lēmumu nevar atzīt, jo par kādu no turpmāk norādītajiem atzīšanas pamatojumiem ir pieņemta attiecīga atruna, Konvencijas 20. panta 4. punktā centrālajai iestādei prasīts izmantot atbilstošus līdzekļus, lai kreditora labā pieņemtu jaunu lēmumu par uzturlīdzekļiem:

- kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir lēmuma izcelsmes valsts;
- ir pieņemta rakstveida vienošanās (lietās, kas neattiecas uz bērnu uzturlīdzekļiem);
- jurisdikcija jautājumā par ģimenes stāvokli vai vecāku pienākumiem.[97]

424. Kreditoram nav jāiesniedz jauns pieteikums, un pašreizējais lēmums ir jāpieņem kā tāds, kas paredz šim bērnam tiesības[98] uz tiesvedību par uzturlīdzekļiem (20. panta 5. punkts). Atkarībā no pieprasījuma saņēmējas valsts īstenotajām procedūrām pieteikuma iesniedzējam / kreditoram, iespējams, jauna lēmuma pieņemšanas vajadzībām būs jāiesniedz papildu dokumenti. Dokumentus var pieprasīt ar pieprasītājas valsts centrālās iestādes starpniecību. Pieteikumi par lēmuma pieņemšanu ir aprakstīti 8. nodaļā.

D. Saziņa ar pieprasītāju valsti

425. Konvencijā ir ne tikai prasīts noteiktos posmos sniegt konkrētu paziņojumu pieteikuma iesniedzējam un pieprasītājai centrālajai iestādei (piem., informēt par to, vai lēmums ir vai nav atzīts), bet ir arī noteikts, ka abām centrālajām iestādēm ir pastāvīgi jāsazinās saistībā ar to vispārīgajiem pienākumiem administratīvās sadarbības jomā.

426. Saņemot pieteikumu, un noteikti ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc dokumentu saņemšanas pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei pieteikuma saņemšana ir jāapstiprina (12. panta 3. punkts). Šajā nolūkā ir izstrādāta obligāti izmantojamā veidlapa. Norādījumi par tās aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

427. Turklāt saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei vismaz **trijos mēnešos** no saņemšanas apstiprināšanas dienas ir jāiesniedz pieprasītājai centrālajai iestādei ziņojums par lietas gaitu. Šajā nolūkā ir izstrādāta ieteiktā veidlapa (sk. "Ziņojums par lietas gaitu").

428. Atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procesa noslēgumā būtu jāpaziņo pieprasītājai centrālajai iestādei, ka lēmums ir atzīts (ja pieprasīja tikai to) vai ka lēmums tūlīt tiks izpildīts, kā arī jāsniedz tās pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentās personas vai struktūras kontaktinformācija, kas atbildēs par lēmuma izpildi.

---

97 Jāpiebilst, ka Konvencijas 20. panta 3. punktā ir prasīts arī, lai līgumslēdzēja valsts, kas izmanto šo atrunu, atzītu un izpildītu lēmumu tad, ja līdzīgos faktiskos apstākļos tā būtu piešķīrusi savām iestādēm kompetenci šāda lēmuma pieņemšanai

98 Paskaidrojošā ziņojuma 469., 470. un 471. punkts. Jānorāda, ka Konvencijā nav definēta termina "atbilstība noteikumiem" nozīme šajā kontekstā, tāpēc tā interpretācija, kā arī tas, kāda papildu informācija vai pierādījumi jāiesniedz jauna lēmuma pieņemšanai, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

429. Centrālo iestāžu saziņa parasti notiek pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā vai arī angļu vai franču valodā. Valsts var iesniegt atrunu, kurā iebilst pret angļu vai franču valodas izmantošanu (taču ne abām). Papildu informācija par saziņas valodu un tulkošanas prasībām ir sniegta 2. nodaļā.

430. Lai gan saziņa bieži notiek pa pastu, valsts var norādīt, ka ir gatava elektroniskai saziņai. Katras valsts vēlamie saziņas līdzekļi ir norādīti tās aprakstā.

IV. Citi aspekti — pieteikumi par atzīšanu un atzīšanu un izpildi

A. Parādnieka iesniegti pieteikumi par atzīšanu

1. Vispārīga informācija

431. Saskaņā ar Konvenciju parādnieks var iesniegt pieteikumu par lēmuma atzīšanu, ja atzīšana vajadzīga, lai atliktu vai ierobežotu iepriekšēja lēmuma izpildi pieprasījuma saņēmējā valstī. Šādu pieteikumu var iesniegt tad, ja parādnieks vēlas panākt cita lēmuma atzīšanu valstī, kurā notiek lēmuma izpilde, vai, ja parādnieks ir saņēmis citā valstī pieņemta lēmuma grozījumus un vēlas, lai tos atzītu valstī, kurā viņam/viņai ir aktīvi.

432. Pieteikumu par ***grozīšanu*** pilnīgs apraksts ir sniegts 11. un 12. nodaļā.

433. Ja valstī, kur parādnieks dzīvo vai viņam/viņai ir aktīvi, jau izpilda lēmumu par uzturlīdzekļiem, vairumā gadījumu atbilstīgi valsts tiesību aktiem citā valstī pieņemts grozīts lēmums vispirms ir jāatzīst un tikai pēc tam ar to var reāli ierobežot vai atlikt pirmā lēmuma izpildi. Tomēr atsevišķās valstīs šo darbību var neprasīt, piemēram, ja lēmumu ir grozījusi iepriekšējā lēmuma pieņēmēja iestāde. Tāpēc, lai noskaidrotu, vai konkrētajā gadījumā lēmums ir jāatzīst, ir jāizskata valsts tiesību akti.

Grozīšana ir process, ar ko maina jau pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem. *Atsevišķās valstīs attiecīgo pieteikumu dēvē par pieteikumu par izmaiņām vai lēmuma mainīšanu. Grozījumos var mainīt uzturlīdzekļu apmēru, maksāšanas biežumu vai citu lēmuma par uzturlīdzekļiem noteikumu.*

2. Situācijas, kad parādnieks var iesniegt šo pieteikumu

434. Tā kā atbilstīgi Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktam iesniegta pieteikuma par atzīšanu mērķis ir ierobežot lēmuma izpildi un tā kā izpilde lielākoties notiek parādnieka dzīvesvietas valstī, vairumā gadījumu parādnieks, kas vēlas panākt lēmuma atzīšanu, dzīvo tajā valstī, kurā lēmums ir jāatzīst. Konvencijā nav konkrēti apskatīta situācija, kad pieteikuma iesniedzējam būtu jāvēršas savas valsts centrālajā iestādē. Tāpēc šādos gadījumos atzīšanas procedūra jāveic atbilstīgi valsts tiesību aktiem, iesniedzot pieprasījumu parādnieka dzīvesvietas valsts kompetentajai iestādei.[99] Ja atzīšana jāpanāk valstī, kurā parādniekam ir aktīvi, taču parādnieks šajā valstī nedzīvo, viņš/viņa var iesniegt pieteikumu atbilstīgi Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktam.

---

[99] Atsevišķās valstīs centrālā iestāde pilda kompetentās iestādes pienākumus šajā jomā un palīdz parādniekam īstenot atzīšanas procesu. Ja ir iesniegts pieteikums par lēmuma grozīšanu, atzīšanu var uzskatīt par šā pieteikuma izskatīšanas pēdējo posmu (sk. 12. nodaļu) un jauns pieteikums nav jāiesniedz. Tas ir atkarīgs no katras valsts iekšējiem procesiem.

435. Ja lietu izskata kā pieteikumu, kas iesniegts atbilstīgi Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktam, pieteikuma iesniedzējs vienmēr ir parādnieks. Tādā gadījumā kreditors ir atbildētājs, un viņš/viņa ir jāinformē par reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi.

Piemērs

436. Parādnieks dzīvo valstī A, kur pieņemts sākotnējais lēmums par uzturlīdzekļiem. Viņam ir aktīvi vai ienākumi valstī B. Kreditors dzīvo valstī B. Sākotnējais lēmums tika atzīts valstī B un tiek izpildīts attiecībā uz parādnieka aktīviem valstī B. Parādnieks ir saņēmis valsts A grozītu lēmumu. Viņš vēlas panākt grozītā lēmuma atzīšanu valstī B, lai ierobežotu pirmā lēmuma izpildi.

No Konvencijas izrietošā rīcība

437. Parādnieks var iesniegt valsts A centrālajai iestādei pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Valsts A pārsūtīs pieteikumu valstij B, kurā, īstenojot šajā nodaļā aprakstītās procedūras, grozīto lēmumu reģistrēs izpildei vai paziņos par tā izpildi. Kreditoru informēs par reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi, un viņam/viņai tiks sniegta iespēja to apstrīdēt vai pārsūdzēt. Kad grozītais lēmums būs reģistrēts vai būs paziņots par tā izpildi, lēmums stāsies spēkā valstī B un ar to ierobežos sākotnējā lēmuma izpildi.

3. Procedūras

438. Šajā nodaļā aprakstītās atzīšanas un izpildes procedūras piemēro pieteikumiem, ko attiecīgos apstākļos iesniedzis parādnieks. Atbilstīgi Konvencijas 26. pantam tās V nodaļas (Atzīšana un izpilde) noteikumi pēc analoģijas ir piemērojami arī pieteikumiem, kuros prasīta tikai atzīšana, izņemot to, ka prasību par izpildi aizstāj ar prasību, ka lēmums ir spēkā izcelsmes valstī. Tas nozīmē, ka praktisku iemeslu dēļ noteikumi par atzīšanu un izpildi attiecas arī uz pieteikumiem par atzīšanu, izņemot tos noteikumus, kas jāmaina, jo lēmuma izpilde netiek prasīta.[100]

4. Grozītu lēmumu atzīšanas ierobežojumi

439. Jānorāda, ka Konvencijā ir būtiski ierobežotas parādnieka tiesības panākt grozīta lēmuma atzīšanu atbilstīgi Konvencijai. Kreditors var iebilst pret grozītā lēmuma atzīšanu, ja šis lēmums pieņemts līgumslēdzējā valstī, kas nav lēmuma pieņēmēja valsts (izcelsmes valsts), un grozītā lēmuma pieņemšanas laikā izcelsmes valsts bija kreditora pastāvīgās dzīvesvietas valsts (18. pants un 22. punkta f) apakšpunkts). Atsevišķos izņēmuma gadījumos lēmuma atzīšana ir atļauta, taču jāņem vērā, ka parādnieka tiesībām uz grozīta lēmuma atzīšanu piemēro konkrētus ierobežojumus, kas neattiecas uz citu lēmumu atzīšanu un izpildi.

440. Informācija par pieteikumiem par lēmuma grozīšanu ir sniegta 11. un 12. nodaļā.

---

100 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 546. punktu.

B. Alternatīva atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procedūra (24. pants)

441. Konvencijā ir paredzētas divas nedaudz atšķirīgas procedūras, ko piemēro pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi — parastā procedūra (23. pants) un alternatīvā procedūra (24. pants).

Ieteikums. *Ja vien nav iesniegta deklarācija par alternatīvas procedūras izmantošanu, valsts vienmēr īsteno parasto procesu. Attiecīgā gadījumā šāda informācija ir iekļauta valsts aprakstā. Vairumā valstu, kas ārvalstu lēmumus izpilda atbilstīgi divpusējiem nolīgumiem, kuri noslēgti pirms pievienošanās Konvencijai, jau ir ieviesti procesi ārvalstu lēmumu reģistrācijai vai paziņošanai par to izpildi, un tie atbilst Konvencijas 23. pantā paredzētajām parastajām procedūrām. Valstu procesos ar nelielām izmaiņām tiek ievērotas Konvencijas prasības.*

442. Valsts var paziņot, ka īstenos 24. pantā paredzēto alternatīvo procedūru.

443. Galvenā atšķirība starp parasto un alternatīvo procedūru ir tāda, ka alternatīvajā procesā lēmumu atzīst tikai pēc tam, kad atbildētājs ir informēts un kad gan pieteikuma iesniedzējam, gan atbildētājam ir dota iespēja iesniegt dokumentus kompetentajai iestādei. Turklāt kompetentajai iestādei ir lielākas pilnvaras pēc savas iniciatīvas vai, negaidot kādas puses iebildumus, izvērtēt konkrētus atzīšanas atteikuma pamatojumus. Taču citādi abas procedūras ir ļoti līdzīgas.[101]

444. Alternatīvā procedūra ir ilustrēta turpmāk redzamajā diagrammā.

---

101 Paskaidrojošā ziņojuma 516. punkts.

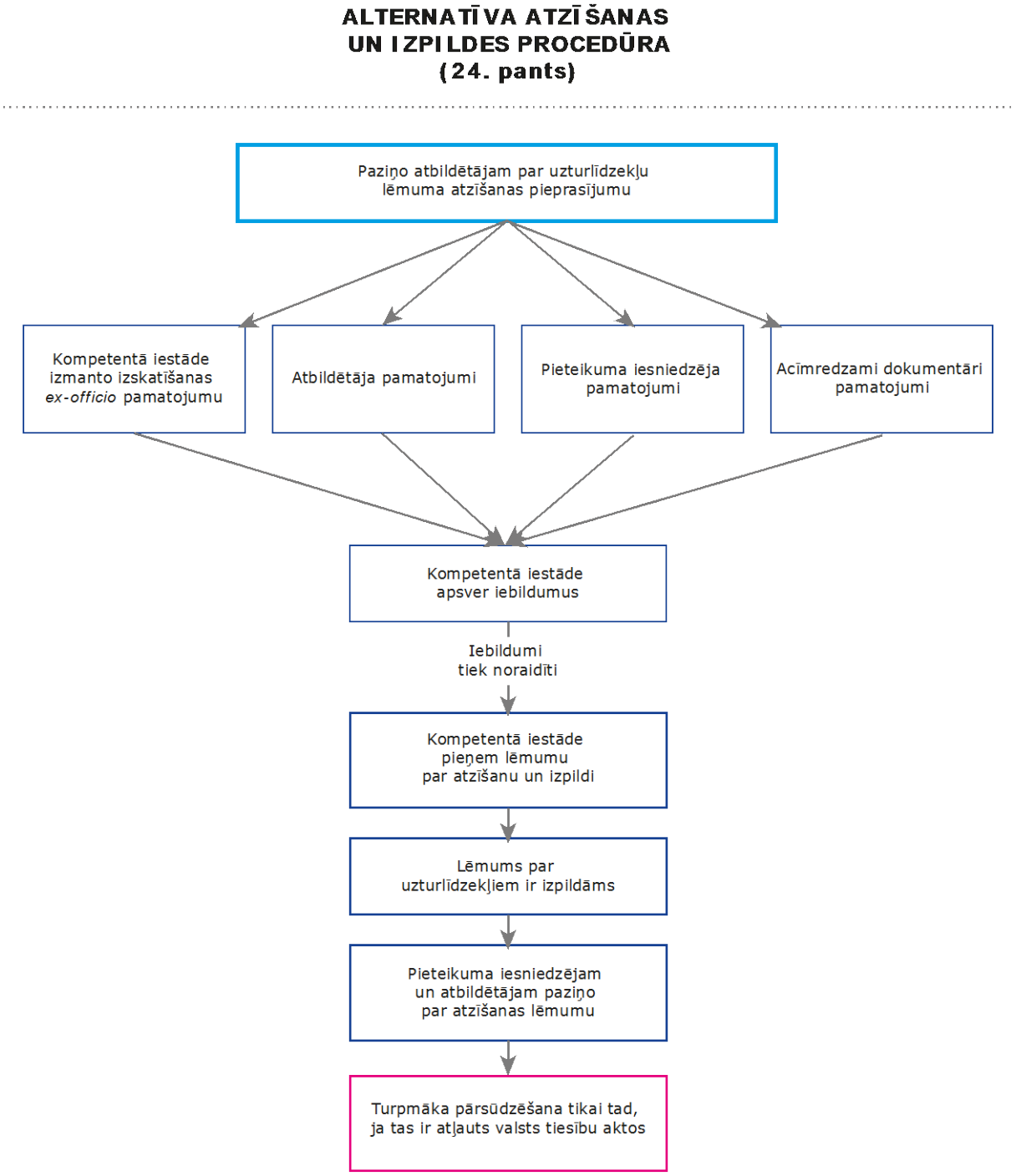

17. attēls. Alternatīvas atzīšanas un izpildes procedūras pārskats

a) atbildētāja informēšana par pieteikumu par atzīšanu

445. Īstenojot alternatīvo procedūru, — atšķirībā no parastās procedūras — pirms lēmuma atzīšanas par to ir jāinformē atbildētājs. Lai gan atbildētājs ir jāinformē "nekavējoties", Konvencijā nav noteikts termiņš, kurā atbildētājam pēc informēšanas būtu jāatbild vai jāizsaka iebildumi. Attiecīgie termiņi, ja tādi ir paredzēti, tiks noteikti valsts tiesību aktos.

b) pret atzīšanu un izpildi iesniegto iebildumu izskatīšana

446. Alternatīvajā procesā — tāpat kā parastajā — atbildētājs var iebilst pret lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi tikai ļoti ierobežotos gadījumos. Attiecīgie pamatojumi parastajā un alternatīvajā procedūrā neatšķiras.

447. Tomēr alternatīvajā procedūrā konkrētus lēmuma atzīšanas vai izpildes atteikuma pamatojumus var tieši ierosināt arī kompetentā iestāde, negaidot, ka uz tiem norādīs kāda no pusēm. (Konvencijā šis aspekts aprakstīts kā pārskatīšana, ko kompetentā iestādes veic "pēc savas iniciatīvas".) Pamatojumi, ko kompetentā iestāde var ņemt vērā, ir uzskaitīti Konvencijas 24. panta 4. punktā un ir, piemēram:

- tas, vai lēmuma atzīšana un izpilde nebūtu acīmredzami nesavienojama ar sabiedrisko kārtību;
- tas, vai pieprasījuma saņēmējā valstī izskata lietu starp tām pašām pusēm un par to pašu jautājumu un vai šī lieta ir ierosināta pirmā;
- tas, vai lēmums ir nesaderīgs ar pieprasījuma saņēmējā valstī vai citā valstī pieņemtu lēmumu starp tām pašām pusēm un par to pašu jautājumu (ar nosacījumu, ka pēdējo lēmumu var atzīt un izpildīt pieprasījuma saņēmējā valstī);
- no iesniegtajiem dokumentiem izriet (t. i., jau apskatot dokumentus, ir acīmredzams), ka nav 20. pantā paredzētā atzīšanas un izpildes pamatojuma;
- no iesniegtajiem dokumentiem ir skaidrs, ka ir iemesls atteikt atzīšanu un izpildi;
- no iesniegtajiem dokumentiem rodas šaubas par dokumentu uzticamību vai autentiskumu.

Ieteikums. *Daudzās valstīs lēmuma pieņēmēja iestāde izskata tikai jautājumus, kas izvirzīti pušu uzklausīšanā. Šāda rīcība atbilst Konvencijā paredzētajai parastajai procedūrai saistībā ar pieteikumu par atzīšanu un izpildi izskatīšanu. Alternatīvās procedūras gadījumā kompetentā iestāde drīkst ņemt vērā konkrētus aspektus arī tad, ja uz tiem nav norādījusi kāda no pusēm.*

448. Kompetentā iestāde izvērtēs uzskaitītos aspektus, visus atbildētāja iebildumus un jebkādus no dokumentiem izrietošus jautājumus saskaņā ar 20. un 22. pantu, kā arī 23. panta 7. punkta c) apakšpunktu un pēc tam noteiks, vai lēmums būtu jāatzīst un jāizpilda.

c) lēmuma izpilde

449. Alternatīvajā atzīšanas un izpildes procedūrā, tāpat kā parastajā, lēmums ir izpildāms pēc tā atzīšanas. Kompetentā iestāde tad var sākt izpildi, un pieteikuma iesniedzējam nav jāiesniedz papildu pieteikums vai pieprasījums. Laba prakse vienmēr ir censties pēc iespējas agrā posmā panākt brīvprātīgu vienošanos ar parādnieku, ja tas nodrošinātu kreditoram regulārus lēmumā par uzturlīdzekļiem paredzētos maksājumus.

d) pārsūdzība

450. Valsts tiesību aktos var būt atļauts pārsūdzēt lēmumu par atzīšanu. Tādā gadījumā pārsūdzību nevar attiecināt uz lēmuma izpildi, izņemot ārkārtējos apstākļos (24. panta 6. punkts).

C. Vienošanās par uzturlīdzekļiem

1. Galvenās atšķirības

451. Konvencijā ir atsevišķi nodalīti lēmumi par uzturlīdzekļiem, ko pieņēmušas tiesu vai administratīvas struktūras, un ***vienošanās par uzturlīdzekļiem***, kas ir īpašas vienošanās starp pusēm. Lai gan vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanas un izpildes procesi ir diezgan līdzīgi lēmumiem par uzturlīdzekļiem piemērotajām procedūrām, valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs un neizpildīs vienošanos par uzturlīdzekļiem.

Vienošanās par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu
Konvencijas 3. pantā ir definēta kā rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu, ko ir formāli sagatavojusi vai kā autentisku dokumentu reģistrējusi kompetenta iestāde vai ko kompetenta iestāde ir apliecinājusi, sagatavojusi, reģistrējusi vai iegrāmatojusi lietā un ko kompetenta iestāde var pārskatīt vai grozīt.

2. Procedūras

452. Vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanas un izpildes procesā piemēro tos pašus pamatprincipus un procedūras, ko attiecina uz lēmumu par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi.[102] Saskaņā ar Konvencijas 30. pantu vienošanās par uzturlīdzekļiem ir atzīstama un izpildāma kā lēmums, ja tā ir izpildāma kā lēmums tās izcelsmes valstī.

453. Ja ir saņemts pieteikums par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi, ir jāīsteno tās pašas vispārīgās procedūras. Kompetentā iestāde pēc pieteikuma saņemšanas veic provizorisku pārbaudi, izvērtējot, vai atzīšana un izpilde būtu acīmredzami nesavienojamas ar sabiedrisko kārtību. Vajadzīgā dokumentācija saistībā ar šo pieteikumu īpaši neatšķiras no dokumentiem, kas jāpievieno pieteikumam par lēmuma atzīšanu un izpildi, tomēr ir viena būtiska atšķirība — nav vajadzīgs paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā, jo vienošanās izstrādē noteikti bija iesaistītas abas puses.

454. Pilns to dokumentu saraksts, kuri jāpievieno pieteikumam par vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi, ir dots 4. nodaļā.

455. Kad centrālā iestāde ir izskatījusi materiālus un ir pārliecinājusies, ka dokumenti ir pilnīgi, tā nosūta vienošanos par uzturlīdzekļiem kompetentajai iestādei (ja vien centrālā iestāde šajā jomā nepilda kompetentās iestādes pienākumus). Pēc tam vienošanās tiek reģistrēta izpildei vai tiek paziņots, ka tā ir izpildāma, un par to tiek informēts atbildētājs, vai arī, ja valsts īsteno alternatīvo procedūru, atbildētājam tiek paziņots par pieteikumu par vienošanās atzīšanu un tiek sniegta iespēja to pārsūdzēt vai apstrīdēt.

456. Jānorāda, ka nedaudz atšķiras arī pamatojumi, uz kuriem var atsaukties, iebilstot pret vienošanās vai lēmuma atzīšanu. Tie ir noteikti Konvencijas 30. panta 5. punktā.

3. Atzīšanas un izpildes procesa noslēgums

457. Kopumā process, ar ko atzīst un izpilda vienošanos par uzturlīdzekļiem, līdzinās attiecībā uz lēmumiem par uzturlīdzekļiem īstenotajam procesam, tomēr ir viens izņēmums — kompetentā iestāde pieņem lēmumu reģistrēt vienošanos vai paziņot par tās izpildi, un atbildētājam sniedz iespēju šo lēmumu apstrīdēt vai pārsūdzēt. Daudzās valstīs ar to reģistrācijas un izpildes process tiek noslēgts. Tomēr, ja ir iesniegts pārsūdzības dokuments (vienošanās par uzturlīdzekļiem gadījumā), ar vienošanās atzīšanas pārsūdzību tiek atlikta jebkāda vienošanās izpilde (30. panta

[102] Paskaidrojošā ziņojuma 559. punkts.

6. punkts). Izpildes atlikšana ir būtiska lēmumu un vienošanos atzīšanas un izpildes procesu atšķirība.

V. Citi atzīšanas un izpildes aspekti

A. *Juridiskā palīdzība*

458. Atbilstīgi Konvencijai pieprasījuma saņēmējai valstij, izskatot jebkuru tādu pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kas attiecas uz lēmumu par uzturlīdzekļiem bērnam, kurš nav sasniedzis 21 gada vecumu, parasti ir jāsniedz kreditoram bezmaksas juridiskā palīdzība, ja tas ir vajadzīgs pieteikuma izskatīšanas nolūkā. Jānorāda, ka, ja valsts nodrošina operatīvu piekļuvi procedūrām, īstenojot vienkāršotas procedūras, tiesību uz bezmaksas juridisko palīdzību nav.

459. Pilnīgs izklāsts par prasību nodrošināt operatīvu piekļuvi procedūrām, tostarp, ja vajadzīgs, bezmaksas juridisko palīdzību, ir sniegts Rokasgrāmatas 3. nodaļā.

460. Noteikumam par bezmaksas pakalpojumu sniegšanu piemēro vairākus izņēmumus un ierobežojumus, kas būtu jāņem vērā, ja pieteikumu par atzīšanu ir iesniedzis parādnieks vai ja lēmums neattiecas uz tāda bērna uzturlīdzekļiem, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu. Tie ir izskaidroti 3. nodaļā.

B. *Izpildes aspekti*

Valūtas konvertēšana

461. Konvencijā nav aplūkota maksājamā uzturlīdzekļu apmēra konvertēšana no vienas valodas citā. Atkarībā no kompetentās iestādes īstenotajiem lēmuma atzīšanas procesiem līdztekus var īstenot arī procedūru lēmumā noteiktā maksājamā uzturlīdzekļu apmēra konvertēšanai lēmuma izpildītājas valsts valūtā. Kompetentajai iestādei, iespējams, būs jāsaņem apliecinājums, kurā apstiprināts maksājumu konvertēšanā izmantotais valūtas maiņas kurss, un tad konvertētā summa tiks noteikta par uzturlīdzekļu saistību bāzi izpildītājā valstī.

462. Citkārt pieprasītāja valsts lēmumā noteikto summu, tostarp visus kavētos maksājumus, var būt jau konvertējusi pieprasījuma saņēmējas valsts valūtā.

463. Valūtas konvertēšanas aspekti sīkāk ir aplūkoti Rokasgrāmatas 10. nodaļā par lēmumu izpildi.

C. *Piemērojamie izņēmumi un atrunas*

464. Iepriekš sniegtā informācija attiecas uz visizplatītākajām atzīšanas lietām, kas attiecas uz lēmumu par bērna uzturlīdzekļiem. Tomēr dažkārt atzīšanas un izpildes procesu ietekmē valsts iesniegtās atrunas vai deklarācijas.

a) bērni vecumā no 18 līdz 21 gadam

465. Valsts var iesniegt ***atrunu***, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu, to attiecinot tikai uz personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu. Ja valsts ir iesniegusi šādu atrunu, tā nepieņems atzīšanai vai atzīšanai un izpildei Konvencijā paredzētus lēmumus par uzturlīdzekļiem, kas attiecas uz bērniem, kuri ir vecāki par 18 gadiem, un tā nedrīkst prasīt, lai cita valsts izskatītu uzturlīdzekļu lietas par bērniem, kuriem ir vairāk par 18 gadiem.

Atruna *ir līgumslēdzējas valsts oficiāls paziņojums, ko atbilstīgi Konvencijai var iesniegt noteiktos apstākļos un kurā norāda, ka attiecīgajā valstī Konvencija tiks piemērota ar konkrētiem ierobežojumiem.*

b) atzīšanas un izpildes pamatojumi

466. Valsts var iesniegt atrunu, kurā paziņo, ka neatzīs un neizpildīs lēmumu par uzturlīdzekļiem, ja lēmuma pieņemšana ir pamatota ar kādu no turpmāk uzskaitītajiem faktoriem:[103]

- kreditora pastāvīgā dzīvesvieta;
- pušu rakstveida vienošanās;
- pilnvaru izmantošana, pamatojoties uz ģimenes stāvokli vai vecāku pienākumiem.

c) atzīšanas un izpildes procedūra

467. Valsts var iesniegt ***deklarāciju***, kurā paziņo, ka īstenos iepriekš aprakstīto alternatīvo atzīšanas un izpildes procedūru (24. pants), nevis parasto procedūru (23. pants).

Deklarācija *ir oficiāls paziņojums, ko līgumslēdzēja valsts iesniedz par konkrētiem Konvencijas pantiem vai prasībām.*

d) vienošanās par uzturlīdzekļiem

468. Valsts var iesniegt atrunu, kurā norāda, ka neatzīs un neizpildīs vienošanos par uzturlīdzekļiem, vai arī deklarāciju, kurā prasa pieteikumus par vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību.

VI. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Daudzas valstis uzreiz pēc lēmuma atzīšanas cenšas sazināties ar parādnieku, lai piedāvātu brīvprātīgi ievērot lēmumu un tādējādi nodrošinātu, ka kreditors un bērni iespējami drīz saņem maksājumus.
- Konvencijā paredzētā atzīšanas un izpildes procesa mērķis ir veicināt pieteikumu ātru un efektīvu izskatīšanu. Pieprasījuma saņēmējas valsts sociālo dienestu darbiniekiem tas būtu jāņem vērā un jānodrošina pēc iespējas ātra lietu izskatīšana, pieļaujot vienīgi minimālu kavēšanos.
- Konvencijā nav noteiktas visas procedūras un prasības, kas jāievēro, izskatot pieteikumus par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Sociālo dienestu darbiniekiem ir jāņem vērā arī piemērojamie valsts tiesību akti un procedūras. Piemēram, ir jāievēro visas valsts iekšējās prasības par to, kā atbildētājs ir jāinformē par lēmumu, vai to, kā par jebkādu lēmumu ir jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam, kas nedzīvo pieprasījuma saņēmējā valstī.

B. Ieteikumi un līdzekļi

Laba prakse ir laikus informēt pieprasītāju valsti par visām norisēm un kavēšanos, tādējādi atvieglojot tai saziņu ar pieteikuma iesniedzēju.

C. Saistītās veidlapas

Pieteikums par atzīšanu un izpildi
Pārsūtīšanas veidlapa
Paziņojums par izpildāmību
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā
Veidlapa par finanšu stāvokli
Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa

---

103 Sk. iepriekš sniegto informāciju (93. piezīme) par 20. pantā noteiktajiem jurisdikcijas pamatojumiem.

D. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta a) apakšpunkts
10. panta 2. punkta a) apakšpunkts
11. pants
12. pants
20. pants
23. pants
24. pants
30. pants
36. pants
50. pants

E. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 3. nodaļas 2. daļu "Aspekti, kas ir kopēji attiecībā uz visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un īpašu pasākumu pieprasījumiem".
Sk. 6. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi sagatavošana".
Sk. 8. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanai".
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".

VII. Kontrolsaraksts — pieteikumi par atzīšanu un izpildi

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Dokumentu saņemšana no centrālās iestādes	
2.	Vai konkrētajā gadījumā jāiesniedz pieteikums par atzīšanu un izpildi?	III sadaļas A daļas 3. punkts
3.	Vai pieteikums atbilst Konvencijas obligātajām prasībām?	III sadaļas A daļas 4. punkts
4.	Dokumentu pilnīguma pārbaude	III sadaļas A daļas 5. punkts
5.	Atbildētāja atrašanās vietas noteikšana (ja vajadzīgs)	III sadaļas A daļas 6. punkts
6.	Papildu dokumentu pieprasīšana (ja vajadzīgs)	III sadaļas A daļas 7. punkts
7.	Pieteikuma saņemšanas apstiprināšana	III sadaļas A daļas 6. punkts
8.	Ja Jūsu valsts īsteno alternatīvo procedūru, sk. kontrolsaraksta 9. punktu; pretējā gadījumā sk. 8. punkta a), b) un c) apakšpunktu.	
8. a)	Lēmuma reģistrācija un/vai paziņošana par tā izpildi	III sadaļas B daļas 1. punkts
8. b)	Pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja informēšana par reģistrāciju vai paziņošanu par izpildi	III sadaļas B daļas 4. punkts
8. c)	Atbildētājs var attiecīgi rīkoties, lai ar konkrētiem pamatojumiem apstrīdētu vai pārsūdzētu lēmuma reģistrāciju vai paziņošanu par tā izpildi.	III sadaļas B daļas 5. punkts
9. a)	Atbildētāja informēšana par to, ka ir saņemts pieteikums par atzīšanu	IV sadaļas B daļa

9. b)	Pamatojuma, tostarp atbildētāja norādītā (ja ir), izvērtēšana	IV sadaļas B daļa
9. c)	Lēmuma atzīšana un paziņošana par tā izpildi	IV sadaļas B daļa
10.	Apstrīdēšanas vai pārsūdzības procesa noslēgšana un pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja informēšana	III sadaļas B daļas 5. punkts
11.	Ziņojuma par lietas gaitu veidlapas nosūtīšana pieteikuma iesniedzējam un pieprasītājai centrālajai iestādei	III sadaļas D daļa

VIII. Bieži uzdotie jautājumi

Kreditors ir saņēmis valsts A lēmumu. Viņa dzīvo valstī B. Valstij B lēmums nav jāatzīst un jāizpilda. Parādnieks dzīvo valstī C. Visas trīs valstis ir Konvencijas līgumslēdzējas valstis. Vai lēmumu var atzīt un izpildīt valstī C?

469. Jā, ja vien lēmums ir pieņemts līgumslēdzējā valstī, kreditors var pieprasīt lēmuma atzīšanu un izpildi valstī, kurā parādnieks dzīvo vai gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi. Lēmumam noteikti jābūt izpildāmam vai atzītam tikai tā izcelsmes valstī, nevis pieprasītājā valstī. Šajā gadījumā izcelsmes valsts ir valsts A. Ja valsts A, kurā pieņemts lēmums, ir pieņēmusi paziņojumu par izpildāmību un ir izpildītas visas pārējās prasības, kas piemērojamas pieteikumam par atzīšanu un izpildi, valstij C būtu jāvar pieteikumu izskatīt.

Kādos gadījumos kreditors pieprasa tikai lēmuma atzīšanu, nevis tā atzīšanu UN izpildi?

470. Dažkārt kreditors var būt paredzējis, ka lēmums tiks izpildīts privāti, vai pieteikuma iesniedzējam, iespējams, ir jāpanāk lēmuma atzīšana, lai varētu izmantot konkrētus citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus pieprasījuma saņēmējā valstī. Piemēram, ja pieprasījuma saņēmējā valstī atrodas aktīvi, piemēram, īpašums, kreditoram, pirms ierosināt prasību par īpašumu, iespējams, būs jāpanāk lēmuma atzīšana.

Vai, atzīstot lēmumu par uzturlīdzekļiem, tam piešķir tādu pašu statusu kā jebkuram citam attiecīgajā valstī pieņemtam lēmumam par uzturlīdzekļiem?

471. Nē. Atzīšanas un izpildes mērķis ir nodrošināt tikai to, ka citā valstī pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilda ar tiem pašiem mehānismiem un procesiem, ko piemēro attiecīgajā valstī pieņemtam lēmumam par uzturlīdzekļiem. Tāpēc šim lēmumam nepiemēro pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktus, piemēram, par aizgādību vai tikšanos ar bērniem. Attiecīgais lēmums līdzinās tikai konkrētās valsts lēmumiem par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu atzīšanu un izpildi.

Vai lēmuma atzīšana vienmēr ir tā izpildes priekšnosacījums?

472. Jā, ja vien lēmumu nav pieņēmusi pieprasījuma saņēmēja valsts, kurā lēmumu izpildīs. Ja lēmumu pieņēmusi cita valsts, vispirms jāīsteno tā atzīšanas process, lai nodrošinātu, ka lēmums atbilst pamata procesuālajām vai citām prasībām par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu noteikšanu, piemēram, puses informēšanu.

Vai Konvencijā ir atļauts izpildīt citā valodā pieņemtu lēmumu?

473. Jā, taču ir jāsagatavo lēmuma vai tā kopsavilkuma vai izvilkuma tulkojums pieprasījuma saņēmējas valsts valodā vai citā valodā, ko pieprasījuma saņēmēja valsts noteikusi par pieņemamu. Dokumentu un lēmumu tulkošanai piemērotās prasības ir izklāstītas 3. nodaļā.

474. Saskaņā ar Konvenciju pārējā centrālo iestāžu saziņa var notikt angļu vai franču valodā.

Vai var atzīt tāda veida lēmumu, ko nevarētu pieņemt attiecīgajā valstī?

475. Jā, ja vien lēmums attiecas uz Konvencijā paredzētiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem. Piemēram, lēmumā par bērna uzturlīdzekļiem var būt noteikums par konkrētu izdevumu, piemēram, medicīniskās apdrošināšanas prēmiju, atmaksu, kas nav zināms vai paredzēts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos. Tomēr šo lēmumu var atzīt pieprasījuma saņēmējā valstī.

Kāpēc Konvencijā nav noteikts, ka pieteikuma iesniedzējam vai centrālās iestādes darbiniekam jāparaksta pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi?

476. Konvencija ir "neitrāla attiecībā uz datu nesējiem", lai atvieglotu informācijas tehnoloģijas izmantošanu un sekmētu materiālu operatīvu pārsūtīšanu starp valstīm. Ja dokumenti būtu jāparaksta, tos nevarētu nosūtīt pa faksu vai elektroniski.

477. Personai, kuras vārds ir norādīts pieteikumā, ir jānodrošina pieteikumā sniegtās informācijas atbilstība pieteikuma iesniedzēja iesniegtajiem dokumentiem un informācijai, kā arī pieteikuma atbilstība Konvencijas prasībām.

Vai pieteikumu par atzīšanu vai arī atzīšanu un izpildi var izskatīt, ja nav iesniegtas apliecinātas dokumentu kopijas?

478. Tas atkarīgs no tā, vai pieprasījuma saņēmēja valsts ir iesniegusi Konvencijā atļauto deklarāciju un paziņojusi, ka pieprasa apliecinātas kopijas (tas būs norādīts valsts aprakstā). Konkrētā gadījumā apliecinātas kopijas var pieprasīt tiesa vai kompetentā iestāde. Parasti to dara tad, ja pastāv šaubas par iesniegto dokumentu autentiskumu vai uzticamību.

479. Ja šāda deklarācija nav iesniegta, pieteikumu var izskatīt, ņemot vērā pieprasītājas valsts iesniegtās kopijas.

Kompetentā iestāde ir reģistrējusi lēmumu vai paziņojusi par tā izpildi. Kas notiek pēc tam?

480. Pēc lēmuma reģistrācijas vai paziņošanas par tā izpildi lēmumu var izpildīt. Saskaņā ar Konvenciju pieteikuma iesniedzējam nav jāiesniedz jauns pieteikums (ja vien sākotnējais pieteikums ir iesniegts ar centrālās iestādes starpniecību). Pieteikuma iesniedzējs, atbildētājs un pieprasītāja valsts ir nekavējoties jāinformē par to, ka reģistrācija ir pabeigta un ir sākta lēmuma izpilde.

Kā rīkoties, ja ir pieņemti vairāki lēmumi par uzturlīdzekļiem? Piemēram, ja sākotnējais lēmums ir grozīts ar turpmāku lēmumu? Kurš lēmums būtu jāatzīst?

481. Konvencijā uz šo jautājumu nav tieši atbildēts. Ja ir jāpanāk lēmuma izpilde un nav samaksāti pirmajā lēmumā paredzētie uzturlīdzekļu maksājumi (kavētie maksājumi), pieprasījuma saņēmēja valsts izpildes vajadzībām var pieprasīt iepriekšējā lēmuma kopiju. Tā var būt prasīta valsts tiesību aktos par izpildi vai jāiesniedz tad, ja parādnieks apstrīd kavētos maksājumus vai apgalvo, ka saistības jāinterpretē citādi. Turklāt vienā lēmumā var būt noteikti arī citi aspekti (piem., indeksēšanas vai grozīšanas nosacījumi), kas nav paredzēti otrā lēmumā.

482. Taču lēmuma atzīšana nebūtu jāatsaka tikai tāpēc, ka pieteikumam nav pievienoti iepriekšēji lēmumi par konkrēto lietu. Ja šķiet, ka ir arī citi saistoši lēmumi par uzturlīdzekļiem un tie bija jāpievieno pieteikumam, sazinieties ar pieprasītājas valsts centrālo iestādi un lūdziet, lai tā atsūta šo lēmumu kopijas.

6. nodaļa.
Nosūtāmo pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi sagatavošana (10. panta 1. punkta b) apakšpunkts)

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz pieteikumiem par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi:

I sadaļā ir sniegts pārskats par pieteikumu — kad un kas to var iesniegt, kā arī ir izskaidroti galvenie termini un jēdzieni;

II sadaļā ir uzskaitītas pieteikuma sagatavošanas un izskatīšanas procedūras vai darbības, aprakstītas prasītās veidlapas un dokumenti, kā arī sniegta informācija par prasīto dokumentāciju un veidlapu aizpildīšanu;

III sadaļā ir norādīti papildu materiāli;

V sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem saistībā ar pieteikumiem par izpildi;

Ja Jums ir vajadzīgs tikai vienkāršs attiecīgo procedūru kopsavilkums, skatiet IV sadaļā pieejamo kontrolsarakstu.

I. Pārskats

A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi

483. Šo pieteikumu iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis vai nu pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemtu ***lēmumu par uzturlīdzekļiem***, vai arī lēmumu, kas šajā valstī jau ir atzīts[104], un vēlas panākt lēmuma izpildi attiecīgajā valstī. Kreditors parasti pieprasa izpildi valstī, kurā parādnieks dzīvo vai gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi.

Lēmumā par uzturlīdzekļiem ir noteikts parādnieka pienākums maksāt uzturlīdzekļus un var būt paredzēta arī automātiska korekcija ar indeksēšanu, prasība samaksāt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus, maksājumus ar atpakaļejošu datumu vai procentus, un izmaksu vai papildizdevumu aprēķins.

B. Gadījuma piemērs

484. R un S apprecējās valstī B. Viņiem ir divi bērni. Viņi šķīra laulību valstī B, un tajā tika noteikti bērna uzturlīdzekļi. Patlaban S kopā ar bērniem dzīvo valstī A. R joprojām dzīvo valstī B. Pagājušajā gadā R pārtrauca uzturlīdzekļu maksāšanu. S vēlas panākt lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

---

104 Lēmums var būt iepriekš atzīts saskaņā ar Konvenciju vai, "piemērojot tiesību aktus", ja lēmums pieprasījuma saņēmējā valstī jau ir spēkā un nav jāatzīst.

No Konvencijas izrietošā rīcība

485. S jāvēršas valsts A centrālajā iestādē. Centrālā iestāde nosūtīs pieteikumu valsts B centrālajai iestādei un pieprasīs lēmuma par uzturlīdzekļiem ***izpildi*** valstī B. Valsts B centrālā iestāde izskatīs pieteikumu un nosūtīs to kompetentajai iestādei, lai tā lēmumu izpildītu. Kompetentā iestāde izpildīs lēmumu, un maksājumus nosūtīs S.

C. Kas var iesniegt pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi?

486. Šo pieteikumu var iesniegt ***kreditors***, tostarp valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vārdā vai ir nodrošinājusi viņam/viņai labumus uzturlīdzekļu vietā.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

D. Vispārīga informācija — izpilde bez atzīšanas

487. Pieteikumi par attiecīgās valsts lēmuma vai šajā valstī jau atzīta lēmuma izpildi ir vienkāršāki nekā pieteikumi par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Kā aprakstīts 4. un 5. nodaļā, pieteikuma par lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi gadījumā atbildētājam ir tiesības iebilst pret lēmuma atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka nav izpildītas Konvencijas 20. pantā noteiktās atzīšanas un izpildes pamatprasības vai 22. pantā paredzētās procesuālās un citas lēmuma atzīšanai un izpildei piemērojamās prasības.

Centrālā iestāde *ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.*

488. Taču attiecībā uz pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemtu vai jau atzītu lēmumu atbildētājam šādu tiesību nav, jo šajā gadījumā valstij prasa izpildīt tajā, nevis citā valstī pieņemtu rīkojumu vai prasa izpildīt lēmumu, kas jau ir atzīts Konvencijai vai valsts tiesību aktiem atbilstīgā procesā, vai arī prasa izpildīt lēmumu, kas nav jāatzīst.

489. Tāpēc, ja atbildētājam ir iebildumi pret lēmuma izpildi, tos var izteikt tikai tad, kad ***kompetentā iestāde*** ir sākusi lēmuma izpildi, un atbilstīgi izpildītājas valsts tiesību aktiem. Tas, ka pieteikums par izpildi ir iesniegts saskaņā ar Konvenciju, nenodrošina atbildētājam/parādniekam papildu tiesības apstrīdēt lēmuma izpildi.

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

II. Pieteikumu izskatīšanas un sagatavošanas procedūra

A. Procedūras

490. Pieprasītājas centrālās iestādes pienākums ir apkopot dokumentus, nodrošināt, ka ir pievienotas un aizpildītas vajadzīgās veidlapas vai dokumenti, sagatavot vajadzīgās veidlapas un nosūtīt dokumentāciju otras līgumslēdzējas valsts centrālajai iestādei. Tā kā valstu noteikumi atšķiras, izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts (tās valsts, kurai sūtīsiet pieteikumu) aprakstu[105] — tajā ir norādītas visas pieteikumiem un dokumentiem piemērojamās īpašās prasības.

491. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir sniegts procedūru kopsavilkums.

---

105 Vairums līgumslēdzēju valstu sagatavo aprakstu un to iesniedz Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences Pastāvīgajam birojam. Valsts apraksts ir pieejams Hāgas Konferences tīmekļa vietnē < www.hcch.net > sadaļā "*Child Support / Maintenance Section*" (Bērnu uzturlīdzekļi). Līgumslēdzējai valstij, kas nav sagatavojusi valsts aprakstu, tomēr ir jāiesniedz Konvencijas 57. pantā prasītā informācija ar attiecīgajiem datiem.

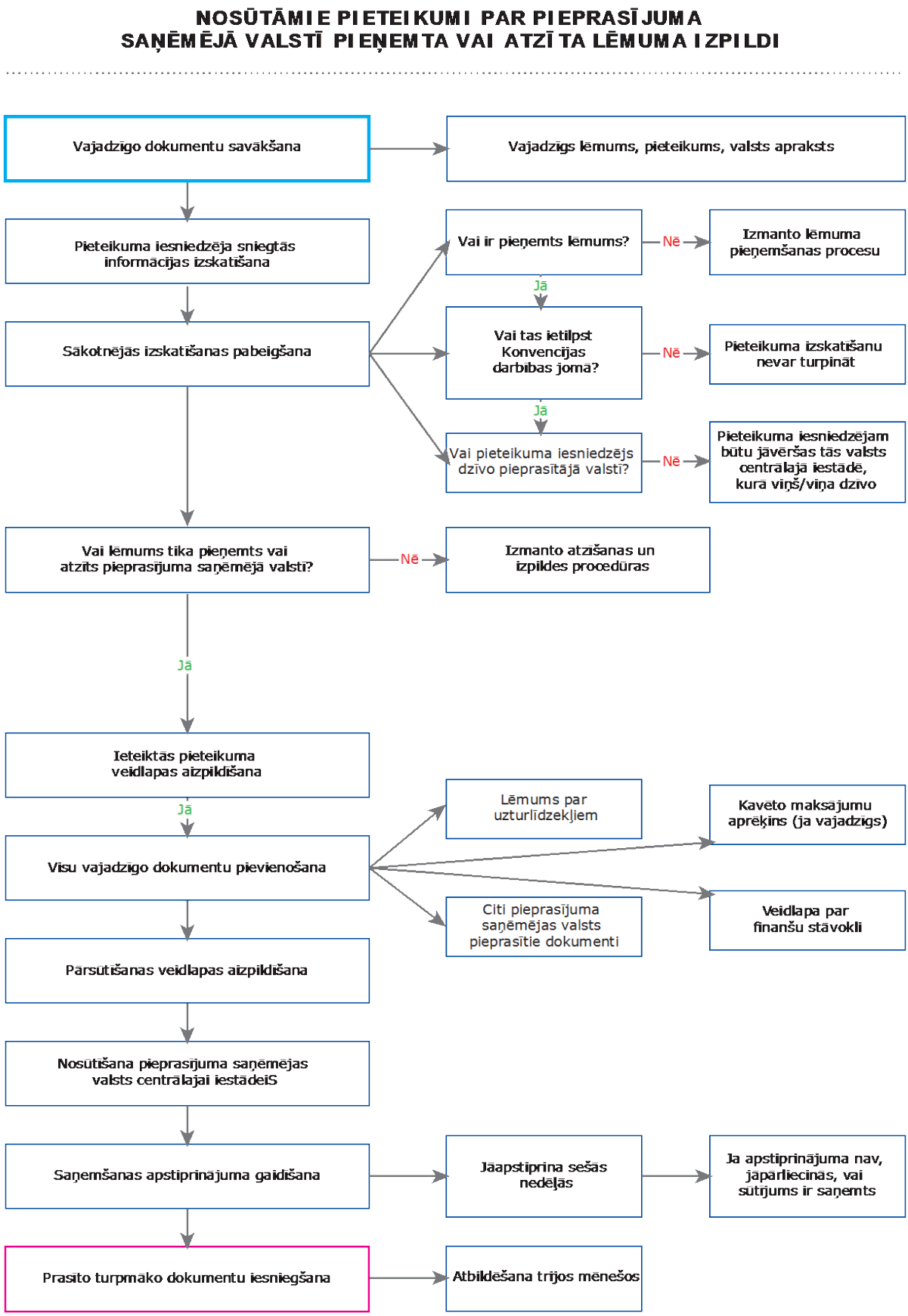

18. attēls. Nosūtāmā pieteikuma par izpildi sagatavošanas procedūras

B. Nosūtāmā pieteikuma par izpildi sagatavošana

492. Katra turpmāk aprakstītā darbība atbilst tabulā (18. attēlā) uzskaitītajiem procesiem.

1. Pieteikuma iesniedzēja sniegtās informācijas un pārējo dokumentu pārskatīšana

493. Pārskatiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu un visu pieteikuma iesniedzēja sniegto informāciju. Ja pieteikuma iesniedzējs neaizpilda ieteikto pieteikuma veidlapu, viņam/viņai ir jāsniedz pietiekama informācija, lai dokumentu varētu aizpildīt centrālās iestādes pārstāvis.

2. Vai pieteikums ir atbilstošs?

494. Pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošajam lēmumam ir jābūt izpildāmam pieprasījuma saņēmējā valstī.

- Ja pieteikuma iesniedzējs vēl nav saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, būtu jāiesniedz pieteikums par lēmuma pieņemšanu (sk. 8. nodaļu).
- Vai uz pieteikumu un lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma? Sk. 3. nodaļu. Ja nē, pieteikumu nevar izskatīt.
- Lai varētu iesniegt pieteikumu, ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka tā iesniedzējs dzīvo ***pieprasītājā valstī***. Ja pieteikuma iesniedzējs dzīvo citā līgumslēdzējā valstī, viņam/viņai pieteikums būtu jāiesniedz ar attiecīgās valsts centrālās iestādes starpniecību.
- Ja atbildētājs nedzīvo vai negūst ienākumus līgumslēdzējā valstī vai viņam/viņai šādā valstī nav aktīvu, pieteikuma iesniedzējs nevar izmantot Konvencijā paredzētos lēmuma izpildes mehānismus.

__Pieprasītāja valsts__ ir līgumslēdzēja valsts, kas iesniedz pieteikumu un izsaka pieprasījumu tāda pieteikuma iesniedzēja vārdā, kas ir tās iedzīvotājs. __Pieprasījuma saņēmēja valsts__ ir līgumslēdzēja valsts, kurai lūdz izskatīt pieteikumu.

3. Kur lēmums ir pieņemts vai atzīts?

495. Ja lēmums ir pieņemts valstī, kurai sūtāt pieteikumu (pieprasījuma saņēmējā valstī), Konvencijā paredzētās procedūras var izmantot.

496. Ja lēmums ir pieņemts citā valstī[106], tam jābūt atzītam pieprasījuma saņēmējā valstī. Ja lēmums nav atzīts, būtu jāiesniedz pieteikums par atzīšanu un izpildi (sk. 4. nodaļu).

4. Pieteikuma veidlapas aizpildīšana

497. Būtu jāizmanto ieteiktā pieteikuma veidlapa (Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi). Tādējādi pieteikumā tiks iekļauta obligātā informācija.

498. Norādījumi par veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

---

106 Jānorāda, ka tad, ja vien lēmums ir atzīts pieprasījuma saņēmējā valstī, tā pieņēmējai valstij nav noteikti jābūt Konvencijas līgumslēdzējai valstij. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 243. punktu.

5. Vajadzīgo papildu dokumentu sagatavošana

499. Iesniedzot pieprasījuma saņēmējai valstij pieteikumu par izpildi, nav jāpievieno īpaši papildu dokumenti, kā tas būtu jādara tad, ja tiktu iesniegts pieteikums par atzīšanu un izpildi. Tomēr bieži ir ieteicams iesniegt turpmāk uzskaitītos dokumentus, jo tie atvieglos pieprasījuma saņēmējai valstij izpildes procesu.

a) veidlapa par finanšu stāvokli

500. Šis dokuments palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij noteikt pieteikumā par izpildi minētā atbildētāja atrašanās vietu un izpildīt lēmumu.

501. Ieteiktā veidlapa ir noderīgs instruments, kurā var apkopot vajadzīgo informāciju par parādnieka finanšu stāvokli un viņa/viņas aktīviem. Šī informācija atvieglos pieprasījuma saņēmējai valstij lēmuma izpildi.

Piezīme. *Tā kā šis pieteikums attiecas uz izpildi, tajā nav jāsniedz informācija par kreditora finanšu stāvokli.*

502. Vajadzīgo informāciju par parādnieku var norādīt kreditors / pieteikuma iesniedzējs, jo bieži viņam/viņai tā ir pieejama. Taču, ja veidlapu aizpilda kreditors / pieteikuma iesniedzējs, uz tās jānorāda par pieteikuma pārsūtīšanu atbildīgā centrālās iestādes pārstāvja vārds un uzvārds.

503. Norādījumi par šīs veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

b) kavēto maksājumu aprēķina dokuments

504. Pieteikumā par izpildi pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt arī kopš lēmuma pieņemšanas nokavēto uzturlīdzekļu maksājumu izpildi. Būtu jāiesniedz pilnīgs aprēķins, kurā norādītas lēmumā noteiktās, taču neizmaksātās summas, kā arī samaksātās summas (ja ir) un atlikums.

505. Šim dokumentam jābūt pēc iespējas pilnīgam un precīzam, jo atbildētājs var apstrīdēt izpildi, pamatojoties uz to, ka kavētie maksājumi norādīti neprecīzi.

> ***Laba prakse***. *Ja kavēto uzturlīdzekļu maksājumu aprēķināšanā un izpildē ir iesaistīta bērna pabalsta vai uzturlīdzekļu izpildiestāde, noteikti iekļaujiet tās paziņojumu, jo iestādes dokumentācija ir precīza un pilnīga.*

c) pilns lēmuma teksts

506. Lai atvieglotu pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei darbu, dokumentācijai var pievienot lēmuma par uzturlīdzekļiem kopiju. Kopijai nav jābūt apliecinātai. Pietiks, ja pievienosiet parastu kopiju, ko sagatavojusi tiesu vai administratīvā struktūra, kas pieņēma lēmumu. Atkarībā no kompetentās izpildes iestādes īstenotās prakses lēmuma kopijas iesniegšana var paātrināt izpildes procesu, jo pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei nebūs jāprasa kopija lēmuma pieņēmējai tiesu vai administratīvajai iestādei.

d) cita papildinformācija

507. Atsevišķos gadījumos var palīdzēt cita papildinformācija. Tas ir atkarīgs no apstākļiem vai konkrētā pieteikuma.

Laba prakse. *Uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma termiņš ir noteikts izcelsmes valsts (lēmuma pieņēmējas valsts) tiesību aktos. Izcelsmes valsts aprakstā ir norādīts, kādi dokumenti jāiesniedz, lai noteiktu turpmākas tiesības uz bērna uzturlīdzekļiem. Attiecīgā informācija būtu jāsniedz kopā ar izpildes pieprasījumu.*

508. Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde, iespējams, tā ir nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā. Dažkārt var būt ieteicams iesniegt dokumentāciju, kas apliecina, ka tika nodrošināti labumi, piemēram, ja valsts iestāde vēlas aizstāvēt neatkarīgas tiesības uz daļu no kavētajiem uzturlīdzekļu maksājumiem.

509. Tāpat, ja lēmumā noteikts, ka turpmākas bērna uzturēšanas priekšnosacījums ir bērna uzņemšana skolā, lai atvieglotu izpildes procesu, attiecīgo informāciju var pievienot pieteikumam par izpildi. Tā var mazināt iespējamo kavēšanos, ja parādnieks, pamatojoties uz šo iemeslu, izpildi apstrīdētu.

510. Tas, vai konkrētos apstākļos ir jāiesniedz papildu dokumentācija, ir norādīts valsts aprakstā.

6. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana

511. Pārsūtīšanas veidlapa ir jāizmanto obligāti. Tā ir standarta instruments pieteikumu nosūtīšanai no vienas centrālās iestādes citai. Veidlapā uzskaita prasītos dokumentus un dokumentācijā sniegto informāciju, kā arī norāda centrālajai iestādei iesniegtā pieteikuma veidu.

512. Norādījumi par pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

7. Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij

513. Kad dokumentācija ir pabeigta, to var nosūtīt pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei.

514. Vairumā gadījumu materiālus sūta pa parasto pastu, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav norādījusi, ka pieņem dokumentus elektroniski.

8. Saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana

515. Pieprasījuma saņēmējai valstij saņemšana ir jāapstiprina sešās nedēļās. Tas jādara centrālajai iestādei, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu. Šajā posmā pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde arī paziņo, kam jāsūta turpmākie informācijas pieprasījumi, un sniedz attiecīgās personas vai struktūras kontaktinformāciju.

9. Prasīto turpmāko dokumentu iesniegšana

516. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapā, iespējams, tiks pieprasīti papildu dokumenti vai informācija. Iesniedziet informāciju pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā trijos mēnešos. Ja varētu būt vajadzīgs ilgāks laikposms, noteikti paziņojiet par to otrai centrālajai iestādei, jo, ja tā pēc trim mēnešiem nesaņems atbildi, lietu var slēgt.

Laba prakse. *Informējiet otru centrālo iestādi, ja ir radušies sarežģījumi saistībā ar prasītās informācijas vai dokumentu sagādāšanu. Citādi pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde var slēgt lietu, ja nesaņems atbildi pēc trim mēnešiem.*

C. *Vispārīgo procedūru izņēmumi*

1. Lēmumi, kas attiecas tikai uz laulātā uzturlīdzekļiem

517. Ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts un pieprasītāja valsts nav paplašinājušas visas Konvencijas piemērošanu (II un III nodaļu), to attiecinot arī uz laulātā uzturlīdzekļiem, pieprasītājai centrālajai iestādei nav jāpalīdz pārsūtīt pieteikumu par izpildi saistībā ar lēmumu, kas attiecas tikai uz laulātā uzturlīdzekļiem (sk. Rokasgrāmatas 3. nodaļu). Šāda pieprasījuma saņemšanas vai izskatīšanas procesā nav jāiesaistās arī pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei. Šādā gadījumā ir jāiesniedz tiešs lēmuma izpildes pieprasījums kompetentajai iestādei, kas atbild par izpildi pieprasījuma saņēmējā valstī.

518. Procedūras, kas jāīsteno saistībā ar tiešu pieprasījumu kompetentajai iestādei, nosaka pieprasījuma saņēmēja valsts. Attiecīga informācija var būt sniegta valsts aprakstā. Pieprasījumam piemērotās prasības var būt uzskaitītas arī kompetentās iestādes tīmekļa vietnē.

519. Tomēr jānorāda, ka gadījumā, ja laulātā uzturlīdzekļi ir paredzēti vai nu lēmumā, kas attiecas arī uz bērna uzturlīdzekļiem, vai arī atsevišķā lēmumā, taču pieteikums attiecas uz bērna uzturēšanu vai ir ar to saistīts[107], pieteikumu par izpildi var iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību neatkarīgi no tā, vai valsts ir iesniegusi attiecīgu deklarāciju.

2. Lēmumi par citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem

520. Konvenciju nepiemēro lēmumiem par citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts un pieprasītāja valsts nav iesniegušas deklarāciju, ar ko paplašina visas Konvencijas vai kādas tās daļas piemērošanu, to attiecinot arī uz pārējiem uzturlīdzekļu veidiem.

III. Papildu materiāli

A. *Praktisks ieteikums*

- Pilnvarotam centrālās iestādes pārstāvim ir jāaizpilda pārsūtīšanas veidlapa un jāpārskata vai jāaizpilda ieteiktā pieteikuma veidlapa.
- Valstis tiek aicinātas izmantot ieteiktās veidlapas. Tās izstrādātas tā, lai tiktu sniegta visa vajadzīgā informācija. Obligāti ir jāizmanto tikai pārsūtīšanas veidlapa.
- Daudz noderīgas informācijas ir pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā. Tajā norādīts, kādi izpildes procesi tiks īstenoti, kā arī visi attiecīgo darbību termiņi.
- Dokumentācijā nav jāiekļauj dokumentu oriģināli.
- Saskaņā ar Konvenciju dokumentācijā var iekļaut parastas dokumentu kopijas, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav konkrēti norādījusi, ka tai jāiesniedz apliecināta lēmuma kopija. To var uzzināt attiecīgās valsts aprakstā.
- Bieži laba prakse ir pēc iespējas drīz sazināties ar parādnieku, lai uzzinātu, vai viņš/viņa maksās uzturlīdzekļus brīvprātīgi. Vienojoties par brīvprātīgu maksāšanu, bieži var veicināt uzturlīdzekļu ātru nonākšanu pie kreditora, tomēr, lai reāli nodrošinātu attiecīgos maksājumus, izpildes darbības, ja tādas vajadzīgas, vienmēr būtu jāveic nevilcinoties. (Sk. 7. un 8. nodaļu.)

---

107 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 47. punktu.

B. Saistītās veidlapas

Pārsūtīšanas veidlapa
Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi
Ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli

C. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta b) apakšpunkts
11. pants
12. pants
32. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 4. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".
Sk. 13. nodaļas I sadaļu "Pārskats par īpašu pasākumu pieprasījumiem".

IV. Kontrolsaraksts — nosūtāmais pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts lēmuma izpildi

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Dokumentu pārskatīšana	II sadaļas B daļas 1. punkts
2.	Vai pieteikuma veids ir atbilstošs?	II sadaļas B daļas 2. punkts
3.	Kur lēmums pieņemts?	II sadaļas B daļas 3. punkts
4.	Pieteikuma veidlapas aizpildīšana	II sadaļas B daļas 4. punkts
5.	Papildu dokumentu sagatavošana	II sadaļas B daļas 5. punkts
6.	Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana	II sadaļas B daļas 6. punkts
7.	Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij	II sadaļas B daļas 7. punkts
8.	Pieteikuma saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana	II sadaļas B daļas 8. punkts
9.	Turpmāko dokumentu iesniegšana	II sadaļas B daļas 9. punkts

V. Bieži uzdotie jautājumi

Kāda ir atšķirība starp pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi un pieteikumu par atzīšanu un izpildi?

521. Pieteikumu par izpildi iesniedz tad, ja pieprasījuma saņēmējā valstī lēmums ir pieņemts vai ir atzīts iepriekš, tāpēc tas pirms izpildes vairs nav jāatzīst. Tas attiecīgajā valstī jau ir spēkā un ir izpildāms. Pieprasījums par izpildi neattiecas uz citas valsts lēmuma atzīšanu un izpildi (kā tas būtu pieprasījuma par atzīšanu un izpildi gadījumā) — tā mērķis ir panākt, lai pieprasījuma saņēmēja valsts izpildītu vai nu savu lēmumu, vai arī lēmumu, ko tā jau ir atzinusi.

Kāpēc jāpiemēro Konvencija, ja ar pieteikumu cenšas panākt, lai valsts izpildītu savu lēmumu?

522. Atsevišķās valstīs kompetentās izpildes iestādes (piem., bērnu uzturlīdzekļu aģentūras) pakalpojumi var būt pieejami tikai šīs valsts iedzīvotājiem. Pieprasījuma saņēmējas valsts un pieprasītājas valsts centrālās iestādes var palīdzēt arī maksājumu pārsūtīšanā, ja tas vajadzīgs un ja iestādes var to izdarīt. Visbeidzot, ja pieprasījuma saņēmējā valstī ir vajadzīga juridiskā palīdzība izpildes procesa ierosināšanai, pieteikuma iesniedzējs — ja pieteikumu iesniedz atbilstīgi Konvencijai — to saņem bez maksas.

Vai centrālajai iestādei var iesniegt pieteikumu par izpildi saistībā ar lēmumu, kas attiecas uz laulātā uzturlīdzekļiem?

523. Tikai tad, ja pieteikums attiecas arī uz lēmumu par bērna uzturlīdzekļiem (sk. 3. nodaļu). Ja lēmums attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem, jāiesniedz tiešs izpildes pieprasījums pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts un pieprasītāja valsts nav paplašinājušas Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu, to attiecinot arī uz laulātā uzturlīdzekļiem.

7. nodaļa.
Saņemto pieteikumu par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemto vai atzīto lēmuma izpildi izskatīšana

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz pieteikumiem par lēmumu par uzturlīdzekļiem izpildi:

I sadaļā ir sniegts pārskats par pieteikumu — kad un kas to var iesniegt, kā arī izskaidroti galvenie termini un jēdzieni;

II sadaļā ir aprakstītas saņemto materiālu pārskatīšanas un pieteikuma izskatīšanas procedūras un posmi;

III sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti ar pieteikumu saistīti papildu materiāli;

IV sadaļā ir iekļauts kontrolsaraksts — to var izmantot, ja vajadzīgs vienkāršs procesu pārskats;

V sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par šo pieteikumu.

I. Pārskats — saņemtie pieteikumi par pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi

A. Pieteikuma iesniegšanas gadījumi

524. Šis ir visvienkāršākais Konvencijā paredzētais pieteikums. Pieteikumā līgumslēdzējas valsts kompetentajai iestādei prasa izpildīt tās lēmumu vai tās atzītu citas valsts lēmumu[108] un palīdzēt pārskaitīt maksājumus kreditoram, kas nedzīvo šajā valstī. Kreditors pieprasa lēmuma izpildi pieprasījuma saņēmējā valstī, jo parādnieks tajā dzīvo vai gūst ienākumus vai viņam/viņai tajā ir aktīvi.

525. Īstenojamais process ir ļoti vienkāršs, jo pirms lēmuma izpildes nav jāpanāk tā atzīšana — tiek prasīts izpildīt vai nu ***pieprasījuma saņēmējas valsts*** (izpildes valsts) pieņemtu lēmumu, vai arī tās atzītu citas valsts lēmumu.

__Pieprasītāja valsts__ ir līgumslēdzēja valsts, kas iesniedz pieteikumu un izsaka pieprasījumu tāda pieteikuma iesniedzēja vārdā, kas ir tās iedzīvotājs. __Pieprasījuma saņēmēja valsts__ ir līgumslēdzēja valsts, kurai lūdz izskatīt pieteikumu.

526. Šo pieteikumu iesniedz saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

108 Lēmums var būt iepriekš atzīts saskaņā ar Konvenciju vai, "piemērojot tiesību aktus", ja konkrētus ārvalstu lēmumu veidus atzīst automātiski.

B. Gadījuma piemērs

527. T ir saņēmusi valsts A lēmumu par uzturlīdzekļiem. Patlaban viņa dzīvo valstī B. Parādnieks joprojām dzīvo valstī A. T vēlas panākt, lai valsts A sāktu lēmuma izpildi un nosūtītu viņai maksājumus. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

528. Pamatojoties uz Konvenciju, T lūgs valsts B centrālajai iestādei pārsūtīt ***pieteikumu par lēmuma izpildi*** valstij A. Valsts A centrālā iestāde veiks vajadzīgās darbības — saņems pieteikumu, pārbaudīs tā pilnīgumu, nodos lēmumu izpildei kompetentajai iestādei un palīdzēs pārskaitīt maksājumus T.

C. Būtiska atšķirība — pieteikumi par attiecīgās valsts lēmuma izpildi

529. Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi ir vienkāršāks nekā pieteikums par citas valsts pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Kā aprakstīts 4. un 5. nodaļā, pieteikuma par lēmuma atzīšanu vai arī atzīšanu un izpildi gadījumā atbildētājam ir tiesības iebilst pret atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka nav izpildītas Konvencijas 20. pantā noteiktās atzīšanas vai atzīšanas un izpildes pamatprasības vai 22. pantā paredzētās procesuālās un citas lēmuma atzīšanai vai atzīšanai un izpildei piemērojamās prasības.

__Centrālā iestāde__ ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.

530. Taču attiecībā uz pieprasījuma saņēmējā valstī pieņemtu vai jau atzītu lēmumu atbildētājam šādu tiesību nav, jo šajā gadījumā valstij prasa vai nu izpildīt tās, nevis citas valsts pieņemtu rīkojumu, vai arī lēmumu, kas jau atzīts par izpildāmu atzīšanas vai atzīšanas un izpildes procesā. Tāpēc ***kompetentajai iestādei*** nav jāizvērtē, vai lēmums būtu jāatzīst vai jāizpilda.

__Kompetentā iestāde__ ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.

531. Ja atbildētājam ir iebildumi pret lēmuma izpildi, tos var izteikt, kad kompetentā iestāde ir sākusi lēmuma izpildi, un atbilstīgi izpildītājas valsts tiesību aktiem. Tas, ka pieteikums par izpildi ir iesniegts saskaņā ar Konvenciju, nenodrošina atbildētājam/parādniekam papildu tiesības apstrīdēt lēmuma izpildi.

532. Tāpēc saņemto pieteikumu par izpildi izskatīšanas process, kas jāīsteno pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei, ir ļoti vienkāršs. Tiek pārbaudīts, vai dokumentācija ir pilnīga, un pieteikumu nodod izpildei kompetentajai iestādei. Tad kompetentā iestāde veic visas valsts tiesību aktos atļautās darbības, lai lēmumu izpildītu. Sīkāks šo procedūru apraksts ir sniegts nākamajā sadaļā.

*Vai Jums vajadzīgs īss šajā nodaļā aprakstīto darbību kopsavilkums? Skatiet sadaļu "**Kontrolsaraksts**" nodaļas beigās.*

II. Pieteikumu par izpildi izskatīšana

A. Diagramma

533. Ja pieteikums par lēmuma izpildi ir saņemts no citas centrālās iestādes, būtu jāpārbauda, vai dokumentācija ir pilnīga, provizoriski jānosaka, vai pieteikumu var izskatīt, kā arī jāapstiprina dokumentācijas saņemšana, ja vajadzīgs, pieprasot papildu dokumentus. Pēc tam dokumentāciju var nosūtīt attiecīgajai iestādei, lai tā izpildītu lēmumu.

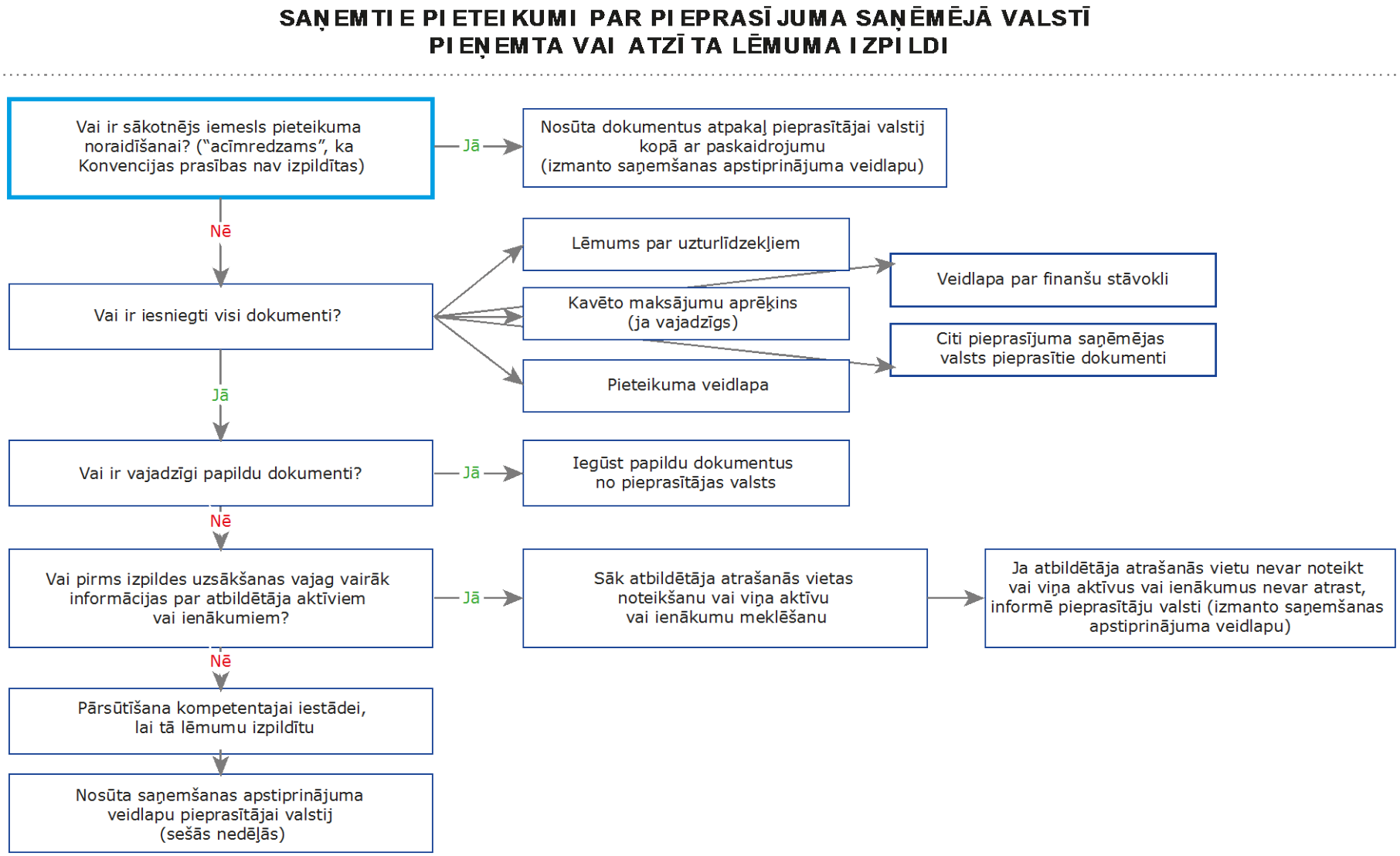

19. attēls. Diagramma — saistībā ar pieteikumu par izpildi īstenojamā procesa pārskats

B. Saņemto dokumentu pārbaude

1. Dokumentu pilnīguma pārbaude

534. Pēc pieprasītājas valsts centrālās iestādes nosūtīto dokumentu saņemšanas tie būtu laicīgi jāpārbauda, lai, ja vajadzīgs, varētu nevilcinoties pieprasīt papildu dokumentus.

535. Dažās valstīs obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu aizpilda uzreiz pēc pieteikuma saņemšanas. Savukārt citās valstīs vispirms veic turpmāk aprakstīto provizorisko pārbaudi. Jebkurā gadījumā saņemšanas apstiprinājuma veidlapa ir jāaizpilda un jānosūta pieprasītājai valstij sešās nedēļās no pieteikuma saņemšanas dienas.

536. Saņemtajā dokumentācijā vajadzētu būt turpmāk uzskaitītajiem dokumentiem.

√	Pārsūtīšanas veidlapa
√	Pieteikuma veidlapa
Vajadzības gadījumā	Lēmuma teksts
√	Veidlapa par finanšu stāvokli
Vajadzības gadījumā	Kavēto maksājumu aprēķina dokuments
Vajadzības gadījumā	Valsts iestādes nodrošināto labumu apliecinājums
Vajadzības gadījumā	Dokumentu tulkojumi

20. attēls. Veidlapu un dokumentu saraksts

a) pieteikumam pievienotās veidlapas

1) pārsūtīšanas veidlapa

537. Katram pieteikumam, ko iesniedz atbilstīgi Konvencijai, jāpievieno pārsūtīšanas veidlapa. Šīs veidlapas izmantošana ir obligāta. Pārsūtīšanas veidlapā ir norādītas pieteikuma puses un veids. Tajā arī ir uzskaitīti pieteikumam pievienotie dokumenti.

2) pieteikuma veidlapa

538. Vairumā gadījumu izmanto ieteikto pieteikuma veidlapu.

3) lēmuma teksts

539. Vairumā gadījumu pieteikuma iesniedzējs pievieno parastu lēmuma kopiju. Tādējādi kompetentajai izpildes iestādei ir vieglāk atrast lēmumu un iegūt papildu vai apliecinātas kopijas, ja tas vajadzīgs izpildei.

4) veidlapa par finanšu stāvokli

540. Tā kā šis pieteikums attiecas uz izpildi, tam pievieno veidlapu par finanšu stāvokli, kurā sniegta pieteikuma iesniedzējam zināmā informācija par atbildētāja atrašanās vietu un finanšu stāvokli. Šajā veidlapā ir norādīta svarīga informācija, kas vajadzīga, lai izpildītu lēmumu.

541. Ja pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis ieteikto veidlapu, tās daļa par kreditoru nebūs aizpildīta, jo, iesniedzot pieteikumu par izpildi, šī informācija nav jānorāda.

5) kavēto maksājumu aprēķina dokuments

542. Ja parādnieks nav veicis lēmumā par uzturlīdzekļiem paredzētos maksājumus (kavētie maksājumi) un pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt to izpildi, pieteikumam būtu jāpievieno dokuments, kurā norādīta kavēto maksājumu aprēķināšanas metode.

b) papildu veidlapas

Nodrošināto labumu apliecinājums — valsts iestāde

543. Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde, iespējams, tā ir nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā. Dažkārt var būt ieteicams iesniegt dokumentāciju, kas apliecina, ka tika nodrošināti labumi, piemēram, ja valsts iestāde vēlas aizstāvēt neatkarīgas tiesības uz daļu no kavētajiem uzturlīdzekļu maksājumiem.

c) papildu dokumentu pieprasīšana

544. Ja šķiet, ka pieteikums ir nepilnīgs, jo ir vajadzīgi papildu dokumenti, tas nebūtu jānoraida. Tādā gadījumā būtu jāpieprasa papildu dokumenti, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu (sk. turpmāk).

545. Ja ir pieprasīti papildu dokumenti, pieprasītājai valstij tie jāiesniedz **trijos mēnešos**. Ja prasītos dokumentus neiesniedz trijos mēnešos, būtu jāprasa pieprasītājai valstij turpmāka informācija. Taču, ja dokumenti nav saņemti un pieprasījuma izskatīšanu nevar turpināt, pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde var slēgt lietu un par to informēt pieprasītāju valsti. Arī to var paziņot, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

2. Vai ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības?

546. Saskaņā ar Konvenciju centrālā iestāde var atteikties izskatīt pieteikumu, ja ir "acīmredzams, ka nav izpildītas konvencijas prasības" (sk. 12. panta 8. punktu). Šie apstākļi ir diezgan ierobežoti[109], un centrālā iestāde drīkst neņemt šādu prasību vērā.

547. Piemēram, centrālā iestāde var būt iepriekš noraidījusi to pašu pušu iesniegtu pieteikumu. Ja pieteikumam nav pievienoti jauni pierādījumi, centrālā iestāde drīkst vēlreiz noraidīt pieteikumu ar tādu pašu pamatojumu. Tāpat pieteikumu var noraidīt, ja no dokumentiem būtu skaidrs, ka pieprasījums neattiecas uz uzturlīdzekļiem.

548. Ja pieteikuma izskatīšanu atsaka, atsaucoties uz kādu no šiem ierobežotajiem pamatojumiem, pieprasītāja centrālā iestāde par to būtu jāinformē, sniedzot attiecīgo informāciju obligātajā saņemšanas apstiprinājuma veidlapā (aprakstīts turpmāk).

3. Vai ir jāveic atbildētāja meklēšana?

549. Konkrētos gadījumos centrālā iestāde var nolemt, ka pirms izpildes sākšanas ir jānoskaidro atbildētāja atrašanās vieta, jo īpaši, ja saskaņā ar izpildītājas valsts tiesību aktiem atbildētājs pirms izpildes ir jāinformē vai ja pieteikuma iesniedzējs nav pārliecināts, ka parādnieks dzīvo vai gūst ienākumus pieprasījuma saņēmējā valstī vai ka viņam/viņai tajā ir aktīvi.

---

109 Paskaidrojošā ziņojuma 345. punkts.

550. Ja centrālā iestāde vai kompetentā iestāde, kas rīkojas tās vārdā, meklēšanas vajadzībām izmanto tai pieejamās datu bankas un publiskās informācijas avotus, tas jādara, ievērojot ierobežojumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos par piekļuvi personiskai informācijai.

551. Ja pieprasījuma saņēmējā valstī neizdodas noteikt vietu, kur atrodas atbildētājs, viņa/viņas aktīvi vai, kur viņš/viņa gūst ienākumus, par to jāinformē pieprasītāja centrālā iestāde. Ja pieprasītāja valsts nevar sniegt papildu informāciju, kas palīdzētu noteikt atbildētāja atrašanās vietu, izpildes procesu nevar īstenot.

4. Saņemšanas apstiprināšana

552. Saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jāapstiprina tai nosūtīta pieteikuma saņemšana **sešās nedēļās** no tā saņemšanas dienas. Paziņošanai jāizmanto obligātā saņemšanas apstiprinājuma veidlapa. To var darīt vai nu uzreiz pēc dokumentu saņemšanas, vai arī pēc to pārbaudes, ja vien tiek ievērots termiņš.

5. Izpildes procesa sākšana

553. Dokumentāciju var nodot kompetentajai iestādei, kura Jūsu valstī izpilda lēmumus par uzturlīdzekļiem.

III. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Atsevišķās valstīs pirms izpildes procesa vai tā laikā mēģina panākt lēmuma brīvprātīgu ievērošanu. Visu uzturlīdzekļu pieteikumu mērķis ir pēc iespējas efektīvi nodrošināt ilgstošus un stabilus maksājumus kreditoram.
- Vienmēr jāatceras, ka visi pieteikumi būtu jāizskata ātri un efektīvi un nedrīkstētu pieļaut nevajadzīgu kavēšanos.
- Jebkurā pieteikuma izskatīšanas posmā — kopā ar sākotnējo apstiprinājumu vai jebkurā laikā pēc tam — var nosūtīt ziņojumu par lietas gaitu. Tas ir noderīgs instruments, ar ko informēt pieteikuma iesniedzēju un pieprasītāju centrālo iestādi par lietas norisi.

B. Saistītās veidlapas

Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi
Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa (12. panta 3. punkts)
Ziņojums par lietas gaitu (12. panta 4. punkts; pieteikums par izpildi)

C. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta b) apakšpunkts
12. pants
32. pants
34. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 4. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".

IV. Kontrolsaraksts — saņemtie izpildes pieprasījumi

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Dokumentu saņemšana no pieprasītājas centrālās iestādes	II sadaļas B daļa
2.	Dokumentu pilnīguma pārbaude	II sadaļas B daļas 1. punkts
3.	Vai ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības?	II sadaļas B daļas 2. punkts
4.	Saņemšanas apstiprinājuma veidlapas nosūtīšana pieprasītājai centrālajai iestādei	II sadaļas B daļas 4. punkts
5.	Nosūtīšana kompetentajai iestādei, lai tā to izpildītu	II sadaļas B daļas 5. punkts

V. Bieži uzdotie jautājumi

Kāpēc pieprasījuma saņēmējas valsts lēmums nav jāatzīst?

554. Atzīšana nav vajadzīga, jo valstij prasa izpildīt vai nu tās, nevis citas valsts pieņemtu rīkojumu, vai arī jau atzītu lēmumu.

Kāpēc jāpiemēro Konvencija, ja ar pieprasījumu cenšas panākt, lai valsts izpildītu savu lēmumu?

555. Atsevišķās valstīs kompetentās izpildes iestādes (piem., bērnu uzturlīdzekļu aģentūras) pakalpojumi var būt pieejami tikai šīs valsts iedzīvotājiem. Pieprasījuma saņēmējas valsts un pieprasītājas valsts centrālās iestādes var palīdzēt arī maksājumu pārsūtīšanā, ja tas vajadzīgs un ja iestādes var to izdarīt. Visbeidzot, ja pieprasījuma saņēmējā valstī ir vajadzīga juridiskā palīdzība izpildes procesa ierosināšanai, pieteikuma iesniedzējs to saņem bez maksas, ja vien pieteikums attiecas uz abās līgumslēdzējās valstīs piemērojamo Konvencijas darbības jomu.

8. nodaļa.
Nosūtāmie pieteikumi saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz pieteikumiem saistībā ar lēmumu par uzturlīdzekļiem pieņemšanu:

I sadaļā ir sniegts pārskats par pieteikumu — kad un kas to var iesniegt, kā arī ir izskaidroti galvenie termini un jēdzieni;

II sadaļā ir aprakstītas pieteikuma sagatavošanas un pārsūtīšanas procedūras un posmi, kā arī norādīti pievienojamie dokumenti;

III sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti ar pieteikumu saistīti papildu materiāli;

IV sadaļā ir iekļauts kontrolsaraksts — to var izmantot, ja vajadzīgs vienkāršs procesu pārskats;

V sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par šo pieteikumu.

I. Pārskats

A. Gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

556. Pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem ***pieņemšanu*** citā līgumslēdzējā valstī (pieprasījuma saņēmējā valstī) var iesniegt šādā situācijā:

- ja lēmuma par uzturlīdzekļiem nav un kreditors vēlas panākt tā pieņemšanu;
- ja lēmuma atzīšana un izpilde nav iespējama vai to atsaka, jo nav Konvencijas 20. pantā paredzētā atzīšanas un izpildes pamatojuma vai arī pamatojoties uz 22. panta b) vai e) apakšpunktu.[110]

Pieņemšana *ir lēmuma par uzturlīdzekļiem saņemšanas process, ko īsteno, ja šāda lēmuma nav vai ja kāda iemesla dēļ nevar atzīt vai izpildīt jau pieņemtu lēmumu. Tā var ietvert arī izcelsmes noteikšanu, ja tas vajadzīgs, lai varētu pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem.*

557. Pieteikumā par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu var būt iekļauts izcelsmes noteikšanas pieprasījums.

558. Pieteikumiem saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu piemēro Konvencijas 10. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu.

---

110 Ja lēmumu nevar atzīt un izpildīt, jo ir iesniegta 20. panta 2. punktā paredzētā atruna (t. i., atruna attiecībā uz kādu no 20. panta 1. punkta c), e) vai f) apakšpunktā paredzētajiem jurisdikcijas pamatojumiem), pieteikuma iesniedzējs var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību saistībā ar jauna lēmuma pieņemšanu (15. pants un 20. panta 4. punkts). Tādā gadījumā saskaņā ar Konvenciju pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību saistībā ar pieteikuma par lēmuma pieņemšanu iesniegšanu.

B. Gadījuma piemērs

559. V vēlas saņemt uzturlīdzekļus viņas diviem bērniem. Viņa nav bijusi precējusies ar W, taču viņi vairākus gadus dzīvoja kopā valstī A. Patlaban viņa kopā ar bērniem dzīvo valstī B. Viņa nav saņēmusi lēmumu par uzturlīdzekļiem un nevar iesniegt pieteikumu valstī B, jo tās tiesību aktos šāds pieteikums nav atļauts. W joprojām dzīvo valstī A. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

No Konvencijas izrietošā rīcība

560. V var vērsties valsts B centrālajā iestādē un prasīt tās palīdzību. Valsts B centrālā iestāde pārsūtīs pieteikumu par ***lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu*** valstij A. V pirms pieprasījuma nosūtīšanas nav jāpierāda, ka W ir bērnu tēvs, jo izcelsmi var noteikt lēmuma pieņemšanas procesā. Ja ir jāveic izcelsmes testēšana, valsts A centrālā iestāde sniegs vajadzīgo palīdzību.[111] Tiklīdz lēmums ir pieņemts valstī A, to tajā var izpildīt.

C. Kas var iesniegt pieteikumu saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu?

561. Ja lēmums par uzturlīdzekļiem jau nav pieņemts, pieteikumu par tā pieņemšanu var iesniegt vienīgi kreditors. Parādnieks šādu pieteikumu iesniegt nevar.

562. Ja lēmums jāpieņem tāpēc, ka nevar atzīt un izpildīt jau pieņemtu lēmumu vai to atteica, pamatojoties uz Konvencijā (20. panta 2. punkts) paredzētu atrunu, pieteikumu par lēmuma pieņemšanu var iesniegt kreditors vai valsts iestāde, kas nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā. Jābūt izpildītam nosacījumam, ka abas puses dzīvo līgumslēdzējās valstīs. Jānorāda, ka aprakstītajā gadījumā nav jāiesniedz jauns pieteikums, jo tad, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta, centrālajai iestādei konkrētajos apstākļos ir jāveic lēmuma pieņemšanas process.

*Vai Jums ir vajadzīgs īss kopsavilkums par šā pieteikuma izskatīšanas procedūrām? Skatiet sadaļu "**Kontrolsaraksts**" nodaļas beigās.*

563. Jānorāda, ka, pieteikuma iesniedzējs pieteikumu saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu var iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību tad, ja viņš pieprasa bērna uzturlīdzekļus. Centrālās iestādes darbības jomā neietilpst pieprasījumi lēmumu par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanai, ja vien pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts nav paziņojušas, ka piemēro Konvencijas II un III nodaļu arī laulātā uzturlīdzekļiem (sk. 3. nodaļu). Ja kreditors vēlas panākt lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanu, ir jāiesniedz tiešs pieprasījums pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei. Šīs procedūras neattiecas arī uz pieprasījumiem par citiem ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu noteikšanu, ja vien abas valstis nav paziņojušas, ka paplašina Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādu uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem.

---

111 Ja abas valstis ir 1970. gada Pierādījumu konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

D. Daži apsvērumi par lēmuma pieņemšanas procesa ierosināšanu

564. Atsevišķos gadījumos pieteikuma iesniedzējs var iesniegt pieteikumu saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu atbilstīgi viņa/viņas dzīvesvietas valsts tiesību aktiem vai arī atbilstīgi Konvencijai, t. i., kā 10. pantā paredzēto pieteikumu par lēmuma pieņemšanu citā līgumslēdzējā valstī. Lemjot par to, vai ierosināt procesu atbilstīgi valsts tiesību aktiem, vai arī saskaņā ar Konvenciju, būtu ieteicams, lai pieteikumu iesniedzēji ņemtu vērā turpmāk sniegto informāciju.

a) pieteikuma par uzturlīdzekļiem iespējamais izskatīšanas ilgums

565. Atbilstīgi valsts tiesību aktiem iesniegta pieteikuma iespējamais izskatīšanas ilgums var būt atkarīgs no šīs valsts tiesību aktiem par dokumentu nodošanu atbildētājiem, kas dzīvo citā valstī, kā arī no tā, cik ātri kompetentā iestāde var izskatīt pieteikumu. Savukārt atbilstīgi Konvencijai iesniegta pieteikuma izskatīšanas ilgums ir atkarīgs no iesaistītajām valstīm un procedūru ilguma katrā valstī. Informācija par iespējamo pieteikuma izskatīšanas ilgumu pieprasījuma saņēmējā valstī ir sniegta tās aprakstā.

b) vai atbilstīgi valsts tiesību aktiem pieņemta lēmuma un atbilstīgi Konvencijas 10. pantam pieņemta lēmuma tiesiskās sekas atšķiras?

566. Dažkārt atbilstīgi valsts tiesību aktiem pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem, kurā nosaka ārpus šīs valsts dzīvojoša atbildētāja pienākumus, var nebūt izpildāms atbildētāja dzīvesvietas valstī. Tā ir juridiski sarežģīta situācija, un būtu ieteicams, lai pieteikuma iesniedzējs to apspriestu ar juristu.

c) tiesvedības izmaksas

567. Ja pieteikumu iesniedz atbilstīgi Konvencijai un tajā prasa pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem bērnam, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, pieteikuma iesniedzējam vienmēr ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, ja vien pieteikums pēc būtības nav acīmredzami nepamatots vai pieprasījuma saņēmēja valsts nav nolēmusi izmantot bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu (sk. 3. nodaļu). Tas nozīmē, ka šādās lietās pieteikuma iesniedzējs gandrīz vienmēr var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību. Pieteikuma iesniedzējam tas var būt būtisks apsvērums, ja tāda paša līmeņa juridiskā palīdzība viņa/viņas valstī nav pieejama attiecībā uz pieteikumu, kas iesniegts saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

d) uzturlīdzekļu lietas iznākums

568. Konkrētā lietā piešķiramo uzturlīdzekļu apmērs dažādās valstīs var atšķirties. Pieņemot lēmumu par to, vai ierosināt procesu atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai arī saskaņā ar Konvenciju, būtu ieteicams, lai pieteikuma iesniedzējs noskaidrotu, vai atšķirsies piešķiramo uzturlīdzekļu apmērs vai to maksāšanas periods. Šāda informācija varētu būt pieejama pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā.

569. Uz pieteikuma iesniedzēja situāciju var attiekties arī citi apsvērumi. Būtu ieteicams, lai pieteikuma iesniedzējs, kas apsver pieteikuma iesniegšanas variantus, apspriestos ar juristu un saņemtu juridisku konsultāciju šajā jautājumā.[112]

---

[112] Tas varētu būt īpaši noderīgi tad, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir pievienojusies Hāgas Protokolam par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

E. Īpaši apstākļi — tādi pieteikumi par lēmuma pieņemšanu, ko iesniedz, ja jauns lēmums vajadzīgs atrunas dēļ (20. panta 4. punkts)

570. Kā aprakstīts Rokasgrāmatas 4. un 5. nodaļā, dažkārt pieprasījuma saņēmēja valsts var atteikt jau pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, jo ir iesniegusi atrunu par konkrētu lēmumam piemērojamu atzīšanas un izpildes pamatojumu. Piemēram, ja lēmums pieņemts, pamatojoties uz to, ka kreditors ir izcelsmes valsts pastāvīgais iedzīvotājs, un cita 20. pantā paredzēta atzīšanas un izpildes pamatojuma nav, pieprasījuma saņēmēja valsts, iespējams, nevarēs šo lēmumu atzīt. Tādā gadījumā, iespējams, būs jāpanāk jauna lēmuma pieņemšana.

571. Konvencijā nav noteikts, ka šādā situācijā ir jāiesniedz jauns pieteikums — pieteikums par lēmuma pieņemšanu —, jo tad, ja parādnieks ir pieprasījuma saņēmējas valsts pastāvīgais iedzīvotājs, šai valstij ir jāizmanto visi atbilstošie līdzekļi, lai pieņemtu jaunu lēmumu (20. panta 4. punkts). Tomēr šāda procesa īstenošanas nolūkā, iespējams, tiks prasīts, lai kreditors iesniegtu papildu informāciju un dokumentāciju, piemēram, ja, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiek ņemtas vērā bērna audzināšanas izmaksas. Tāpēc, iespējams, tiks prasīts, lai pieteikums tiktu papildināts ar citiem dokumentiem. Jānorāda, ka tad, ja, piemērojot šo pantu, tiek pieņemts jauns lēmums, bērna vai bērnu (kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu) atbilstība noteikumiem par uzturlīdzekļiem nav jāpierāda, jo jāpieņem, ka šādas bērna tiesības pieprasījuma saņēmējā valstī ir paredzētas jau pieņemtajā lēmumā (20. panta 5. punkts).[113]

572. Tāpēc šādā gadījumā būtu ieteicams, lai sociālo dienestu darbinieki pārskatītu šo nodaļu, lai noskaidrotu, kāda informācija būtu jāpievieno šādam pieteikumam, — tā būtu līdzīga informācijai, kas jāiesniedz sākotnējā lēmuma pieņemšanas vajadzībām.

---

113 Paskaidrojošā ziņojuma 469., 470. un 471. punkts. Jāpiebilst, ka Konvencijā nav definēta termina "atbilstība noteikumiem" nozīme šajā kontekstā, tāpēc tā nozīme, kā arī tas, vai lēmuma pieņemšanas vajadzībām ir jāiesniedz papildu informācija vai pierādījumi, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

F. Īpaši apstākļi — tādi pieteikumi par lēmuma pieņemšanu, ko iesniedz tad, ja jauns lēmums vajadzīgs tāpēc, ka atzīšana vai atzīšana un izpilde nav iespējama

573. Ir iespējamas arī tādas situācijas, kad pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, taču zina, ka atbildētājs pieprasījuma saņēmējā valstī varēs veiksmīgi iebilst pret pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, jo, piemēram, pieprasījuma saņēmēja valsts ir iesniegusi atrunu, nav piemērojams neviens no lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumiem vai arī pieprasījuma saņēmēja valsts nevar izpildīt attiecīgo lēmuma veidu.[114] Tādā gadījumā kreditoram ir jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu, nevis pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.[115] Šos pieteikumus izskata tāpat kā jebkuru citu šajā nodaļā aprakstīto pieteikumu. Tomēr, tā kā jauna lēmuma pieņemšanas iemesls nebūs jau pieņemta lēmuma atzīšanas vai atzīšanas un izpildes atteikums, uz šo gadījumu neattieksies iepriekš aprakstītais pieņēmums (20. panta 5. punkts) par pieteikuma atbilstību noteikumiem.

---

114 Piemēram, pieprasījuma saņēmēja valsts var uzskatīt, ka nevar izpildīt lēmumu par algas procentuālas daļas izmaksu uzturlīdzekļiem, jo tas ir pārāk nekonkrēts. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 255. punktu.

115 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 255. punktu. Ja pieteikuma nosūtīšanas laikā ir zināms, ka pieprasījuma saņēmējā valstī var rasties sarežģījumi saistībā ar pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšanu, būtu lietderīgāk nosūtīt gan pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, gan pieteikumu par lēmuma pieņemšanu.

II. Pieteikuma sagatavošanas un pārsūtīšanas procedūras

A. Pārskats

574. Turpmāk redzamajā diagrammā ir norādītas galvenās nosūtāmā pieteikuma izskatīšanas darbības.

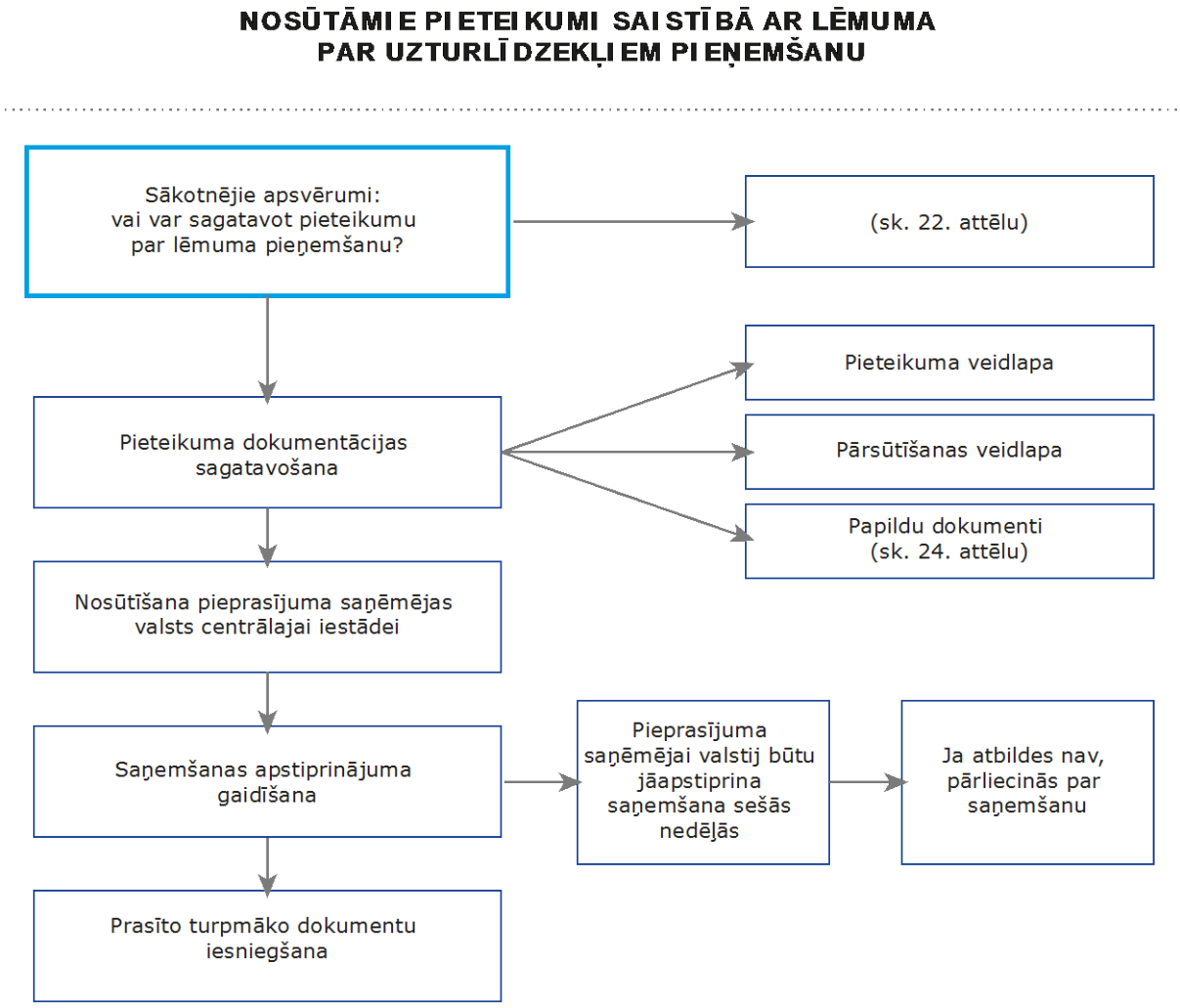

21. attēls. Saistībā ar pieteikumu par lēmuma pieņemšanu īstenojamā procesa pārskats

B. Provizoriskās darbības

575. Nākamajā diagrammā ir uzskaitītas provizoriskās darbības, kas būtu jāveic, lai pārbaudītu, vai pieteikums par lēmuma pieņemšanu ir atbilstošs un vai to var izskatīt. Šīs darbības jāveic arī tāpēc, ka centrālajai iestādei ir pienākums pārliecināties par pieteikuma atbilstību Konvencijai.

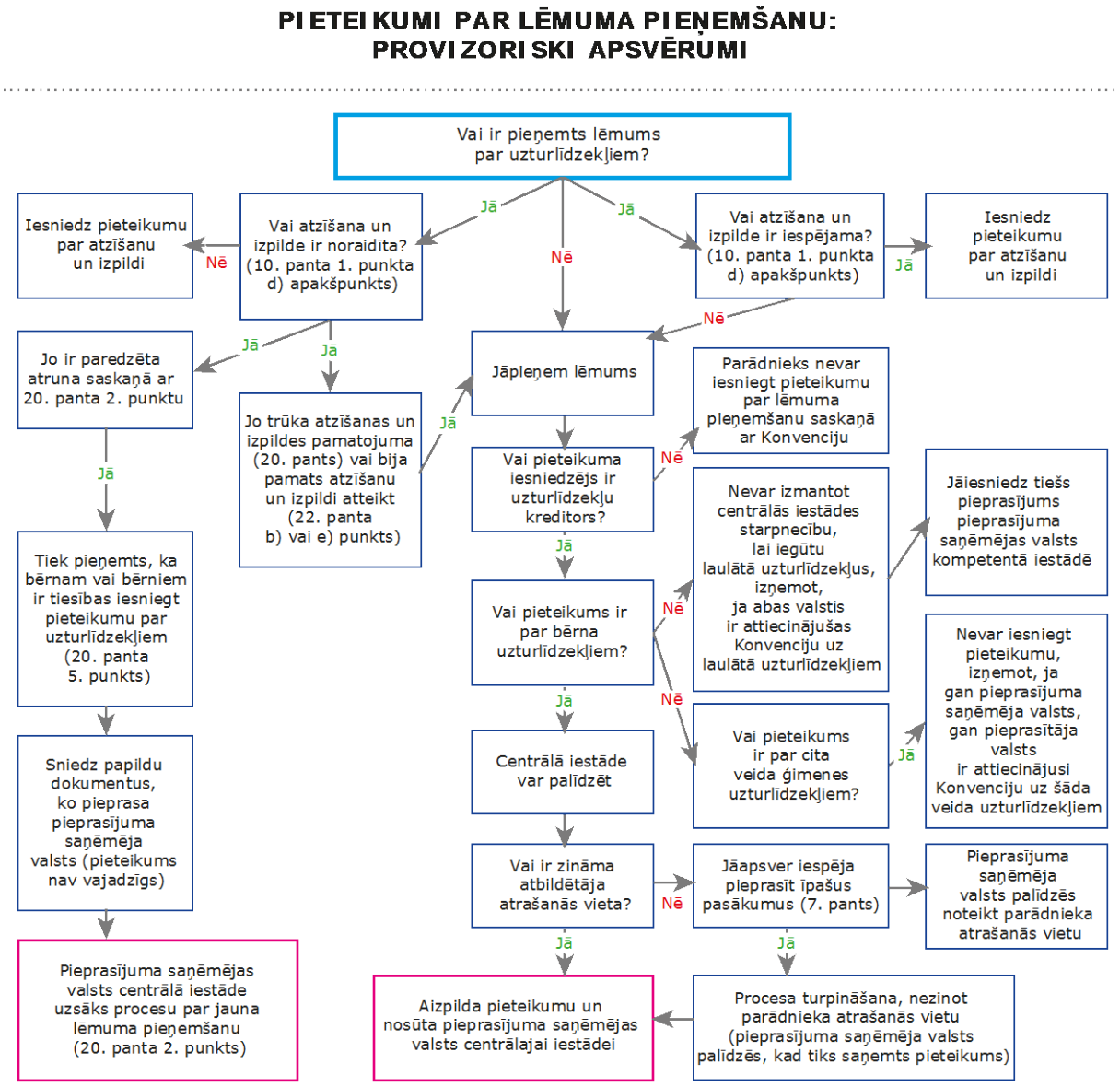

22. attēls. Pieteikuma izskatīšanas procesa provizoriskās darbības

1. Procedūras — sākotnējā pārbaude

Piezīme. *Šajā sadaļā jautājumi ir uzskaitīti diagrammā redzamajā secībā.*

a) 1. jautājums. Vai pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem?

576. Ja pieteikuma iesniedzējs jau ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem un to var atzīt un izpildīt, ir jāiesniedz pieteikums par lēmuma atzīšanu un izpildi (sk. 4. nodaļu).

577. Ja pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, taču tā atzīšana un izpilde nav iespējama, saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu ir jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu. Kā piemēru var minēt tāda veida lēmumu, ko nevar izpildīt, — tas var būt lēmums, kurā uzturlīdzekļu apmērs noteikts kā procentuāla daļa no algas un kuru pieprasījuma saņēmēja valsts uzskata par pārāk nekonkrētu, lai izpildītu.[116]

578. Ja pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu, taču tā atzīšana vai izpilde atteikta atrunas (20. panta 2. punkts) dēļ, ir jāpanāk jauna lēmuma pieņemšana. Tomēr, kā norādīts iepriekš, šādā gadījumā nav jāiesniedz jauns pieteikums (pieteikumu par atzīšanu un izpildi izskatīs kā pieteikumu par lēmuma pieņemšanu) un tiks pieņemts, ka bērns vai bērni atbilst noteikumiem par uzturlīdzekļu pieteikuma iesniegšanu.[117] Tāpēc pieprasītājas valsts centrālajai iestādei ir jāpalīdz saņemt un pārsūtīt jebkādu papildu dokumentāciju, kas jāpievieno pieteikumam par lēmuma pieņemšanu.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

579. Ja pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu, taču tā atzīšanu un izpildi atteica, jo nebija pamatojuma tā atzīšanai un izpildei saskaņā ar 20. pantu vai tika konstatēti 22. panta b) vai e) apakšpunktā paredzētie atteikuma pamatojumi, kreditors var pieteikties jauna lēmuma pieņemšanai pieprasījuma saņēmējā valstī saskaņā ar 10. panta 1. punktu d) apakšpunktu. Tomēr šajā gadījumā nepiemēros 20. panta 5. punktā paredzēto pieņēmumu par bērna vai bērnu atbilstību noteikumiem.

b) 2. jautājums. Vai pieteikumu iesniedz kreditors?

580. Saskaņā ar Konvencijas 10. pantu pieteikumu par lēmuma pieņemšanu var iesniegt tikai kreditori (personas, kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus sevis vai viņu bērnu uzturēšanai). Konvencijā paredzētās lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas procedūras nevar izmantot parādnieks. Valsts iestāde var iesniegt pieteikumu par lēmuma pieņemšanu vienīgi tad, ja ir rīkojusies tās personas vietā, kurai pienākas uzturlīdzekļi, vai nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā, un vienīgi tad, ja lēmuma pieņemšana tiek pieprasīta tāpēc, ka jau pieņemtu lēmumu nevar atzīt un izpildīt, jo valsts ir iesniegusi atrunu atbilstīgi Konvencijas 20. pantam.[118]

---

116 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 255. un 256. punktu.

117 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 469., 470. un 471. punktu. Jānorāda, ka Konvencijā nav definēta termina "atbilstība noteikumiem" nozīme šajā kontekstā, tāpēc tā definīcija, kā arī tas, kāda papildu informācija vai pierādījumi jāiesniedz jauna lēmuma pieņemšanas vajadzībām, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

118 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 586. un 590. punktu.

c) 3. jautājums. Kādus uzturlīdzekļus pieteikuma iesniedzējs pieprasa?

581. Pieteikuma iesniedzējs pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu var iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību tad, ja tiek pieprasīti bērna uzturlīdzekļi. Centrālās iestādes darbības jomā neietilpst pieprasījumi lēmumu par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanai, ja vien pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts nav paziņojušas, ka piemēro Konvencijas II un III nodaļu arī laulātā uzturlīdzekļiem (sk. 3. nodaļu). Ja kreditors vēlas panākt lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanu, ir jāiesniedz tiešs pieprasījums pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei.

582. Šīs procedūras neattiecas arī uz pieprasījumiem par citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem, ja vien abas valstis nav paziņojušas, ka paplašina Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādu uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem.

d) 4. jautājums. Vai pieteikuma iesniedzējs zina atbildētāja dzīvesvietas adresi?

583. Lai varētu izskatīt lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas pieprasījumu, pieteikuma iesniedzējam nav jāzina atbildētāja konkrēta atrašanās vieta. Attiecīgā gadījumā pieprasījuma saņēmēja valsts vai tās uzdevumā cita aģentūra sāks meklēšanu un izmantos publiskus un citus pieejamus informācijas avotus, lai pieteikuma izskatīšanas vajadzībām noteiktu atbildētāja atrašanās vietu.

584. Tomēr dažkārt pieteikuma iesniedzējs pirms pieteikuma par lēmuma pieņemšanu iesniegšanas vēlas pārliecināties, ka atbildētājs atrodas pieprasījuma saņēmējā valstī. Piemēram, ja pastāv šaubas par to, vai parādnieks vispār dzīvo pieprasījuma saņēmējā valstī, iespējams, būtu rezultatīvāk vispirms iesniegt parādnieka atrašanās vietas pārbaudes pieprasījumu, lai centrālā iestāde zinātu, vai sūtīt pieteikumu attiecīgajai valstij. Tādā gadījumā vispirms var iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu, kurā pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei prasa tikai pārbaudīt, vai atbildētājs atrodas šajā valstī (sk. 13. nodaļu). Kad parādnieka atrašanās vieta ir apstiprināta, pieteikumu var nosūtīt viņa/viņas dzīvesvietas valstij.

e) provizorisko procesu noslēgums

585. Kad ir noskaidroti iepriekš uzskaitītie jautājumi, var sākt pieteikuma sagatavošanas procesu. Nākamajā sadaļā ir aprakstīti vajadzīgie dokumenti un procedūras, kas jāveic, lai sagatavotu lietu un pārsūtītu pieteikumu pieprasījuma saņēmējai valstij.

C. Nosūtāmā pieteikuma par lēmuma pieņemšanu dokumentācijas sagatavošana

1. Diagramma

586. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir ilustrētas procedūras, kas jāveic, lai sagatavotu un pārsūtītu pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu.

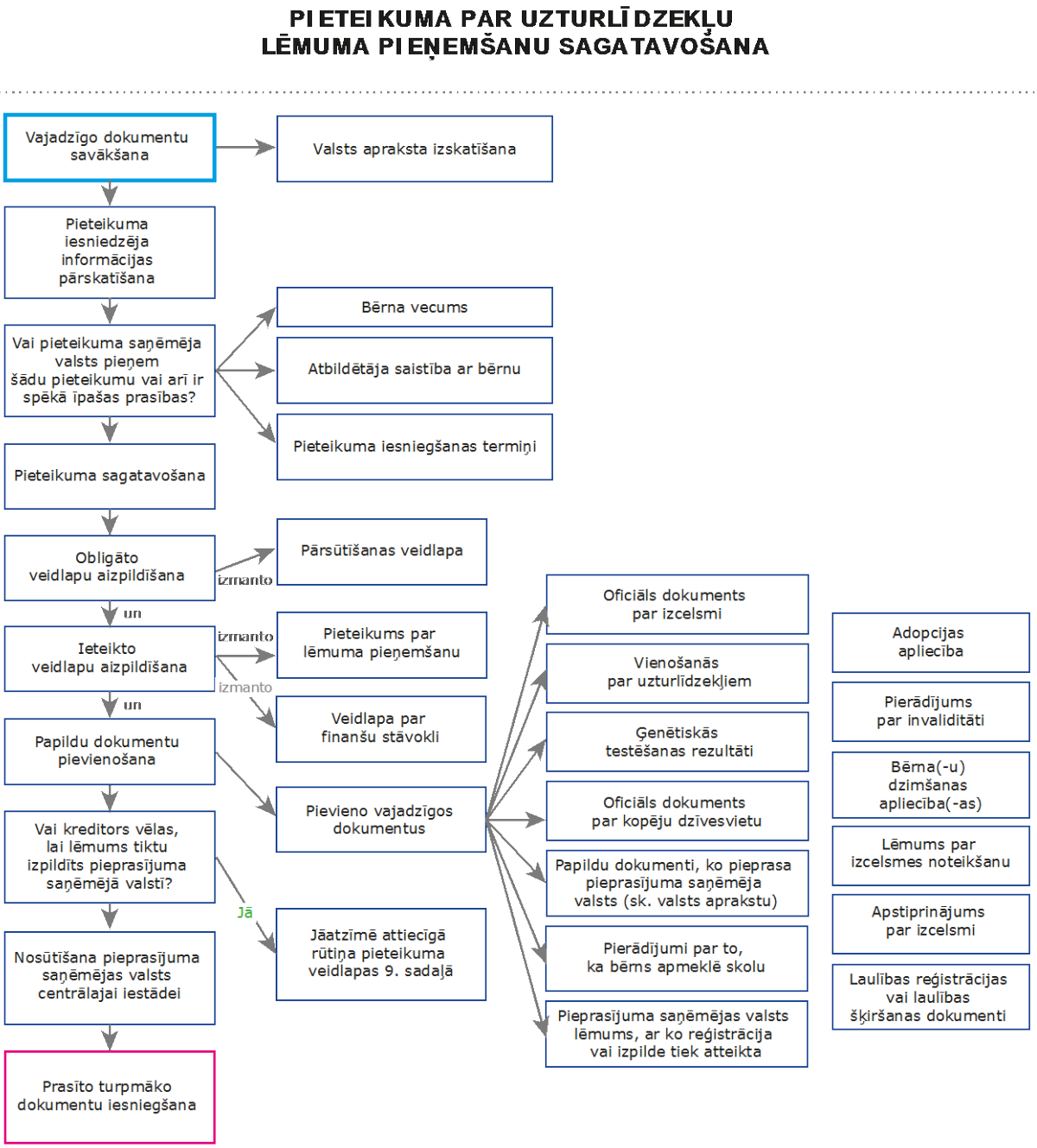

23. attēls. Pieteikuma par lēmuma pieņemšanu sagatavošana

2. Pieteikuma sagatavošana

Piezīme. *Turpmāk ir aprakstītas 23. attēlā uzskaitītās darbības.*

a) vajadzīgo dokumentu savākšana

587. Lai savāktu vajadzīgo dokumentāciju saistībā ar pieteikumu par lēmuma pieņemšanu, Jums ir vajadzīgs pieprasījuma saņēmējas valsts (valsts, uz kuru sūtīsiet pieteikumu) apraksts un visi pieteikuma iesniedzēja sagatavotie dokumenti. Starp tiem var būt ieteiktā pieteikuma veidlapa, ko pieteikuma iesniedzējs jau ir aizpildījis, — tas atkarīgs no Jūsu valsts iekšējiem procesiem.

588. Pārskatiet valsts aprakstu. Noskaidrojiet, vai pieprasījuma saņēmēja valsts attiecībā uz pieteikumu par lēmuma pieņemšanu nav noteikusi īpašus ierobežojumus, no kuriem atkarīga pieteikuma izskatīšana. Lēmums par pieteikumu tiks pieņemts atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.[119] Visbiežāk ierobežojumi attiecas uz bērna vecumu (ja bērns ir 18 gadus vecs vai vecāks) un pieteikuma iesniegšanas termiņu (ja ir jānosaka izcelsme, piem., cik gadus pēc bērna dzimšanas to var izdarīt).

589. Valsts aprakstā ir uzskaitītas arī visas īpašās prasības, ko šī valsts piemēro dokumentiem vai pierādījumiem. Piemēram, iespējams, būs jāiesniedz apliecināta slimnīcas reģistra vai dzimšanas apliecības kopija vai vecāku laulības apstiprinājums. Tas, kādi dokumenti vēl ir vajadzīgi, ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem faktiem (piem., no tā, vai bērns ir pilngadīgs vai gandrīz pilngadīgs).

590. Turpmāk redzamajā tabulā ir norādīti visbiežāk prasītie dokumenti. Ja šķiet, ka ir vajadzīgs kāds no šiem dokumentiem un tas nav pievienots, lūdziet, lai pieteikuma iesniedzējs to sagatavo.

Dzimšanas apliecība vai līdzvērtīgs dokuments	Pieteikumā ir jāiekļauj katra tā bērna dzimšanas apliecība, kuram pieprasa uzturlīdzekļus. Ja dzimšanas apliecība nav pieejama, citi līdzīgi dokumenti ir kristību apliecība vai dokumenti, kas apliecina pilsonību. Būtiski, lai dokumentā būtu norādīts bērna vārds un dzimšanas datums.
Parādnieka apstiprinājums par izcelsmi	Tas var būt pēc bērna piedzimšanas sagatavots paziņojums (slimnīcā aizpildīta veidlapa) vai vēlāks apstiprinājums. Parasti šādu apstiprinājumu neprasa, ja bērns piedzimis vecāku laulības laikā.
Oficiāls paziņojums, kurā pierādīta izcelsme	Ja paternitāte nav dokumentāri apstiprināta, pieteikuma iesniedzējam būtu jāiesniedz oficiāls paziņojums, kurā izklāstīti ar bērna izcelsmi saistītie apstākļi un parādnieka attiecības ar bērnu dzimšanas laikā un turpmāk.
Kompetentās iestādes lēmums par izcelsmi	Dažkārt kompetentā iestāde ir noteikusi izcelsmi, lai gan lēmums par uzturlīdzekļiem nav pieņemts. Tādā gadījumā attiecīgais lēmums būtu jāpievieno pieteikumam.
Ģenētiskā testa rezultāti	Ja ir veikta ģenētiska testēšana, kuras rezultāti apliecina bērna izcelsmi, pievienojiet tos pieteikumam.

[119] Tostarp, iespējams, ņemot vērā Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir tā dalībvalsts.

Adopcijas sertifikāts	Ja parādnieks ir adoptējis bērnu, kuram pieprasa uzturlīdzekļus, iekļaujiet dokumentācijā adopcijas sertifikātu.
Laulības vai līdzīgu attiecību apliecība un laulības šķiršanas vai šķirtības datums	Iekļaujiet, ja puses bija precējušās vai līdzīgās attiecībās. Šo informāciju izmanto arī, lai noteiktu, vai bērns piedzimis kreditora un parādnieka laulības vai līdzīgu attiecību laikā.
Oficiāls paziņojums, kurā sniegti pierādījumi par pušu kopējo dzīvesvietu	Vairumā gadījumu šāds dokuments nav jāiesniedz, taču tas var būt vajadzīgs, piemēram, tad, ja puses darba dēļ īslaicīgi dzīvoja citur, taču turpināja uzturēt kopēju mājsaimniecību konkrētā valstī.
Pušu vienošanās par uzturlīdzekļiem	Ja puses ir iepriekš vienojušās par uzturlīdzekļiem, piemēram, starpniecības procesā panāktā rezolūcijā par aizgādību, šī vienošanās būtu jāpievieno pieteikumam.
Pierādījums par vidusskolas vai pēcvidusskolas mācību iestādes apmeklēšanu	Tas jāpievieno pieteikumam, ja pieprasa uzturlīdzekļus vecākam bērnam, sevišķi tad, ja bērns ir pārsniedzis pilngadības vecumu, jo skolas apmeklējums var būt priekšnosacījums tiesībām uz uzturlīdzekļiem.
Pierādījums par invaliditāti	Ja pieprasa uzturlīdzekļus vecākam bērnam vai bērnam, kas ir pārsniedzis pilngadības vecumu, un tiesību uz uzturlīdzekļiem pamatā ir bērna invaliditāte, šī informācija būtu jāpievieno pieteikumam.
Veidlapa par finanšu stāvokli	Šī veidlapa jāaizpilda pēc iespējas pilnīgi. Tajā sniedz konkrētu informāciju, kas vajadzīga lēmuma pieņemšanai un izpildei. Veidlapā norāda informāciju gan par kreditora, gan parādnieka apstākļiem.
Paziņojums par kavētajiem maksājumiem vai maksājumu vēsturi	Pieprasot kavētus maksājumus vai uzturlīdzekļu maksājumus ar atpakaļejošu datumu, būtu jāiesniedz informācija par maksājumiem.
Citi pieprasījuma saņēmējas valsts pieprasītie pierādījumi	Lai noskaidrotu, vai pieteikumam jāpievieno papildu dokumenti, izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu.
Pieprasījuma saņēmējas valsts lēmums, ar ko atsaka atzīšanu un izpildi	Ja ir atteikta jau pieņemta lēmuma atzīšana (piem., tāpēc, ka ir iesniegta Konvencijā paredzēta atruna), pieteikumam būtu jāpievieno atteikuma lēmuma kopija.

24. attēls. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu — dokumentācijas tabula

b) pieteikuma dokumentācijas sagatavošana

591. Pieteikuma dokumentācijā jāiekļauj obligāti izmantojamā veidlapa (pārsūtīšanas veidlapa), ieteiktā pieteikuma veidlapa (ja Jūsu valsts nolēmusi to izmantot) un papildu dokumenti.

592. Norādījumi par pārsūtīšanas veidlapas un pieteikumam par lēmuma pieņemšanu ieteiktās veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

c) lēmuma izpildes pieprasīšana

593. Ja kreditors vēlas, lai pieprasījuma saņēmēja valsts pēc lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas to īstenotu, noteikti atzīmējiet attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu. Papildu veidlapa vai dokumentācija nav jāiesniedz.

3. Pieteikuma pārsūtīšana

594. Kad centrālā iestāde ir apkopojusi vajadzīgos dokumentus, pieteikumu var pārsūtīt pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei.

595. To var sūtīt pa parasto pastu vai arī elektroniski, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts to atļauj un attiecīgā metode nodrošina pietiekami lielu pieteikumā iekļautās personiskās un konfidenciālās informācijas aizsardzību.

4. Turpmākā un pārējā saziņa ar pieprasījuma saņēmēju valsti

596. Pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei sešās nedēļās ir jāapstiprina pieteikuma saņemšana, nosūtot obligāti izmantojamo saņemšanas apstiprinājuma veidlapu. Veidlapā norāda arī tās personas vārdu vai struktūras nosaukumu, kas apstrādā pieteikumu, tāpēc visus turpmākos vaicājumus var adresēt attiecīgajai personai.

597. Trijos mēnešos no pieteikuma saņemšanas dienas apstiprināšanas pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei ir jāiesniedz ziņojums par lietas gaitu.

598. Ja pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzēs papildu informāciju vai dokumentus, pieprasītājas valsts centrālajai iestādei par to paziņos. Šāds pieprasījums būtu jāizpilda nekavējoties. Ja pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde nesaņems atbildi vai papildu dokumentus trijos mēnešos, tā drīkstēs — taču tas nav obligāti — lietu slēgt. Ja ir radušies sarežģījumi saistībā ar papildu dokumentu sagādāšanu, informējiet pieprasījuma saņēmēju valsti un paziņojiet, ka vajadzēs vairāk laika.

III. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Noskaidrojiet, vai pieņemamais lēmums būs arī jāizpilda pieprasījuma saņēmējā valstī. Ja tā, tas jānorāda pieteikuma veidlapā (sk. 15. nodaļu) un, lai atvieglotu izpildi, tajā būtu jāsniedz pēc iespējas daudz informācijas. Attiecīga informācija jāiekļauj arī veidlapā par finanšu stāvokli.
- Informējiet pieteikuma iesniedzēju par paredzamo lēmuma pieņemšanas procesa ilgumu. Tas ir norādīts pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā.
- Ja paredzams, ka būs jāveic izcelsmes noteikšana, lūdziet, lai pieteikuma iesniedzējs pieteikuma izskatīšanas periodā paziņo par visām viņa/viņas kontaktinformācijas izmaiņām, lai ar viņu varētu sazināties saistībā ar testēšanu.
- Ja pieteikuma iesniedzējs un atbildētājs panāk izlīgumu par uzturlīdzekļiem vai kāda cita iemesla dēļ tiek nolemts pieteikuma procesu neturpināt, noteikti uzreiz informējiet par to pieprasījuma saņēmējas valsts centrālo iestādi, lai tā varētu izbeigt procesu.

B. Saistītās veidlapas

Pieteikums par lēmuma pieņemšanu
Pārsūtīšanas veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli

C. *Piemērojamie Konvencijas panti*

10. pants
12. pants
20. pants
22. pants

D. *Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas*

Sk. 3. nodaļas 2. daļu "Aspekti, kas ir kopēji attiecībā uz visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un īpašu pasākumu pieprasījumiem".
Sk. 4. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".
Sk. 13. nodaļas I sadaļu "Pārskats par īpašu pasākumu pieprasījumiem".
Sk. 15. nodaļas II sadaļu "Norādījumi par ieteikto pieteikuma veidlapu aizpildīšanu".

IV. Kontrolsaraksts — nosūtāmie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Provizoriska pārbaude — vai attiecīgajā gadījumā ir jāiesniedz pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu?	II sadaļas B daļa
i)	Pieteikuma iesniedzējs nav iepriekš saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem vai attiecīgo lēmumu nevar izpildīt	II sadaļas B daļas 1. punkta a) apakšpunkts
ii)	Pieteikuma iesniedzējs ir uzturlīdzekļu kreditors, kas dzīvo līgumslēdzējā valstī	II sadaļas B daļas 1. punkta b) apakšpunkts
iii)	Pieteikuma iesniedzējs pieprasa bērna uzturlīdzekļus	II sadaļas B daļas 1. punkta c) apakšpunkts
iv)	Pieteikuma iesniedzējs zina atbildētāja atrašanās vietu	II sadaļas B daļas 1. punkta d) apakšpunkts
2.	Pieteikuma dokumentācijas sagatavošana	II sadaļas C daļa
i)	Obligāti izmantojamā veidlapa (pārsūtīšanas veidlapa)	3. nodaļa
ii)	Ieteiktā veidlapa (pieteikums par lēmuma pieņemšanu)	15. nodaļa
iii)	Papildu dokumenti	II sadaļas C daļas 2. punkta a) apakšpunkts
3.	Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij	II sadaļas C daļas 3. punkts
4.	Vajadzīgā turpmākā rīcība	II sadaļas C daļas 4. punkts

V. Bieži uzdotie jautājumi

Vai kreditors var pieprasīt lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu, ja viņš/viņa nezina, kur parādnieks/atbildētājs dzīvo?

599. Jā. Kreditoram pieteikuma veidlapā būtu jāsniedz pēc iespējas daudz informācijas par atbildētāju. Pieprasījuma saņēmēja valsts šo informāciju izmantos, lai veiktu meklēšanu, izmantojot tās centrālajai vai kompetentajai iestādei pieejamās datu bankas un meklēšanas avotus. Centrālā iestāde atbildētāja meklēšanai bieži var izmantot resursus, kas nav pieejami sabiedrībai. Pēc atbildētāja atrašanās vietas noteikšanas centrālā iestāde turpinās pieteikuma par lēmuma pieņemšanu izskatīšanu.

Kas notiek pēc lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas?

600. Ja kreditors ir pieprasījis lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi, to nodod izpildei tās valsts attiecīgajai iestādei, kurā atbildētājs dzīvo vai gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi. Lai norādītu, ka kreditors pieprasa arī lēmuma izpildi, un nodrošinātu tā tūlītēju īstenošanu, ir jāatzīmē attiecīgā pieteikuma veidlapas rūtiņa.

Kā rīkoties, ja parādnieks apgalvo, ka nav bērnu tēvs?

601. Tas, vai parādniekam ir tiesības apstrīdēt bērna izcelsmi, ir atkarīgs no pieteikuma izskatīšanas valsts tiesību aktiem. Ja bērna/bērnu izcelsme jānosaka, veicot testēšanu, tas tiek pieprasīts ar centrālo iestāžu starpniecību. Tās sazināsies ar pieteikuma iesniedzēju un informēs par turpmākajām darbībām.

Vai pieteikuma iesniedzējs var saņemt jaunu lēmumu, ja vēlas palielināt uzturlīdzekļu apmēru?

602. Pieteikuma iesniedzējam nav jāpiesakās jauna lēmuma pieņemšanai.[120] Viņš/viņa var pieprasīt jau pieņemtā lēmuma grozīšanu, īstenojot 12. nodaļā aprakstītos procesus.

Cik ilgā laikā pieņem lēmumu par uzturlīdzekļiem?

603. Tas atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts un pasākumiem, ko īsteno pēc atbildētāja informēšanas. Visas līgumslēdzējas valstis ir piekritušas izskatīt pieteikumus pēc iespējas ātri. Pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde trijos mēnešos no pieteikuma saņemšanas apstiprināšanas dienas nosūtīs ziņojumu par lietas gaitu, kurā paziņos par veiktajām un plānotajām darbībām.

Kā pieteikuma iesniedzējs var uzzināt nosūtītā pieteikuma statusu?

604. Ja pieteikuma iesniedzējam ir jautājumi, viņam/viņai būtu jāsazinās ar savu centrālo iestādi, lai uzzinātu pieteikuma statusu. Pieteikumu iesniedzējiem nebūtu tieši jāsazinās ar otras valsts centrālo iestādi, ja vien tā nav piekritusi informēt pieteikumu iesniedzējus bez starpniekiem. Saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jāapstiprina pieteikuma saņemšana sešās nedēļās un ir jāiesniedz ziņojums par lietas turpmāko gaitu trijos mēnešos no apstiprināšanas datuma.

---

[120] Dažkārt pieprasījuma saņēmēja valsts nevar grozīt esošo lēmumu un var tikai pieņemt jaunu. Taču tādā gadījumā pieteikumu izskata tāpat kā pieteikumu par lēmuma grozīšanu un īsteno 12. nodaļā aprakstītās procedūras.

Vai pieteikuma iesniedzēja var saņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem arī tad, ja nav bijusi precējusies ar bērnu tēvu?

605. Jā. Konvencija attiecas uz visu bērnu uzturlīdzekļiem neatkarīgi no vecāku ģimenes stāvokļa. Tomēr atsevišķos gadījumos, lai varētu pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem, vispirms jānosaka bērna izcelsme.

Pieteikuma iesniedzējai ir bažas, ka, atklājot viņas adresi atbildētājam, tiktu apdraudētu viņas drošība. Kā tas ietekmē lēmuma par uzturlīdzekļiem pieprasījumu?

606. Pieteikuma iesniedzējai par šīm bažām jāinformē centrālā iestāde. Centrālā iestāde veidlapās norādīs, ka pastāv bažas par šādas personiskās informācijas izpaušanu. Tādā gadījumā adresi un citu personisku informāciju norādīs ierobežotas piekļuves informācijas veidlapā, un atbildētājam nevajadzētu rasties iespējai piekļūt pieteikuma iesniedzējas personiskajai informācijai. Ierobežotas piekļuves informācijas veidlapas mērķis ir nodrošināt pieteikuma iesniedzējas adreses konfidencialitāti. Sk. 3. nodaļu.

Pieteikuma iesniedzējs un parādnieks piecus gadus ir juridiski šķirti. Vai pieteikuma iesniedzējs var no parādnieka saņemt uzturlīdzekļus par šiem gadiem?

607. Vairumā gadījumu tas ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.[121] Dažās valstīs uzturlīdzekļus par periodu pirms lēmuma pieņemšanas (tos dēvē par uzturlīdzekļiem ar atpakaļejošu datumu) piešķir tikai izņēmuma apstākļos. Atkarībā no to tiesību aktiem un procedūrām uzturlīdzekļi ir jāmaksā tikai no pieteikuma pirmās iesniegšanas datuma vai vēlāka datuma. Tas, vai pieprasījuma saņēmējā valstī pastāv ierobežojumi attiecībā uz uzturlīdzekļu ar atpakaļejošu datumu piešķiršanu, ir norādīts valsts aprakstā.

Kas segs izcelsmes testēšanas izdevumus, ja tā būs vajadzīga lēmuma pieņemšanas pieteikuma procesā?

608. Izcelsmes testēšana ir viens no bezmaksas pakalpojumiem, kas pieteikuma iesniedzējam ir jāsaņem bērna uzturlīdzekļu lietā. Tāpēc pieteikuma iesniedzējam nedrīkst pieprasīt samaksu par izcelsmes testēšanu.[122] Tomēr tas nenozīmē, ka izdevumus vienmēr apmaksās pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde, — valsts var noteikt, ka testēšanu veic tad, ja tās izmaksas sedz parādnieks. Tas ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem un procedūrām.

609. Pilnīgs skaidrojums par tiesībām uz bezmaksas juridisko palīdzību ir sniegts 3. nodaļā.

Vai pieteikuma iesniedzējam, lai saņemtu lēmumu, kurā paredz bērnu uzturlīdzekļus, ir jāalgo jurists?

610. Nē. Ja pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu attiecas uz bērnu, kas nav sasniedzis 18 gadu (dažkārt 21 gada) vecumu, vajadzīgo juridisko palīdzību pieteikuma iesniedzējam sniegs pieprasītājas valsts vai pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde (sk. 3. nodaļu).

---

121 Tostarp, iespējams, ņem vērā Hāgas Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir tā dalībvalsts.

122 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 391. un 392. punktu. Valsts var paziņot, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu un, ja bērns neatbildīs kritērijiem, pieteikuma iesniedzējam varētu pieprasīt izmaksu segšanu. Sk. Rokasgrāmatas 3. nodaļu.

Vai ar centrālās iestādes starpniecību var pieprasīt lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanu?

611. Centrālajai iestādei nav jāpalīdz panākt lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanu. Ja vien pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts nav piekritušas attiecināt Konvencijas II un III nodaļu arī uz laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas lietām, pieteikuma iesniedzējam ir jānosūta tiešs lēmuma pieņemšanas pieprasījums otras valsts kompetentajai iestādei. Tas, vai Konvencijas piemērošanas joma ir attiecīgi paplašināta, ir norādīts valsts aprakstā.

Kāds būs piešķirto uzturlīdzekļu apmērs?

612. Maksājamo uzturlīdzekļu apmēru katrā valstī aprēķina citādi. Tāpēc jautājums par šajā jomā piemērojamiem tiesību aktiem no juridiskā skatupunkta ir ļoti sarežģīts un Rokasgrāmatā netiek aplūkots. Vairumā valstu informācija par uzturlīdzekļu apmēra aprēķināšanas metodi ir sniegta speciālās tīmekļa vietnēs. Uzturlīdzekļu summas noteikšanas metode ir norādīta arī pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā.

9. nodaļa.
Saņemtie pieteikumi saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz pieteikumiem par lēmumu par uzturlīdzekļiem pieņemšanu:

I sadaļā ir sniegts pārskats par pieteikumu — kad un kas to var iesniegt;

II sadaļā ir aprakstītas saņemto materiālu pārskatīšanas un pieteikuma izskatīšanas procedūras un posmi;

III sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti ar pieteikumu saistīti papildu materiāli;

IV sadaļā ir iekļauts kontrolsaraksts — to var izmantot, ja vajadzīgs vienkāršs procesu pārskats;

V sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par šo pieteikumu.

I. Pārskats

A. Gadījumi, kad iesniedz šo pieteikumu

613. Pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem ***pieņemšanu*** citā līgumslēdzējā valstī var iesniegt šādā situācijā:

- ja lēmuma par uzturlīdzekļiem nav un kreditors vēlas panākt tā pieņemšanu;
- ja lēmuma atzīšana un izpilde nav iespējama vai to atsaka, jo nav Konvencijas 20. pantā paredzētā atzīšanas un izpildes pamatojuma vai arī pamatojoties uz 22. panta b) vai e) apakšpunktu.

Pieņemšana *ir lēmuma par uzturlīdzekļiem saņemšanas process, ko īsteno, ja šāda lēmuma nav vai ja kāda iemesla dēļ nevar atzīt vai izpildīt jau pieņemtu lēmumu. Tā var ietvert arī izcelsmes noteikšanu, ja tas vajadzīgs, lai varētu pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem.*

614. Pieteikumā par lēmuma pieņemšanu var būt iekļauts izcelsmes noteikšanas pieprasījums.

615. Pieteikumiem par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu piemēro Konvencijas 10. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu.

B. Gadījuma piemērs

616. Kreditore dzīvo valstī A. Viņai ir divi bērni. Bērnu tēvs ir pārcēlies uz valsti B. Kreditore vēlas saņemt no viņa bērnu uzturlīdzekļus. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

No Konvencijas izrietošā rīcība

617. Kreditorei ir jāiesniedz pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu. Valsts A centrālā iestāde to pārsūtīs valsts B centrālajai iestādei. Atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts (valsts B) tiesību aktiem par to tiks informēts bērnu tēvs un tiks pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem. Vajadzības gadījumā tiks noteikta arī izcelsme.

C. Kas var iesniegt pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu?

618. Ja lēmums par uzturlīdzekļiem jau nav pieņemts, pieteikumu par tā pieņemšanu var iesniegt vienīgi ***kreditors***. Ja lēmums ir pieņemts, taču to nevar atzīt vai izpildīt, jo ir iesniegta Konvencijā paredzēta atruna, pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu var iesniegt arī valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vārdā vai ir nodrošinājusi labumus uzturlīdzekļu vietā. Jābūt izpildītam nosacījumam, ka kreditors dzīvo līgumslēdzējā valstī.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

*Vai Jums ir vajadzīgs īss kopsavilkums par šā pieteikuma izskatīšanas procedūrām? Skatiet sadaļu "**Kontrolsaraksts**" nodaļas beigās.*

D. Lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšana, ja nevar atzīt jau pieņemto lēmumu

619. Kā aprakstīts Rokasgrāmatas 4. un 5. nodaļā, dažkārt pieprasījuma saņēmēja valsts atsaka jau pieņemta lēmuma atzīšanu un izpildi, jo ir iesniegusi 20. panta 2. punktā paredzēto atrunu par konkrētu lēmumam piemērojamu atzīšanas un izpildes pamatojumu. Piemēram, ja lēmums pieņemts, pamatojoties uz to, ka kreditors ir izcelsmes valsts pastāvīgais iedzīvotājs, un cita 20. pantā paredzēta lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojuma nav, pieprasījuma saņēmēja valsts drīkst atteikt lēmuma atzīšanu. Tādā gadījumā, iespējams, būs jāpanāk jauna lēmuma pieņemšana.

620. Konvencijā nav noteikts, ka šādā situācijā ir jāiesniedz jauns pieteikums — pieteikums par lēmuma pieņemšanu —, jo gadījumā, ja atbildētāja "pastāvīgā dzīvesvieta" ir pieprasījuma saņēmējā valstī, tai ir jāizmanto visi atbilstošie līdzekļi, lai pieņemtu jaunu lēmumu (20. panta 4. punkts). Tādā gadījumā saistībā ar lēmuma pieņemšanu piemērotu šajā nodaļā aprakstītās procedūras.

621. Tāpēc kreditoram, iespējams, tiks prasīta papildu informācija un dokumentācija, piemēram, ja, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiek ņemtas vērā bērna audzināšanas izmaksas. Attiecīgais pieprasījums būtu jāadresē pieprasītājas valsts centrālajai iestādei.

622. Tomēr jānorāda, ka šajā situācijā attiecībā uz jauna lēmuma pieteikumu nav jānosaka bērna vai bērnu atbilstība noteikumiem par uzturlīdzekļu pieteikuma iesniegšanu (20. panta 5. punkts).[123] Tas, ka bērni atbilst noteikumiem par bērnu uzturlīdzekļu pieteikuma iesniegšanu, ir konstatējams, pamatojoties uz jau pieņemto lēmumu.

623. Ir iespējamas arī tādas situācijas, kad pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, taču zina, ka atbildētājs pieprasījuma saņēmējā valstī varēs veiksmīgi iebilst pret pieteikumu par atzīšanu un izpildi, jo, piemēram, nav piemērojams neviens no lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumiem vai arī pieprasījuma saņēmēja valsts nevar izpildīt attiecīgā veida lēmumu.[124] Tādā gadījumā kreditoram ir jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu, nevis pieteikums par atzīšanu un izpildi.[125]

624. Šos pieteikumus izskata tāpat kā jebkuru citu šajā nodaļā aprakstīto pieteikumu. Tomēr, tā kā jauna lēmuma pieņemšanas iemesls nebūs jau pieņemta lēmuma atzīšanas un izpildes atteikums atrunas dēļ (20. panta 4. punkts), uz šo gadījumu neattieksies iepriekš aprakstītais pieņēmums (20. panta 5. punkts) par atbilstību noteikumiem. Pieteikuma par jauna lēmuma pieņemšanu procesā būs jānosaka ikviena bērna tiesības uz uzturlīdzekļiem.

II. Saņemto pieteikumu par lēmuma pieņemšanu izskatīšana

A. Vispārīga informācija

625. Šajā sadaļā ir aprakstītas vispārējās prasības, kas jāievēro, izskatot saņemtos pieteikumus par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu. Atkarībā no katras valsts tiesību aktiem un procedūrām atsevišķās valstīs īstenotās procedūras var ievērojami atšķirties. Dažās valstīs lēmumu pieņem tiesu procesos, savukārt citās, lai panāktu lēmuma pieņemšanu, jānosūta pieteikums administratīvai iestādei.

626. Taču Konvencijā ir paredzētas konkrētas vispārīgās darbības, kas attiecas uz visiem pieteikumiem, un parasti pieteikumu par lēmuma pieņemšanu izskatīšanas procedūras visās valstīs ir līdzīgas. Pēc pieteikuma saņemšanas centrālā iestāde veic tā sākotnējo pārbaudi, ja vajadzīgs, pieprasa papildu dokumentus un pēc tam nosūta pieteikumu pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei, lai tā pieņemtu lēmumu.

627. Lēmuma pieņemšanas procedūras ir atkarīgas no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem[126] un procedūrām. Ja pieteikuma iesniedzējs, atzīmējot attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu, ir pieprasījis lēmuma izpildi, pēc lēmuma pieņemšanas pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentā iestāde to izpilda.

628. Tas, ar ko pieteikuma iesniedzējam jārēķinās lēmuma pieņemšanas procesā, ir izklāstīts katras valsts aprakstā.

---

123 Paskaidrojošā ziņojuma 469., 470. un 471. punkts. Jāpiebilst, ka Konvencijā nav definēta termina "atbilstība noteikumiem" nozīme šajā kontekstā, tāpēc tā nozīme, kā arī tas, vai lēmuma pieņemšanas vajadzībām jāiesniedz papildu informācija vai pierādījumi, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

124 Piemēram, pieprasījuma saņēmēja valsts var uzskatīt, ka nevar izpildīt lēmumu par algas procentuālas daļas izmaksu uzturlīdzekļiem, jo tas ir pārāk nekonkrēts. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 255. punktu.

125 Sk. turpat.

126 Tostarp, iespējams, ņem vērā Hāgas Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir tā dalībvalsts.

B. Diagramma

629. Turpmāk redzamajā diagrammā ir sniegts lēmuma pieņemšanas procesa pārskats.

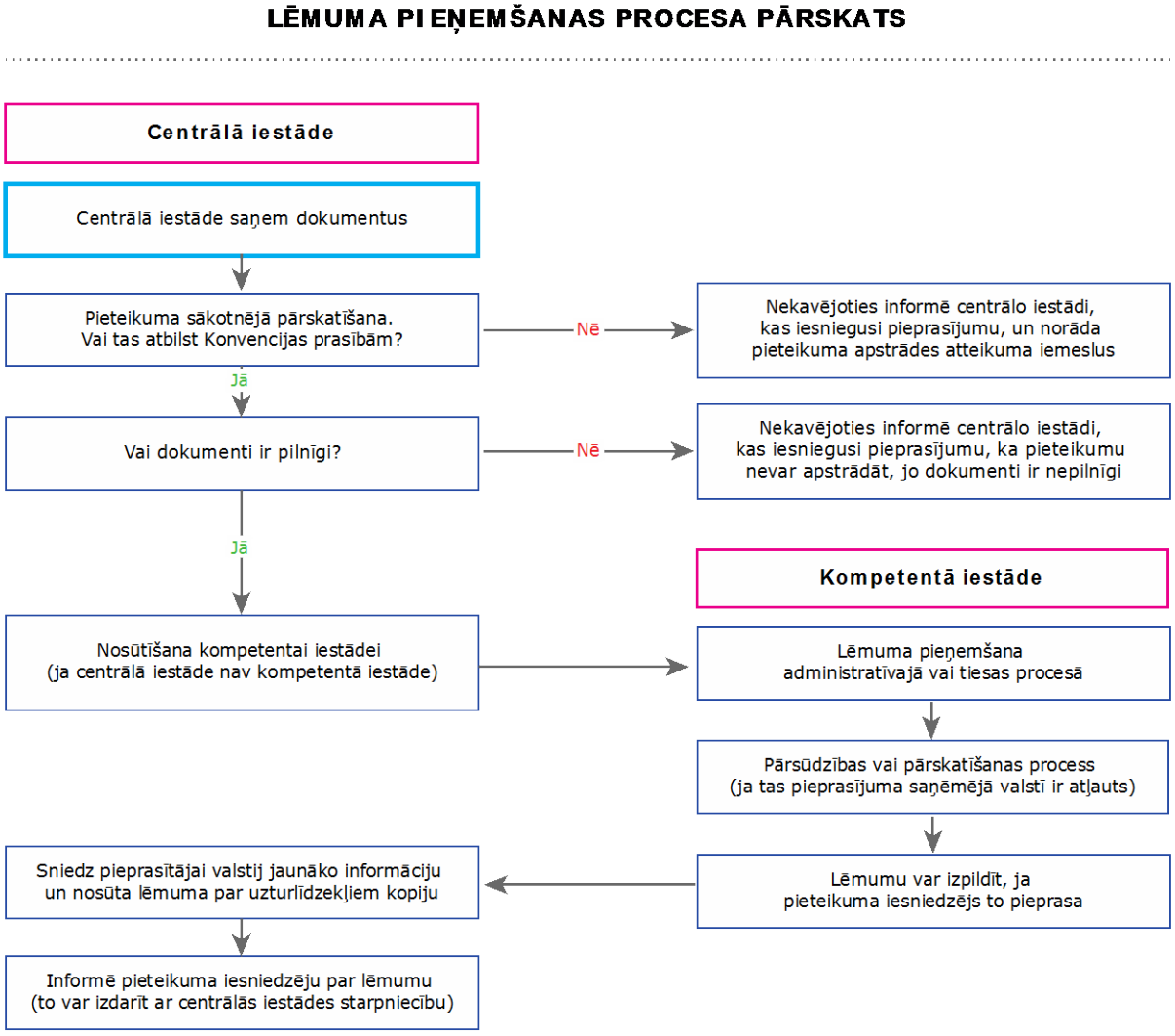

25. attēls. Lēmuma pieņemšanas procesa pārskats

C. *Pieņemšanas procesa posmi*

1. Sākotnējā pārbaude centrālajā iestādē

630. ***Pieprasījuma saņēmējas valsts*** centrālā iestāde sākotnējā pārbaudē pārliecinās, vai pieteikums ir pamatots, vai dokumentācija ir pilnīga un vai pieteikumu var izskatīt. Vajadzības gadījumā un jo īpaši tad, ja pastāv šaubas par to, vai pieprasījuma saņēmēja valsts ir valsts, kurā parādnieks/atbildētājs dzīvo vai gūst ienākumus vai kurā viņam/viņai ir aktīvi, var veikt attiecīgās personas meklēšanu.

Pieprasītāja valsts *ir līgumslēdzēja valsts, kas iesniedz pieteikumu un izsaka pieprasījumu tāda pieteikuma iesniedzēja vārdā, kas ir tās iedzīvotājs.* ***Pieprasījuma saņēmēja valsts*** *ir līgumslēdzēja valsts, kurai lūdz izskatīt pieteikumu.*

631. Diagrammā ir norādītas attiecīgās sākotnējās darbības.

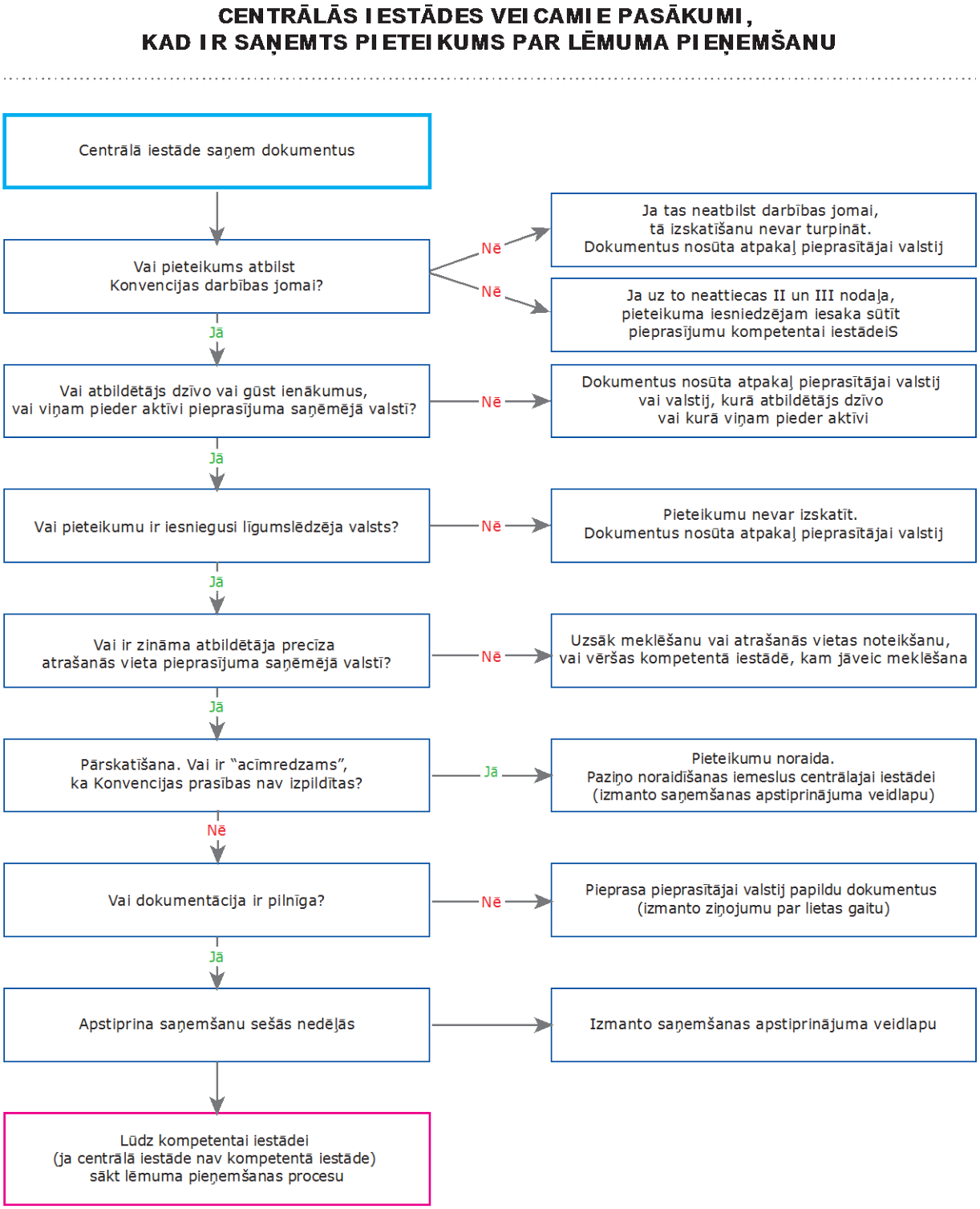

26. attēls. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu —sākotnējie apsvērumi

a) neatbilstība Konvencijas prasībām

632. Atbilstīgi Konvencijas 12. pantam pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde var atteikties izskatīt pieteikumu, ja ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības. Taču tas nenozīmē, ka pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde nosaka to, vai pieteikums pēc būtības ir pamatots. Tai ir jāpārbauda, vai iesniegtais pieteikums nav pretrunā procesa noteikumiem vai pilnīgi neatbilstīgs Konvencijas darbības jomai, piemēram, vai tas neattiecas tikai uz bērnu aizgādību.

633. Tā kā pieprasītāja centrālā iestāde ir veikusi līdzīgu pārbaudi pirms dokumenta pārsūtīšanas, maz ticams, ka pieteikumu varētu noraidīt šādu iemeslu dēļ.

634. Pieteikuma noraidīšanas gadījumā ir jāinformē pieprasītājas valsts centrālā iestāde un tai jāpaziņo atteikuma iemesli. Centrālā iestāde būtu jāinformē, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

> ***Piemērs.*** *Pieteikums var būt identisks iepriekš noraidītam pieteikumam, un, pamatojoties uz to, centrālajai iestādei būtu tiesības pieteikumu noraidīt, ja vien nebūtu sagādāti jauni pierādījumi.*

b) nepilnīgi dokumenti

635. Būtu jāpārbauda, vai saņemtajā dokumentācijā ir iekļauti visi vajadzīgie materiāli. Katrā lēmuma pieņemšanas lietā ir jāiesniedz pārsūtīšanas veidlapa un pieteikums par lēmuma pieņemšanu. Tas, kādi dokumenti vēl ir vajadzīgi, ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem faktiem (piem., no tā, vai bērns ir pilngadīgs vai gandrīz pilngadīgs).

636. Šajā nolūkā var izmantot ieteikto ziņojuma par lietas gaitu veidlapu vai obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

c) saņemšanas apstiprināšana

637. Saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei pieteikuma saņemšana ir jāapstiprina **sešās nedēļās**. Šajā nolūkā būtu jāizmanto obligātā saņemšanas apstiprinājuma veidlapa.

d) atbildētāja/parādnieka atrašanās vietas noteikšana

638. Dažkārt pieteikuma iesniedzējs nezina atbildētāja/parādnieka precīzu vai pašreizējo atrašanās vietu. Tāpēc, lai varētu turpināt pieteikuma izskatīšanu, pieprasījuma saņēmējai valstij ir jācenšas atrast parādnieku, izmantojot visus tai pieejamos informācijas avotus. Turklāt parādnieks kādā procesa posmā tāpat būs jāinformē par uzturlīdzekļu pieteikumu, un gadījumā, ja tiek prasīta arī lēmuma izpilde, parādnieka atrašanās vieta būs jāzina arī šīs procedūras vajadzībām.

639. Dažkārt — ja pastāv šaubas par to, vai parādnieks vispār dzīvo attiecīgajā valstī — būtu noderīgi, lai meklēšana tiktu sākta pēc iespējas drīz. Ja ir konstatēts, ka parādnieks valstī nedzīvo, par to var informēt pieprasītāju valsti un tā nosūtīs pieteikumu citai līgumslēdzējai valstij.

640. Citkārt vajadzīgo meklēšanu veic kompetentā iestāde un tas tiek darīts, īstenojot lēmuma pieņemšanas procesu, nevis provizoriski.

641. Jebkurā gadījumā jānorāda, ka Konvencijā nav prasīts izpaust atbildētāja adresi vai kontaktinformāciju pieprasītājai valstij. Ja šāda informācija ir jāsniedz, tas jādara atbilstīgi valsts tiesību aktiem par personiskas informācijas aizsardzību.

e) Lēmuma pieņemšanas procesa sākšana

642. Kad sākotnējās darbības ir pabeigtas, pieprasījuma saņēmēja valsts var pieteikumu izskatīt. Pieteikumu izskatīs vai nu ***centrālā iestāde*** (ja tā ir attiecīgā kompetentā iestāde), vai arī nosūtīs valsts ***kompetentajai iestādei***. Tā var būt administratīva vai tiesu iestāde. Nākamajā sadaļā ir izklāstītas lēmuma pieņemšanas procedūras.

Centrālā iestāde ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.

Kompetentā iestāde ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.

2. Lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšana — kompetentā iestāde

643. Tā kā valstu īstenotās izskatīšanas procedūras saistībā ar pieteikumiem par lēmuma pieņemšanu ievērojami atšķiras, šī sadaļa ir ļoti vispārīga. Tās mērķis ir sniegt plašu pārskatu par darbībām, kas attiecas uz visiem pieteikumiem, taču ne visās valstīs šo darbību secība vai izpilde ir vienāda.

644. Piemēram, ja ir iesniegts pieteikums par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu, par pieteikumu vai par uzturlīdzekļu izvērtēšanu vienmēr ir jāinformē ***parādnieks***. Dažās valstīs tas notiek jau procesa sākumā — parādniekam tiek paziņots par uzturlīdzekļu pieteikumu un tiek pieprasīts iesniegt finanšu informāciju kompetentajai iestādei, kas atbild par lēmuma pieņemšanu. Pēc tam šī iestāde nosaka uzturlīdzekļu apmēru.

Parādnieks *ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus.*

645. Dažās administratīvajās sistēmās parādnieks saņem arī paziņojumu par uzturlīdzekļu pieprasījumu, taču parasti tas ir administratīvas iestādes izvērtējums par uzturlīdzekļu apmēru, kas parādniekam jāmaksā kreditoram. Pēc tam parādniekam ir iespēja iebilst pret izvērtējumu, un parādnieka sniegto informāciju ņem vērā galīgajā lēmumā vai izvērtējumā par uzturlīdzekļiem.[127]

646. Tomēr, lai gan procedūras atšķiras, pastāv arī būtiska iezīme, ko ievēro visās valstīs — kādā procesa posmā parādnieku informē par uzturlīdzekļu pieprasījumu un viņam/viņai sniedz iespēju izteikt iebildumus. Iespēju tikt uzklausītam vai apstrīdēt lēmumu var sniegt jebkurā laikā, taču informēšana ir procesa neatņemama daļa.

647. Atkarībā no valsts iekšējām procedūrām, sākot pieteikuma par lēmuma pieņemšanu izskatīšanu, tiek veiktas turpmāk aprakstītās darbības. Gan tiesu, gan administratīvajā sistēmā tās ir līdzīgas.

---

127 Piemēram, sk. informāciju par Austrāliju — < http://www.csa.gov.au >.

a) dokumentācijas pārbaude

648. Tiek pārbaudīts, vai dokumentācija ir pilnīga un atbilst kādiem īpašiem kritērijiem, piemēram, vai vajadzīgie dokumenti ir apliecināti. Konvencijā nav noteikts, ka vienmēr jāiesniedz apliecinātas dokumentu kopijas. Ja Jūsu valsts šādas kopijas pieprasa un tās nav iekļautas, informējiet par to pieprasītāju valsti. Dokumentus var pieprasīt, izmantojot obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu (ja pieteikuma saņemšana vēl nav apstiprināta) vai ieteikto veidlapu ziņojumam par lietas gaitu.

b) parādnieka informēšana

649. Parādnieka informēšana ir aprakstīta iepriekš. Parādniekam var pieprasīt arī finanšu vai citu informāciju, kas vajadzīga, lai noteiktu viņa/viņas ienākumus un spēju maksāt uzturlīdzekļus.

c) strīdu izšķiršanas vai līdzīgu procedūru izmantošana

650. Dažās valstīs, lai nodrošinātu pieteikuma ātru izskatīšanu, var būt pieejami, piemēram, strīdu alternatīvas izšķiršanas pakalpojumi, starpniecības mehānismi vai palīdzība dokumentu sagatavošanā. Ja vajadzīgs, šos pakalpojumus sniedz gan pieteikumu iesniedzējiem, gan atbildētājiem. Atsevišķās valstīs cenšas panākt izlīgumu vai vienošanos.

d) izcelsmes noteikšana

651. Dažkārt kreditors pieteikumā prasa izcelsmes noteikšanu vai parādnieks/atbildētājs apgalvo, ka viņš/viņa nav bērna vai bērnu vecāks, un pieprasa ģenētisku testēšanu. Parādnieks var pieprasīt izcelsmes noteikšanu tad, ja tas atļauts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos. Piemēram, atsevišķās valstīs nepieprasa izcelsmes noteikšanu vai nepieņem attiecīgu pieteikumu, ja bērns piedzimis vecāku laulības laikā.

652. Ja jāveic izcelsmes testēšana, Konvencijā centrālajai iestādei prasīts "nodrošināt palīdzību", nosakot izcelsmi (6. panta 2. punkta h) apakšpunkts). Tas nenozīmē, ka pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jānodrošina ģenētiskā testēšana pēc parādnieka pieprasījuma, taču tai jāvar informēt atbildētāju/parādnieku par testēšanas iespējām vai aģentūrām, kas sniedz šādu pakalpojumu. Centrālajai iestādei arī jāpalīdz pārsūtīt testēšanas pieprasījumu pieteikuma iesniedzējam uz pieprasītāju valsti.[128]

653. Taču tas nenozīmē, ka pieprasījuma saņēmējai valstij jāsedz parādnieka pieprasītās izcelsmes testēšanas izdevumi. Pieprasījuma saņēmēja valsts var noteikt, ka testēšanu var pieprasīt tad, ja tās izmaksas sedz parādnieks/atbildētājs.

e) juridiskā palīdzība un izcelsmes testēšanas izmaksas

654. Izmaksas par ģenētisko testēšanu, ko veic, lai noteiktu izcelsmi, valstīs ievērojami atšķiras. Viens no Konvencijas pamatprincipiem ir tas, ka, ja pieteikums attiecas uz pienākumu nodrošināt uzturlīdzekļus bērnam, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu, kreditoram būtu jāsaņem pakalpojumi, tostarp juridiskā palīdzība, bez maksas. Tas attiecas arī uz pieteikumiem par lēmuma pieņemšanu (15. panta 1. punkts), tāpēc kreditoram nebūtu jāsedz ar izcelsmes noteikšanu saistītās izmaksas.[129]

655. Sīkāka informācija par bezmaksas juridiskās palīdzības sniegšanu ir pieejama 3. nodaļā.

---

128 Ja abas valstis ir 1970. gada Pierādījumu konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

129 Ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts neuzskata, ka pieteikums pēc būtības ir acīmredzami nepamatots (15. panta 2. punkts). Valsts arī var paziņot, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu, lai noteiktu, vai kreditoram ir tiesības uz bezmaksas pakalpojumiem.

f) uzturlīdzekļu apmēra noteikšana

656. Kad ir atrisināti visi ar izcelsmi saistītie jautājumi un pabeigtas pārējās provizoriskās darbības, kas jāveic atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts iekšējām procedūrām, var pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem. Vairumā gadījumu piešķiramais uzturlīdzekļu apmērs ir noteikts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos. Tomēr dažas valstis var ievērot citus noteikumus par piemērojamiem tiesību aktiem. Atsevišķas valstis ievēro pamatnostādnes par bērnu uzturlīdzekļiem, kurās ņem vērā parādnieka ienākumus vai parādnieka un kreditora ienākumu kombināciju, savukārt citas valstis nosaka uzturlīdzekļu apmēru, pamatojoties vienīgi uz bērna audzināšanas izmaksām.

657. Šajā sadaļā nav sniegts kopsavilkums par dažādajām uzturlīdzekļu apmēra noteikšanas metodēm. Attiecīga informācija ir pieejama valsts aprakstā, un daudzās valstīs tā ir sniegta arī tīmekļa vietnēs[130].

g) pieteikuma pušu un pieprasītājas centrālās iestādes informēšana par iznākumu un ziņojuma par lietas gaitu iesniegšana

658. Saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jānosūta pieprasītājas valsts centrālajai iestādei pieteikuma saņemšanas apstiprinājums un pēc tam **trijos mēnešos** ir jāiesniedz ziņojums par lietas gaitu. Šajā nolūkā ir izstrādāta ieteiktā ziņojuma veidlapa.

659. Par pieteikuma procesa iznākumu būtu jāinformē arī lietas puses (pieteikuma iesniedzējs un parādnieks). Pieprasītājai centrālajai iestādei ir jāpaziņo iznākums pieteikuma iesniedzējam un, ja vajadzīgs, jāizsniedz viņam/viņai lēmuma kopija. Ir jāizpilda arī visas īpašās prasības, kas paredzētas pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos attiecībā uz informēšanu par lēmumu vai tā nodošanu.[131]

h) pārsūdzības vai pārskatīšanas procedūras

660. Pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos var būt atļauta lēmuma pārsūdzēšana vai pārskatīšana. Šis tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir pieejams arī pieteikuma iesniedzējam, piemēram, ja uzturlīdzekļi nav piešķirti vai pieteikuma iesniedzējs vēlas apstrīdēt piešķirto apmēru. Laba centrālās iestādes prakse ir ne tikai paziņot pieprasītājai centrālajai iestādei pieteikuma procesa iznākumu (sk. iepriekš), bet arī informēt par pieejamajiem pārsūdzības vai pārskatīšanas mehānismiem un šo tiesību izmantošanas termiņiem.

661. Ja saistībā ar pārsūdzību ir vajadzīga juridiskā palīdzība, iepriekš sniegtā informācija attiecas arī uz pieprasījuma saņēmējas valsts centrālās iestādes pienākumu sniegt bezmaksas palīdzību kreditoram / pieteikuma iesniedzējam. Tomēr jāpiebilst, ka pārsūdzības gadījumā var no jauna izvērtēt pieteikuma iesniedzēja tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, jo pieprasījuma saņēmēja valsts, pirms sniegt palīdzību bez maksas, var izvērtēt, vai pārsūdzība pēc būtības nav acīmredzami nepamatota.[132]

i) lēmuma par uzturlīdzekļiem izpilde

662. Kad ir pieņemts galīgais lēmums, ja pieteikuma iesniedzējs ir pieprasījis tā izpildi (to norāda, atzīmējot attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu), lēmums būtu jānodod kompetentajai iestādei, lai to izpildītu.

---

130 Piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs, Apvienotajā Karalistē, Austrālijā, Kanādā, Norvēģijā.

131 Ja abas valstis ir 1965. gada Dokumentu izsniegšanas konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

132 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 388. punktu.

III. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Laba prakse ir regulāri informēt pieprasītāju valsti par pieteikuma izskatīšanas gaitu. Saskaņā ar Konvenciju pieteikuma saņemšana ir jāapstiprina sešās nedēļās un pēc tam trijos mēnešos ir jāiesniedz ziņojums par lietas gaitu. Ziņojuma veidlapu var izmantot arī vēlāk, lai regulāri paziņotu par jaunākajiem notikumiem.
- Ja pieteikuma iesniedzējs un atbildētājs attiecībā uz lēmumu panāk izlīgumu, noteikti nekavējoties informējiet pieprasītājas valsts centrālo iestādi, lai tā varētu lietu slēgt.
- Visām līgumslēdzējām valstīm ir jānodrošina pēc iespējas ātra pieteikumu izskatīšana. Tas ir sevišķi svarīgi pieteikumu par lēmuma pieņemšanu gadījumā, jo līdz lēmuma pieņemšanai pieteikuma iesniedzējam un bērniem nav tiesību uz uzturlīdzekļiem. Nevajadzīga kavēšanās uzturlīdzekļu piešķiršanas procesā bieži var radīt ģimenēm ievērojamus sarežģījumus.

B. Saistītās veidlapas

Pieteikums par lēmuma pieņemšanu
Pārsūtīšanas veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli

C. Piemērojamie Konvencijas panti

10. pants
11. pants
12. pants
14. pants
15. pants
20. pants
22. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 3. nodaļas 2. daļas III sadaļu "Operatīva piekļuve procedūrām un juridiskajai palīdzībai".
Sk. 4. un 5. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.
Sk. 8. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi par lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu".
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".

IV. Kontrolsaraksts — saņemtie pieteikumi par lēmuma pieņemšanu

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Dokumentu saņemšana no pieprasītājas centrālās iestādes	II sadaļas C daļas 1. punkta c) apakšpunkts
2.	Dokumentācijas pilnīguma un pieteikuma atbilstības Konvencijas darbības jomai pārbaude	II sadaļas C daļas 1. punkta a) apakšpunkts
3.	Nosūtīšana kompetentai iestādei	II sadaļas C daļas 1. punkta e) apakšpunkts
4.	Lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšana	II sadaļas C daļas 2. punkts
i)	Dokumentu pārskatīšana un parādnieka informēšana	II sadaļas C daļas 2. punkta a) un b) apakšpunkts
ii)	Izcelsmes noteikšana (ja vajadzīgs)	II sadaļas C daļas 2. punkta d) apakšpunkts
iii)	Uzturlīdzekļu apmēra noteikšana	II sadaļas C daļas 2. punkta f) apakšpunkts
5.	Parādnieka un kreditora informēšana un jaunākās informācijas sniegšana pieprasītājai centrālajai iestādei	II sadaļas C daļas 2. punkta g) apakšpunkts
6.	Pārsūdzības vai pārskatīšanas process (ja atļauts)	II sadaļas C daļas 2. punkta h) apakšpunkts
7.	Lēmuma nodošana izpildei, ja pieteikuma iesniedzējs to ir pieprasījis	II sadaļas C daļas 2. punkta i) apakšpunkts

V. Bieži uzdotie jautājumi

Kā pieteikuma iesniedzējs var uzzināt nosūtītā pieteikuma statusu?

663. Ja pieteikuma iesniedzējam ir jautājumi, viņam/viņai būtu jāsazinās ar pieprasītājas valsts centrālo iestādi, lai uzzinātu pieteikuma statusu. Otras valsts centrālā iestāde tieši sazinās ar pieteikuma iesniedzēju vienīgi tad, ja ir piekritusi atbildēt uz jautājumiem bez starpniekiem. Saskaņā ar Konvenciju pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jāapstiprina pieteikuma saņemšana sešās nedēļās un ir jāiesniedz pieprasītājas valsts centrālajai iestādei ziņojums par lietas gaitu trijos mēnešos no pieteikuma saņemšanas apstiprināšanas datuma.

Vai parādnieks/atbildētājs var apstrīdēt izcelsmi?

664. Tas ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem. Atsevišķās valstīs izcelsmes testēšanas pieprasījumu noraida, piemēram, tad, ja puses bija precējušās.

Kādi ir centrālās iestādes pienākumi, ja ir jāveic izcelsmes testēšana?

665. Pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei būtu jāpalīdz procesā tad, ja testēšanu pieprasa pieteikuma iesniedzējs. Tai būtu jāsazinās ar pieprasītāju centrālo iestādi un jāpalīdz pieteikuma iesniedzējam piedalīties testēšanas procesā.

666. Ja testēšanu drīkst pieprasīt parādnieks, pieprasījuma saņēmējai valstij nav pienākuma nodrošināt testēšanu, taču kompetentā iestāde var parādnieku informēt par izcelsmes testēšanas iespējām.

Vai pieteikuma iesniedzējam ir jāierodas tiesā?

667. Tas atkarīgs no tā, vai pieprasījuma saņēmēja valsts (kurā tiek izskatīts pieteikums par lēmuma pieņemšanu) pieprasa pieteikuma iesniedzēja klātbūtni. Centrālā iestāde var palīdzēt nodrošināt klātbūtni, organizējot tālruņa vai video konferenci (ja tas ir iespējams).[133]

Kam jāsedz ģenētiskās testēšanas izdevumi, ja pieteikums attiecas uz tāda bērna uzturlīdzekļiem, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu?

668. Izcelsmes testēšana ir viens no bezmaksas pakalpojumiem, kas pieteikuma iesniedzējam ir jāsaņem bērna uzturlīdzekļu lietā. Tāpēc no pieteikuma iesniedzēja nedrīkst piedzīt izcelsmes testēšanas izdevumus, ja vien pieteikums nav acīmredzami nepamatots (15. panta 2. punkts).[134] Tomēr tas nenozīmē, ka izdevumus vienmēr apmaksās pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde — valsts var noteikt, ka testēšanu veic tad, ja tās izmaksas sedz parādnieks. Tas ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem un procedūrām.

Kāds būs piešķirto uzturlīdzekļu apmērs?

669. Maksājamo uzturlīdzekļu apmēru katrā valstī aprēķina citādi, un Rokasgrāmatā tas nav aplūkots. Vairumā valstu informācija par uzturlīdzekļu apmēra aprēķināšanas metodi ir sniegta speciālās tīmekļa vietnēs. Uzturlīdzekļu summas noteikšanas metode ir norādīta pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā.

---

133 Ja abas valstis ir 1970. gada Pierādījumu konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

134 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 392. punktu. Valsts arī var paziņot, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu un gadījumā, ja bērns neatbildīs kritērijiem, iespējams, tiks prasīts, lai izmaksas segtu pieteikuma iesniedzējs. Sk. Rokasgrāmatas 3. nodaļu.

Kas notiek tad, ja atbildētāju informē, taču viņš/viņa neatbild vai neapstrīd lēmumu?

670. Tas ir atkarīgs no konkrētiem pieprasījuma saņēmējas valsts noteikumiem. Ja attiecīgās valsts tiesību aktos tas atļauts, lietas izskatīšanu var turpināt un lēmumu pieņem bez parādnieka klātbūtnes, vai — administratīvā sistēmā — lēmums par uzturlīdzekļiem ir uzskatāms par spēkā esošu, kad ir beidzies apstrīdēšanas vai pārsūdzības termiņš, un pēc tam lēmumu var izpildīt.

Kas notiek pēc lēmuma pieņemšanas?

671. Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas, lai lēmumu izpildītu, viņš/viņa to norāda, atzīmējot attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu. Tādā gadījumā lēmumu nosūtīs pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei, lai to izpildītu, un iekasētos maksājumus nosūtīs uzturlīdzekļu kreditoram.

Vai pieteikuma iesniedzējs var pārsūdzēt piešķirto uzturlīdzekļu apmēru?

672. Tikai tad, ja lēmuma pieņēmējā valstī ir atļauts pārsūdzības vai pārskatīšanas process. Pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde informēs par lēmuma pieņemšanu un to, vai uzturlīdzekļu apmēru var pārsūdzēt. Pieteikuma iesniedzējs var pārsūdzēt arī lēmumu, kurā nolemts uzturlīdzekļus nepiešķirt, un pieprasījuma saņēmēja valsts var palīdzēt arī šajā procesā.[135]

---

135 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 390. punktu. Ja pārsūdzību uzskata par acīmredzami nepamatotu, bezmaksas juridisko palīdzību var nepiešķirt.

10. nodaļa.
Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde

Nodaļas struktūra

Šajā nodaļā ir aprakstīta lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde:

I sadaļā ir izklāstīti Konvencijas noteikumi par lēmumu izpildi;

II sadaļā ir aprakstīti pieejamie izpildes pasākumi un ir izcelti konkrēti aspekti, piemēram, maksājumu iekasēšanas noilgums un valūtas maiņas pārvaldība;

III sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti ar pieteikumu saistīti papildu materiāli;

IV sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par attiecīgo lēmumu izpildi.

I. Pārskats

673. Atšķirībā no pārējām Rokasgrāmatas nodaļām šī nodaļa neattiecas uz nosūtāma vai no citas centrālās iestādes saņemta pieteikuma izskatīšanu. Šajā nodaļā ir aprakstītas darbības, kas tiek veiktas pēc tam, kad centrālā iestāde ir saņēmusi un izskatījusi citas valsts pieprasījumu (par jau pieņemta lēmuma atzīšanu, lēmuma grozīšanu vai jauna lēmuma pieņemšanu), un tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir pieprasījis lēmuma izpildi. Šie pasākumi tiek īstenoti atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

A. Lēmuma izpilde atbilstīgi Konvencijai

674. ***Lēmumu par uzturlīdzekļiem*** izpilda tad, kad ir pieņemts spēkā esošs un izpildāms lēmums. Tam jābūt pieņemtam vai atzītam pieprasījuma saņēmējā valstī. Lēmumu parasti izpilda parādnieka dzīvesvietas valstī vai tajā valstī, kurā viņam/viņai ir aktīvi vai ienākumi. Dažkārt izpildi sāk vairākās valstīs, tas atkarīgs no parādnieka dzīvesvietas, aktīvu un ienākumu atrašanās vietas.

Lēmumā par uzturlīdzekļiem *ir noteikts parādnieka pienākums maksāt uzturlīdzekļus un var būt paredzēta arī automātiska korekcija ar indeksēšanu, prasība samaksāt nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus, maksājumus ar atpakaļejošu datumu vai procentus, un izmaksu vai papildizdevumu aprēķins.*

675. Dažādās valstīs pieejamie izpildes pasākumi atšķiras, un katrā situācijā vajadzīgās darbības ir atkarīgas no tā, vai parādnieks ir ar mieru un spēj veikt maksājumus.

676. Atsevišķās valstīs pirms izpildes procesa vai tā laikā vienmēr cenšas sekmēt lēmumā paredzēto uzturlīdzekļu brīvprātīgu maksāšanu. Pieprasījuma saņēmējai valstij ar jebkuru izpildes pasākumu būtu jācenšas ātri un rezultatīvi panākt pastāvīgus un regulārus uzturlīdzekļu maksājumus un lēmuma ievērošanu.

677. Maksājumu iekasēšanas vajadzībām izpildiestāde var turpināt lietas pārvaldību vairākus gadus, kuru laikā tiks izmantoti dažādi ar to saistīti tiesiskās aizsardzības līdzekļi, turklāt izpildes procesa gaitā tiks aktualizēti dažādi jautājumi.

678. Lai gan gandrīz visi lēmumu par uzturlīdzekļiem izpildes aspekti ir jārisina atbilstīgi valsts iekšējai politikai, daži būtiski izpildes noteikumi ir paredzēti arī Konvencijā. Izpildei jābūt "ātrai" (32. panta 2. punkts), un tā ir jāveic bez pieteikuma iesniedzēja papildu pieprasījuma (32. panta 3. punkts). Saskaņā ar Konvenciju līgumslēdzējām valstīm ir jānodrošina, lai lēmumu izpildes pasākumi būtu "efektīvi". Konvencijas 34. pantā ir norādīti ieteicamie izpildes pasākumi, taču katra izpildītāja valsts var izvēlēties, kuru(-us) no tiem tā īstenos, un, protams, tā var īstenot arī visus minētos pasākumus.[136] Līgumslēdzējas valsts tiesību aktos, iespējams, nebūs paredzēta visu uzskaitīto pasākumu izmantošana.

679. Turklāt Konvencijas 6. panta 2. punkta f) apakšpunktā valstīm prasīts sekmēt uzturlīdzekļu ātru pārskaitīšanu kreditoriem, bet 35. pantā — veicināt rentablas un efektīvas uzturlīdzekļiem paredzēto naudas līdzekļu pārskaitīšanas metodes un samazināt šķēršļus saistībā ar līdzekļu pārrobežu pārskaitījumiem.[137]

II. Konvencijā paredzētie izpildes procesi

A. Vispārīga informācija

680. Konvencijā ir paredzēti tikai vispārīgi noteikumi par lēmumu izpildi, jo faktiskos izpildes procesus un līdzekļus reglamentē par izpildi atbildīgās valsts tiesību akti. Konvencijas noteikumi par tādiem pieteikumiem par izpildi, kas iesniegti ar centrālās iestādes starpniecību, un par kompetentām iestādēm iesniegtiem tiešajiem pieprasījumiem būtībā ir vienādi.

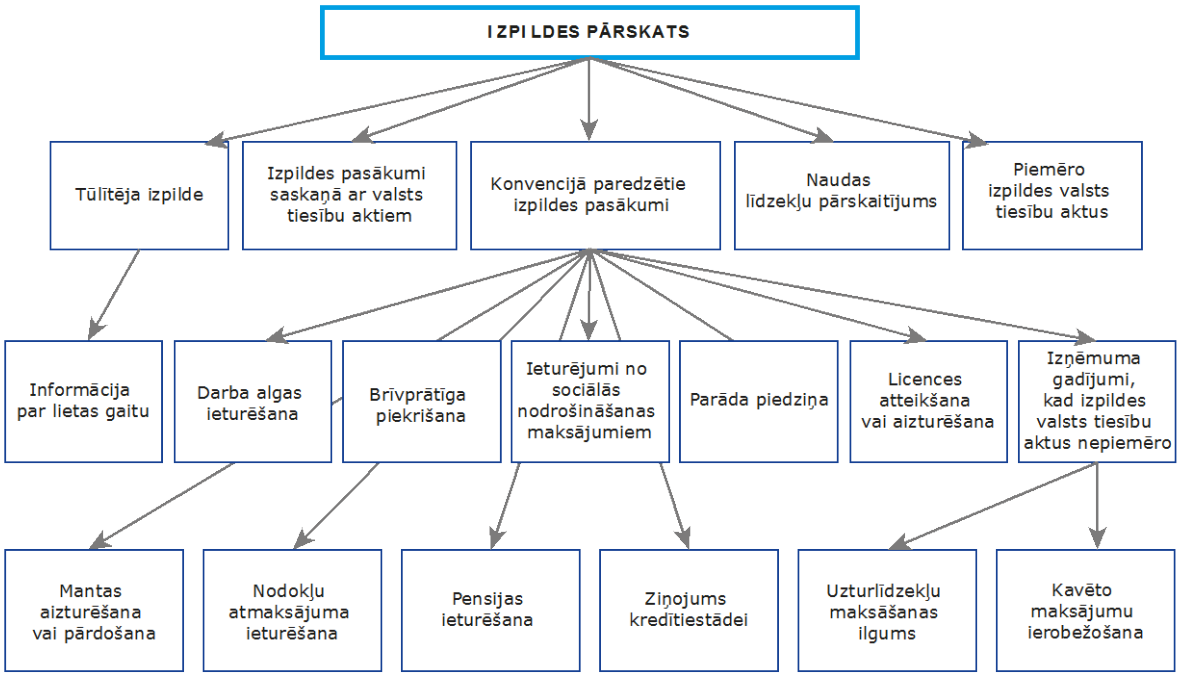

27. attēls. Pārskats par Konvencijas noteikumiem attiecībā uz izpildi

136 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 582. punktu.
137 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 585. punktu.

B. Ātra izpilde

681. Tā kā daudzu Konvencijā paredzēto pieteikumu mērķis ir panākt sekmīgu lēmuma par uzturlīdzekļiem izpildi, tās 32. panta 2. punktā noteikts, ka izpildei jābūt "ātrai". Konvencijā nav definēta termina "ātri" nozīme kādā konkrētā situācijā, tomēr ir skaidri norādīts, ka izpildes darbības būtu jāveic, cik vien ātri atļauts izpildītājas valsts tiesību aktos un noteikumos.[138]

682. Prasība par ātru izpildi būtu jāattiecina arī uz 12. pantā noteikto centrālo iestāžu pienākumu paziņot otrai centrālajai iestādei par lietas izskatīšanu atbildīgās personas(-u) vārdu vai attiecīgās struktūras(-u) nosaukumu, informēt par lietas virzību un atbildēt uz informācijas pieprasījumiem.

> ***Laba prakse***. *Lai gan Konvencijā ir prasīts tikai sākotnējais ziņojums, kas jāiesniedz trijos mēnešos no pieteikuma saņemšanas apstiprināšanas dienas, pēc tam ir ieteicams regulāri sniegt pieprasītājai centrālajai iestādei jaunākās ziņas, lai tā un pieteikuma iesniedzējs būtu informēti par lietas virzību. Šajā nolūkā var izmantot ziņojumam par lietas gaitu izstrādāto veidlapu. Tajā var norādīt, vai jaunākā informācija tiek sniegta pirmoreiz vai atkārtoti. Turpmākajos ziņojumos būtu jāinformē tikai par notikumiem kopš pēdējā ziņojuma iesniegšanas.*

C. Izpildes pasākumi

683. Visās līgumslēdzējās valstīs jābūt efektīviem lēmumu par uzturlīdzekļiem izpildes pasākumiem[139], un tiem jābūt vismaz tikpat plašiem, kā valsts iekšējās lietās pieejamajiem. Tomēr, tā kā izpildi reglamentē lēmuma izpildītājas valsts tiesību akti, dažādās valstīs īstenotie pasākumi atšķiras. Pieprasījuma saņēmējā valstī pieejamie izpildes pasākumi ir norādīti tās valsts aprakstā.

684. Dažās valstīs izpildes iestāde vispirms cenšas sadarboties ar parādnieku, lai panāktu, ka viņš/viņa brīvprātīgi ievēro lēmumu, veicot regulārus maksājumus vai nosakot automātiskus algas ieturējumus. To dara pirms izpildes darbību sākšanas. Atsevišķās valstīs parādniekam var būt tiesības tikt informētam par izpildi, kā arī konkrētas tiesības uz brīvprātīgu maksāšanu pirms izpildes darbību sākšanas. Lēmuma izpildītājā valstī piemērojamie procesi ir norādīti tās aprakstā.

685. Ja parādnieks maksājumus neveic, izpildes līdzekli nosaka atbilstīgi izpildes iestādes politikai un tās pilnvarām. Dažās valstīs izpildes process galvenokārt ir administratīvs un tiesas procesus izmanto vienīgi retos gadījumos, kad lēmumu neievēro apzināti. Savukārt citur gandrīz visām izpildes darbībām, tostarp parāda piedziņai, ir jāsaņem tiesas rīkojums.

686. Konvencijā ir uzskaitīti vairāki ieteicamie pasākumi. Dažās valstīs ir iespējami arī papildu tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Turpmāk ir aprakstīti vairāki izpildes mehānismi, kas varētu būt pieejami.

---

138 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 572. punktu.
139 Šā noteikuma izklāstu sk. Paskaidrojošā ziņojuma 582. punktā.

a) darba algas ieturēšana

687. Ar šo izpildes pasākumu parādnieka darba devējam prasa ieturēt daļu no parādnieka algas vai atalgojuma un šos līdzekļus nosūtīt izpildes iestādei. To var dēvēt arī par parāda piedziņu no algas vai algas apķīlāšanu. Ieturēšanu var veikt pēc parādnieka brīvprātīga pieprasījuma vai izpildes iestādes īstenoto pasākumu rezultātā.

b) parāda piedziņa

688. ***Parāda piedziņa*** ir izpildes iestādes veikta to līdzekļu aizturēšana, kas citādi būtu izmaksājami parādniekam. Paziņojumā vai rīkojumā par parāda piedziņu personai vai organizācijai, kura maksātu šos līdzekļus parādniekam, prasa tos samaksāt izpildes iestādei, lai tā varētu nodot kreditoram uzturlīdzekļus. Parāda piedziņu var piemērot šādiem līdzekļiem (tas atkarīgs no lēmuma izpildītājas valsts tiesību aktiem par izpildi):

*Konvencijā ar terminiem **"parādu piedziņa", "apķīlāšana", "ieturēšana"** apzīmēta tādu līdzekļu aizturēšana, kuri citādi pirms izmaksas būtu maksājami parādniekam, un prasība šos līdzekļus nodot vai nu kompetentajai iestādei, vai arī tiesu vai administratīvai iestādei. Pēc tam līdzekļus var darīt pieejamus nesamaksāto uzturlīdzekļu izmaksai.*

- nodokļu atmaksājumiem;
- vienreizējiem maksājumiem;
- īres maksājumiem vai maksai par pakalpojumiem;
- bankas kontiem;
- starpniecības maksām.

c) ieturējumi no sociālās nodrošināšanas maksājumiem

689. Atsevišķās valstīs kompetentā iestāde drīkst izpildīt lēmumu par uzturlīdzekļiem, ieturot uzturlīdzekļus no jebkādiem sociālās nodrošināšanas vai pabalsta maksājumiem, kurus parādniekam ir tiesības saņemt no valdības.

d) *aizturējuma* tiesības uz mantu vai tās piespiedu pārdošana

690. Aizturēšana ir īpaša prasība, ko iesniedz attiecībā uz parādnieka tiesībām uz īpašumu vai tā reģistrāciju. Ja īpašumu vēlāk pārdod, no pārdošanas ieņēmumiem izmaksā visus nokavētos uzturlīdzekļu maksājumus. *Aizturēšana* arī var nodrošināt izpildes iestādei tiesības uz īpašuma pārdošanu (to dēvē par piespiedu pārdošanu) un uzturlīdzekļu piedziņu no pārdošanas ieņēmumiem.

691. Aizturēšanu var ierosināt pret nekustamu īpašumu (piem., zemi, māju vai ēku) vai personīgo īpašumu (automašīnām, laivām, piekabēm un līdzīgām mantām).

e) nodokļu atmaksājuma ieturēšana

692. Atsevišķās valstīs valdība atmaksā nodokļu maksātājiem visus pārmaksātos vai nepareizi ieturētos nodokļus. Atmaksas kritēriji katrā valstī atšķiras. Daudzas valstis ļauj uzturlīdzekļu jomā kompetentajām izpildes iestādēm pārtvert visus parādniekam paredzētos atmaksājumus.

f) pensijas ieturējums vai apķīlāšana

693. Dažās valstīs nesamaksāto uzturlīdzekļu izmaksas vajadzībām var apķīlāt un izmantot pensiju vai tās maksājumus, kas pienākas parādniekam.

g) ziņojums kredītiestādei

694. Kredītiestādes informēšana par neizpildītajiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem ir mehānisms, ar ko atsevišķu valstu izpildes iestādes var paziņot jebkuram kredīta piešķīrējam, piemēram, finanšu iestādei, par parādnieka pienākumu maksāt uzturlīdzekļus un viņa/viņas kavētajiem maksājumiem. Tas var ietekmēt parādnieka turpmākās kredītu vai finansējuma saņemšanas iespējas.

h) atteikums izsniegt licenci, tās darbības apturēšana vai atsaukšana

695. Ja parādnieks nav veicis uzturlīdzekļu maksājumus (kavētie maksājumi), atsevišķās valstīs izpildes iestāde var pieprasīt no licencēm izrietošu parādnieka privilēģiju ierobežošanu vai atteikšanu. Licence var būt autovadītāja apliecība, transportlīdzekļa vadītāja apliecība vai jebkāda cita valsts tiesību aktos paredzēta īpaša atļauja vai licence, piemēram, profesionālās darbības atļauja. Atsevišķās valstīs šo pasākumu dēvē par licences ieturēšanu.

i) starpniecības, samierināšanas vai līdzīgu paņēmienu izmantošana, lai mudinātu uz brīvprātīgu piekāpšanos

696. Daudzās uzturlīdzekļu piedziņas programmās ir secināts, ka ar centieniem panākt parādnieka brīvprātīgu piekāpšanos var ļoti rezultatīvi sekmēt kavēto maksājumu izpildi un samazināt turpmākas saistību neievērošanas iespējamību. Attiecīgo valstu sociālo dienestu darbinieki kopā ar parādnieku izstrādā maksājumu plānu, kurā papildus pastāvīgajiem uzturlīdzekļu maksājumiem paredz arī visu nokavēto maksājumu izpildi.

j) citi saskaņā ar valsts tiesību aktiem pieejamie pasākumi

697. Lēmuma izpildītājas valsts tiesību aktos var būt paredzēti arī citi pasākumi, piemēram:

- atteikt vai apturēt ar pasi saistītas privilēģijas vai ierobežot parādnieka tiesības izceļot no valsts;
- ziņot par parādniekiem, kas nav veikuši uzturlīdzekļu maksājumus (kavētie maksājumi), profesionālām uzraudzības aģentūrām, piemēram, medicīnas vai juridiskām asociācijām;
- apcietināt parādniekus, ja konstatēts, ka viņi/viņas spēj veikt maksājumus, taču apzināti neievēro vai nerespektē tiesas lēmumu par maksāšanu;
- pārtvert līdzekļus, kas iegūti tiesas prāvā, laimējot loterijā vai panākot apdrošināšanas izlīgumu;
- izvirzīt strukturētas prasības par darba meklēšanu, pieprasot, lai parādnieks atrastu darbu.

D. Maksājumi

698. Kad pieprasījuma saņēmējas valsts izpildes iestāde saņem uzturlīdzekļu maksājumus, tos pārskaita kreditoram uz pieprasītāju valsti. Vairumā gadījumu parādnieks pārskaita maksājumus savas dzīvesvietas valsts izpildes iestādei, un tad tos pārskaita pieprasītājai centrālajai iestādei vai kreditoram, taču atsevišķas valstis nepastarpināti nosūta maksājumus kreditoram uz pieprasītāju valsti.

699. Parādnieka veiktos maksājumus parasti pārskaita ar izpildes iestādes starpniecību, lai tā varētu precīzi reģistrēt samaksātās summas un noteikt konkrētu kavēto maksājumu apmēru. Tas ir sevišķi svarīgi, ja izpildītāja valsts nodrošina kreditoram uzturlīdzekļu avansa maksājumus vai ja valsts izpildes tiesību aktos noteikts, ka atsevišķi ar izpildi saistīti tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami tad, ja kavēto maksājumu apmērs atbilst vismaz minimālajai robežvērtībai.[140]

700. Valstis izmanto ļoti dažādus līdzekļu pārskaitīšanas mehānismus. Atsevišķas valstis pārskaita līdzekļus elektroniski, citas izmanto čekus vai citus monetārus līdzekļu nosūtīšanas instrumentus. Dažas valstis nosūta līdzekļus reizi mēnesī, vienā pārvedumā apvienojot visus attiecīgās valsts izcelsmes maksājumus. Citviet katru maksājumu nosūta, tiklīdz tas saņemts no parādnieka. Atšķiras arī valstu prakse attiecībā uz maksājumu valūtu, t. i., maksājumus var veikt nosūtītājas valsts valūtā vai pirms pārskaitīšanas konvertēt kreditora valsts valūtā.

701. Mehānismi, ar ko maksājumus nosūtīs kreditoram, kā arī maksājuma valūta ir norādīta par izpildi atbildīgās valsts aprakstā.

E. Izpildes aspekti

1. Izpildes apstrīdēšana

702. Tā kā gandrīz visi izpildes aspekti ir izpildītājas valsts kompetencē, ar tiem saistītus jautājumus parasti risina atbilstīgi izpildes vietas iekšējiem tiesību aktiem, piemērojot minētajā valstī izveidotās izpildes procedūras.

703. Tas, ka izpildes lietās jāpiemēro "adresāta" valsts tiesību akti, ir noteikts arī Konvencijā (32. pants).[141]

704. Vispārīgajam izpildītājas valsts tiesību aktu piemērošanas principam ir daži izņēmumi, kuri aprakstīti turpmākajos punktos.

Centrālā iestāde *ir valsts iestāde, kurai līgumslēdzēja valsts ir uzticējusi pildīt no Konvencijas izrietošos pienākumus administratīvās sadarbības un palīdzības jomā.*

Kompetentā iestāde *ir attiecīgās valsts iestāde, kurai valsts tiesību aktos uzdots vai atļauts veikt konkrētus no Konvencijas izrietošus uzdevumus. Kompetentā iestāde var būt tiesa, administratīva aģentūra, bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai jebkāda cita valdības struktūra, kas pilda atsevišķus ar Konvenciju saistītus uzdevumus.*

2. Kavēto maksājumu iekasēšanas noilgums

705. Atsevišķu valstu tiesību aktos ir paredzēts kavēto maksājumu iekasēšanas noilgums, ko piemēro, ja to uzkrāšanās periods pārsniedz konkrētu gadu skaitu (piem., nevar iekasēt maksājumus, kas nav veikti vairāk nekā 10 gadus). Ja vienā valstī noteiktais noilguma termiņš atšķiras no citā valstī paredzētā vai tajā šāda termiņa nav, ir iespējamas tiesību aktu kolīzijas.

706. Šāda situācija ir reglamentēta Konvencijas 32. panta 5. punktā, proti, nokavēto maksājumu noilguma termiņu nosaka izcelsmes valsts (lēmuma pieņēmējas valsts) tiesību akti vai izpildītājas valsts tiesību akti — jebkurā gadījumā tie, kuros paredzēts garākais noilguma termiņš.

---

140 Kā piemēru var minēt Kanādas tiesību aktus par pases darbības apturēšanu vai atteikšanu — šo pasākumu var izmantot tad, ja ir uzkrāti kavētie maksājumi USD 3000 apmērā vai trīs mēnešus nav pildītas saistības.

141 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 571. punktu.

707. Praksē tas nozīmē to, ka izcelsmes valstij jāiesniedz noteikts apstiprinājums par tajā pieņemtajiem lēmumiem piemērojamo noilguma termiņu. Tā kā lēmuma izcelsmes valsts bieži ir arī pieprasītāja valsts, šo informāciju nebūs grūti sagādāt. Izcelsmes valstī noteiktais kavēto maksājumu noilguma termiņš ir norādīts tās aprakstā.

708. Jāpiebilst, ka nokavēto maksājumu noilguma termiņš attiecas tikai uz to lēmumā paredzēto maksājumu piedziņu, kas nav samaksāti. Kavēto maksājumu iekasēšanas ierobežojums neietekmē parādnieka pienākumu turpināt visu pašreizējo uzturlīdzekļu maksāšanu.

3. Uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgums

709. Otra īpašā tiesību norma, ko piemēro izpildei, attiecas uz uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgumu. Saskaņā ar Konvencijas 32. panta 4. punktu lēmuma darbības ilgumu, t. i., uzturlīdzekļu maksāšanas periodu, nosaka izcelsmes valsts tiesību akti.

710. Tas var būt atkarīgs no bērna vecuma vai citiem apstākļiem, kādos bērna uzturlīdzekļi vairs nav jāmaksā (piem., kad bērns ir absolvējis skolu). Dažās valstīs bērna vecumu, no kura vairs nav jāmaksā uzturlīdzekļi, dēvē par atbrīvošanās vecumu [*age of emancipation*]. Citviet bērna vecums ir tikai viens no faktoriem, ko ņem vērā, nosakot bērna uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgumu.

***Atruna** ir līgumslēdzējas valsts oficiāls paziņojums, ko atbilstīgi Konvencijai var iesniegt noteiktos apstākļos un kurā norāda, ka attiecīgajā valstī konkrēti Konvencijas aspekti tiks piemēroti ierobežoti.*

711. Taču uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgums nav tas pats, kas atbilstība noteikumiem par uzturlīdzekļu saņemšanu. Atbilstība ir bērna vai pieaugušā tiesības saņemt uzturlīdzekļus, pamatojoties uz konkrētiem juridiskiem kritērijiem, piemēram, vecāku un bērna attiecībām. Kad ir konstatēta personas atbilstība attiecīgajiem noteikumiem, uzturlīdzekļu maksāšanas ilgumu nosaka lēmuma noteikumā vai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem.

712. Tas nozīmē, ka, ja izpildāmo lēmumu pieņēmusi cita valsts un lēmumā nav noteikts perioda beigu datums, kompetentajai izpildes iestādei ir jānosaka bērna uzturlīdzekļu maksāšanas perioda beigas, ņemot vērā otras valsts (izcelsmes valsts) tiesību aktus. Attiecīgos noteikumus par ilgumu piemēro arī tad, ja bērna vai kreditora pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktos ir paredzēts garāks vai īsāks periods. Tas nozīmē arī to, ka ārpus izpildītājas valsts pieņemtos lēmumos noteiktais uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgums (un tādējādi arī lēmuma izpildes periods) var būt garāks vai īsāks par to periodu, ko paredz izpildītājas valsts izcelsmes lēmumos. Informācija par attiecīgajos lēmumos paredzamo uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgumu ir sniegta izcelsmes valsts aprakstā.

***Deklarācija** ir oficiāls paziņojums, ko līgumslēdzēja valsts iesniedz par konkrētiem Konvencijas pantiem vai prasībām.*

713. Jāpiebilst, ka bērna uzturlīdzekļu maksājumu pārtraukšana, pamatojoties uz attiecīgā pienākuma perioda beigām, neliedz iekasēt visus kavētos uzturlīdzekļu maksājumus, kas šim bērnam var pienākties. Tos var iekasēt arī tad, ja pastāvīgie uzturlīdzekļi vairs nav jāmaksā.

714. Līgumslēdzēja valsts saskaņā ar Konvenciju var iesniegt deklarāciju par to, ka paplašinās Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz 21 gadu veciem vai vecākiem bērniem, vai iesniegt atrunu, ar ko ierobežo Konvencijas piemērošanu, to attiecinot vienīgi uz bērniem, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu.

715. Iekšējie noteikumi par bērna uzturlīdzekļu maksāšanas ilgumu ir izklāstīti katras valsts aprakstā.

> ***Piemērs.*** *Lēmums ir pieņemts valstī A, kurā bērna uzturlīdzekļi jāmaksā tikai līdz bērna 20. dzimšanas dienai. Lēmumu nosūta uz valsti B, kurā tas jāatzīst un jāizpilda. Valsts B tiesību aktos ir noteikts, ka bērniem pienākas uzturlīdzekļi tikai līdz 19 gadu vecumam. Saskaņā ar Konvencijas 32. panta 4. punktu valstij B jāpilda lēmums par bērna uzturlīdzekļiem līdz attiecīgā bērna 20. dzimšanas dienai, jo ilgumu nosaka valsts A tiesību akti.*

Izņēmums — 21 gadu veci vai vecāki bērni

716. Lai gan uzturlīdzekļu maksāšanas ilgumu nosaka atbilstīgi lēmuma izcelsmes valsts tiesību aktiem, tas nenozīmē, ka izpildes valstij būtu jāpiedzen uzturlīdzekļi 21 gadu vecam vai vecākam bērnam, ja vien šī valsts nav konkrēti paplašinājusi Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām lietām (sk. 3. nodaļu). Konvencijas darbības jomu neietekmē lēmuma noteikumi vai tā izcelsmes valsts tiesību akti. Konvenciju pārtrauc piemērot lēmumiem par uzturlīdzekļiem, kad attiecīgais bērns ir sasniedzis 21 gada vecumu, tāpēc Konvencijā nav noteikts, ka būtu jāturpina šā bērna uzturlīdzekļu piedziņa.

717. Attiecīgā gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir jāvēršas kompetentā iestādē ar tiešu pieprasījumu par lēmuma izpildes turpināšanu. Tas, vai šāds pieteikums tiks pieņemts, ir atkarīgs no izpildes iestādes politikas un izpildītājas valsts tiesību aktiem.

4. Strīdi par kavētiem maksājumiem

718. Strīdi par nokavētiem maksājumiem rodas tad, ja parādnieks apgalvo, ka informācija par tiem ir nepareiza, jo izpildiestādes sagatavotajā aprēķinā nav ņemti vērā viņa/viņas veiktie maksājumi. Ir iespējami arī strīdi par lēmuma interpretāciju (piem., par lēmumā noteikto maksājumu sākuma vai beigu datumu). Turklāt parādnieks var apgalvot, ka viņam/viņai ir tiesības uz uzturlīdzekļu apmēra samazinājumu, piemēram, tāpēc, ka vairs nav jāmaksā kāda bērna uzturlīdzekļi.

719. Ja parādnieks apstrīd sākotnējā atzīšanas un izpildes pieprasījumā iekļautus kavētos maksājumus, izpildes iestādei būtu jānoskaidro, vai parādnieks izteica šo iebildumu arī tad, kad viņš tika informēts par atzīšanas pieteikumu. Saskaņā ar Konvencijas 23. panta 8. punktu atbildētājs var apstrīdēt vai pārsūdzēt atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, ja uzskata, ka parāds ir nokārtots vai nomaksāts. Ja kavētos maksājumus apstrīdēja jau sākumā un to aprēķins tika atzīts par pareizu, izpildes procesā parādnieks tos pašus iebildumus var izvirzīt vienīgi izņēmuma apstākļos, taču viņš/viņa drīkst apstrīdēt citu kavēto maksājumu aprēķinu.

720. Atsevišķos ar kavētiem maksājumiem saistītos gadījumos ir jāiesaistās pieprasītājai centrālajai iestādei vai kreditoram. Ja būs vajadzīga informācija, centrālā vai par izpildi atbildīgā kompetentā iestāde sazināsies ar otras valsts centrālo vai kompetento iestādi un lūgs nepieciešamos datus vai dokumentus.

721. Ja informācija netiek sniegta un izpildi nevar turpināt, būtu jāiesniedz vēl viens pieprasījums. Lai gan pieprasītājai centrālajai iestādei ir jāatbild un jāsniedz vajadzīgā informācija **trijos mēnešos** un gadījumā, ja materiāli netiek nosūtīti, izpildi var apturēt, tā būtu jārīkojas vienīgi tad, ja izpilde nav iespējama vai ir pārlieku sarežģīta. Parasti kavēto maksājumu noteikšanas procesa laikā ir iespējams piedzīt pārējos lēmumā paredzētos uzturlīdzekļus.

Laba prakse. *Ja ir radies strīds par kavēto maksājumu daļu, tā risināšanas laikā būtu jāturpina pārējo (neapstrīdēto) kavēto un pašreizējo uzturlīdzekļu maksājumu piedziņa.*

5. Maksājumu saskaņošana — valūtas maiņas aspekti

722. Viens no sarežģītākajiem starptautiskās uzturlīdzekļu piedziņas aspektiem ir pieprasītājas valsts maksājumu uzskaites saskaņošana ar izpildītājas valsts uzskaiti, lai precīzi noteiktu kavēto uzturlīdzekļu maksājumu apmēru. Tas var būt ļoti svarīgi, ja izpildāmo lēmumu pieņēmusi cita valsts un uzturlīdzekļu apmērs tajā noteikts valūtā, ko par izpildi atbildīgajā valstī neizmanto. Lai lēmumu varētu izpildīt, daudzās valstīs lēmuma valūtā noteiktais uzturlīdzekļu apmērs jākonvertē līdzvērtīgā summā, kas izteikta izpildītājas valsts valūtā. Pēc tam parādnieku aicinās maksāt vietējā valūtā konvertēto summu.

723. Šajā procesā piemēro par izpildi atbildīgās valsts konvertācijas noteikumus (par konvertācijas datumu, izmantojamo maiņas kursu, to, vai valūtas kursu var atjaunināt u. tml.). Daudzās valstīs (tiesību aktos vai praksē) nav mehānisma, ar ko mainīt iepriekšēju valūtas konvertāciju, tāpēc pieprasījuma saņēmējas (izpildītājas) valsts un pieprasītājas valsts uzskaite atšķirsies atkarībā no turpmākām valūtas kursa svārstībām.

724. Papildus maksājamo uzturlīdzekļu apmēra konvertācijai no lēmumā noteiktās valūtas parādnieka valsts valūtā visi parādnieka maksājumi ir jākonvertē kreditora valsts valūtā. Valūtas kursa svārstību rezultātā var atšķirties nesamaksātās summas, ko katra valsts aprēķina atbilstīgi savai uzskaitei.

725. Šo problēmu atrisināt ir diezgan sarežģīti. Konvencijā šis aspekts nav aplūkots. Tas, vai par izpildi atbildīgās valsts uzskaiti var periodiski atjaunināt, lai pielāgotu pieprasītājas valsts veiktajai uzskaitei, ir atkarīgs no izpildītājas valsts tiesību aktiem un prakses. Atsevišķās valstīs uzskaiti var mainīt administratīvi, savukārt citās tas nav nedz atļauts, nedz arī iespējams.

Uzskaites saskaņošanas piemērs

Austrālijā 2010. gada decembrī pieņēma lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā noteica bērna ikmēneša uzturlīdzekļus AUD 400 apmērā. Lēmumu nosūtīja Nīderlandei, kurā tas jāizpilda. Attiecīgo summu konvertēja uz EUR 237,65, un parādnieku aicināja to maksāt katru mēnesi.

Taču 2012. gada decembrī, konvertējot AUD 400, tika iegūti tikai EUR 202,56. Ja valūtas kursu neatjaunināsās, Austrālijas uzskaitē joprojām būs reģistrēti AUD 400 mēnesī, savukārt Nīderlandes uzskaitē būs norādīti EUR 237,65 mēnesī. Tādējādi, ja parādnieks turpinās maksāt sākotnēji paziņoto summu, katru mēnesi tiks "pārmaksāti" EUR 35.

726. Taču jānorāda, ka, konvertējot uzturlīdzekļu apmēru citā valūtā, netiek grozīts vai mainīts pamatlēmums. Parādniekam joprojām būs jāmaksā summa, kas noteikta sākotnējā lēmumā par uzturlīdzekļiem. Uzturlīdzekļu parāds ir pilnīgi apmaksāts tikai tad, kad ir samaksāta visa lēmuma valūtā noteiktā summa. Ja parādnieks atgrieztos lēmuma pieņēmējā valstī, parāda summu aprēķinātu, izmantojot šīs valsts valūtu. Tomēr valūtas konvertācija var ierobežot lēmuma izpildi citā valstī.

727. Ar valūtas kursa svārstībām saistīto sarežģījumu dēļ pieprasītājai valstij un saņēmējai valstij būtu pastāvīgi jāsazinās. Ir ļoti svarīgi, lai valstis cita citu informētu par kavēto maksājumu aprēķināšanas metodi un visiem tai piemērotajiem iekšējiem noteikumiem. Pieprasītājai valstij, iespējams, būs jāpalīdz pieteikuma iesniedzējam sagādāt papildu dokumentus vai lēmumus, ar ko apstiprināt neveiktos maksājumus, ja izpildītājai valstij tie būs vajadzīgi, lai pamatotu to kavēto maksājumu iekasēšanu, kas uzkrājušies valūtas kursa svārstību dēļ.

III. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Katrā līgumslēdzējā valstī pieejamie izpildes pasākumi ir norādīti tās aprakstā. Valstu īstenotie pasākumi ievērojami atšķiras, tāpēc ir jāizlasa katras iesaistītās valsts apraksts.
- Lai palīdzētu pieteikuma iesniedzējam / kreditoram izprast visus lēmuma izpildes ierobežojumus, informējiet viņu par pieejamajām lēmuma izpildes darbībām.
- Dažkārt ātrākais veids, kā nodrošināt kreditoram un bērniem uzturlīdzekļu maksājumus, ir, tiklīdz iespējams, sazināties ar parādnieku, lai vienotos par brīvprātīgu maksāšanu. Tomēr jānorāda, ka visas ar lēmuma izpildi — gan brīvprātīgu, gan no izpildes pasākumiem izrietošu — saistītās darbības būtu jāveic nevilcinoties un ar mērķi panākt laicīgu un lēmumam atbilstīgu maksāšanu.
- Ja kreditors iegūst jaunu informāciju par parādnieka aktīviem vai ienākumiem, tā laicīgi jānodod par izpildi atbildīgajai kompetentajai iestādei, lai palīdzētu tai lēmuma izpildē.
- Lietas gaitas ziņojuma veidlapa ir vienkāršs instruments, ar ko izpildītājas valsts kompetentā iestāde var informēt pieprasītāju valsti par jaunākajiem notikumiem. Tajā var ziņot ne tikai par jaunajiem pasākumiem, bet arī iekļaut izpildiestādes saņemto maksājumu reģistru vai uzskaitījumu. Tas palīdzēs pieprasītājai valstij saskaņot tās uzskaiti un atjaunināt visus kavēto maksājumu atlikumus.
- Ja procesā iesaistīta gan pieprasījuma saņēmējas valsts, gan pieprasītājas valsts izpildiestāde, to regulāra saziņa veicinās lēmuma sekmīgu izpildi. Dažkārt, lai nodrošinātu visu ienākumu un aktīvu pienācīgu apķīlāšanu, ir lietderīgi sākt izpildi abās valstīs.

B. Piemērojamie Konvencijas panti

6. panta 2. punkta e) un f) apakšpunkts
12. panta 9. punkts
32. pants
33. pants
34. pants
35. pants

C. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 3. nodaļas 2. daļu "Aspekti, kas ir kopēji attiecībā uz visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem un īpašu pasākumu pieprasījumiem".
Sk. 4. nodaļu "Nosūtāmo pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 8. nodaļu "Nosūtāmie pieteikumi lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanai".

IV. Bieži uzdotie jautājumi

Kādas būs līgumslēdzējas valsts veiktās lēmuma izpildes darbības?

728. Tas atkarīgs no valsts, kurā lēmumu izpildīs. Konvencijā ir uzskaitīti ieteicamie pasākumi, taču ne visi ir pieejami katrā līgumslēdzējā valstī un dažas valstis var īstenot citus pasākumus. Izpildītājai valstij citas valsts lēmuma izpildei jāizmanto vismaz tie pasākumi, ar kuriem tā izpilda vietējos lēmumus. Izpildes darbības ir atkarīgas arī no tā, vai ir izdevies ar parādnieku vienoties par lēmuma brīvprātīgu ievērošanu.

Kā maksājumi tiks nosūtīti pieteikuma iesniedzējam?

729. Vairumā gadījumu parādnieka veiktie maksājumi tiek nosūtīti izpildītājas valsts izpildes iestādei. Tā nosūta maksājumus vai nu kreditoram (tieši), vai arī kreditora dzīvesvietas valsts centrālajai vai izpildes iestādei. Kreditors sākotnējā pieteikuma veidlapā (piem., pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi veidlapā) var norādīt, kur būtu jāsūta maksājumi.

Kad kreditors sāks saņemt maksājumus?

730. Tas atkarīgs no vairākiem faktoriem, piemēram, tā, vai parādnieks veiks maksājumus brīvprātīgi, vai arī būs nepieciešamas izpildes darbības. Vairāk laika vajadzēs arī tad, ja būs jānosaka parādnieka vai viņa/viņas ienākumu vai aktīvu atrašanās vieta.

11. nodaļa.
Pieteikumi par lēmuma grozīšanu (10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts)

731. Rokasgrāmatas nodaļas par lēmumu grozīšanu ir sakārtotas citādi nekā nodaļas, kurās izklāstīti pārējie Konvencijā paredzētie pieteikumi un pieprasījumi. Nosūtāmie un saņemtie pieteikumi netiek aprakstīti atsevišķās nodaļās. Tie aplūkoti vienkopus (šajā nodaļā), sniedzot pārskatu par Konvencijas piemērošanu parādnieku vai kreditoru iesniegtiem pieteikumiem par jau pieņemtu lēmumu grozīšanu. Nākamajā, t. i., 12. nodaļā, ir izklāstītas procedūras, kas piemērojamas gan nosūtāmajiem, gan saņemtajiem pieteikumiem par grozīšanu.

732. Pieteikumu par grozīšanu apraksts šādi strukturēts tāpēc, ka pieteikuma iesniegšanas vieta un veids jānosaka, ņemot vērā gan Konvencijas noteikumus, gan pušu apstākļus (to dzīvesvieta, lēmuma pieņemšanas vieta), gan arī to, kas iesniedza pieteikumu (kreditors vai parādnieks). Tāpēc šajā nodaļā ir aprakstīti visi iespējamie gadījumi un sīki izskaidroti katrā situācijā pieejamie lēmuma grozīšanas procesi. Šajā nodaļā sniegta pamatinformācija, kas jāzina, izskatot pieteikumus (izskatīšana ir aprakstīta 12. nodaļā), un tā palīdzēs sociālo dienestu darbiniekiem izprast vairākus ar lēmuma grozīšanu saistītus aspektus.

733. Nodaļas pirmajā daļā ir vispārīgs pārskats par lēmumu grozīšanu starptautiskā kontekstā, savukārt otrajā daļā aprakstīti četrās dažādās situācijās iesniedzamie pieteikumi par grozīšanu.

I. Pārskats — lēmumu par uzturlīdzekļiem grozīšana

A. Vispārīga informācija

734. Uzturlīdzekļu, jo īpaši bērnam paredzēto, maksāšanas periods var ilgt vairākus gadus, un šajā laikposmā mainīsies gan bērnu vajadzības, gan vecāku finanšu līdzekļi, tāpēc, lai bērni un ģimenes saņemtu vajadzīgo atbalstu, ir jāvar panākt lēmuma par uzturlīdzekļiem grozīšanu. Ņemot to vērā, Konvencijā noteikts, ka centrālajām iestādēm ir jāpalīdz pieteikumu par lēmumu grozīšanu pārsūtīšanā un izskatīšanā, un tajā paredzēti arī noteikumi par grozīto lēmumu turpmāku atzīšanu un izpildi, ja tāda vajadzīga.[142]

735. Saskaņā ar Konvencijas 10. pantu pieteikumu par jau pieņemta lēmuma ***grozīšanu*** var iesniegt tad, ja kāda no pusēm, t. i., kreditors vai parādnieks, vēlas panākt lēmuma grozījumus (atsevišķās valstīs to dēvē arī par lēmuma mainīšanu vai izmaiņām). Kreditors var prasīt uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, viena vai vairāku bērnu uzturlīdzekļu maksājumu pārtraukšanu vai noteikumu, piemēram, par maksājumu biežumu, grozīšanu. Lēmuma grozīšanu var pieprasīt arī parādnieks — parasti, lai panāktu maksājamā apmēra samazināšanu,

__Grozīšana__ ir process, ar ko maina jau pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem. Atsevišķās valstīs attiecīgo pieteikumu dēvē par pieteikumu par izmaiņām vai pieteikumu par lēmuma mainīšanu. Grozīšana var attiekties uz uzturlīdzekļu apmēru, maksāšanas biežumu vai citu lēmuma par uzturlīdzekļiem noteikumu.

142 Paskaidrojošā ziņojuma 258. punkts.

viena vai vairāku bērnu uzturlīdzekļu maksājumu pārtraukšanu vai maksāšanas noteikumu grozīšanu. Grozījumus var izdarīt arī tāpēc, lai pielāgotu uzturlīdzekļu maksājumus parādnieka pašreizējiem ienākumiem. Pieteikumu par lēmuma grozīšanu citai līgumslēdzējai valstij nodod ar pieprasītājas valsts (pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valsts) centrālās iestādes starpniecību.

736. Visās līgumslēdzējās valstīs ir ieviestas procedūras, ar ko izskata atbilstīgi Konvencijai iesniegtus pieteikumus par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu mainīšanu vai grozīšanu. To dara, vai nu grozot jau pieņemto lēmumu par uzturlīdzekļiem, vai arī pieņemot jaunu lēmumu.[143] Taču jāpiebilst, ka vairumā gadījumu pieteikuma par lēmuma grozīšanu pamatotību nosaka atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.[144] Līgumslēdzēju valstu tiesību akti par pieteikuma par lēmuma grozīšanu pieņemšanas priekšnosacījumiem var ievērojami atšķirties.[145] Pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos noteiktie pieteikuma apmierināšanas priekšnosacījumi ir izklāstīti tās aprakstā.

737. Jānorāda, ka uz tiem pieteikumiem par lēmuma grozīšanu, kuros prasīta kavēto maksājumu samazināšana vai anulēšana, dažādās līgumslēdzējās valstīs var reaģēt ļoti atšķirīgi. Atsevišķas valstis var neļaut grozīt kavēto maksājumu apmēru. Turklāt arī tad, ja lēmums par minētā apmēra grozīšanu ir pieņemts, cita valsts to var neatzīt. Ja pieteikuma iesniedzējs pieprasa kavēto maksājumu grozīšanu, noteikti būtu jāizlasa abu valstu apraksti, lai noskaidrotu, vai lēmumu ir iespējams grozīt, un gadījumā, ja tas ir iespējams, — vai attiecīgā valsts atzīs kavēto maksājumu anulēšanu.

738. Būtisks apsvērums saistībā ar parādnieka iesniegtiem pieteikumiem par lēmuma grozīšanu ir arī juridiskās palīdzības pieejamība. Kā aprakstīts 12. nodaļā, parādniekam, kas iesniedz pieteikumu par lēmuma grozīšanu, automātiski nepienākas bezmaksas juridiskā palīdzība (17. pants). Savukārt, ja pieteikumu par grozīšanu iesniedz kreditors un ja pieteikums attiecas uz Konvencijā paredzētiem bērna uzturlīdzekļiem, viņam/viņai šāda palīdzība pienākas.

739. Vienlīdz svarīgi, ka Konvencijā ir paredzētas vienīgi pamatnorādes par dažādajiem tādu pieteikumu par grozīšanu veidiem, kurus var iesniegt ar centrālo iestāžu starpniecību, kā arī daži ļoti ierobežoti noteikumi par to, kā līgumslēdzējām valstīm būtu jāreaģē uz citas valsts pieņemtiem lēmumiem par grozīšanu.

740. Tāpēc starptautisko lietu pārvaldības procesā ir iespējamas situācijas, par kurām Konvencijā konkrētas norādes nav dotas. Tādā gadījumā valstīm visi jautājumi ir jārisina atbilstīgi to iekšējiem tiesību aktiem un Konvencijas pamatprincipiem, t. i., savstarpēji sadarbojoties, lai sekmētu rezultatīvus, rentablus un taisnīgus risinājumus, kas veicina bērniem un ģimenes locekļiem paredzētu uzturlīdzekļu piedziņu.

---

143 Lai gan šajā nodaļā ir aprakstīti pieteikumi par iepriekšēju lēmumu grozīšanu, tā vienādi attiecas arī uz gadījumiem, kad valsts tiesību aktos lēmuma grozīšana nav atļauta un drīkst pieņemt vienīgi jaunu lēmumu. Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 264. punktu.

144 Atsevišķas valstis šiem pieteikumiem piemēro ārvalstu, nevis iekšējos tiesību aktus. Ja valsts ir Hāgas Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem dalībvalstīs, tā lēmumu grozīšanai piemēro Protokolā noteiktos tiesību aktus.

145 Dažas valstis neatzīst citas valsts grozītu lēmumu, ja bērns vai kāda no pieteikuma pusēm joprojām dzīvo lēmuma izcelsmes valstī. Tādā gadījumā, iespējams, nebūs lietderīgi pieprasīt lēmuma grozīšanu valstī, kas nav tā izcelsmes valsts.

B. Kur ir jāiesniedz pieteikums par grozīšanu vai tiešais pieprasījums un vai šādu pieteikumu var iesniegt atbilstīgi Konvencijai?

741. Konvencijā nav paredzēti tieši jurisdikcijas noteikumi par to, kad līgumslēdzēja valsts var grozīt citas līgumslēdzējas valsts pieņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem. Šo aspektu gandrīz vienmēr reglamentē valsts tiesību akti. Vienīgā konkrētā Konvencijā dotā norāde par spēju grozīt lēmumu attiecas uz tādiem pieteikumiem par grozīšanu, kurus parādnieks iesniedz valstij, kas nav lēmuma ***izcelsmes valsts***, ja kreditors dzīvo lēmuma izcelsmes valstī (18. pants).[146]

Izcelsmes valsts *ir valsts, kurā pieņemts lēmums par uzturlīdzekļiem.*

742. Atļaujot iesniegt ***pieteikumus*** par grozīšanu un nosakot, kad lēmumus (tostarp grozītus) var atzīt un izpildīt, Konvencijā ir paredzēts tiesiskais regulējums, ar ko reaģē uz pušu vajadzībām situācijā, kad jāpanāk sākotnējā lēmuma grozījumi. Konvencijā kreditoriem un parādniekiem ir nodrošināta rentabla un vienkārša iespēja iesniegt pieteikumu par grozīšanu situācijā, kad pretējā puse dzīvo citā līgumslēdzējā valstī, tādējādi vairumā gadījumu pusei, kas pieprasa grozīšanu, nav jādodas uz otru valsti, lai iesniegtu pieteikumu.[147]

Ieteikums. *Lasot Rokasgrāmatu, ievērosiet, ka tajā ir nodalīti tieši* ***pieprasījumi*** *un* ***pieteikumi****. Pieteikums ir Konvencijā paredzēta prasība, ko iesniedz ar centrālās iestādes starpniecību, piemēram, pieteikums par atzīšanu un izpildi. Tiešs pieprasījums ir prasība, piemēram, tiešs pieprasījums pieņemt lēmumu tikai par laulātā uzturlīdzekļiem, ko bez starpniekiem iesniedz kompetentai iestādei, ja vien attiecīgās līgumslēdzējas valstis nav paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, attiecinot to arī uz šādiem pieprasījumiem. Informācija par tiešiem pieprasījumiem ir sniegta Rokasgrāmatas 16. nodalā.*

743. Parasti pieteikuma iesniedzējs (kreditors vai parādnieks) var izvēlēties starp vairākām vietām, kur iesniegt pieteikumu par grozīšanu, kā arī to, vai iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvenciju. Pieteikuma iesniedzējs var nolemt:

- iesniegt pieteikumu atbilstīgi Konvencijas 10. pantam un lūgt, lai pieteikums tiek pārsūtīts izskatīšanai pretējās puses dzīvesvietas valstī;
- vai doties uz valsti, kurā tika pieņemts lēmums vai kurā dzīvo pretējā puse, un iesniegt tiešu pieprasījumu valsts kompetentajai iestādei;
- vai iesniegt tiešu pieprasījumu savas valsts kompetentajai iestādei, jo īpaši tad, ja viņš/viņa joprojām dzīvo lēmuma pieņēmējā valstī.

744. Konkrētā gadījumā izmantojamais variants ir atkarīgs no:

- pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas un no tā, vai šī valsts ir izcelsmes valsts (lēmuma pieņēmēja valsts);
- parādnieka dzīvesvietas;
- tā, vai pieteikuma vai tiešā pieprasījuma iesniegšanas valsts tiesību aktos ir atļauts veikt prasītos grozījumus (sk. iepriekš sniegtos komentārus par kavēto maksājumu grozījumiem);

---

146 Paskaidrojošā ziņojuma 415. punkts. Informāciju par parādnieka iesniegtiem pieteikumiem par grozīšanu sk. Konvencijas 18. pantā.

147 Tomēr jānorāda, ka dažkārt — ja lietu nevar izskatīt ar centrālās iestādes starpniecību — uz otru valsti tomēr ir jādodas.

- tā, vai radīsies sarežģījumi saistībā ar grozītā lēmuma atzīšanu valstī, kurā tas ir jāizpilda;
- pieteikuma sagatavošanas ilguma. Tas var būt sevišķi svarīgi tad, ja kreditors vēlas panākt uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, lai kompensētu bērna audzināšanas izmaksu pieaugumu;
- tā, vai kāda no valstīm piedāvā paātrinātu grozīšanas procesu, kas nodrošina biežu koriģēšanu, ja pusēm tā vajadzīga (piem., Austrālijā pieejamās atkārtotas izvērtēšanas procedūras).

745. Jāpiebilst, ka, pamatojoties uz Konvencijas 18. pantu, parādnieka iespējas panākt lēmuma grozīšanu ir ierobežotākas nekā kreditora iespējas.

746. Atbildēt uz jautājumu par to, kur ir jāiesniedz pieteikums par lēmuma grozīšanu vai tiešais pieprasījums, ir sarežģīti, tāpēc tad, ja pieteikumu iesniedzējiem ir jautājumi vai šaubas, viņi būtu jāmudina konsultēties ar juristu.

747. Visbeidzot jānorāda, ka, tā kā Konvenciju var piemērot vienīgi konkrētos apstākļos, lēmuma grozīšanas vai jaunu lēmumu pieņemšanas rezultātā uz vienu ģimeni vai pieteikuma iesniedzēju un atbildētāju var attiekties vairāki lēmumi. Kad vien iespējams, būtu jānovērš tāda rīcība, kuras rezultāts ir vairāki lēmumi, jo to izraisītā nenoteiktība un attiecīgo jautājumu risināšanā ieguldāmie resursi nelabvēlīgi ietekmēs šo lēmumu rezultatīvu izpildi.

II. Piemēri

748. Šajā sadaļā ilustrēti iespējamie lēmumu grozīšanas scenāriji un apstākļi, kādos pieteikumus par lēmuma grozīšanu var iesniegt saskaņā ar Konvenciju. Turpmāk ir norādītas četras situācijas, kurās var iesniegt pieteikumu par grozīšanu:

1) ja kreditors dzīvo sākotnējā lēmuma pieņēmējā valstī (izcelsmes valstī), taču parādnieks tajā nedzīvo;
2) ja parādnieks dzīvo lēmuma izcelsmes valstī, taču kreditors tajā nedzīvo;
3) ja parādnieks un kreditors dzīvo dažādās valstīs un neviena no tām nav lēmuma izcelsmes valsts;
4) ja parādnieks un kreditors patlaban dzīvo vienā valstī, taču tā nav lēmuma izcelsmes valsts.

749. Katrā minētajā gadījumā ir jāņem vērā šādi apsvērumi.

- Kur lēmums pieņemts?
- Kur patlaban dzīvo kreditors?
- Kur dzīvo parādnieks?
- Kur būs jāatzīst un jāizpilda grozītais lēmums?

750. Turpmāk ir ilustrēti katrā situācijā pieejamie varianti.

A. 1. piemērs — kreditors joprojām dzīvo izcelsmes valstī, taču parādnieks ir pārcēlies uz citu valsti

Faktiskā situācija

751. Šis gadījums ir viens no izplatītākajiem. Lēmums par uzturlīdzekļiem tika pieņemts valstī A. Parādnieks patlaban dzīvo valstī B. Kreditors joprojām dzīvo valstī A. Lēmums ir nosūtīts uz valsti B, lai to tajā atzītu un izpildītu. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

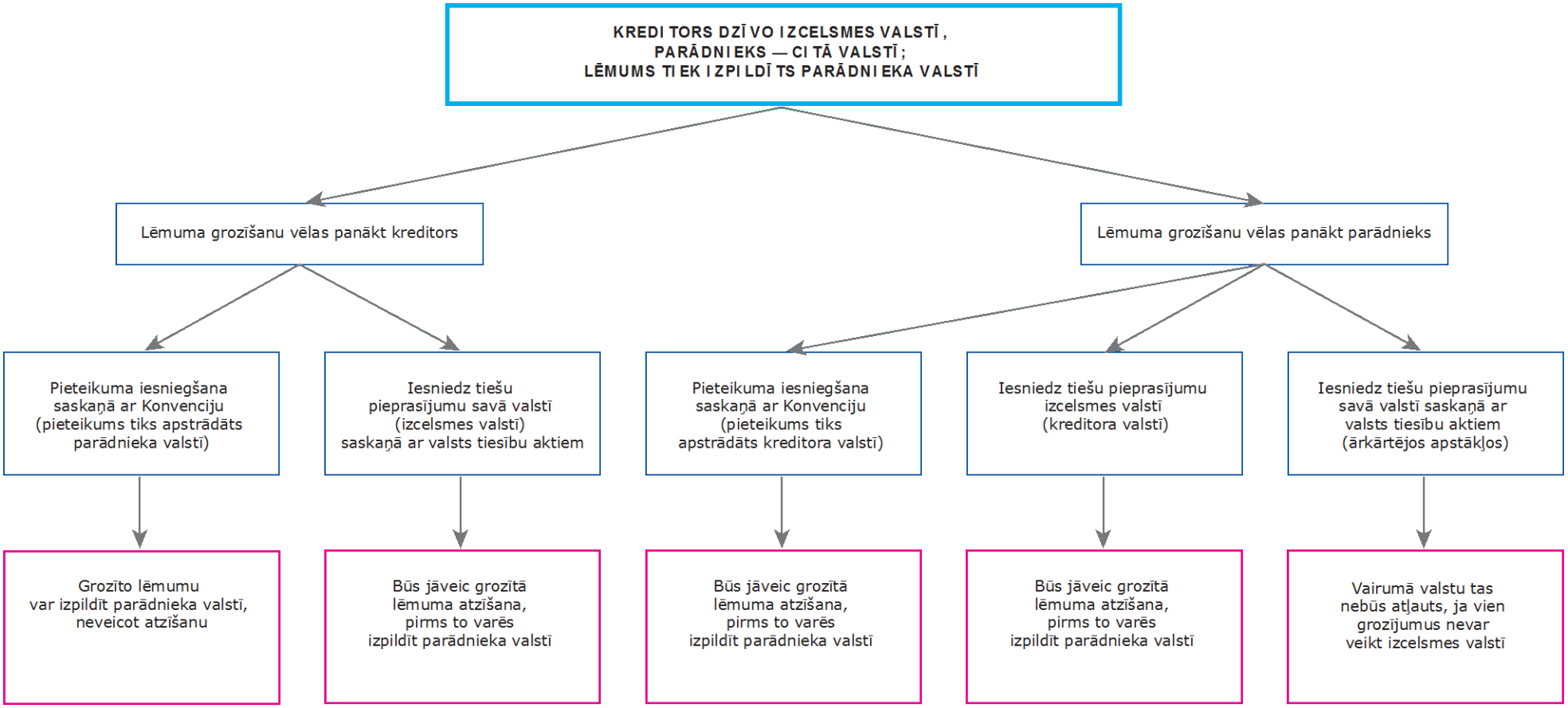

28. attēls. Pieteikumi par grozīšanu, kas iesniedzami, ja kreditors dzīvo lēmuma izcelsmes valstī

1. Ja lēmuma grozīšanu vēlas panākt *kreditors*

752. Kreditors bieži vēlas panākt lēmuma grozīšanu, lai kompensētu bērnu audzināšanas izmaksu pieaugumu. Šādā gadījumā kreditoram ir vairākas iespējas.

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta f) apakšpunktu

753. Kreditors var iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta f) apakšpunktu un tajā pieprasīt lēmuma grozīšanu valstī B, kur patlaban ir parādnieka ***pastāvīgā dzīvesvieta***. Ja kreditors izvēlēsies šo variantu, valsts A centrālā iestāde nosūtīs pieteikumu valsts B centrālajai iestādei. Tā pieteikumu pārsūtīs valsts B kompetentajai iestādei. Lietu valstī B izskatīs atbilstīgi valsts B tiesību aktiem (tostarp jurisdikcijas noteikumiem), un lēmums, iespējams, tiks grozīts.

*Termins "**pastāvīgā dzīvesvieta**" Konvencijā nav definēts. Tas ir izmantots vairākos Konvencijas pantos saistībā ar to, vai lēmumu var atzīt vai izpildīt. Tas, vai valstī ir personas pastāvīgā dzīvesvieta, ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem faktiem. Pastāvīgo dzīvesvietu var noteikt, ņemot vērā, piemēram, to, kur persona dzīvo, kur ir viņa/viņas primārā (jeb galvenā) dzīvesvieta, kur persona strādā vai mācās. Vienkārša atrašanās valstī nav pietiekams iemesls, lai to atzītu par pastāvīgo dzīvesvietu.*

754. Lai grozīto lēmumu varētu izpildīt valstī B, tas pirms tam nav jāatzīst, jo to pieņēma valsts B kompetentā iestāde. Ja pieteikuma iesniedzējs pieprasa grozītā lēmuma izpildi, to norāda pieteikuma par grozīšanu veidlapā. Ja kreditors (pieteikuma iesniedzējs) ir prasījis lēmuma izpildi un ja lēmums ir jāizpilda valstī B, kreditoram nav jāveic papildu darbības. Taču, ja parādnieks pārceļas vai viņam/viņai ir aktīvi vai ienākumi ārpus valsts B, grozītais lēmums noteikti būtu jāatzīst pārējās iesaistītajās valstīs. Grozītais lēmums nav jāatzīst valstī A (pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valstī), ja tas nav prasīts valsts A tiesību aktos, ja parādniekam valstī A nav aktīvu vai ienākumu vai ja tur nav jāveic izpilde.

755. Tāpēc, ja kreditors izvēlēsies šo variantu, viņš/viņa iesniegs pieteikumu par lēmuma grozīšanu saskaņā ar Konvenciju un minētajam pieteikumam tiks piemērotas šajā un 12. nodaļā aprakstītās procedūras.

b) 2. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts A kompetentajai iestādei

756. Ja lēmuma grozīšanu panāk šādi, Konvencija netiek piemērota.

757. Tā kā sākotnējais lēmums tika pieņemts valstī A, kreditors var vienkārši vēlreiz vērsties tiesu vai administratīvajā iestādē, kas pieņēma lēmumu, un pieprasīt, lai tas tiktu grozīts. Minētie grozījumi, tāpat kā jebkuri citi grozījumi, tiks pieņemti atbilstīgi valsts (valsts A) tiesību aktiem. Parādniekam, kas dzīvo valstī B, par pieteikumu tiks paziņots vai viņam/viņai tas tiks nodots saskaņā ar valsts A tiesību aktiem.

758. Tā kā parādnieks dzīvo valstī B un tā būs atbildīga par lēmuma izpildi (ja kreditors nolems iesniegt tiešu lēmuma grozīšanas pieprasījumu valstī A), grozītais lēmums pēc pieņemšanas būs jānosūta valstij B, lai tas tur tiktu atzīts un izpildīts. To var izdarīt, īstenojot 4. nodaļā aprakstītās procedūras.

759. Grozītais lēmums tiks atzīts un izpildīts valstī B, ja vien, kā izklāstīts 5. nodaļā, parādnieks nepierādīs, ka nav piemērojams neviens no Konvencijas 20. pantā noteiktajiem lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumiem vai ka lēmumu nevar atzīt un izpildīt, pamatojoties uz kādu no 22. pantā noteiktajiem iemesliem. Piemēram, parādnieks varētu pierādīt, ka viņš pretēji valsts A tiesību aktu noteikumiem netika informēts par tiešo lēmuma grozīšanas pieprasījumu.

760. Tomēr vairumā gadījumu pret grozītā lēmuma atzīšanu valstī B iebildumi netiek izteikti un to pēc tam minētajā valstī var izpildīt.

761. Tātad, īstenojot šo variantu, kreditors atbilstīgi valsts tiesību aktiem iesniegs pieprasījumu par lēmuma grozīšanu, taču turpmāko pieteikumu par grozītā lēmuma atzīšanu un izpildi iesniegs saskaņā ar Konvencijas 10. pantu. Pieteikumam par atzīšanu un izpildi piemēro Rokasgrāmatas 4. un 5. nodaļā aprakstītās procedūras.

2. Ja grozīšanu vēlas panākt *parādnieks*

762. Ja lēmuma grozīšanu minētajos apstākļos vēlas panākt parādnieks, arī viņam/viņai ir iespēja izvēlēties, kur iesniegt pieteikumu. Kā izklāstīts turpmāk, parādnieks var iesniegt Konvencijā paredzēto pieteikumu par lēmuma grozīšanu valstī A, iesniegt tiešu pieprasījumu valsts A kompetentajai iestādei vai — ļoti ierobežotos apstākļos un atbilstīgi valsts iekšējiem tiesību aktiem — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts B kompetentajai iestādei.

763. Konkrētajā situācijā (ja kreditors dzīvo lēmuma izcelsmes valstī, taču parādnieks ir pārcēlies uz citu valsti) ir vairāki aspekti, kas attiecas vienīgi uz parādniekiem. Parādniekam tie jāņem vērā, lai noteiktu, kur būtu jāiesniedz pieteikums.

764. Lai gan Konvencijā nav tiešu noteikumu par to, kad kāda valsts var grozīt citā valstī pieņemtu lēmumu, tajā ir ierobežotas parādnieka iespējas panākt šāda lēmuma grozīšanu citā valstī, ja kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir sākotnējā lēmuma pieņēmējā valstī (izcelsmes valstī).[148]

Svarīgi: *saskaņā ar Konvencijas 18. pantu ir būtiski noteikt, kurā valstī "ierosināta" Konvencijā paredzētā tiesvedība, lai noskaidrotu, vai, atsaucoties uz šo pantu, varētu novērst lēmuma atzīšanu. Jānorāda, ka šajā pantā izmantots termins "tiesvedība", nevis "pieteikums". "Tiesvedība" ir ierosināta tajā vietā, kur kompetentā iestāde (tiesu vai administratīvā iestāde) rīko uzklausīšanu vai pārskatīšanu un izlemj, vai lēmums par uzturlīdzekļiem būtu jāgroza, tātad tā ir* ***pieprasījuma saņēmēja valsts.***

765. Šis noteikums ir paredzēts Konvencijas 18. un 22. pantā. Saskaņā ar 18. pantu, ja kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir lēmuma izcelsmes valstī un nav piemērojams kāds no četriem izņēmumiem, parādnieks var iesniegt pieteikumu par lēmuma grozīšanu tikai tajā līgumslēdzējā valstī, kurā lēmums pieņemts. Atbilstīgi 22. pantam atbildētājs var iebilst pret pieteikumu par lēmuma atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz to, ka lēmums ir pieņemts pretrunā 18. pantam.

766. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja kreditors dzīvo izcelsmes valstī, bet parādnieks tajā vairs nedzīvo un vēlas panākt lēmuma grozīšanu, pieteikums būtu jāizskata izcelsmes valstī. Lai parādniekam nebūtu jādodas uz izcelsmes valsti, Konvencijā ir paredzēts atbilstošs grozīšanas mehānisms — viņš/viņa var iesniegt pieteikumu savā dzīvesvietas valstī un saskaņā ar Konvenciju tas tiks pārsūtīts izskatīšanai lēmuma izcelsmes valstī.[149]

767. Ja šī iespēja netiek izmantota un pieteikums par grozīšanu tiek izskatīts ārpus lēmuma izcelsmes valsts, un ja ir jāpanāk grozītā lēmuma atzīšana, parādniekam ir jāgādā, lai grozītā lēmuma atzīšanu un izpildi nevarētu atteikt, pamatojoties uz 18. un 22. pantu.

768. Šie varianti ir sīkāk aprakstīti nākamajā sadaļā.

---

148 Paskaidrojošā ziņojuma 421. un 422. punkts.

149 Jānorāda, ka saskaņā ar Konvencijas 17. pantu parādniekam nav tiesību uz bezmaksas juridisko palīdzību saistībā ar pieteikumu.

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu par grozīšanu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta b) apakšpunktu

769. Konvencijas 10. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir paredzēta efektīva alternatīva, kas bieži arī samazina parādnieka izmaksas, jo, izmantojot citu variantu, viņam/viņai būtu jāatgriežas valstī A un pieteikums par lēmuma grozīšanu jāiesniedz bez starpniekiem. Šajā gadījumā parādnieks pieteikumu par grozīšanu var iesniegt saskaņā ar Konvenciju un valsts B centrālā iestāde to nosūtīs valstij A. Valsts A centrālā iestāde nosūtīs pieteikumu kompetentajai iestādei, kas to izskatīs, un lēmums par pieteikumu tiks pieņemts atbilstīgi valsts A tiesību aktiem.

770. Ja lēmums tiks grozīts, valsts A centrālā iestāde iesniegs grozītā lēmuma kopiju valstij B. Iespējams, ka saskaņā ar valsts B tiesību aktiem valstī B vispirms būs jāīsteno valsts A grozītā lēmuma atzīšanas process un tikai pēc tam valsts B varēs reāli grozīt iepriekš atzīto lēmumu. Tomēr ne vienmēr tas ir vajadzīgs — dažās valstīs grozīto lēmumu uzreiz uzskata par sākotnējā lēmuma turpinājumu. Daudzu valstu centrālās iestādes īsteno labu praksi un saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu palīdz īstenot attiecīgā lēmuma atzīšanas procesu parādnieka dzīvesvietas valstī. Citādi parādniekam ir jāizmanto viņa/viņas valstī pieejamās iekšējās lēmuma atzīšanas procedūras.

771. Pieteikumam par grozīšanu piemērojamās procedūras ir aprakstītas turpmāk šajā sadaļā.

b) 2. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts A kompetentajai iestādei

772. Parādnieks vienmēr var atgriezties valstī A un iesniegt tiešu grozīšanas pieprasījumu tās kompetentajai iestādei. Šis pieprasījums tiks izskatīts atbilstīgi valsts A tiesību aktiem.

773. Vairumā gadījumu parādniekam pēc tam, lai ierobežotu vai mainītu sākotnējā lēmuma izpildi, būs jāpanāk grozītā lēmuma atzīšana valstī B, kurā tas tiks izpildīts. Parādnieks var iesniegt pieteikumu par atzīšanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem (ja valstī B tas ir atļauts) vai arī atbilstīgi Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktam, lai panāktu grozītā lēmuma atzīšanu valstī B un tādējādi ierobežotu sākotnēji atzītā lēmuma izpildi. Daudzu valstu centrālās iestādes īsteno labu praksi un saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu palīdz īstenot attiecīgā lēmuma atzīšanas procesu parādnieka dzīvesvietas valstī. Citādi parādniekam ir jāizmanto viņa/viņas valstī pieejamās iekšējās lēmuma atzīšanas procedūras. Attiecīgajam pieteikumam par atzīšanu un izpildi piemērojamās procedūras ir aprakstītas 4. un 5. nodaļā.

c) 3. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts B kompetentajai iestādei

774. Atbilstīgi Konvencijas 18. panta noteikumiem vairumā valstu tas ir atļauts vienīgi izņēmuma apstākļos. Ja pieteikums attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem, šāda iespēja nav pieejama.

775. Tiešu grozīšanas pieprasījumu valstī B var iesniegt, piemēram, tad, ja abas puses vienojas, ka valstī B process būs ātrāks, jo tai ir labākas iespējas konstatēt parādnieka ienākumus un spēju maksāt laulātā uzturlīdzekļus. Tādā gadījumā abas puses piekrīt, ka lieta tiek izskatīta valstī B, un parādnieka tiešais pieprasījums tiks izskatīts atbilstīgi vienīgi valsts B tiesību aktiem (ja tas ir atļauts), sniedzot kreditoram paziņojumu saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

776. Konvencijas 18. pantā ir atzīts, ka šādas situācijas ir iespējamas, ja vien turpmāk uzskaitītajos ierobežotajos apstākļos lēmumu var grozīt valstī, kas nav tā izcelsmes valsts:

- ja ir rakstveida vienošanās par valsts jurisdikciju (lietās, kas neattiecas uz bērnu uzturlīdzekļiem);
- ja kreditors pakļaujas otras valsts iestādes jurisdikcijai;
- ja kompetenta izcelsmes valsts iestāde nevar vai atsakās grozīt lēmumu; un
- ja otra valsts nevar atzīt izcelsmes valsts sākotnējo lēmumu vai paziņot par tā izpildi.

B. 2. piemērs — parādnieks joprojām dzīvo izcelsmes valstī, taču kreditors ir pārcēlies uz citu valsti

Faktiskā situācija

777. Lēmums par uzturlīdzekļiem tika pieņemts valstī A. Kreditors ir pārcēlies uz valsti B. Parādnieks joprojām dzīvo valstī A. Lēmumu izpilda valstī A. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

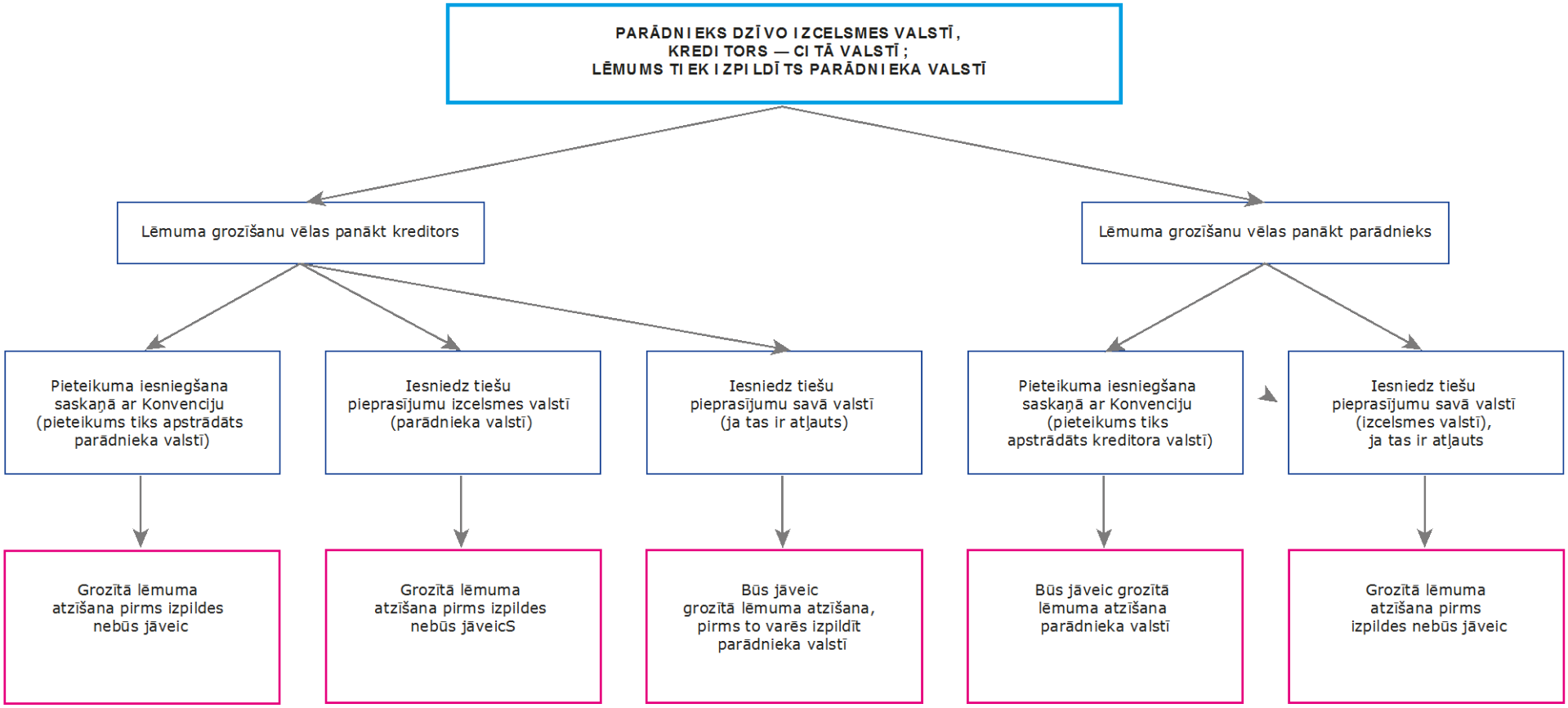

29. attēls. Pieteikumi par grozīšanu, kas iesniedzami, ja parādnieks dzīvo lēmuma izcelsmes valstī

1. Ja lēmuma grozīšanu vēlas panākt *kreditors*

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta e) apakšpunktu

778. Ja kreditors nevēlas atgriezties valstī A, lai iesniegtu pieteikumu, viņš/viņa var ierosināt grozīšanas procesu atbilstīgi Konvencijas 10. panta 1. punkta e) apakšpunktam. Valsts B centrālā iestāde nosūtīs pieteikumu valsts A centrālajai iestādei. Tā pārsūtīs pieteikumu kompetentajai iestādei, kura to izskatīs. Lēmums par pieteikumu tiks pieņemts atbilstīgi valsts A tiesību aktiem, un pieņemto grozīto lēmumu varēs izpildīt valstī A.

779. Vairumā gadījumu lēmums nebūs jāatzīst ne valstī B (kreditora dzīvesvietas valsts), nedz arī citā valstī, ja vien parādniekam nav aktīvu vai ienākumu valstī B vai otrā valstī. Taču gadījumā, ja lēmums ir jāatzīst citā valstī, kreditors var īstenot 4. un 5. nodaļā aprakstītās procedūras.

780. Procedūras, ko piemēro šādos apstākļos kreditora iesniegtam pieteikumam par grozīšanu, ir aprakstītas turpmāk šajā nodaļā.

b) 2. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts A kompetentajai iestādei

781. Kreditors vienmēr var atgriezties valstī A, lai iesniegtu tiešu grozīšanas pieprasījumu sākotnējā lēmuma izcelsmes valstī. Lai grozīto lēmumu pēc pieņemšanas varētu izpildīt valstī A, nav jāpanāk tā atzīšana — to var vienkārši iesniegt par izpildi atbildīgajai kompetentajai iestādei un izpildīt tāpat kā sākotnējo lēmumu. Viss grozīšanas process norit atbilstīgi valsts A tiesību aktiem.

782. Ja grozītais lēmums kāda iemesla dēļ jāizpilda valstī B vai citā valstī, jo parādniekam ir aktīvi vai ienākumi valstī B vai citā līgumslēdzējā valstī, kreditoram, lai panāktu grozītā lēmuma atzīšanu šajā valstī, būtu jāiesniedz atbilstošs pieteikums saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ja vien tās iekšējos tiesību aktos nav atļauts to uzskatīt par sākotnējā lēmuma turpinājumu un tāpēc tas nav jāatzīst.

c) 3. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts B kompetentajai iestādei

783. Ja valsts B tiesību aktos tas ir atļauts, kreditors varētu iesniegt tiešu grozīšanas pieprasījumu valsts B (viņa/viņas dzīvesvietas valsts) kompetentajai iestādei. Parādniekam tiks paziņots par pieteikumu vai pieteikums tiks nodots atbilstīgi valsts B tiesību aktiem.[150]

784. Tomēr, pirms kreditors izvēlas šo variantu, viņam/viņai būtu jāņem vērā, ka ir iespējami ar grozītā lēmuma atzīšanu saistīti sarežģījumi, ja šāds lēmums pirms izpildes attiecīgajā valstī ir tajā jāatzīst un ja šī valsts ir iesniegusi Konvencijai atbilstīgu atrunu, ar ko no lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumiem izslēdz kreditora dzīvesvietu (sk. 5. nodaļu).[151]

785. Tāpēc kreditoram būtu ieteicams noskaidrot, kāda ir iespējamība, ka parādnieka dzīvesvietas valsts (valsts A) lēmumu atzīs, jo vairumā gadījumu grozītais lēmums pirms izpildes valstī A tajā ir jāatzīst. Ja tā, kreditoram būtu jāiesniedz pieteikums par grozīšanu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, kā aprakstīts iepriekš.

---

150 Sk. 3. nodaļu.

151 Ja valsts ir iesniegusi šādu atrunu, ir jāatsaucas uz citu lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumu. Alternatīvi pamatojumi ir paredzēti Konvencijas 20. pantā.

786. Visbeidzot, ja kreditors aprakstītajā situācijā pieprasa arī nokavēto un neizpildīto uzturlīdzekļu maksājumu grozīšanu, viņam/viņai būtu jāņem vērā, ka valsts A kompetentā iestāde var nepieņemt valstī B pieņemtu lēmumu. Lai noskaidrotu, vai grozītais lēmums attiecīgajā gadījumā tiks pieņemts, būtu jāizlasa abu valstu apraksti.

2. Ja grozīšanu vēlas panākt *parādnieks*

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta c) apakšpunktu

787. Lai panāktu lēmuma grozīšanu kreditora dzīvesvietas valstī (valstī B), parādnieks var iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta c) apakšpunktu.[152] Parādnieks var iesniegt pieteikumu valstī A, un tās centrālā iestāde to pārsūtīs valsts B centrālajai iestādei. Grozīšanas process pēc tam tiks īstenots valstī B, un pieteikumam par grozīšanu tiks piemēroti valsts B tiesību akti.

788. Ja lēmums tiek grozīts valstī B un sākotnējais lēmums tiek izpildīts valstī A, vairumā gadījumu grozītais lēmums pirms izpildes būs jāatzīst valstī A (un tas kļūs prioritārs attiecībā pret iepriekšējo lēmumu). Vajadzības gadījumā pieteikumu par atzīšanu varētu iesniegt gan parādnieks, gan kreditors. Ja atzīšanu pieprasa kreditors, pieteikumam par grozītā lēmuma atzīšanu piemēro 4. un 5. nodaļā aprakstītās atzīšanas un izpildes procedūras. Ja pieteikumu par atzīšanu iesniedz parādnieks, daudzu valstu centrālās iestādes īsteno labu praksi un saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu palīdz īstenot procesu, jo tas ir pēdējais grozīšanas pieprasījuma izskatīšanas posms.[153]

b) 2. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts A kompetentajai iestādei

789. Iespējams, parādnieks var panākt lēmuma grozīšanu, iesniedzot tiešu pieprasījumu savas dzīvesvietas valsts (valsts A) kompetentajai iestādei. Valsts A ir lēmuma izcelsmes valsts, un atsevišķos gadījumos tā savu lēmumu var grozīt. Ja šāds pieprasījums ir atļauts[154], procesam piemēro valsts A tiesību aktus. Kreditoram paziņos par pieteikumu vai to nodos atbilstīgi valsts A tiesību aktiem[155]. Grozīto lēmumu varēs izpildīt valstī A, un parādniekam nebūs jāprasa tā atzīšana vai jāveic turpmākas darbības. Tomēr valsts A centrālajai iestādei par grozīto lēmumu būtu jāinformē valsts B (kreditora dzīvesvietas valsts) centrālā iestāde, lai tā varētu atjaunināt savu uzskaiti.

790. Ja vien parādniekam nav aktīvu vai ienākumu arī valstī A, tajā grozītais lēmums, visticamāk, nebūs jāatzīst vai jāizpilda valstī B (kreditora dzīvesvietas valstī). Ja kreditors vēlas panākt grozītā lēmuma atzīšanu un izpildi valstī B, tam nevajadzētu būt sarežģīti, jo grozītā lēmuma pieņēmēja iestāde pieņēma arī sākotnējo lēmumu un vairumā valstu grozīto versiju uzskata par sākotnējā lēmuma paplašinājumu, un tādējādi tā ir atzīstama.

791. Tomēr, tā kā valsts tiesību aktos var būt paredzēti ierobežojumi attiecībā uz valstī A izskatītiem tiešiem grozīšanas pieprasījumiem, daudzos gadījumos parādniekam būtu ieteicams izmantot Konvencijā paredzētos procesus, lai iesniegtu pieteikumu par lēmuma grozīšanu valstī B.

---

152 Saskaņā ar valstī B piemērojamiem jurisdikcijas noteikumiem.

153 Jānorāda, ka Konvencijas darbības joma tieši neattiecas uz pakalpojumiem, ko pieteikuma iesniedzējs savai centrālajai iestādei pieprasa saistībā ar šajā valstī iesniegtu pieteikumu.

154 Atsevišķu valstu tiesību aktos ir noteikts, ka pieteikums ir jāiesniedz kreditora dzīvesvietas valstī. Savukārt citām valstīm, iespējams, nebūs jurisdikcijas (vai pilnvaru) pieņemt saistošu lēmumu attiecībā uz personu, kas dzīvo citā valstī.

155 Sk. 3. nodaļu.

C. 3. piemērs — gan kreditors, gan parādnieks vairs nedzīvo lēmuma izcelsmes valstī un ir pārcēlušies uz dažādām valstīm

792. Lēmums par uzturlīdzekļiem tika pieņemts valstī A. Kreditors ir pārcēlies uz valsti B, savukārt parādnieks patlaban dzīvo valstī C. Lēmums ir atzīts un tiek izpildīts valstī C. Visas trīs valstis ir Konvencijas līgumslēdzējas valstis.

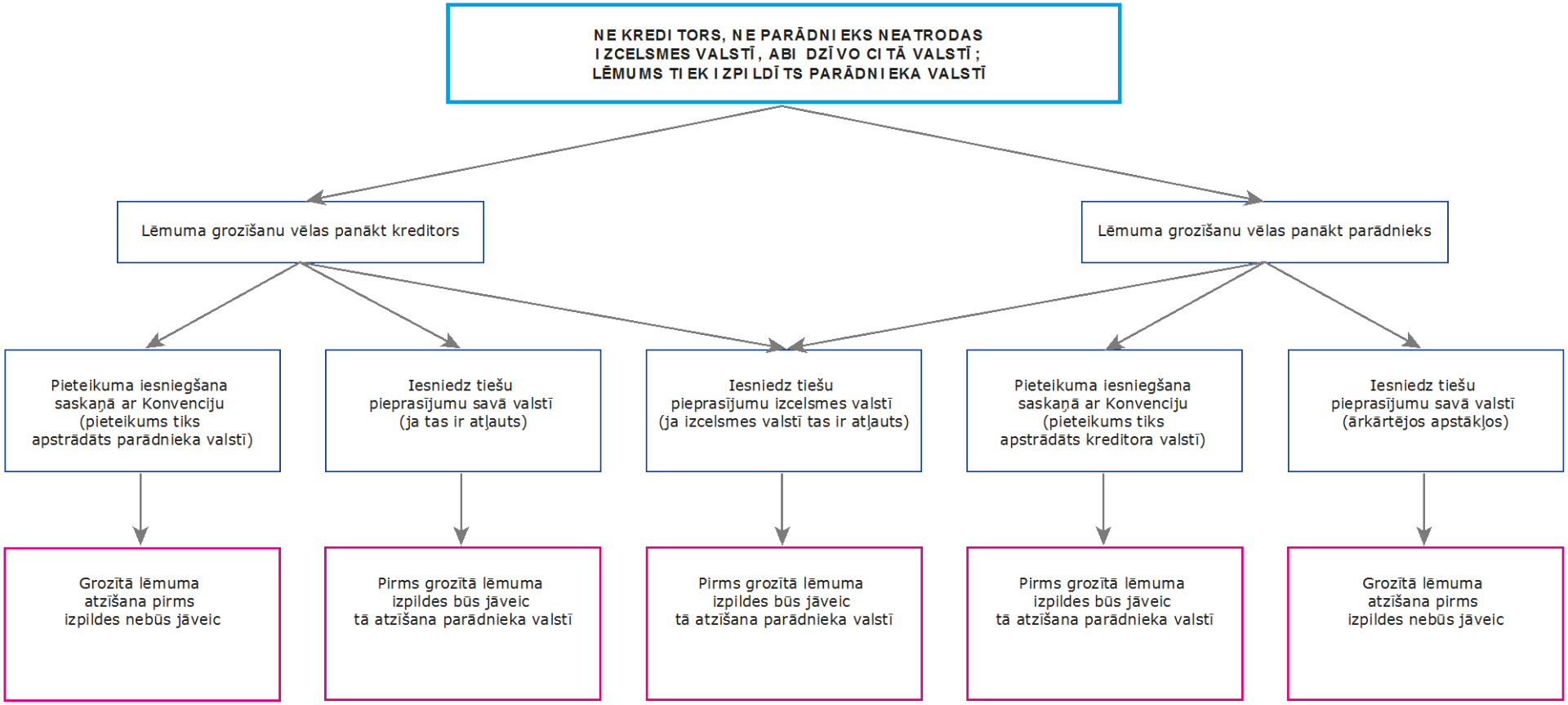

30. attēls. Pieteikumi par lēmuma grozīšanu, ko iesniedz, ja abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un ir pārcēlušās uz dažādām valstīm

1. Ja lēmuma grozīšanu vēlas panākt *kreditors*

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta f) apakšpunktu

793. Kreditors pieteikumu par grozīšanu var iesniegt valstī B (savā dzīvesvietas valstī) saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta f) apakšpunktu.[156] Valsts B centrālā iestāde pārsūtīs pieteikumu valsts C (parādnieka dzīvesvietas valsts) centrālajai iestādei. Tā nosūtīs pieteikumu valsts C kompetentajai iestādei, un pēc tam lēmums tiks grozīts valstī C.

794. Jānorāda, ka Konvencijā nav noteikts, ka, lai varētu ierosināt grozīšanu valstī B vai lietas izskatīšanu valstī C, būtu jāpanāk valsts A lēmuma atzīšana valstī B. Tajā arī nav paredzēts, ka grozāmajam lēmumam jābūt pieņemtam līgumslēdzējā valstī.[157] Lēmumam ir jāatbilst Konvencijas darbības jomai (sk. 3. nodaļu). Tomēr tas, vai lēmums tiešām tiks grozīts, ir atkarīgs no valsts C tiesību aktiem un no tā, vai tajos attiecīgo lēmuma veidu ir atļauts grozīt.

795. Ja lēmumu groza, īstenojot šādu procesu, valsts C kļūst par "jauno" izcelsmes valsti. Valsts C grozītais lēmums tajā nav jāatzīst, jo lēmumu izpildīs valstī, kurā tas pieņemts.

796. Ja vien parādniekam nav aktīvu vai ienākumu valstī B (kreditora dzīvesvietas valstī) vai citā valstī, papildu darbības nav jāveic, tomēr laba prakse ir informēt otru valsti par grozītā lēmuma pieņemšanu.

b) 2. variants — iesniegt tiešu pieprasījumu valsts B kompetentajai iestādei

797. Ja tas ir atļauts valsts B tiesību aktos, lai panāktu valstī A pieņemtā lēmuma (sākotnējā lēmuma) grozīšanu, kreditors var iesniegt tiešu pieprasījumu valsts B (savas dzīvesvietas valsts) kompetentajai iestādei. To, kā par pieteikumu ir jāpaziņo parādniekam/atbildētājam valstī C vai kā tas viņam/viņai ir jānodod, nosaka atbilstīgi valsts B tiesību aktiem.[158]

798. Tomēr arī uz šo situāciju var attiekties iepriekšējā piemērā sniegtie komentāri par pieprasījumiem, ko kreditori iesniedz savā dzīvesvietas valstī. Ja kreditors izvēlēsies šo variantu, valsts B grozītais lēmums pirms izpildes valstī C (parādnieka dzīvesvietas valstī) būs tajā jāatzīst. Kreditoram būs jāiesniedz Konvencijā paredzētais pieteikums par atzīšanu un izpildi, īstenojot 4. nodaļā aprakstītās procedūras, vai jāvēršas ar tiešu atzīšanas pieprasījumu valsts C kompetentajā iestādē. Ja valsts C ir iesniegusi atrunu, ar ko no atzīšanas un izpildes pamatojumiem izslēdz jurisdikciju, kuras pamatā ir tikai kreditora dzīvesvieta, parādnieks/atbildētājs var iebilst pret atzīšanu un tad būs jāatsaucas uz citu atzīšanas un izpildes pamatojumu.

---

156 Saskaņā ar valstī B piemērojamiem jurisdikcijas noteikumiem.
157 Paskaidrojošā ziņojuma 262. punkts.
158 Sk. 3. nodaļu.

2. Ja grozīšanu vēlas panākt *parādnieks*

a) 1. variants — iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta c) apakšpunktu

799. Parādnieks var iesniegt pieteikumu par grozīšanu, ar valsts C centrālās iestādes starpniecību īstenojot Konvencijā (10. panta 2. punkta c) apakšpunkts) paredzētos procesus. Pieteikumu nosūtīs valsts B centrālajai iestādei. Tā to pārsūtīs valsts B kompetentajai iestādei, un lieta tiks izskatīta atbilstīgi valsts B tiesību aktiem.

800. Ja lēmums tiks grozīts, valsts B kļūs par "jauno" izcelsmes valsti. Lēmums pirms izpildes valstī C būs tajā jāatzīst. Šajā nolūkā parādniekam būtu jāiesniedz pieteikums saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Atzīšanas procesam vajadzētu būt diezgan vienkāršam, jo pieteikumu, kura izskatīšanas rezultātā tika pieņemts lēmums, iesniedza parādnieks. Atsevišķās valstīs grozītais lēmums nav jāatzīst, jo valsts tiesību aktos tas tiek uzskatīts par pirmā — jau atzītā — lēmuma paplašinājumu. Pieteikumam par atzīšanu un izpildi piemēro Rokasgrāmatas 4. un 5. nodaļā izklāstītās procedūras.

801. Ja parādniekam ir jāiesniedz pieteikums par atzīšanu, viņa/viņas dzīvesvietas valsts centrālā iestāde var īstenot labu praksi un saskaņā ar Konvencijas 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu palīdzēt procesā, jo tas ir pēdējais izskatīšanas posms saistībā ar pieteikumu par lēmuma grozīšanu. Atsevišķās valstīs parādniekam, iespējams, būs jāizmanto citi iekšējie procesi, lai panāktu lēmuma atzīšanu un tādējādi ierobežotu vai apturētu sākotnējā lēmuma izpildi. Visbeidzot, atsevišķās valstīs parādnieks var vispār neīstenot atzīšanas procesu un izmantot grozīto lēmumu aizstāvībā vai ar to iebilst pret iepriekšēja lēmuma izpildi.

b) 2. variants — tiešs pieprasījums valsts C kompetentajai iestādei

802. Dažās valstīs parādnieks, iespējams, drīkst iesniegt tiešu pieprasījumu savas dzīvesvietas valsts (valsts C) kompetentajai iestādei. Vairumā valstu tas atļauts tikai turpmāk aprakstītajos izņēmuma apstākļos. Kreditoram par pieprasījumu jāpaziņo vai tas viņam/viņai jānodod atbilstīgi valsts C tiesību aktiem.[159]

803. Pieņemtais grozītais lēmums nebūs jāatzīst valstī C, jo tas būs valsts iekšējs lēmums. Tomēr gadījumā, ja parādniekam ir aktīvi vai ienākumi citā valstī, lai lēmumu varētu izpildīt šajā valstī, tas pirms tam minētajā valstī būs arī jāatzīst.

804. Šādos apstākļos process valstī C visbiežāk tiek ierosināts tad, ja valsts B (kreditora dzīvesvietas valsts) vai lēmuma izcelsmes valsts nevar grozīt jau pieņemto lēmumu. Tādā gadījumā valsts C, visticamāk, varētu lēmumu grozīt vai pieņemt jaunu lēmumu par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem.

805. Visos pārējos gadījumos būtu ieteicams, lai parādnieks rīkotos saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, lai pieteikums par grozīšanu tiktu pārsūtīts valstij B (kreditora dzīvesvietas valsts) un tiktu tajā izskatīts.

3. Atgriešanās lēmuma izcelsmes valstī, lai panāktu grozīšanu

806. Lai gan situācijas, kad lēmuma izcelsmes valstī nedzīvo ne kreditors, nedz arī parādnieks, ir ļoti retas, jebkura puse var pieprasīt lēmuma grozīšanu izcelsmes valstī, iesniedzot pieteikumu par grozīšanu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu vai arī iesniedzot izcelsmes valstij tiešu pieprasījumu.

---

159 Sk. 3. nodaļu.

807. Tas, vai attiecīgajos apstākļos šāda rīcība ir atļauta, ir atkarīgs vienīgi no izcelsmes valsts tiesību aktiem. Daudzās jurisdikcijās tas nav iespējams, jo maz ticams, ka administratīva vai tiesu iestāde drīkstētu izskatīt pieteikumu vai pieprasījumu, ja kreditors un parādnieks ar attiecīgo valsti nav saistīti.

808. Taču, ja pieteikumu vai pieprasījumu tomēr izskata, uz procesā grozīto lēmumu vienādi attiecas arī par visiem iepriekšējiem piemēriem sniegtie komentāri. Ja lēmums jāizpilda citā valstī, tas vispirms tajā jāatzīst.

809. Ja vien nav pamatota iemesla atgriezties izcelsmes valstī, vienmēr ir praktiskāk iesniegt pieteikumu par grozīšanu vai pieprasījumu vienas puses dzīvesvietas valstī. Ja kāda no pusēm var iesniegt vajadzīgo informāciju bez starpniekiem, ir vieglāk noteikt, piemēram, uzturlīdzekļos maksājamo ienākumu daļu vai šo līdzekļu maksāšanas spēju.

D. 4. piemērs — abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un patlaban dzīvo vienā valstī

810. Pēdējā iespējamā situācija — abas puses vairs nedzīvo lēmuma izcelsmes valstī (valstī A) un patlaban mitinās vienā valstī (valstī B).

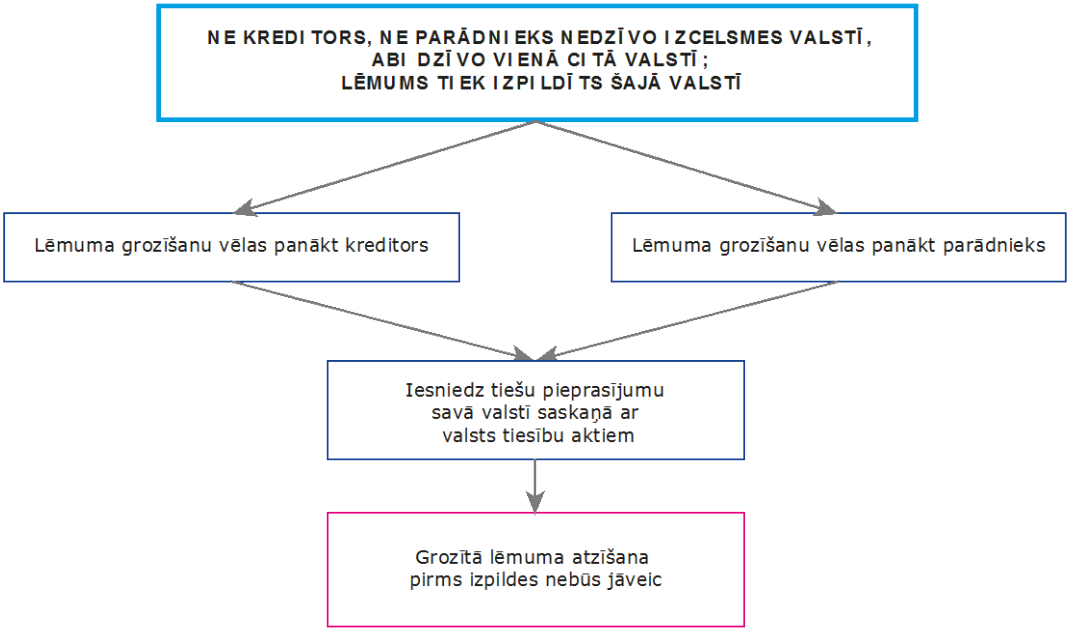

31. attēls. Pieteikums par lēmuma grozīšanu, ko iesniedz, ja abas puses vairs nedzīvo izcelsmes valstī un ir pārcēlušās uz vienu un to pašu valsti

811. Pusēm ir divas iespējas. Kreditors vai parādnieks var iesniegt tiešu grozīšanas pieprasījumu savas pašreizējās dzīvesvietas valsts kompetentajai iestādei. Šo lietu ierosina tikai saskaņā ar valsts B tiesību aktiem. Konvenciju šādam pieteikumam par grozīšanu nepiemēro.

812. Otrs variants — kreditors vai parādnieks var atgriezties lēmuma izcelsmes valstī un iesniegt tiešu grozīšanas pieprasījumu kompetentajai iestādei, kas pieņēma sākotnējo lēmumu. Izvēloties šo variantu, kreditoram vai parādniekam būtu jāņem vērā, ka procesam piemēros vienīgi izcelsmes valsts tiesību aktus un, iespējams, tajos nebūs atļauts ierosināt lēmuma grozīšanu, ja neviena no pusēm nedzīvo valstī vai nav ar to saistīta. Turklāt uz šo situāciju attiecas iepriekšējās sadaļās sniegtie komentāri par to, ka izcelsmes valsts grozītais lēmums pirms izpildes kreditora un parādnieka pašreizējā dzīvesvietas valstī tajā būs jāatzīst.

E. Laba pieteikumu par grozīšanu izskatīšanas prakse

813. Kā liecina sniegtie piemēri, vairumā gadījumu kreditors vai parādnieks var panākt jau pieņemta lēmuma grozīšanu, iesniedzot pieteikumu saskaņā ar Konvenciju. Konvencijā paredzētais process gan kreditoram, gan parādniekam nodrošina centrālās iestādes palīdzību saistībā ar pieteikumu, lietas pareizu iesniegšanu pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei un bieži izmaksā mazāk nekā došanās uz citu valsti, lai iesniegtu tiešu grozīšanas pieprasījumu pretējās puses dzīvesvietas valstī.

814. Ja kreditors vai parādnieks vēlas iesniegt tiešu grozīšanas pieprasījumu savas mītnes valsts kompetentajai iestādei, viņam/viņai būtu ieteicams pirms tam noskaidrot, vai tajā vispār var grozīt citā valstī pieņemtu lēmumu. Kreditoram vai parādniekam, kas pieprasa grozīšanu, būtu jāuzzina arī, kādas darbības pēc lēmuma grozīšanas jāveic tā atzīšanas nolūkā, ja tā vajadzīga, lai nodrošinātu vai ierobežotu izpildi.

815. Jānorāda, ka atsevišķās valstīs Konvencijā paredzētie procesi, kuru laikā centrālajai vai kompetentajai iestādei jāpalīdz parādniekam saistībā ar lēmuma grozīšanu, ievērojami atšķiras no valstīs īstenotās prakses. Iespējams, šo valstu iestādēm ir daudz lielāka pieredze ar kreditora pieteikumiem un pieprasījumiem saistītas palīdzības sniegšanā.

816. Tādā gadījumā sociālo dienestu darbiniekiem jāņem vērā, ka centrālajā vai kompetentajā iestādē viņiem ir pienākums palīdzēt pieteikumu iesniedzējiem neatkarīgi no tā, vai viņi/viņas ir kreditori vai parādnieki. Sociālo dienestu darbinieki veic Konvencijā paredzētos centrālās vai kompetentās iestādes pienākumus.

817. Palīdzot parādniekiem saistībā ar pieteikumiem par grozīšanu un grozīšanas pieprasījumiem, tiek sniegta palīdzība ģimenei un bērniem, jo tiek panākts, ka lēmumos par uzturlīdzekļiem tiek ņemta vērā parādnieka spēja uzturēt kreditoru un bērnus, un nodrošināts, ka bērni un ģimenes saņem uzturlīdzekļus, uz kuriem viņiem ir tiesības.

818. Visbeidzot, sociālo dienestu darbiniekiem būtu jāatceras, ka, nodrošinot pieteikumu iesniedzējiem Konvencijā paredzēto palīdzību, viņi sniedz Konvencijā prasītos pakalpojumus un nepārstāv vai neaizstāv attiecīgo personu.[160]

---

[160] Tomēr tas neliedz pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei pieprasīt pieteikuma iesniedzējam pilnvaru, ja viņš/viņa/tas rīkojas pieteikuma iesniedzēja labā tiesvedībā vai attiecībās ar citām iestādēm vai ja pilnvara vajadzīga, lai ieceltu pārstāvi šādām darbībām (42. pants).

III. Papildu materiāli

A. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts
11. pants
12. pants
18. pants
22. pants

B. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 2. nodaļu "Terminu skaidrojumi".
Sk. 5. nodaļu "Saņemto pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi izskatīšana".
Sk. 12. nodaļu "Grozīšanas procedūras — nosūtāmie un saņemtie pieteikumi".

12. nodaļa.
Grozīšanas procedūras — nosūtāmie un saņemtie pieteikumi

819. Šajā nodaļā aprakstītas procedūras, ko īsteno, izskatot nosūtāmos un saņemtos pieteikumus par lēmumu par uzturlīdzekļiem grozīšanu. Pamatinformācija saistībā ar pieteikumiem par grozīšanu un sīks konkrētās situācijās pieejamo grozīšanas iespēju izklāsts ir sniegts 11. nodaļā. Ja Jums ir vajadzīga papildu informācija saistībā ar pieteikumiem par grozīšanu, vispirms izlasiet 11. nodaļu.

820. Šīs nodaļas I daļā ir aprakstītas nosūtāmajiem pieteikumiem par grozīšanu piemērojamās procedūras. Savukārt II daļā ir izklāstītas ar saņemtajiem pieteikumiem par grozīšanu saistītās procedūras. Nodaļas beigās ir uzskaitīti papildu materiāli un attiecīgās veidlapas, kā arī atbildēts uz vairākiem bieži uzdotiem jautājumiem (BUJ) saistībā ar pieteikumiem par grozīšanu.

I daļa.
Procedūras, kas piemērojamas saistībā ar nosūtāmajiem pieteikumiem par grozīšanu

I. Pārskats

A. Centrālās iestādes funkcijas

821. Rokasgrāmatas 11. nodaļā sniegtajos piemēros ir ilustrēti daudzie faktori, kas ietekmē to, vai pieteikumu par grozīšanu var vai vajadzētu iesniegt saskaņā ar Konvenciju. Tā kā šis starptautisko uzturlīdzekļu lietu aspekts pieteikumu iesniedzējiem varētu būt diezgan neskaidrs, Rokasgrāmatā pieprasītājas valsts (kurā iesniedz pieteikumu) centrālajai iestādei ieteikts īstenot labu praksi un provizoriski izvērtēt, vai grozītais lēmums pēc tā pieņemšanas varētu tikt atzīts vai izpildīts. Tādējādi pieteikuma iesniedzējam un pieprasījuma saņēmējai valstij nebūs jāveltī laiks un resursi tādiem pieteikumiem, par kuriem varētu pieņemt neatzīstamus vai neizpildāmus lēmumus.

822. Turklāt, nosakot, kā būs jārīkojas pēc grozītā lēmuma pieņemšanas, pieprasītājas valsts centrālā iestāde var sagatavot pieteikuma iesniedzēju visiem turpmākajiem posmiem, piemēram, atzīšanai, ja tā būs vajadzīga.

823. Jāpiebilst, ka, ja pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts nav paplašinājušas Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu un tās neattiecina arī uz laulātā uzturlīdzekļiem (sk. 3. nodaļu), pieteikuma iesniedzējs nevar izmantot centrālās iestādes pakalpojumus, lai iesniegtu pieteikumu par tāda lēmuma grozīšanu, kas attiecas vienīgi uz laulātā uzturēšanu. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz tiešs lēmuma grozīšanas pieprasījums pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei.

B. Procedūras diagramma

824. Pieprasītājas valsts centrālās iestādes pienākums ir apkopot dokumentus un informāciju, tostarp pieteikuma veidlapu, un nosūtīt dokumentāciju pieprasījuma saņēmējai valstij. Nosūtāmās dokumentācijas saturs un iekļaujamie materiāli ir paredzēti Konvencijas 11. pantā, pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā izklāstītajās prasībās un ir atkarīgi arī no apstiprinošajiem pierādījumiem, kas jāiesniedz, lai pamatotu grozīšanu.

825. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir izklāstītas nosūtāmā pieteikuma par grozīšanu sagatavošanas darbības.

Vai Jums ir vajadzīgs nosūtāmo vai saņemto pieteikumu izskatīšanas procedūru kopsavilkums? Nodaļas I daļas beigās ir iekļauts ***kontrolsaraksts*** *par nosūtāmajiem pieteikumiem, savukārt II daļas beigās — par saņemtajiem pieteikumiem.*

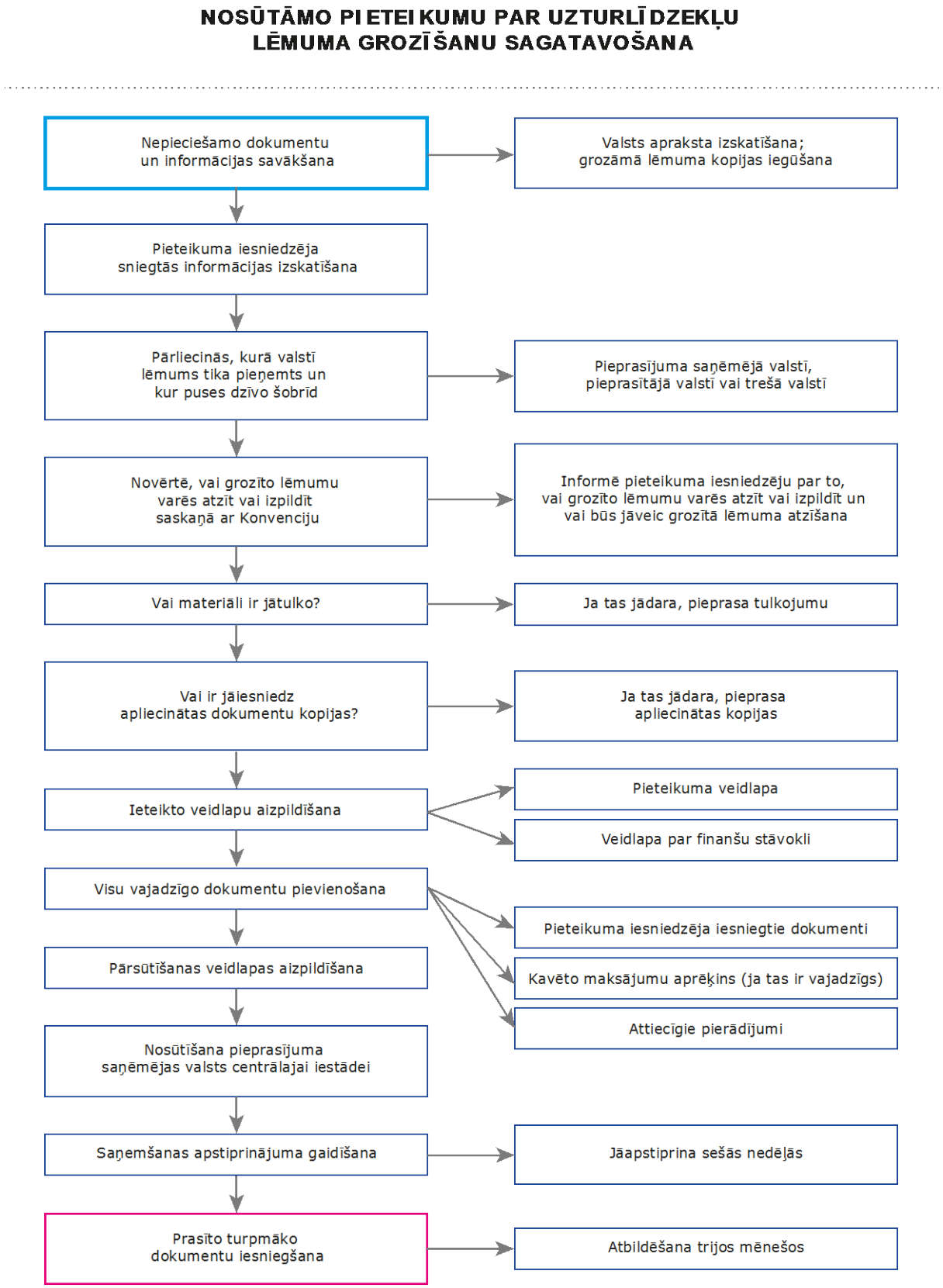

32. attēls. Pieteikuma par grozīšanu sagatavošanas un pārsūtīšanas procedūras

C. Procedūru skaidrojums

Turpmākajos punktos ir izskaidrotas 32. attēlā norādītās darbības.

1. Vajadzīgo dokumentu savākšana

826. Ir vajadzīga tās valsts apraksta kopija, uz kuru sūtīsiet dokumentus, grozāmā lēmuma par uzturlīdzekļiem kopija un pieteikuma veidlapa, ko aizpildījis pieteikuma iesniedzējs.

2. Pieteikuma iesniedzēja sniegtās informācijas pārskatīšana

827. Atkarībā no valsts noteikumiem pieteikuma iesniedzējs var aizpildīt pieteikuma veidlapu vai sagatavot citu veidlapu, kurā sniegta pietiekama informācija, lai pieteikuma veidlapu varētu aizpildīt centrālā iestāde. Pieteikuma izskatīšanas laikā pieprasījuma saņēmējai valstij, iespējams, būs jāsazinās ar pieteikuma iesniedzēju, tāpēc pārliecinieties, vai veidlapā ir sniegta pietiekama kontaktinformācija.

828. Jānorāda, ka Konvencijā ir paredzēti konkrēti ierobežojumi attiecībā uz tādas informācijas izpaušanu un apstiprināšanu, kas konkrētos apstākļos iegūta vai pārsūtīta saistībā ar Konvenciju. To nedrīkst izpaust vai apstiprināt, ja šāda rīcība varētu apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību (40. panta 1. punkts). Persona var būt bērns, pieteikuma iesniedzējs, atbildētājs vai kāda cita persona — Konvencijā šā termina nozīme nav ierobežota. Šādās situācijās ieteicamā prakse ir izmantot pieprasītājas valsts centrālās vai kompetentās iestādes adresi, norādot to kā kreditora "starpnieka adresi" (sk. 3. nodaļu).

3. Lēmuma pieņemšanas vietas un pušu dzīvesvietas noskaidrošana

829. Ja pieteikumu iesniedz parādnieks, tas, vai pieteikuma rezultātā grozīto lēmumu varēs atzīt vai izpildīt, varētu būt atkarīgs no lēmuma pieņemšanas vietas (izcelsmes valsts) un tā, vai kreditors ir šīs valsts pastāvīgais iedzīvotājs.

4. Vai grozītais lēmums būs jāatzīst vai jāizpilda?

830. Ja grozītais lēmums pēc pieņemšanas ir jāatzīst vai pieteikuma iesniedzējs vēlas, lai pieprasījuma saņēmēja valsts to izpildītu, informējiet viņu par to, ka būs jāpanāk atzīšana, un gādājiet, lai pieprasījuma saņēmējai valstij iesniegtajos dokumentos tiktu iekļauta attiecīga prasība.

831. Piemēram, ja grozītais lēmums, ko pieņems pieprasījuma saņēmēja valsts, pēc tam būs jāatzīst pieprasītājā valstī (Jūsu valstī) un ja šajā nolūkā būs vajadzīga apliecināta lēmuma kopija, laba prakse ir lūgt, lai pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde grozīšanas pieteikuma izskatīšanas beigās kopā ar ziņojumu par lietas gaitu iesniegtu arī apliecinātu lēmuma kopiju.

832. Iespējams, būtu noderīgi informēt pieteikuma iesniedzēju arī par citiem variantiem, tostarp iespēju vērsties jebkuras iesaistītās līgumslēdzējas valsts kompetentajā iestādē, ja tas varētu sekmēt lēmuma atzīšanu. Sīkāks pieejamo variantu izklāsts ir sniegts 11. nodaļā. Visbeidzot, ja pieteikumu iesniedz parādnieks, varētu būt noderīgi paziņot, ka viņam/viņai nav tiesību uz bezmaksas juridisko palīdzību saistībā ar konkrēto pieteikumu. Sīkāks izklāsts ir sniegts turpmāk šajā nodaļā.

5. Vai materiāli ir jātulko?

833. Skatiet valsts aprakstu. Iespējams, pieteikums un sākotnējais lēmums būs jātulko pieprasījuma saņēmējas valsts oficiālajā valodā[161], citā valodā vai arī angļu vai franču valodā. Ja tiek prasīts tulkojums, noskaidrojiet, vai var iesniegt lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu (skaidrojumu sk. 3. nodaļas 2. daļā par aspektiem, kas ir kopēji attiecībā uz visiem pieteikumiem). Šādi var samazināt tulkošanas izmaksas un ar to saistītos sarežģījumus.

6. Vai jāiesniedz apliecinātas dokumentu kopijas?

834. Skatiet valsts aprakstu. Tajā ir norādīts, vai pieprasījuma saņēmējai valstij jāiesniedz apliecinātas atsevišķu dokumentu kopijas. Ja tā, lūdziet savas valsts attiecīgajai iestādei vai pieteikuma iesniedzējam sagādāt vajadzīgās kopijas.

7. Pieteikuma par grozīšanu aizpildīšana

835. Informācija par ieteiktās veidlapas aizpildīšanu ir sniegta nākamajā sadaļā.

8. Visu vajadzīgo dokumentu pievienošana

836. Pārējie prasītie dokumenti un to aizpildīšana ir sīki aprakstīti nodaļas nākamajā sadaļā.

9. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana

837. Šī ir vienīgā obligāti izmantojamā veidlapa saistībā ar pieteikumu par grozīšanu. Tajā jānorāda pilnvarotā centrālās iestādes pārstāvja vārds un uzvārds, un tā jānosūta kopā ar materiāliem. Veidlapa nav jāparaksta.

838. Norādījumi par šīs veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

10. Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei

839. Vairumā gadījumu dokumentus pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei sūta pa parasto pastu. Sūtiet tos uz valsts aprakstā norādīto adresi. Iespējams, ka atsevišķām valstīm dokumentus drīkst nosūtīt elektroniski. Lai noskaidrotu, vai tas ir iespējams, skatiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu.

11. Saņemšanas apstiprinājuma gaidīšana

840. Pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei saņemšana ir jāapstiprina sešās nedēļās. Šajā nolūkā centrālajai iestādei jāizmanto obligātā saņemšanas apstiprinājuma veidlapa. Šajā posmā pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde arī paziņo, kam jāsūta turpmākie informācijas pieprasījumi, un sniedz attiecīgās personas vai struktūras kontaktinformāciju.

12. Prasīto turpmāko dokumentu iesniegšana

841. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapā, iespējams, tiks pieprasīti papildu dokumenti vai informācija. Iesniedziet informāciju pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā trijos mēnešos. Ja varētu būt vajadzīgs ilgāks laikposms, noteikti paziņojiet par to otrai centrālajai iestādei, jo, ja tā pēc trim mēnešiem nesaņems atbildi, lietu var slēgt.

---

161 Vai attiecīgās valsts apakšvienības, piemēram, provinces vai teritorijas, valodā (44. pants).

Laba prakse. *Informējiet otru centrālo iestādi, ja ir radušies sarežģījumi saistībā ar prasītās informācijas vai dokumentu sagādāšanu. Citādi tā var slēgt lietu, ja nesaņems atbildi pēc trim mēnešiem.*

II. Vajadzīgo dokumentu sagatavošana

A. Vispārīga informācija

842. Konvencijā ir noteikts, kādam jābūt jebkura pieteikuma par grozīšanu saturam (sk. 11. un 12. pantu).

843. Šajā Rokasgrāmatas sadaļā ir izklāstīts, kāda informācija ir jāiekļauj dokumentācijā un kā apkopot un sagatavot dokumentus saistībā ar pieteikumu par lēmuma grozīšanu. Visbiežāk prasītie dokumenti ir uzskaitīti turpmāk redzamajā tabulā. Jānorāda, ka obligāti ir jāiesniedz tikai pieteikuma un pārsūtīšanas veidlapas. Taču parasti tiek pievienotas arī pārējās veidlapas, jo pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda grozīšanas pieprasījuma iemesli. Ieteicams dokumentiem pievienot arī grozāmā lēmuma kopiju, jo īpaši tad, ja lēmums nav pieņemts un atzīts pieprasījuma saņēmējā valstī.

√	Pieteikuma veidlapa
√	Pārsūtīšanas veidlapa
√	Veidlapa par finanšu stāvokli (ja grozītais lēmums ir jāizpilda)
Vajadzības gadījumā	Pilns lēmuma teksts vai kopsavilkums
Vajadzības gadījumā	Apstākļu maiņas pierādījumi
Vajadzības gadījumā	Rakstveida apsvērumi, ar ko pamato pieteikumu
Vajadzības gadījumā	Jebkādu dokumentu tulkojumi un/vai apliecinātas kopijas

33. attēls. Vajadzīgie dokumenti saistībā ar pieteikumu par grozīšanu

844. Ja pieteikumu iesniedz parādnieks un kreditora pastāvīgā dzīvesvieta joprojām ir lēmuma izcelsmes valsts, parādniekam attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj arī:

- jebkāda pušu rakstveida vienošanās par uzturlīdzekļu (kas nav bērna uzturlīdzekļi) grozīšanu, kas liecina, ka pieteikumu var iesniegt pieprasījuma saņēmējai valstij;
- dokumentācija, kas apliecina, ka lietu var izskatīt pieprasījuma saņēmējā valstī, jo izcelsmes valsts nevar vai atsakās īstenot lēmuma grozīšanas jurisdikciju.

845. Šie dokumenti, iespējams būs jāpievieno, lai pierādītu, ka lēmumu drīkst grozīt, piemērojot Konvencijas 18. pantā paredzētu izņēmumu.

B. Pieteikuma (par lēmuma grozīšanu) veidlapas aizpildīšana

846. Būtu jāizmanto ieteiktā pieteikuma veidlapa (pieteikums par lēmuma grozīšanu). Tādējādi ikvienā pieteikumā tiks iekļauta prasītā informācija. Tomēr, tā kā pieteikuma par grozīšanu iesniegšanas iemesli katrā lietā var atšķirties, atkarībā no situācijas var būt vajadzīgi arī citi dokumenti, piemēram, ienākumu pārskats vai pierādījums par to, ka bērns apmeklē skolu.

847. Šī veidlapa (pieteikums par lēmuma grozīšanu) ir jāizmanto gan kreditoram, gan parādniekam.

848. Norādījumi par ieteiktās pieteikuma veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

C. Papildu dokumentu sagatavošana

1. Veidlapa par finanšu stāvokli

849. Daudzās valstīs uzturlīdzekļu apmēru jeb summu, kas parādniekam jāmaksā, nosaka, ņemot vērā vecāku finanšu apstākļus. Veidlapa par finanšu stāvokli ir noderīgs instruments, kas sniedz kompetentajai iestādei informāciju, kuru tā ņems vērā, grozot lēmumu.

850. Šajā dokumentā sniedz arī papildu informāciju, kas palīdzēs noteikt atbildētāja atrašanās vietu, lai viņu informētu par pieteikumu, kā arī palīdzēs grozītā lēmuma izpildē, ja tā būs vajadzīga.

851. Norādījumi par šīs veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

2. Pilns lēmuma teksts

852. Ja vien nepiemēro turpmāk uzskaitītos izņēmumus, dokumentācijā būtu jāiekļauj lēmuma par uzturlīdzekļiem pilns teksts.

853. Lai gan Konvencijas noteikumus par apliecinātu lēmuma kopiju pieprasīšanu (25. panta 3. punkts) piemēro vienīgi pieteikumiem par atzīšanu un izpildi, laba prakse būtu ievērot šo pieeju arī attiecībā uz pieteikumiem par grozīšanu. Dažkārt pieprasījuma saņēmējai valstij nav pieejama grozāmā lēmuma kopija un tā ir jāiesniedz grozīšanas procesa laikā. Vairumā gadījumu būtu jāpietiek ar parastu lēmuma kopiju, ko sagatavojusi tiesu vai administratīvā struktūra, kas pieņēma sākotnējo lēmumu.

a) ja valsts ir paziņojusi, ka pieņem kopsavilkumu vai izvilkumu

854. Valsts var paziņot, ka pilna lēmuma teksta vietā pieņem lēmuma kopsavilkumu vai izvilkumu. Dažkārt noteikumi par uzturlīdzekļiem ir tikai neliela daļa no visa lēmuma un valsts var nevēlēties segt visa teksta tulkošanas izmaksas, ja process attiecas vienīgi uz noteikumiem par uzturlīdzekļiem. Tas, vai lietas saņēmēja valsts pieņem lēmuma teksta kopsavilkumu vai izvilkumu, ir norādīts tās aprakstā.

855. Ja pietiek ar lēmuma kopsavilkumu, izmantojiet ieteikto lēmuma kopsavilkuma veidlapu.

b) vai ir pieprasīta apliecināta lēmuma kopija?

856. Ieteicams vienmēr izlasīt valsts aprakstu, jo tajā var būt norādīts, ka jebkuram pieteikumam jāpievieno apliecinātas lēmuma kopijas. Ja apliecināta kopija nav jāpievieno obligāti, var iekļaut parastu kopiju, taču pieprasījuma saņēmēja valsts vēlāk var paziņot, ka tai ir vajadzīga lēmuma kopija, ko apliecinājusi konkrētajā lietā kompetentā iestāde.

3. Juridiskā palīdzība

857. Ja pieteikumu par grozīšanu iesniedz kreditors, viņam/viņai ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību pieprasījuma saņēmējā valstī (pieņemot, ka tā vajadzīga tāpēc, ka nav pieejamas vienkāršotas procedūras), ja vien pieteikums attiecas uz bērnu uzturlīdzekļiem un nav acīmredzami nepamatots.[162]

858. Ja kreditora pieteikums neattiecas uz bērnu uzturlīdzekļiem, pieprasījuma saņēmēja valsts, iespējams, nesniegs ar pieteikumu par grozīšanu saistītus bezmaksas juridiskos pakalpojumus. Pirms sniegt palīdzību, valsts varētu veikt kreditora mantiskā stāvokļa vai ***lietas būtības*** izvērtējumu. ***Mantiskā stāvokļa izvērtēšanas*** gadījumā noderēs veidlapā par finanšu stāvokli sniegtā informācija, jo šajā dokumentā ir norādītas pieteikuma iesniedzēja tiesības uz juridisko palīdzību pieprasītājā valstī vai izcelsmes valstī.

Mantiskā stāvokļa izvērtējumā *parasti ņem vērā pieteikuma iesniedzēja ienākumus un aktīvus vai citus finanšu apstākļus, kas ietekmēs pieteikuma iesniedzēja spēju apmaksāt juridisko palīdzību.*

Lietas būtības izvērtējumā *parasti novērtē pieteikuma būtību vai sekmīga iznākuma iespējamību, ņemot vērā, piemēram, pieteikuma juridisko pamatu un to, vai, pamatojoties uz lietas faktiem, ir iespējams veiksmīgs rezultāts.*

859. Ja nav pieejamas vienkāršotas procedūras un juridisko palīdzību pieprasa parādnieks, viņam/viņai nav automātisku tiesību uz bezmaksas palīdzību arī tad, ja pieteikums attiecas uz bērna uzturlīdzekļiem.[163] Atsevišķās valstīs bezmaksas juridisko palīdzību var sniegt tikai tad, ja parādnieks atbilst gan mantiskā stāvokļa, gan lietas būtības izvērtējuma kritērijiem. Parādniekiem pieejamās juridiskās palīdzības apmērs un saņemšanas nosacījumi pieprasījuma saņēmējā valstī ir norādīti tās aprakstā. Veidlapā par finanšu stāvokli sniegtā informācija palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij izdarīt secinājumus par to, vai parādniekam ir tiesības uz palīdzību.

860. Daudzās valstīs ar pieteikumiem par grozīšanu saistītu bezmaksas juridisko palīdzību parādniekiem sniedz reti, tāpēc gadījumā, ja pieteikumu iesniedz parādnieks, pārskatiet valsts aprakstu un informējiet parādnieku, ja viņam/viņai būs vajadzīga juridiskā palīdzība un vai pieprasījuma saņēmēja valsts varētu to sniegt.

4. Citi dokumenti

861. Cita informācija, ko var pievienot pieteikumam, ir pierādījumi par jebkādu apstākļu maiņu un rakstveida apsvērumi, ar ko tiek pamatots pieteikums par grozīšanu. Šādas informācijas sniegšanai ieteicamās veidlapas nav izstrādātas, un tas, kādas ziņas būtu noderīgas un vajadzīgas, ir atkarīgs no lietas apstākļiem un pieteikuma par grozīšanu pamatojuma. Taču noteiktu papildu informācijas daļu var iekļaut veidlapā par finanšu stāvokli.

---

162 Vai ja valsts izmanto bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu. Juridiskās palīdzības pieejamība ir izklāstīta 3. nodaļā.

163 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 266. punktu.

862. Turklāt, ja provizoriskajā pārbaudē ir konstatēts, ka pieprasījuma saņēmējas valsts grozītais lēmums pēc pieņemšanas būs jāatzīst Jūsu valstī, iekļaujiet pieteikumā pieprasījumu par apliecinātas lēmuma kopijas izsniegšanu (ja Jūsu valstī tāda ir vajadzīga), kā arī aizpildītu paziņojumu par izpildāmību un paziņojumu par informēšanu noteiktajā kārtībā (ja tie ir vajadzīgi). Ja nezināt, kādi dokumenti jāpievieno, skatiet Rokasgrāmatas 4. un 5. nodaļu.

5. Pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšana

863. Pārsūtīšanas veidlapa nodrošina vienotu standarta metodi pieteikumu nosūtīšanai starp līgumslēdzējām valstīm. Tajā apstiprina, ka dokumentācijā ir iekļauti prasītie dokumenti un informācija, kā arī norāda pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei prasīto tiesiskās aizsardzības līdzekli.

864. Pārsūtīšanas veidlapa jāizmanto obligāti. Tā jāpievieno jebkuram pieteikumam, ko iesniedz saskaņā ar Konvenciju.

865. Norādījumi par veidlapas aizpildīšanu ir sniegti 15. nodaļā.

III. Kontrolsaraksts — nosūtāmie pieteikumi par grozīšanu

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Pieteikuma iesniedzēja iesniegto dokumentu pārbaude	I daļas C sadaļas 2. punkts
2.	Vai grozītais lēmums būs jāatzīst?	I daļas C sadaļas 4. punkts
3.	Vajadzīgo dokumentu noteikšana	I daļas C sadaļas 5. un 6. punkts
4.	Dokumentu sagatavošana	II daļas C sadaļa un 15. nodaļa
5.	Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei	I daļas C sadaļas 10. punkts

II daļa.
Procedūras, kas piemērojamas saistībā ar saņemtajiem pieteikumiem par grozīšanu

I. Pārskats

866. Šajā daļā ir aprakstītas procedūras, kas pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāīsteno pēc pieteikuma par grozīšanu saņemšanas.

867. Ir ieteicams, lai sociālo dienestu darbinieki, kuri nepārzina pieteikumus par grozīšanu, izlasītu 11. nodaļu, lai labāk izprastu pieteikumu grozīšanas pamatojumu.

II. Procedūras

868. Saņemtā pieteikuma par lēmuma grozīšanu izskatīšanas process ir diezgan vienkāršs. Attiecīgās darbības ir norādītas turpmāk redzamajā diagrammā.

34. attēls. Pārskats par saņemtā pieteikuma par grozīšanu izskatīšanas posmiem

1. Vai ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības?

869. Saskaņā ar Konvenciju centrālā iestāde var atteikties izskatīt pieteikumu tikai tad, ja ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības (12. panta 8. punkts). Šis izņēmums ir ļoti ierobežots, un to var piemērot, piemēram, tad, ja pieteikums neattiecas uz uzturlīdzekļiem.[164]

870. Ja pieteikums tiek noraidīts, atsaucoties uz šo pamatojumu, par to ir nekavējoties jāinformē pieprasītāja valsts, paziņojot noraidīšanas iemeslus.

2. Vai dokumenti un informācija ir pilnīgi?

871. Saskaņā ar Konvenciju obligāti ir jāiesniedz tikai pārsūtīšanas veidlapa un pieteikums (var izmantot ieteikto pieteikuma par lēmuma grozīšanu veidlapu), tomēr vairumā gadījumu, lai pierādītu grozīšanas pamatojumu, ir vajadzīgi arī citi dokumenti. Parasti materiālu kopumā iekļauj šādus dokumentus:

- ieteiktā pieteikuma par grozīšanu veidlapa;
- lēmuma par uzturlīdzekļiem kopija (apliecināta kopija ir jāpievieno tikai tad, ja pieprasījuma saņēmēja valsts to prasa; sk. valsts aprakstu);
- veidlapa par parādnieka finanšu stāvokli;
- informācija, kas vajadzīga, lai noteiktu atbildētāja atrašanās vietu pieprasījuma saņēmējā valstī;
- veidlapa par kreditora finanšu stāvokli;
- papildu dokumenti, kas vajadzīgi pieteikuma par grozīšanu pamatošanai;
- pieprasījuma saņēmējas valsts prasītie papildu dokumenti (sk. valsts aprakstu).

164 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 344. punktu.

872. Tomēr, ja ir vajadzīgs kāds no uzskaitītajiem dokumentiem un tas nav iekļauts pieprasītājas valsts nosūtītajā dokumentācijā, pieteikumu nevajadzētu noraidīt — būtu vienkārši jāpieprasa, lai otra valsts atsūta vajadzīgos dokumentus. Šajā nolūkā var izmantot saņemšanas apstiprinājuma veidlapu.

3. Vai pastāv provizoriski apsvērumi?

873. Centrālajai iestādei būtu jāpārskata dokumenti un jānosaka, vai varētu rasties šķēršļi lietas izskatīšanai pieprasījuma saņēmējā valstī un vai ir iespējami grozītā lēmuma atzīšanas vai izpildes kavēkļi. Tas ir sevišķi svarīgi attiecībā uz parādnieku iesniegtiem pieteikumiem. Kā izklāstīts 11. nodaļā, apstākļi, kādos parādnieks var citai valstij iesniegt Konvencijā paredzēto pieteikumu par lēmuma grozīšanu, dažkārt ir ierobežoti.

874. Tomēr pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei būtu jāņem vērā, ka pirms materiālu nosūtīšanas līdzīgs izvērtējums, iespējams, ir sagatavots pieprasītājā valstī. Pieprasītājas valsts centrālā iestāde parasti noskaidro, vai pieteikuma rezultātā grozīto lēmumu varēs atzīt pieprasītājā valstī.

875. Visbeidzot, atsevišķu valstu tiesību aktos nav atļauts samazināt un anulēt nokavētos bērnu uzturlīdzekļu maksājumus. Ja pieteikumā prasīts vienīgi anulēt kavētos bērna uzturlīdzekļu maksājumus un Jūsu valsts tiesību aktos[165] tas nav atļauts, informējiet par to pieprasītājas valsts centrālo iestādi.

4. Pieteikuma par grozīšanu izskatīšana

876. Kad ir konstatēts, ka pieteikumu var izskatīt saskaņā ar Konvenciju, dokumentus var nosūtīt kompetentajai iestādei, lai tā sāktu procesu. Dažās līgumslēdzējās valstīs centrālā iestāde šajā nolūkā ir arī kompetentā iestāde.

5. Apstiprināšana

877. Visi saņemtie pieteikumi pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei ir jāapstiprina sešās nedēļās no saņemšanas dienas, un trijos mēnešos no apstiprināšanas dienas tai ir jāiesniedz turpmāks ziņojums par lietas gaitu. Pirmajai apstiprināšanai jāizmanto obligātā saņemšanas apstiprinājuma veidlapa, pēc tam šajā nolūkā var izmantot ieteikto ziņojuma par lietas gaitu veidlapu.

6. Pēc lēmuma pieņemšanas

878. Lēmuma grozīšanas gadījumā pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde nosūtīs grozītā lēmuma kopiju pieprasītājai centrālajai iestādei.

879. Dažkārt grozīto lēmumu var izpildīt pieprasītājā valstī tikai tad, kad tā lēmumu ir atzinusi. Tādā gadījumā, lai sekmētu atzīšanas procesu, pieprasījuma saņēmējai valstij (kā grozītā lēmuma izcelsmes valstij), iespējams, būs jāpalīdz sagatavot vajadzīgos dokumentus (paziņojumu par izpildāmību, paziņojumu par informēšanu noteiktajā kārtībā un apliecinātas lēmuma kopijas). Par visām ar atzīšanu saistītajām īpašajām prasībām tiek paziņots pieteikumam par lēmuma grozīšanu pievienotajā dokumentācijā vai turpmākajā saziņā ar pieprasītāju valsti. Alternatīva — pieteikuma iesniedzējs, iespējams, var iesniegt tiešu atzīšanas pieprasījumu kompetentajai iestādei.

---

165 Atsevišķās valstīs ņem vērā arī Hāgas Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

III. Kontrolsaraksts — saņemtie pieteikumi par grozīšanu

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā	
1.	Vai ir "acīmredzams", ka nav izpildītas Konvencijas prasības?	II daļas 1. punkts	II sadaļas
2.	Vai dokumenti ir pilnīgi?	II daļas 2. punkts	II sadaļas
3.	Vai kādas iesaistītās valsts tiesību aktos ir noteikti ar pieteikumu par grozīšanu saistīti ierobežojumi?	II daļas 3. punkts	II sadaļas
4.	Pieteikuma izskatīšana	II daļas 4. punkts	II sadaļas
5.	Iznākuma paziņošana pieteikuma iesniedzējai valstij	II daļas 6. punkts	II sadaļas

III daļa.
Aspekti, kas ir kopēji saistībā ar saņemtajiem un nosūtāmajiem pieteikumiem par grozīšanu

I. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums attiecībā uz visiem pieteikumiem par grozīšanu vai grozīšanas pieprasījumiem

- Pārsūtīšanas veidlapa ir jāaizpilda pilnvarotam centrālās iestādes pārstāvim. Ieteikto pieteikuma veidlapu drīkst aizpildīt pieteikuma iesniedzējs vai centrālās iestādes pārstāvis.
- Valstis tiek aicinātas izmantot ieteiktās veidlapas. Tās izstrādātas tā, lai tiktu sniegta visa vajadzīgā informācija. Obligāti ir jāizmanto tikai pārsūtīšanas veidlapa.
- Dokumentu oriģināli nav jāsūta.
- Tā kā grozīšanas procesu dažkārt ierosina, iesniedzot tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei, par grozīšanu noteikti jāinformē visas centrālās iestādes, kurās tiek izpildīta attiecīgo uzturlīdzekļu lieta. Tādējādi tiks nodrošināta abu līgumslēdzēju valstu informētība.
- Dažu valstu tiesību aktos[166] ir paredzēti būtiski ierobežojumi attiecībā uz kavēto maksājumu anulēšanu. Tie ir aprakstīti šajā nodaļā. Ja pieteikums vai pieprasījums attiecas uz kavēto maksājumu anulēšanu, būtu jāizlasa šī nodaļa un abu iesaistīto valstu apraksti.
- Jautājums par to, vai iesniegt grozīšanas pieteikumu vai arī tiešu pieprasījumu kādas iesaistītās valsts kompetentai iestādei, ir sarežģīts. Pieteikumu iesniedzēji būtu jāmudina par to konsultēties ar juristu.

166 Atsevišķās valstīs ņem vērā arī Hāgas Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

- Ja lēmums par uzturlīdzekļiem tiek izpildīts vai ir mainījušies pušu apstākļi, ne vienmēr ir vajadzīga lēmuma grozīšana. Valsts tiesību aktos var būt paredzēti arī citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, piemēram, izpildes pagaidu apturēšana, vai grozīšanas alternatīvas, tostarp lēmumā noteiktā apmēra administratīva pārrēķināšana vai atkārtota izvērtēšana.

B. Saistītās veidlapas

Pārsūtīšanas veidlapa
Pieteikums par lēmuma grozīšanu
Ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli
Lēmuma kopsavilkums
Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa

C. Piemērojamie Konvencijas panti

10. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts un 10. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts
11. pants
12. pants
15. pants
17. pants
18. pants
20. pants
22. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 1. nodaļas I sadaļas A daļas 4. punktu "Pieteikums par pieņemta lēmuma grozīšanu".
Sk. 3. nodaļas 2. daļas III sadaļu "Operatīva piekļuve procedūrām un juridiskajai palīdzībai".
Sk. 4. un 5. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.

II. Bieži uzdotie jautājumi

Parādniekam jāmaksā citas valsts pieņemtā lēmumā noteiktie uzturlīdzekļi. Viens no bērniem patlaban dzīvo pie parādnieka. Vai parādnieks var panākt lēmuma grozīšanu?

880. Vairumā gadījumu — jā. Parādniekam jāsagatavo un jāiesniedz centrālajai iestādei Konvencijas 10. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā paredzētais pieteikums. Parādnieka dzīvesvietas valsts centrālā iestāde nosūtīs pieteikumu lēmuma izcelsmes valstij, ja kreditors joprojām ir tās pastāvīgais iedzīvotājs, vai kreditora pašreizējai dzīvesvietas valstij. Dažkārt parādnieks var iesniegt tiešu pieprasījumu savas dzīvesvietas valsts kompetentajai iestādei. Tas, vai lēmumu varēs grozīt, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem.

Kas kreditoram vai parādniekam jādara pēc lēmuma par uzturlīdzekļiem grozīšanas, lai panāktu grozītā lēmuma izpildi?

881. Nākamo posmu reglamentē attiecīgās valsts tiesību akti, un tas ir atkarīgs no pušu dzīvesvietas un no tā, vai grozīto lēmumu ir pieņēmusi līgumslēdzēja valsts, kurā tas tiks izpildīts. Ja tā, papildu darbības nav vajadzīgas, jo valsts izpildīs savu lēmumu.

882. Ja grozītais lēmums ir pieņemts līgumslēdzējā valstī, kurā tas netiks izpildīts, iespējams, lēmums pirms izpildes būs jāatzīst. Iespējams, lēmums būs jāatzīst vai nu parādnieka dzīvesvietas valstī, vai arī valstī, kurā viņam/viņai ir aktīvi.

883. Atsevišķās valstīs grozītais lēmums nav jāatzīst, jo tas tiek uzskatīts par sākotnējā lēmuma paplašinājumu, ja sākotnējais lēmums šajā valstī ir atzīts. Citās līgumslēdzējās valstīs pieteikums par grozītā lēmuma atzīšanu ir jāiesniedz, piemērojot Konvencijas noteikumus par atzīšanu un izpildi. Iespējams, ka var iesniegt arī tiešu atzīšanas pieprasījumu kompetentai iestādei.

884. Konvencijā šis aspekts nav konkrēti apskatīts.

Kādā gadījumā var grozīt lēmumu par uzturlīdzekļiem? Kas pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda?

885. Tas, vai lēmumu ir iespējams grozīt vai mainīt, ir atkarīgs no pieteikuma izskatīšanas valsts (pieprasījuma saņēmējas valsts) tiesību aktiem. Vairumā līgumslēdzēju valstu pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka kopš lēmuma pieņemšanas ir mainījušies kreditora, parādnieka vai bērnu apstākļi.

Vai, iesniedzot pieteikumu saskaņā ar Konvenciju, var panākt kavēto un neizpildīto uzturlīdzekļu maksājumu anulēšanu vai to apmēra samazināšanu?

886. Tas ir atkarīgs tikai no valsts tiesību aktiem, un Konvencijā šis aspekts nav reglamentēts. Lai noskaidrotu, vai pieprasījuma saņēmēja valsts ļauj anulēt kavētos maksājumus vai samazināt to apmēru, skatiet tās aprakstu. Sekmīgs pieteikuma procesa iznākums ir atkarīgs no tā, vai pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos ir atļauts anulēt kavētos maksājumus vai samazināt to apmēru. Atsevišķās valstīs kavētos bērna uzturlīdzekļu maksājumus anulēt nevar.

Kā rīkoties, ja grozītais lēmums ir pieņemts, taču to nevar atzīt saskaņā ar Konvenciju?

887. Atzīšanas procesa mērķis ir nodrošināt, ka lēmumu izpilda tāpat kā lēmumu, kas pieņemts atbilstīgi konkrētās valsts tiesību aktiem. Tāpēc, ja lēmumu attiecīgajā valstī nevar atzīt, to nevar izpildīt, piemērojot Konvenciju. Tomēr vairumā gadījumu pieteikuma iesniedzējam šādā situācijā būtu jāizvērtē atzīšanas un izpildes atteikuma pamatojums un vai nu jāiesniedz pieteikums par grozīšanu citā valstī (piem., izcelsmes valstī), vai arī jāiesniedz pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu, lai saņemtu lēmumu, ko var atzīt un izpildīt saskaņā ar Konvenciju.

Kreditora saņemtajā lēmumā par uzturlīdzekļiem noteiktais uzturlīdzekļu apmērs vairs neatbilst bērnu vajadzībām. Parādnieks patlaban dzīvo citā valstī. Kā kreditors var panākt uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu?

888. Ja lēmums pieņemts valstī, kurā kreditors joprojām dzīvo, iespējams, var vienkārši lūgt, lai kompetentā iestāde, kas pieņēma sākotnējo lēmumu, to groza un palielina uzturlīdzekļu apmēru. Ja šī iestāde kāda iemesla dēļ nevar lēmumu grozīt, kreditoram jāiesniedz pieteikums par grozīšanu saskaņā ar Konvenciju un jālūdz, lai tas tiktu pārsūtīts parādnieka pašreizējai dzīvesvietas valstij. To var izdarīt vairākos veidos (aprakstīti 11. nodaļā).

889. Ja kreditors nedzīvo lēmuma pieņēmējā valstī, tās tiesu vai administratīvā iestāde, iespējams, nevarēs grozīt lēmumu. Tādā gadījumā kreditoram jāiesniedz pieteikums par grozīšanu saskaņā ar Konvenciju un jālūdz, lai tas tiktu pārsūtīts parādnieka dzīvesvietas valstij.

Kā rīkoties, ja kreditors un parādnieks nedzīvo lēmuma pieņēmējā valstī? Kur būtu jāizskata pieteikums par grozīšanu?

890. Sk. 11. nodaļu. Vairumā gadījumu process notiek atbildētāja pašreizējās dzīvesvietas valstī. Atkarībā no tā, kurš ir pieteikuma iesniedzējs, tā ir vai nu kreditora, vai arī parādnieka dzīvesvietas valsts. Tomēr tas, vai pieprasījuma saņēmēja valsts var grozīt lēmumu, ir atkarīgs no tās tiesību aktiem.

Kāds ir lēmuma grozīšanas pamatojums? Vai var grozīt uzturlīdzekļu apmēru vai anulēt kavētos uzturlīdzekļu maksājumus bez kreditora piekrišanas?

891. Tas, vai lēmumu var grozīt, ir atkarīgs no pieteikuma izskatītājas valsts tiesību aktiem. Vairumā līgumslēdzēju valstu lēmumu par bērna uzturlīdzekļiem var mainīt tikai tad, ja ir mainījušies parādnieka, kreditora vai bērna apstākļi. Kavēto bērna uzturlīdzekļu maksājumu anulēšana pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos var būt un var nebūt atļauta. Daudzas valstis ļauj anulēt kavētos bērna uzturlīdzekļu maksājumus tikai izņēmuma gadījumos un var neatzīt vai neizpildīt lēmumu, ar ko šie maksājumi grozīti.

Vai var prasīt, lai pieteikuma iesniedzējs personīgi ierastos pieprasījuma saņēmējā valstī saistībā ar pieteikuma par grozīšanu procesu?

892. Konvencijas 29. pantā nav noteikts, vai drīkst pieprasīt pieteikuma iesniedzēja fizisku klātbūtni pieteikuma par grozīšanu procesā. Gan pieprasītājas, gan pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajām iestādēm būtu jāsadarbojas, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja pierādījumu pievienošanu pieteikumam un palīdzētu pieteikuma iesniedzējam sagatavot jebkādus iesniedzamos dokumentus vai iesniegt pierādījumus, izmantojot alternatīvus līdzekļus, piemēram, tālruni vai videokonferenci, ja tie ir pieejami.[167]

[167] Ja abas valstis ir 1970. gada Pierādījumu konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

13. nodaļa.
Nosūtāmo īpašu pasākumu pieprasījumu sagatavošana

Nodaļas struktūra

Šajā nodaļā aprakstīti īpašu pasākumu pieprasījumi:

I sadaļā ir sniegts pieprasījumu pārskats — kad un kas tos var iesniegt, kā arī izskaidrots, kādus pasākumus var pieprasīt;

II sadaļā ir aprakstītas ar pieprasījuma sagatavošanu, izskatīšanu un pārsūtīšanu uz otru valsti saistītās procedūras un posmi;

III sadaļā ir aplūkoti procesa gaitā iespējamie jautājumi, tostarp izmaksas un bažas par informācijas aizsardzību;

IV sadaļā ir norādīti papildu materiāli un sniegtas atsauces uz citām saistītajām Rokasgrāmatas daļām;

Ja Jums ir vajadzīgs tikai vienkāršs attiecīgo procedūru kopsavilkums, skatiet V sadaļā pieejamo kontrolsarakstu;

VI sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem saistībā ar pieteikumiem par izpildi.

I. Pārskats — īpašu pasākumu pieprasījumi

A. Pieprasījuma iesniegšanas gadījumi

893. Īpašu pasākumu pieprasījumu iesniedz tad, ja uzturlīdzekļu lietā vajadzīga citas līgumslēdzējas valsts palīdzība. Tomēr jānorāda, ka šī palīdzība ir ļoti ierobežota.

894. Pieprasījumu var iesniegt:

1 atbilstīgi Konvencijas 7. panta 1. punktam:

- lai prasītu palīdzēt potenciālajam pieteikuma iesniedzējam sagatavot pieteikumu par ***uzturlīdzekļu*** lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu saskaņā ar Konvenciju vai
- lai prasītu palīdzēt potenciālajam pieteikuma iesniedzējam noteikt, vai šāds pieteikums būtu iesniedzams;

Uzturlīdzekļi *ietver uzturlīdzekļus bērniem, laulātajam vai partnerim un ar bērnu vai laulātā/partnera aprūpi saistītus izdevumus. Atbilstīgi Konvencijai valsts var attiecināt terminu "uzturlīdzekļi" arī uz uzturēšanas saistībām, kas izriet no cita veida ģimenes attiecībām.*

2) atbilstīgi 7. panta 2. punktam:

- lai prasītu sekmēt tiesvedību, ja līgumslēdzējā valstī tiek izskatīts uzturlīdzekļu pieteikums un šajā lietā ir starptautisks elements, piemēram, pusei ir aktīvi citā valstī.

895. Pretēji palīdzībai, kas jāsniedz attiecībā uz pieteikumiem par atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu, ar pieprasījumu saistītu pakalpojumu sniegšana zināmā mērā ir brīvprātīga. Ja pieprasījums tiek iesniegts atbilstīgi Konvencijas 7. panta 1. punktam un attiecas uz potenciālu pieteikumu saskaņā ar 10. pantu, pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde vispirms noskaidro, vai pakalpojumi ir vajadzīgi. Ja iestāde pārliecinās, ka tie ir nepieciešami, tai jānodrošina tādi pasākumi, kas atbilst centrālajai iestādei pieejamajiem resursiem un valsts tiesību aktiem.[168] Pieprasījumā, kas tiek iesniegts saskaņā ar 7. panta 1. punktu, ir jāprasa kāds no minētajā pantā uzskaitītajiem pasākumiem.

896. Savukārt, ja pieprasījumu iesniedz atbilstīgi 7. panta 2. punktam un saistībā ar pieprasītājā valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu, tajā nav jāprasa uzskaitītie pasākumi, tomēr pieprasījuma saņēmēja valsts drīkst reaģēt pēc saviem ieskatiem.

B. Gadījuma piemērs

897. X dzīvo valstī A un ir saņēmusi/saņēmis lēmumu par uzturlīdzekļiem, kurā noteikts, ka Y ir jāmaksā bērna uzturlīdzekļi. X uzskata, ka Y, iespējams, saņem pensiju no darba devēja valstī B. Ja tā ir, X gribētu nosūtīt lēmumu par uzturlīdzekļiem uz valsti B un panākt tā izpildi šajā valstī. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

898. Saskaņā ar Konvenciju X var lūgt, lai valsts A centrālā iestāde nosūta ***īpašu pasākumu pieprasījumu*** valstij B, kurā prasa tai noskaidrot, vai Y šajā valstī saņem pensiju. Ja valsts B centrālā iestāde pārliecināsies, ka šie pasākumi ir nepieciešami, tā veiks attiecīgas izmeklēšanas darbības un paziņos valsts A centrālajai iestādei, vai Y saņem ienākumus no pensijas.[169] Pēc tam X var sastādīt pieteikumu par lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu un izpildi un nosūtīt to valstij B.

C. Kas var iesniegt pieprasījumu?

899. Īpašu pasākumu pieprasījumu var iesniegt kreditors (tostarp valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vārdā vai ir nodrošinājusi kreditoram labumus) vai parādnieks.

900. Ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka uz pieprasījumu attiecas Konvencijas galvenā darbības joma (sk. 3. nodaļu), ja vien gan pieprasītāja valsts, gan pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi deklarāciju, ar ko Konvencijas piemērošana tiek paplašināta, attiecinot to arī uz citiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem.

901. Īpašu pasākumu pieprasījumi jāiesniedz ar katras valsts centrālās iestādes starpniecību. Ar pieprasījumu nevar tieši vērsties kompetentā iestādē.[170]

D. Diagramma

902. Turpmāk redzamajā diagrammā ir norādītas galvenās īpašu pasākumu pieprasījuma iesniegšanas procedūras.

---

168 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 203. punktu.

169 Atsevišķu valstu tiesību aktos par privātumu, iespējams, nav atļauta konkrētas informācijas izpaušana, tomēr varbūt valsts B varēs informēt, vai parādnieks tajā gūst ienākumus.

170 Paskaidrojošā ziņojuma 194. punkts.

NOSŪTĀMO ĪPAŠU PASĀKUMU PIEPRASĪJUMU IZSKATĪŠANA

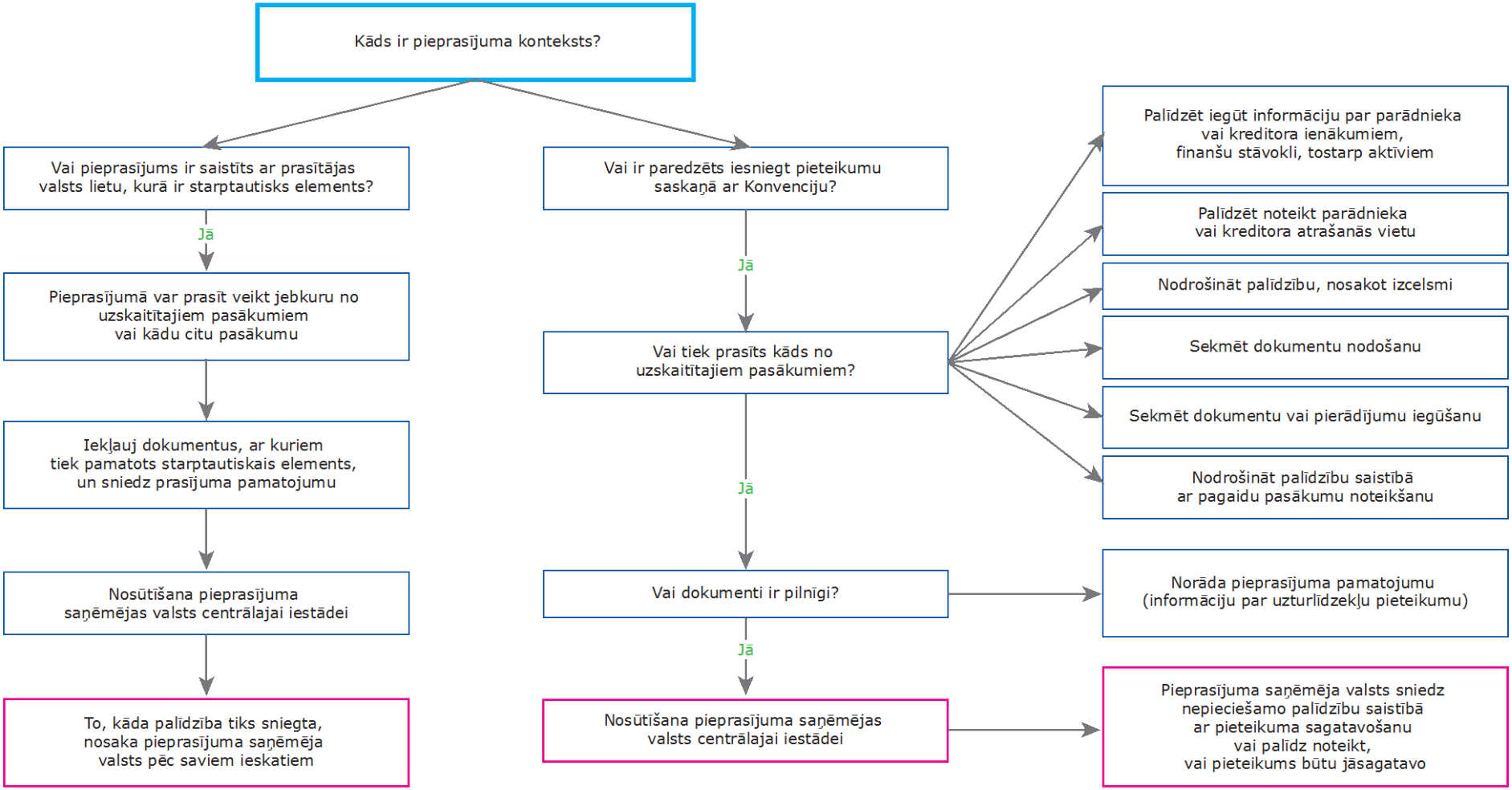

35. attēls. Diagramma — nosūtāmo īpašu pasākumu pieprasījumu izskatīšana

II. Procedūras

A. Pieprasījuma konteksta noteikšana

903. Saskaņā ar 7. pantu prasītajai palīdzībai jābūt nepieciešamai noteiktā uzturlīdzekļu lietā. Palīdzība var būt saistīta vai nu ar potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju, vai arī ar pieprasītājā valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu, kurai ir starptautisks elements.[171] Pirmajā gadījumā piemēro 7. panta 1. punktu, savukārt otrajā — 7. panta 2. punktu.

Pieprasītāja valsts *ir līgumslēdzēja valsts, kas iesniedz pieprasījumu un to izsaka tāda pieteikuma iesniedzēja vārdā, kurš ir tās iedzīvotājs.* ***Pieprasījuma saņēmēja valsts*** *ir līgumslēdzēja valsts, kurai lūdz izskatīt pieprasījumu.*

904. Ja pieprasījums neattiecas uz kādu no minētajām kategorijām, centrālā iestāde to var noraidīt.

B. Ja pieprasījums ir saistīts ar potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju (7. panta 1. punkts)

Vai pieprasījumā ir lūgts veikt kādu no Konvencijā uzskaitītajiem pasākumiem?

905. Konvencijā ir uzskaitīti seši pasākumi, par kuriem var iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu. Tie ir definēti 7. panta 1. punktā un ir uzskatāmi par daļu no centrālās iestādes vispārīgajām funkcijām, kas līgumslēdzējai valstij ir jānodrošina. Pieprasījumā var lūgt, lai citas valsts centrālā iestāde palīdz veikt kādu no turpmāk aprakstītajām darbībām.

a) palīdzēt noteikt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu

906. Līgumslēdzējai valstij var iesniegt pieprasījumu, kurā lūdz izmantot tās datu bankas un citus pieejamos informācijas avotus, lai noteiktu kreditora vai parādnieka atrašanās vietu. Šo pieprasījumu var iesniegt tad, ja kreditors, kas dzīvo vienā līgumslēdzējā valstī, nevēlas segt izmaksas par lēmuma tulkošanu citas līgumslēdzējas valsts valodā, ja parādnieks šajā valstī nedzīvo. Tāpat arī parādniekam, iespējams, būs jānoskaidro, vai kreditors dzīvo pieprasījuma saņēmējā valstī, lai noteiktu, kurai valstij iesniegt pieteikumu par grozīšanu.

b) palīdzēt iegūt informāciju par ienākumiem, aktīviem un citiem finanšu apstākļiem

907. Līgumslēdzējai valstij var lūgt palīdzību, lai iegūtu informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem, aktīviem un citiem finanšu apstākļiem. Tas var būt vajadzīgs, piemēram, iepriekš minētajā situācijā — kreditors plāno nosūtīt lēmumu izpildei konkrētā valstī, ja tiks konstatēts, ka parādniekam pieprasījuma saņēmējā valstī ir aktīvi.

---

171 Jēdziens "starptautisks elements" ir izskaidrots Paskaidrojošā ziņojuma 206. punktā.

c) atvieglot pierādījumu iegūšanu

908. Dažkārt citas līgumslēdzējas valsts palīdzība ir vajadzīga, lai iegūtu uzturlīdzekļu tiesvedībā izmantojamus pierādījumus. Piemēram, dokumenti, kuros apliecinātas aktīvu īpašumtiesības, vai nodokļu dokumentu kopijas var palīdzēt noskaidrot parādnieka maksātspēju vai noteikt to, vai parādniekam ir aktīvi, uz kuriem varētu attiecināt lēmuma izpildi. Tas, kā pieprasījuma saņēmēja valsts reaģēs uz šo pieprasījumu, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem, pieprasījuma mērķa un no tā, vai iesaistītās valstis ir kāda starptautiska līguma dalībvalstis (50. pants).[172]

d) palīdzēt bērna izcelsmes noteikšanā

909. Lai gan saskaņā ar Konvenciju izcelsmi var noteikt pieteikuma par lēmuma pieņemšanu procesā, dažkārt kreditors var prasīt tikai izcelsmes noteikšanu, piemēram, ja puses ir vienojušās, ka lēmumu par uzturlīdzekļiem pieņems kreditora valsts, taču, lai konstatētu tiesības uz bērna uzturlīdzekļiem, ir jānosaka izcelsme.[173]

e) uzsākt tiesvedību nolūkā iegūt pagaidu līdzekļus vai sekmēt šādas tiesvedības uzsākšanu

910. Kreditors var pieprasīt pagaidu vai īslaicīgas tiesvedības uzsākšanu vai tās uzsākšanas veicināšanu līgumslēdzējā valstī, lai nodrošinātu izskatītā uzturlīdzekļu pieteikuma apmierināšanu. Šādu pieprasījumu iesniedz, piemēram, lai novērstu aktīvu izlietošanu vai apturētu cita lēmuma izpildi uzturlīdzekļu pieteikuma izskatīšanas laikā. Tas var palīdzēt uzturlīdzekļu lietā, ko plānots ierosināt saskaņā ar Konvenciju.

f) sekmēt dokumentu nodošanu

911. Palīdzība saistībā ar dokumentu nodošanu uzturlīdzekļu lietā var būt vajadzīga, ja lietu izskata vienas valsts tiesā un ir jānodrošina dokumentu nodošana otrai pusei citā valstī. Tas, kā pieprasījuma saņēmēja valsts reaģēs uz šo pieprasījumu, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem un tā, vai iesaistītās valstis ir kādu starptautisku līgumu dalībvalstis (50. pants).[174]

C. Ja pieprasījums saistīts ar tiesvedību, kurai ir starptautisks elements (7. panta 2. punkts)

912. Ja īpašu pasākumu pieprasījumu iesniedz saistībā ar lietu, kurai ir starptautisks elements, tajā nav obligāti jālūdz kāds no sešiem aprakstītajiem pasākumiem. Persona, kas pieprasa īpašus pasākumus, var lūgt arī jebkādu citu uzturlīdzekļu lietā vajadzīgu palīdzību.[175]

D. Vai dokumenti ir pilnīgi?

913. Patlaban ieteicamā veidlapa īpašu pasākumu pieprasījumam, ko iesniedz saskaņā ar 7. panta 1. vai 2. punktu, vēl nav pieejama, taču Pastāvīgais birojs plāno to izstrādāt. Iesniedzamās dokumentācijas saturs ir atkarīgs no pieprasījuma būtības. Kamēr ieteiktā veidlapa vēl nav izstrādāta, valsts var izmantot savas pieprasījuma veidlapas. Atbilstoši pieprasījuma veidam un kontekstam dokumentācijā pieprasījuma saņēmējai valstij var norādīt šādu informāciju:

---

172 Sk. arī Paskaidrojošā ziņojuma 648.–651. punktu.

173 Ja izcelsmes pierādījumi ir vajadzīgi pieprasītājā valstī īstenotā tiesvedībā un abas valstis ir 1970. gada Pierādījumu konvencijas dalībvalstis, skatiet 3. nodaļas 2. daļas V sadaļu "Citas Hāgas konvencijas".

174 Sk. arī Paskaidrojošā ziņojuma 648.–651. punktu.

175 Papildu piemēri ir sniegti Paskaidrojošā ziņojuma 193. punktā.

- prasītais īpašais pasākums;
- vai ir plānots iesniegt uzturlīdzekļu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju vai arī — vai pieprasītājā valstī izskatītajai uzturlīdzekļu lietai ir starptautisks elements;
- plānotā uzturlīdzekļu pieteikuma veids (piem., pieteikums par atzīšanu, izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu);
- īpaša pasākuma pamatojums;
- pieteikuma iesniedzēja un atbildētāja kontaktinformācija.

914. Sagatavojot iesniedzamos materiālus un īpašu pasākumu pieprasījumu, pārliecinieties, vai ir ņemti vērā turpmāk aprakstītie aspekti.

a) privātuma aizsardzība

915. Saskaņā ar Konvenciju jebkādu Konvencijā paredzētā pieteikumā apkopoto vai ar to pārsūtīto informāciju drīkst izpaust vai apstiprināt tikai tad, ja šāda rīcība neapdraud personas veselību, drošību vai brīvību.

916. Ja pastāv bažas, norādiet to pieprasījuma veidlapā un visu personisko informāciju sniedziet uz atsevišķas veidlapas, nevis pieprasījumā.

b) centrālās iestādes informēšana

917. Sniedziet informāciju par pieprasītāju centrālo iestādi un personu, ar ko būtu jāsazinās, ja pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzīgi papildu dokumenti. Centrālajām iestādēm jāsazinās pieprasījuma saņēmējas valsts valodā, citā valodā vai arī angļu vai franču valodā. Izmantojamā saziņas valoda ir norādīta attiecīgās valsts aprakstā.

918. Sniedziet pieprasītājas centrālās iestādes kontaktinformāciju. Arī tā ir pieejama attiecīgās valsts aprakstā.

c) informācija par pieteikuma iesniedzēju

919. Pieteikuma iesniedzējs ir persona, kas iesniedz īpašu pasākumu pieprasījumu. Īpašus pasākumus var prasīt arī parādnieks.

d) informācija par personu(-ām), kurai(-ām) paredzēti uzturlīdzekļi

920. Svarīgi, lai uz uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu attiektos Konvencijas darbības joma (sk. 3. nodaļu). Ja pieteikuma iesniedzējs prasa uzturlīdzekļus sev, tas ir jānorāda. Ja uzturlīdzekļi paredzēti citiem ģimenes locekļiem vai apgādājamām personām, sniedziet informāciju par konkrētajām ģimenes attiecībām, kā arī norādiet visu attiecīgo bērnu dzimšanas datumu, lai pierādītu, ka viņi nav sasnieguši 21 gada vecumu un tāpēc viņiem var piemērot Konvenciju. Pieprasījumā būtu jāizmanto dzimšanas vai citā oficiālā apliecībā norādītie vārdi un uzvārdi.

e) informācija par parādnieku

921. Par parādnieku sniedzamā informācija ir atkarīga no pieprasījuma. Tā jānorāda, ja prasa palīdzību saistībā ar bērna izcelsmes vai parādnieka, viņa/viņas aktīvu vai ienākumu atrašanās vietas noteikšanu.

f) pievienoto dokumentu uzskaitījums

922. Norādiet, vai pieprasījumam ir pievienoti dokumenti, un uzskaitiet tos.

E. Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij

923. Kad dokumentācija ir apkopota, to var nosūtīt pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei. Uz īpašu pasākumu pieprasījumiem neattiecas Konvencijas 12. pantā noteiktais termiņš, kurā pieprasījuma saņēmējai valstij jāapstiprina saņemšana, tomēr, ņemot vērā vispārīgo pienākumu efektīvi sadarboties ar pārējām līgumslēdzējām valstīm, saņemšana jāapstiprina saprātīgā laikposmā. Laba prakse ir ievērot vismaz 12. pantā noteiktos periodus.

III. Citi aspekti

A. Izmaksas

924. Jānorāda, ka īpašu pasākumu pieprasījumiem nepiemēro vispārīgos bezmaksas juridiskās palīdzības principus (14. un 15. pants) arī tad, ja pieprasījums attiecas uz potenciālu pieteikumu par bērna uzturlīdzekļiem.

925. Pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde var piemērot maksu par pakalpojumiem, ko tā sniedz, atbildot uz īpašu pasākumu pieprasījumu. Tomēr saskaņā ar Konvencijas 8. pantu no pieteikuma iesniedzēja drīkst piedzīt vienīgi "ārkārtas" izdevumus. Turklāt pieteikuma iesniedzējam drīkst prasīt izdevumu atmaksu tikai tad, ja viņš/viņa iepriekš piekrita saņemt pakalpojumus par attiecīgo samaksu. Konvencijā nav definēti "ārkārtas" izdevumi, un tas, kādas izmaksas tiek uzskatītas par ārkārtējām, ir atkarīgs no valsts tiesību aktiem un politikas.[176]

Piemērs

926. Z dzīvo valstī A. D ir viņas bērna tēvs. Z uzskata, ka D ir aktīvi, kuri, iespējams, tiks izlietoti valstī B, pirms tajā pieņems lēmumu par uzturlīdzekļiem. Z ir divas iespējas. Viņa ar valsts A centrālās iestādes starpniecību var iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu, kurā lūdz valstij B pagaidu pasākumus, ar kuriem saglabāt aktīvus līdz lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanai. Ja viņa šādu pieteikumu iesniegs un saistībā ar to radīsies izmaksas (piem., tiesas izpildītāja nodevas), iespējams, tās uzskatīs par "ārkārtas" izdevumiem un piedzīs no Z, ja viņa iepriekš būs tam piekritusi. Otrs variants — Z var iesniegt valstij B pieteikumu par uzturlīdzekļu lēmuma pieņemšanu un lūgt, lai tā izskatīšanas laikā aktīvi tiktu saglabāti. Ja Z izvēlēsies šo variantu, viņai nebūs jāsedz ar pagaidu pasākumiem saistītas izmaksas.[177]

927. Ja minētajā piemērā Z uzskata izmaksas par būtisku faktoru, iespējams, viņa īpašu pasākumu pieprasījumu neiesniegs. Tomēr jānorāda, ka minētajos apstākļos pieprasījuma saņēmējas valsts vai Z izdevumus varēs piedzīt no parādnieka, ja tiks iesniegts uzturlīdzekļu pieteikums un ja tas atļauts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos.

---

176 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 223. punktu.

177 Ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts pirms bezmaksas juridiskās palīdzības sniegšanas neveic lietas būtības izvērtējumu vai nav ar deklarāciju noteikusi, ka izmantos bērna mantiskā stāvokļa izvērtējumu (sk. 3. nodaļu).

B. Personiskās informācijas aizsardzība

928. Konvencijā ir paredzēti konkrēti ierobežojumi attiecībā uz tādas informācijas izpaušanu un apstiprināšanu, kas konkrētos apstākļos iegūta vai pārsūtīta saistībā ar Konvenciju. Informāciju nedrīkst izpaust vai apstiprināt, ja šāda rīcība apdraudētu personas veselību, drošību vai brīvību (40. panta 1. punkts). Persona var būt bērns, pieteikuma iesniedzējs, atbildētājs vai kāda cita persona — Konvencijā šā termina nozīme nav ierobežota.

929. Ja centrālā iestāde konstatē, ka informācijas izpaušana vai apstiprināšana radītu šādu risku, tā pauž savas bažas iesaistītajai otrai centrālajai iestādei, kura, izskatot atbilstīgi Konvencijai iesniegto pieteikumu, ņem konstatējumu vērā. Pieprasītājas centrālās iestādes konstatējums par risku nav saistošs pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei, tomēr tai jāizvērtē, vai informācijas izpaušana varētu apdraudēt personas veselību, drošību un brīvību. Jebkurā gadījumā centrālās iestādes turpmākā rīcība ir atkarīga no tā, kāda informācija vajadzīga pieteikuma izskatīšanai un Konvencijā paredzēto centrālās iestādes pienākumu izpildei (40. panta 1. un 3. punkts).

930. Dažkārt valsts tiesību aktos ir aizliegta arī konkrētas personiskas informācijas izpaušana pieteikuma iesniedzējam vai pieprasītājas valsts centrālajai iestādei, taču vispārīga informācija (piem., apstiprinājums par to, ka parādnieks dzīvo attiecīgajā valstī) parasti tiek sniegta.

> ***Laba prakse***. *Ja, izpildot informācijas pieprasījumu, būs jāizpauž konkrēta personiskā informācija, iepriekš pajautājiet pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei, vai attiecīgo informāciju varēs izpaust pieprasītājai centrālajai iestādei vai pieteikuma iesniedzējam. Ja attiecīgo informāciju neatklās, pieteikuma iesniedzējam varētu būt jāiesniedz Konvencijas 10. pantā paredzētais pieteikums (par atzīšanu un izpildi, pieņemšanu, grozīšanu u. c.), nesaņemot iepriekšēju informāciju.*

IV. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Lai gan īpašu pasākumu pieprasījums nav pieteikums, ko iesniedz saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, tas tomēr ir jāizskata ar katras valsts centrālās iestādes starpniecību. Pieteikuma iesniedzējs nevar vērsties ar tiešu īpaša pasākuma pieprasījumu kompetentā iestādē.
- Īpašu pasākumu pieprasījuma izpildes pasākumus pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā vai kompetentā iestāde lielā mērā nosaka pēc saviem ieskatiem. Tāpēc, lemjot, vai pirms 10. pantā paredzētā pieteikuma būtu jāiesniedz īpaša pasākuma pieprasījums (piem., par izcelsmes noteikšanu), pieteikuma iesniedzējam būtu jāizvērtē, vai tas neizraisīs nevajadzīgu procedūras kavēšanos.

B. Saistītās veidlapas

Pārsūtīšanas veidlapa

C. Piemērojamie Konvencijas panti

2. pants
3. pants
7. pants
8. pants
15. pants
38. pants
40. pants
50. pants
51. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 4. un 5. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.
Sk. 8. un 9. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu.
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".
Sk. 11. un 12. nodaļu par lēmumu grozīšanu.

V. Kontrolsaraksts — nosūtāmais īpašu pasākumu pieprasījums

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Pieprasījuma konteksta noteikšana	II sadaļas A daļa
2.	Ja pieprasījums attiecas uz potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju:	
2. a)	pārbaudiet, vai tiek prasīts kāds no uzskaitītajiem pasākumiem.	II sadaļas B daļa
3.	Ja pieprasījums attiecas uz valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu:	II sadaļas C daļa
3. a)	pieprasījumā var prasīt jebkādu vajadzīgo palīdzību.	II sadaļas C daļa
4.	Dokumentācijas sagatavošana	II sadaļas D daļa
5.	Nosūtīšana pieprasījuma saņēmējai valstij	II sadaļas E daļa

VI. Bieži uzdotie jautājumi

Vai, lai varētu izteikt īpašu pasākumu pieprasījumu, jābūt iesniegtam pieteikumam saskaņā ar Konvenciju?

931. Nē. Pieteikuma iesniedzējs var lūgt centrālajai iestādei iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu, lai palīdzētu viņam/viņai noteikt, vai pieteikums vispār būtu jāiesniedz, piemēram, ja informāciju par parādnieka ienākumiem vai aktīviem izmantos, lai izlemtu, vai iesniegt pieteikumu par izpildi.

Vai centrālajai iestādei ir jāsniedz īpašu pasākumu pieprasījumā prasītais pakalpojums?

932. Ne vienmēr. Centrālajai iestādei uz īpašu pasākumu pieprasījumu jāreaģē ar attiecīgiem pasākumiem tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka pasākumi ir nepieciešami, lai palīdzētu pieteikuma iesniedzējam sagatavot pieteikumu par uzturlīdzekļu lēmuma pieņemšanu, atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai grozīšanu saskaņā ar 10. pantu vai arī izlemt, vai šāds pieteikums būtu iesniedzams (7. panta 1. punkts). Jānorāda, ka abos panta punktos ir izmantoti atšķirīgi termini — 7. panta 1. punktā noteikts, ka pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde ***veic*** attiecīgus pasākumus (ja ir plānots ierosināt Konvencijas piemērošanas lietu), savukārt 7. panta 2. punktā paredzēts, ka centrālā iestāde ***var veikt*** īpašus pasākumus (saistībā ar lietām, kam ir starptautisks elements).

14. nodaļa.
Saņemto īpašu pasākumu pieprasījumu izskatīšana

Nodaļas struktūra

Šī nodaļa attiecas uz saņemtajiem īpašu pasākumu pieprasījumiem:

I sadaļā ir sniegts pieprasījumu pārskats — kas un kad tos var iesniegt;

II sadaļā ir aprakstītas saņemto materiālu pārskatīšanas un pieprasījuma izskatīšanas procedūras un posmi;

III sadaļā ir iztirzātas izmaksas;

IV sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti ar pieprasījumu saistīti papildu materiāli;

V sadaļā ir iekļauts kontrolsaraksts — to var izmantot, ja vajadzīgs vienkāršs procesa pārskats;

VI sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par šo pieteikumu.

I. Pārskats — īpašu pasākumu pieprasījumi

A. Pieprasījuma iesniegšanas gadījumi

933. Šo pieprasījumu iesniedz divās dažādās situācijās, kurās pieteikuma iesniedzējam vajadzīga ierobežota citas līgumslēdzējas valsts palīdzība.

934. Īpašu pasākumu pieprasījumu var iesniegt atbilstīgi Konvencijas 7. panta 1. punktam, lai:

- prasītu palīdzēt pieteikuma iesniedzējam sagatavot pieteikumu par uzturlīdzekļu lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi, izpildi vai grozīšanu saskaņā ar Konvenciju; vai
- prasītu palīdzēt pieteikuma iesniedzējam noteikt, vai šāds pieteikums būtu jāiesniedz.

935. Turklāt atbilstīgi Konvencijas 7. panta 2. punktam īpašu pasākumu pieprasījumu var iesniegt, lai sekmētu tiesvedību, ja līgumslēdzējā valstī tiek izskatīts uzturlīdzekļu pieteikums un šai lietai ir starptautisks elements.

936. Atbilstīgi 7. panta 1. punktam var pieprasīt sešu veidu pasākumus. Centrālā iestāde uz īpašu pasākumu pieprasījumu var reaģēt pēc saviem ieskatiem, un dažādās valstīs pieejamais palīdzības apjoms var ievērojami atšķirties. Ja pieprasījums attiecas uz potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde vispirms noskaidro, vai pakalpojumi ir nepieciešami, un pēc tam īsteno vajadzīgos pasākumus, kas atbilst tai pieejamajiem resursiem un valsts tiesību aktiem.[178]

[178] Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 204. punktu.

937. Ja pieprasījumu iesniedz saskaņā ar 7. panta 2. punktu un tas saistīts ar uzturlīdzekļu lietu, ko izskata pieprasītājā valstī, tajā drīkst lūgt ne tikai 7. panta 1. punktā uzskaitītos sešus pasākumus. Pieteikuma iesniedzējs var prasīt jebkādus citus pasākumus, taču pieprasījuma saņēmēja valsts drīkst izlemt, vai sniegt ar vajadzīgajiem līdzekļiem saistītu palīdzību un vai veicināt to iegūšanu.

B. Gadījuma piemērs

938. Kreditors ir saņēmis valsts A lēmumu par ***uzturlīdzekļiem***. Kreditors pieļauj, ka parādnieks dzīvo valstī B. Viņš/viņa vēlas to pārbaudīt, pirms izdot līdzekļus par pieteikuma un lēmuma tulkošanu, lai nosūtītu lēmumu atzīšanai un izpildei valstī B. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

Uzturlīdzekļi *ietver uzturlīdzekļus bērniem, laulātajam vai partnerim un ar bērnu vai laulātā/partnera aprūpi saistītus izdevumus. Atbilstīgi Konvencijai valsts var attiecināt terminu "uzturlīdzekļi" arī uz uzturēšanas saistībām, kas izriet no cita veida ģimenes attiecībām.*

939. Saskaņā ar Konvenciju kreditors var iesniegt ***īpašu pasākumu pieprasījumu***. Valsts A centrālā iestāde pārsūtīs pieprasījumu valstij B un lūgs veikt meklēšanu, lai noskaidrotu, vai parādnieks dzīvo valstī B. Darbības, ko veiks valsts B, ir atkarīgas no tās iekšējiem tiesību aktiem un politikas. Valsts B paziņos, vai parādnieks tajā dzīvo. Parādnieka adrese tiks izpausta tikai tad, ja tas ir atļauts valsts B tiesību aktos. Pēc tam kreditors varēs iesniegt pieteikumu par atzīšanu un izpildi saskaņā ar Konvencijas 10. pantu.

C. Kas var iesniegt pieprasījumu?

940. Īpašu pasākumu pieprasījumus iesniedz katras valsts centrālā iestāde un ar tās starpniecību. Ar pieprasījumu nevar tieši vērsties kompetentā iestādē.[179]

941. Pieprasījumu centrālajai iestādei var iesniegt vai nu ***kreditors***, tostarp valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vārdā vai ir nodrošinājusi viņam/viņai labumus, vai arī parādnieks. Arī tad, ja prasītie pasākumi ir saistīti ar tādu uzturlīdzekļu pieteikumu vai tiesvedību, kas ir tikai valsts iekšēja lieta, un pieprasījumu iesniedz saskaņā ar Konvencijas 7. panta 2. punktu, šim pieteikumam vai tiesvedībai jāatbilst Rokasgrāmatas 3. nodaļā izklāstītajai Konvencijas darbības jomai.

Kreditors *ir persona, kurai pienākas vai par kuru uzskata, ka tai pienākas uzturlīdzekļi. Kreditors var būt vecāks vai laulātais, bērns, audžuvecāki, radinieki vai citas personas, kas pieskata bērnu. Atsevišķās valstīs šo personu var dēvēt par uzturlīdzekļu saņēmēju, tiesīgu personu, vecāku, kam ir aizgādības tiesības, vai aprūpētāju.*

D. Diagramma

942. Nākamajā lappusē redzamajā diagrammā ir norādītas saņemto īpašu pasākumu pieprasījumu izskatīšanas procedūras.

179 Paskaidrojošā ziņojuma 193. punkts.

SAŅEMTO ĪPAŠU PASĀKUMU PIEPRASĪJUMU IZSKATĪŠANA

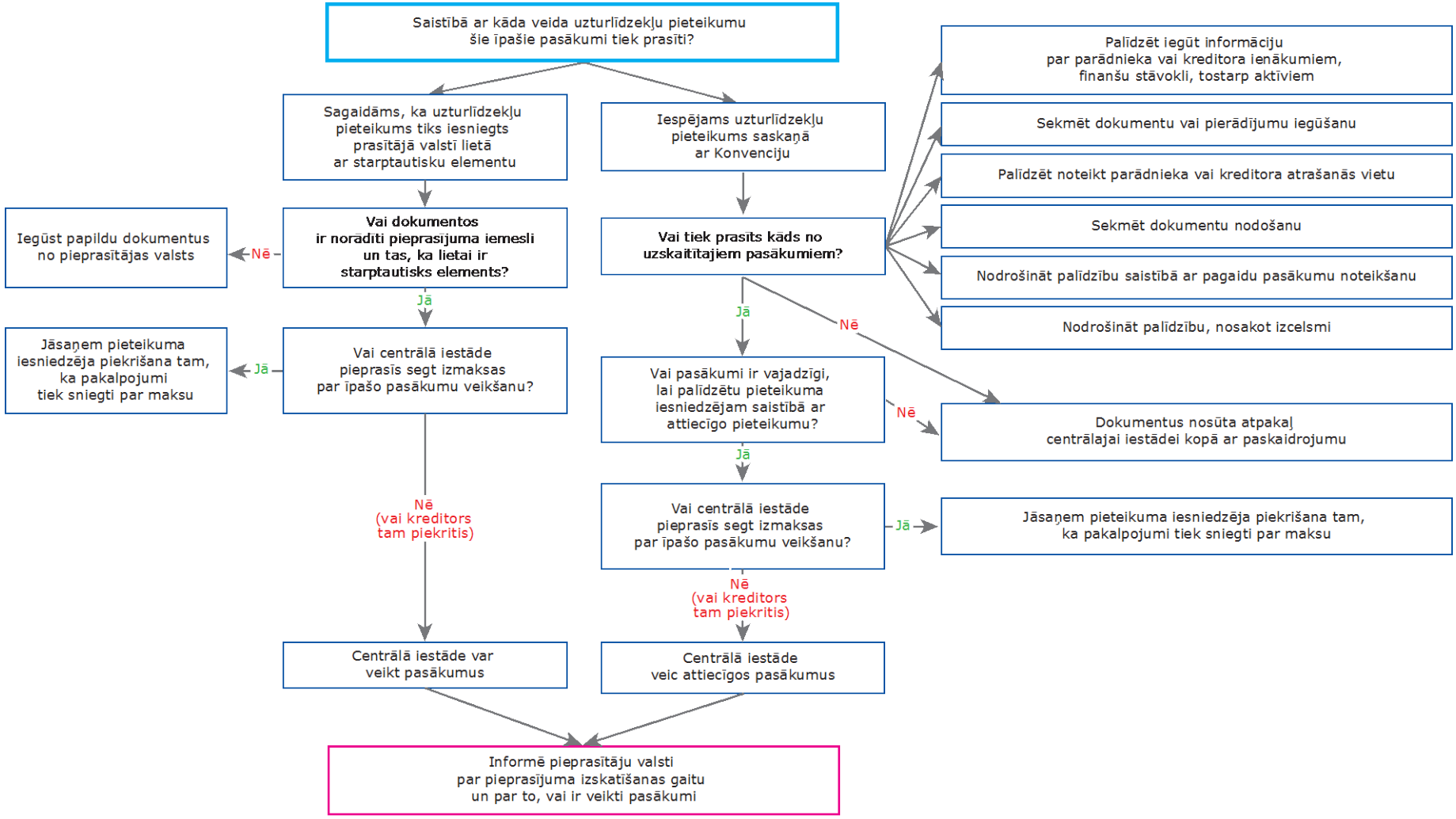

36. attēls. Diagramma — īpašu pasākumu pieprasījuma izskatīšana

II. Procedūras

A. Pieprasījuma saņemšanas apstiprināšana

943. Īpašu pasākumu pieprasījuma saņemšana nav jāapstiprina ar obligāto saņemšanas apstiprinājuma veidlapu. Tomēr centrālajai iestādei būtu jāievēro Konvencijas vispārīgās prasības un jāinformē pieprasītāja valsts par pieprasījuma saņemšanu.

B. Vai ir plānots iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvenciju?

944. Kā norādīts iepriekš, darbības, ar ko pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde reaģē uz īpašu pasākumu pieprasījumu, atšķiras atkarībā no tā, vai pieprasījums attiecas uz potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju (7. panta 1. punkts) vai arī pieprasītājā valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu (7. panta 2. punkts).

945. Ja īpašu pasākumu lūdz, lai palīdzētu pieteikuma iesniedzējam sagatavot pieteikumu saskaņā ar Konvenciju vai noteiktu, vai šāds pieteikums būtu iesniedzams, pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei vispirms "jāpārliecinās", ka pasākumi ir nepieciešami, lai palīdzētu saistībā ar šo pieteikumu. Ja pieprasījums šiem kritērijiem atbilst, centrālā iestāde veic attiecīgus palīdzības pasākumus.

946. Attiecībā uz pieprasījumu, kas iesniegts saistībā ar pieprasījuma saņēmējā valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu ar starptautisku elementu, 7. panta 2. punktā paredzētā reakcija nedaudz atšķiras. Šādos gadījumos pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei ir lielākas tiesības reaģēt pēc saviem ieskatiem, jo tā var veikt pasākumus, taču tas nav obligāti.

947. Jebkurā gadījumā pieprasījuma saņēmēja valsts drīkst izlemt, kādi pasākumi ir atbilstoši vai tiks izmantoti, lai sniegtu lūgto palīdzību.

C. Ja īpašu pasākumu pieprasījums ir saistīts ar potenciālu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju (7. panta 1. punkts)

1. Vai pieprasījumā ir lūgts veikt kādu no Konvencijā uzskaitītajiem pasākumiem?

948. Attiecībā uz to, kādus pasākumus var prasīt veikt, ir noteikti ierobežojumi. Ja saņemtais pieprasījums attiecas uz pasākumu, kas nav paredzēts Konvencijas 7. pantā, pieprasījumu nevar izskatīt un tas būtu jāpaziņo pieprasītājai valstij. Pieprasījumā var lūgt veikt turpmāk uzskaitītos pasākumus.

a) noteikt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu

949. Pieteikuma iesniedzējs var lūgt, lai pieprasījuma saņēmējas valsts centrālā iestāde palīdz noteikt kreditora vai parādnieka atrašanās vietu. Lielākoties šāda pieprasījuma mērķis ir noteikt, vai būtu jāiesniedz šajā valstī izskatāms pieteikums. Kreditors pirms pieteikuma nosūtīšanas dažkārt vēlas uzzināt, vai parādnieks dzīvo attiecīgajā valstī, savukārt parādnieks, iespējams, grib noskaidrot, vai kreditors dzīvo pieprasījuma saņēmējā valstī — ja tā ir lēmuma izcelsmes valsts —, lai noteiktu, uz kuru valsti būtu jāsūta pieteikums par lēmuma grozīšanu.

b) iegūt informāciju par ienākumiem, aktīviem un finanšu apstākļiem

950. Centrālajai iestādei var lūgt palīdzību informācijas iegūšanā par parādnieka vai kreditora finanšu apstākļiem, tostarp ienākumiem un aktīviem. Šādu informāciju mēdz prasīt, piemēram, lai lēmuma izpildes vajadzībām noskaidrotu, vai parādniekam ir aktīvi vai ienākumi pieprasījuma saņēmējā valstī. Tas, kādu personisko informāciju drīkst izpaust pieprasītājai centrālajai iestādei vai pieteikuma iesniedzējam, ir atkarīgs no pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem par privātumu.

c) iegūt pierādījumus

951. Centrālajai iestādei var lūgt palīdzību dokumentāru vai citu tiesvedībā izmantojamu pierādījumu iegūšanā. Tas, kā pieprasījuma saņēmēja valsts reaģēs uz šo pieprasījumu, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem un no tā, vai iesaistītās valstis ir kādu starptautisku līgumu dalībvalstis (50. pants).[180]

952. Piemēram, ja bērns ir dzimis valstī A, taču kreditors tajā vairs nedzīvo, lai varētu iesniegt uzturlīdzekļu pieteikumu, viņam/viņai, iespējams, vajadzēs dzimšanas apliecības kopiju. Lai saņemtu dzimšanas apliecību, valstij A var iesniegt attiecīgu īpašu pasākumu pieprasījumu.

d) nodrošināt palīdzību, nosakot izcelsmi

953. Centrālās iestādes palīdzību var lūgt arī tad, ja, lai saņemtu lēmumu par uzturlīdzekļiem, ir jānosaka bērna izcelsme. Lai gan izcelsmi var noteikt pieteikuma par lēmuma pieņemšanu procesā, dažkārt kreditoram var vajadzēt ar izteiksmes noteikšanu saistītu palīdzību pirms pieteikuma iesniegšanas. Tas, kā valsts uz šādu pieprasījumu reaģēs, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem, tā, vai pieprasījums attiecas uz tiesvedībā izmantojamiem pierādījumiem, un tā, vai abas valstis ir kādas citas starptautiskas Konvencijas dalībvalstis (50. pants). Šis aspekts ir izklāstīts 3. nodaļas 2. daļas V sadaļā "Citas Hāgas konvencijas".

__Parādnieks__ ir persona, no kuras pienākas vai par kuru uzskata, ka no tās pienākas uzturlīdzekļi. Parādnieks var būt vecāks, laulātais vai jebkura cita persona, kurai atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts tiesību aktiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus. Atsevišķās valstīs šo personu dēvē par uzturlīdzekļu maksātāju, debitoru, vecāku, kam nav aizgādības tiesību, vai vecāku nerezidentu.

e) uzsākt tiesvedību nolūkā iegūt pagaidu līdzekļus

954. Pagaidu pasākumu pieprasījumu izsaka tad, ja ir jāiesniedz uzturlīdzekļu pieteikums vai jānodrošina iesniegtā uzturlīdzekļu pieteikuma apmierināšana. Attiecīgos pasākumus parasti veic tikai pieprasījuma saņēmējas valsts teritorijā. Piemēram, kreditors var pieprasīt *aizturējuma tiesību* piemērošanu īpašumam, lai novērstu tā pārdošanu un tādējādi aktīvs būtu pieejams plānotajā pieteikuma par lēmuma izpildi procesā.

---

180 Sk. arī Paskaidrojošā ziņojuma 648.–651. punktu.

f) sekmēt dokumentu nodošanu

955. Pieprasījuma saņēmējai valstij var lūgt palīdzību ar plānoto uzturlīdzekļu tiesvedību saistītu dokumentu nodošanā. Tas, kā pieprasījuma saņēmēja valsts reaģēs uz šo pieprasījumu, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem un tā, vai iesaistītās valstis ir kādu starptautisku līgumu dalībvalstis (50. pants).[181]

2. Vai pieprasītie pasākumi ir nepieciešami?

956. Ja pieprasījums ir saistīts ar plānotu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju, pieprasītājas valsts iesniegtajā dokumentācijā vajadzētu būt[182] pietiekamai informācijai, lai pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde varētu pieņemt lēmumu par pasākumu nepieciešamību.

3. Atbilstošu pasākumu īstenošana

957. Pēc pieprasījuma izskatīšanas saņēmējai valstij jāizlemj, kādi pasākumi ir atbilstoši vai ar kādiem pasākumiem tā sniegs prasīto palīdzību. Centrālā iestāde var veikt attiecīgās darbības pati vai arī nodot pieprasījumu kompetentai iestādei.

D. Ja pieprasījums saistīts ar pieprasītājā valstī izskatītu lietu, kurai ir starptautisks elements (7. panta 2. punkts)

958. Ja pieprasījums neattiecas uz plānotu pieteikumu saskaņā ar Konvenciju, tajā var prasīt jebkādu palīdzību, tostarp 7. panta 1. punktā uzskaitītos palīdzības veidus. Tomēr jānorāda, ka pieprasījuma saņēmēja valsts drīkst reaģēt pēc saviem ieskatiem.

959. Tas, kā pieprasījuma saņēmēja valsts reaģēs uz šādu pieprasījumu, ir atkarīgs no tās iekšējiem tiesību aktiem un politikas. Tomēr laba centrālās iestādes prakse būtu sniegt palīdzību, ja ar to varētu samazināt vai novērst nepieciešamību iesniegt lietu pieprasītājā valstī un paātrināt bērna vai ģimenes uzturlīdzekļu saņemšanu. Piemēram, palīdzot saņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem pieprasītājā valstī, var novērst vajadzību iesniegt pieprasījuma saņēmējai valstij tiešu pieprasījumu vai pieteikumu par lēmuma pieņemšanu.

E. Pieprasītājas valsts informēšana par pieprasījuma statusu

960. Par īpašu pasākumu pieprasījumiem nav jāiesniedz ziņojuma par lietas gaitu veidlapa, kas jāizmanto attiecībā uz pieteikumiem, kuri iesniegti saskaņā ar Konvenciju. Šiem pieprasījumiem arī nepiemēro 12. pantā paredzēto atbildēšanas termiņu. Tomēr centrālajai iestādei būtu jāievēro Konvencijas vispārīgās prasības un jāinformē pieprasītāja valsts par veiktajām darbībām saprātīgā laikposmā. Laba prakse ir vienmēr ievērot 12. pantā noteiktos termiņus.

---

181 Turpat.

182 Kad būs izstrādāta ieteiktā īpašu pieprasījumu veidlapa, tajā varēs norādīt visu attiecīgo informāciju.

III. Citi aspekti

A. Izmaksas

961. Uz īpašu pasākumu pieprasījumiem neattiecas Konvencijas vispārīgais noteikums par to, ka centrālajai iestādei pašai jāsedz savas izmaksas. Tā drīkst no pieteicēja piedzīt ar īpašu pasākumu pieprasījumu saistītos izdevumus, ja tie ir ārkārtas izdevumi (8. pants). Tomēr jānorāda, ka gadījumā, ja tas atļauts pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos, izdevumus var piedzīt arī no personas, kas nav pieteikuma iesniedzējs (piem., no parādnieka vai atbildētāja).[183]

962. Ārkārtas izdevumi Konvencijā nav konkrēti definēti.[184] Taču tie ir tādi izdevumi, kas ir neparasti, neraksturīgi vai vispārīga noteikuma izņēmums. Vispārīgās ar pieprasījuma izskatīšanu saistītās izmaksas nebūtu uzskatāmas par ārkārtas uzdevumiem. Tāpēc šī kategorija neattiecas uz parastajiem ģenētiskās testēšanas izdevumiem vai juridiskajām izmaksām saistībā ar pieteikuma par pagaidu pasākumiem iesniegšanu tiesā.

963. Ja centrālā iestāde grasās no pieteikuma iesniedzēja piedzīt izdevumus par pasākumiem, pieteikuma iesniedzējam pirms pakalpojumu sniegšanas ir jāpiekrīt tos saņemt par attiecīgo samaksu. Tādējādi pieteikuma iesniedzējs varēs izlemt, vai nevajadzētu rīkoties citādi.

Piemērs

964. Kreditore dzīvo valstī A. Viņa vēlas saņemt sava bērna uzturlīdzekļus. Parādnieks dzīvo valstī B. Pirms lēmuma pieņemšanas būs jānosaka bērna izcelsme.

965. Kreditorei ir divas iespējas. Viņa var iesniegt īpašu pasākumu pieprasījumu, kurā lūgt, lai valsts B palīdz noteikt bērna izcelsmi vai sekmē tās noteikšanu valstī A. Ja kreditorei būs jāsedz ar procesu saistītie izdevumi, valsts B par to paziņos. Ja izmaksas būs jāsedz, kreditore, iespējams, nolems iesniegt valstij B pieteikumu par lēmuma pieņemšanu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu un pieprasīs izcelsmes noteikšanu pieteikuma procesā. Ja kreditore iesniedz pieteikumu par lēmuma pieņemšanu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, izcelsmes testēšana gandrīz vienmēr ir viens no bezmaksas pasākumiem, kas pieteikuma iesniedzējam tiek nodrošināts[185] (sk. 3. nodaļu).

IV. Papildu materiāli

A. Praktisks ieteikums

- Ja Jūsu valsts varētu piedzīt ar īpašu pasākumu sniegšanu saistītos izdevumus, pēc iespējas ātri paziņojiet to pieprasītājas valsts centrālajai iestādei. Dažkārt izdevumu piedziņa ir apsvērums, kas ietekmē pieteikuma iesniedzēja lēmumu par to, vai īpašu pasākumu pieprasījuma vietā neiesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvenciju.
- Jebkurā gadījumā pieteikuma iesniedzējs ir jāinformē par visiem izdevumiem, kas tiks piedzīti, un tad pirms attiecīgajām darbībām ir jāsaņem viņa/viņas piekrišana.

---

183 Paskaidrojošā ziņojuma 215. punkts.
184 Skaidrojumu sk. Paskaidrojošā ziņojuma 223. punktā.
185 Ievērojot jebkādu deklarāciju, kurā valsts, iespējams, ir paziņojusi, ka tiks izmantots bērna mantiskā stāvokļa izvērtējums.

- Pēc pieprasījuma saņemšanas pieprasījuma saņēmējas valsts sociālā dienesta darbiniekam, īstenojot labu praksi, būtu jāinformē pieprasītājas valsts centrālā iestāde par lietas izskatīšanas ilgumu.
- Uz īpašu pasākumu pieprasījumiem neattiecas vispārīgais noteikums par to, ka Konvencijā paredzētos pieprasījumus iesniedz kompetentajām iestādēm, savukārt pieteikumus — ar centrālo iestāžu starpniecību. Iesniegt un saņemt īpašu pasākumu pieprasījumu var tikai centrālā iestāde.

B. Saistītās veidlapas

Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa
Īpašu pasākumu pieprasījuma saņemšanas apstiprinājuma veidlapa vēl nav izstrādāta.

C. Piemērojamie Konvencijas panti

6. pants
7. pants
8. pants
15. pants
43. pants
50. pants
51. pants
52. pants

D. Attiecīgās Rokasgrāmatas sadaļas

Sk. 4. un 5. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi.
Sk. 8. un 9. nodaļu par nosūtāmajiem un saņemtajiem pieteikumiem saistībā ar lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanu.
Sk. 10. nodaļu "Lēmumu par uzturlīdzekļiem izpilde".

V. Kontrolsaraksts — saņemtie īpašu pasākumu pieprasījumi

	Procedūra	Informācija Rokasgrāmatā
1.	Pieprasījuma saņemšanas apstiprināšana	II sadaļas A daļa
2.	Vai ir plānots iesniegt pieteikumu saskaņā ar Konvenciju?	II sadaļas B daļa
3. a)	Ja pieprasījums ir saistīts ar Konvencijā paredzētu pieteikumu —vai tajā ir prasīts kāds no uzskaitītajiem pasākumiem?	II sadaļas C daļas 1. punkts
3. b)	Ja pieprasījums ir saistīts ar Konvencijā paredzētu pieteikumu — vai ir nepieciešams veikt pasākumus?	II sadaļas C daļas 2. punkts
3. c)	Ja pieprasījums ir saistīts ar Konvencijā paredzētu pieteikumu — atbilstošas palīdzības sniegšana	II sadaļas C daļas 3. punkts
4.	Ja pieprasījums nav saistīts ar Konvencijā paredzētu pieteikumu — iekšējai politikai un tiesību aktiem atbilstīgu pasākumu īstenošana	II sadaļas D daļa
5.	Ziņojuma par lietas gaitu veidlapas iesniegšana	II sadaļas E daļa

VI. Bieži uzdotie jautājumi

Vai pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei jāsniedz pieprasītie īpašie pasākumi?

966. Ne vienmēr. Ja iestāde konstatē, ka pasākumi nav nepieciešami, lai palīdzētu atbilstīgi Konvencijai īstenotā tiesvedībā (vai, lai noteiktu, vai tiesvedība būtu ierosināma), tā var pieprasījumu noraidīt. Ja pieprasījums attiecas uz palīdzību saistībā ar pieprasītājā valstī izskatītu uzturlīdzekļu lietu, to, vai un kā palīdzēt, centrālā iestāde var izlemt pēc saviem ieskatiem.

Vai pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde var pieprasīt maksu par pakalpojumiem?

967. Jā, taču ierobežotos apstākļos. Izmaksām jābūt ārkārtas izdevumiem, un pieteikuma iesniedzējam pirms tam jāpiekrīt saņemt pakalpojumus par maksu.

15. nodaļa.
Veidlapu aizpildīšana

Nodaļas struktūra

Šajā nodaļā sniegti norādījumi par to, kā jāaizpilda veidlapas, ko var izmantot Konvencijas piemērošanas lietu vajadzībām:

I sadaļā ir izklāstīts, kā jāaizpilda abas obligātās veidlapas, kas jāizmanto visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem;

II sadaļā ir sniegtas norādes par to, kā aizpildīt ieteiktās četru galveno Konvencijā paredzēto pieteikumu veidlapas;

III sadaļā ir doti norādījumi par papildu veidlapu, piemēram, finanšu informācijas veidlapas, paziņojuma par izpildāmību, paziņojuma par informēšanu noteiktajā kārtībā un citu veidlapu, aizpildīšanu;

IV sadaļā ir iekļauts kontrolsaraksts — tajā uzskaitīti dokumenti, kas jāpievieno nosūtāmajiem pieteikumiem, kuri tiks iesniegti saskaņā ar Konvenciju;

V sadaļā ir sniegta informācija par to, kā jāaizpilda veidlapas, ar ko iesniedz tiešu lēmuma atzīšanas un izpildes pieprasījumu kompetentai iestādei.

Nodaļas pielikumā, lai atvieglotu sociālo dienestu darbiniekiem ieteiktās atzīšanas vai atzīšanas un izpildes veidlapas aizpildīšanu, ir izskaidroti lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumi.

I. To veidlapu aizpildīšana, kuru iesniegšana ir obligāta saistībā ar visiem pieteikumiem

968. Šajā sadaļā izklāstīts, kā jāaizpilda abas obligātās veidlapas, kas jāizmanto visiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem. Tās ir iekļautas Konvencijas pielikumos. Šīs veidlapas nav jāizmanto īpašu pasākumu pieprasījumiem un tiešiem pieprasījumiem, ko iesniedz pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentām iestādēm.

A. Pārsūtīšanas veidlapa

969. Obligāti izmantojamā pārsūtīšanas veidlapa nodrošina vienotu standarta metodi pieteikumu nosūtīšanai starp dalībvalstīm. Tajā uzskaita prasītos dokumentus un dokumentācijā sniegto informāciju, kā arī pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei norāda prasīto tiesiskās aizsardzības līdzekli.

970. Pārsūtīšanas veidlapa jāizmanto obligāti. Tā jāpievieno jebkuram pieteikumam, ko iesniedz saskaņā ar Konvenciju. Turpmāk ir izskaidrots, kā veidlapa jāaizpilda. Šī sadaļa attiecas uz visiem pieteikumiem, ko iesniedz saskaņā ar Konvenciju.

a) preambula

971. Ir jānodrošina visas citai centrālajai iestādei nosūtīto dokumentu informācijas konfidencialitāte atbilstīgi pieteikuma izskatītājas valsts tiesību aktu prasībām, un šo informāciju drīkst izmantot tikai Konvencijā paredzētā uzturlīdzekļu pieteikuma vajadzībām. Tomēr veidlapas preambulā arī atzīts, ka dažkārt jebkādas personiskās informācijas izpaušana var apdraudēt personas veselību, drošību vai brīvību.

Centrālā iestāde saskaņā ar 40. pantu ir nolēmusi par informācijas neizpaušanu.

972. Ja pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz attiecīgām bažām, atzīmējiet minēto rūtiņu "Nolēmums par informācijas neizpaušanu", kas redzama veidlapas pirmās lapas augšpusē.

973. Personiskās informācijas aizsardzība ir izklāstīta šīs nodaļas II sadaļā.

b) pieprasītāja centrālā iestāde

Atsauce: 1. un 2. punkts

974. Rūtiņās zem personas datu izklāsta tiek sniegta informācija par ***pieprasītāju centrālo iestādi*** un personu, ar ko būtu jāsazinās, ja pieprasījuma saņēmējai valstij būs vajadzīga turpmāka informācija. Centrālās iestādes sazinās pieprasījuma saņēmējas valsts valodā[186], citā apstiprinātā valodā vai arī angļu vai franču valodā, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi atrunu, iebilstot pret angļu vai franču valodas lietojumu. Izmantojamā saziņas valoda ir norādīta attiecīgās valsts aprakstā. Ja saziņas valoda būtiski ietekmē lietas izskatīšanu Jūsu valstī, varat šeit norādīt vēlamo valodu.

Pieprasītāja centrālā iestāde *ir tās valsts centrālā iestāde, kurā iesniedz pieteikumu vai pieprasījumu. Šī centrālā iestāde pārsūta pieteikumu* ***pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei****, kas to izskatīs un nosūtīs izpildei kompetentai iestādei.*

c) pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde

Atsauce: 3. punkts

975. Turpmākās rindas ir pašpaskaidrojošas, un tajās ir jānorāda pieprasījuma saņēmējas centrālās iestādes kontaktinformācija. Tā ir pieejama attiecīgās valsts aprakstā.

d) informācija par pieteikuma iesniedzēju

Atsauce: 4. punkts

976. Pieteikuma iesniedzējs ir persona, kas pieprasa ar uzturlīdzekļiem saistītus pakalpojumus. Atkarībā no konkrētā pieteikuma veida pieteikuma iesniedzējs var būt kreditors, tostarp valsts iestāde, vai parādnieks. Pieteikumu var iesniegt arī bērna juridiskais pārstāvis.

---

186 Ja ir iesniegta attiecīga deklarācija, tā var būt pieprasījuma saņēmējas valsts teritoriālās apakšvienības, piemēram, provinces vai teritorijas, valoda (44. pants).

e) informācija par personu(-ām), kurai(-ām) paredzēti uzturlīdzekļi

Atsauce: 5. punkts

977. Ja pieteikuma iesniedzējs prasa uzturlīdzekļus sev, tas jānorāda a) apakšpunktā. Ja uzturlīdzekļi paredzēti citiem ģimenes locekļiem vai apgādājamām personām, sniedziet prasīto informāciju, tostarp norādiet katra bērna dzimšanas datumu. Šī informācija vajadzīga, lai konstatētu, ka bērni nav sasnieguši 21 gada vecumu un tāpēc viņiem var piemērot Konvenciju. Pieprasījumā būtu jāizmanto dzimšanas vai citā oficiālā apliecībā norādītie vārdi un uzvārdi.

f) informācija par parādnieku

Atsauce: 6. punkts

a) *Persona ir 4. punktā norādītais pieteikuma iesniedzējs.*

978. Atzīmējiet šo rūtiņu, ja pieteikumu iesniedz parādnieks. Jāatceras, ka parādnieks nevar iesniegt pieteikumu par lēmuma pieņemšanu.

979. Šajā punktā vienmēr ir jānorāda pamatinformācija par parādnieku. Papildu ziņas par parādnieku sniedz pieteikuma veidlapā un veidlapā par finanšu stāvokli, ja tās saistībā ar konkrēto pieteikumu ir vajadzīgas.

g) pieteikuma veids

Atsauce: 7. punkts

980. Turpmāk redzamajā tabulā sniegtas mijnorādes uz Konvencijas 10. panta apakšpunktiem un tajos aplūkotajiem pieteikumu veidiem. Atzīmējiet rūtiņu, kas atbilst tā pieteikuma veidam, kuru paredzēts iesniegt.

Panta numurs	Skaidrojums
10. panta 1. punkta a) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par tāda jau pieņemta lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, kura izcelsmes valsts nav pieprasījuma saņēmēja valsts
10. panta 1. punkta b) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi
10. panta 1. punkta c) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par jauna lēmuma pieņemšanu pieprasījuma saņēmējā valstī, ja lēmums par uzturlīdzekļiem nav pieņemts
10. panta 1. punkta d) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par lēmuma pieņemšanu pieprasījuma saņēmējā valstī, ja nav iespējams atzīt un izpildīt jau pieņemtu lēmumu
10. panta 1. punkta e) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta lēmuma grozīšanu
10. panta 1. punkta f) apakšpunkts	Kreditora pieteikums par tāda lēmuma grozīšanu, kura izcelsmes valsts nav pieprasījuma saņēmēja valsts

10. panta 2. punkta a) apakšpunkts	Parādnieka pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta lēmuma atzīšanu vai tā izpildes ierobežošanu
10. panta 2. punkta b) apakšpunkts	Parādnieka pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta lēmuma grozīšanu
10. panta 2. punkta c) apakšpunkts	Parādnieka pieteikums par tāda lēmuma grozīšanu, kura izcelsmes valsts nav pieprasījuma saņēmēja valsts

37. attēls. Saskaņā ar 10. pantu iesniedzamo pieteikumu veidi

Atsauce: 8. punkts

981. Pārsūtīšanas veidlapas 8. punktā ir uzskaitīti pieteikumam pievienojamie dokumenti.

982. Tā a) apakšpunkts ir jāaizpilda tad, ja tiek iesniegts pieteikums par atzīšanu un izpildi saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Atzīmējiet konkrētajam pieteikumam atbilstošās rūtiņas! Pēdējās rūtiņas, kurās ir atsauce uz Konvencijas 30. pantu, ir jāatzīmē tad, ja pieteikums attiecas uz vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšanu.

983. Ja pieteikums netiek iesniegts saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ir jāatzīmē pārsūtīšanas veidlapas 8. punkta b) apakšpunktā uzskaitītie dokumenti.

h) veidlapas aizpildīšana

Atsauce: nobeigums

984. Darbiniekam, kas aizpilda pārsūtīšanas veidlapu, tā nav jāparaksta. Tomēr veidlapas aizpildītājam jānorāda savs vārds, uzvārds un pieteikuma iesniegšanas datums. (Kontaktinformācija jau ir norādīta veidlapas pirmajā lapā.)

B. Saņemšanas apstiprinājuma veidlapa

985. Šajā sadaļā sniegti norādījumi par obligāti izmantojamās saņemšanas apstiprinājuma veidlapas aizpildīšanu. To pievieno katram pieteikumam, ko iesniedz saskaņā ar Konvenciju. Atbilstīgi 12. panta 3. punktam pieteikuma saņemšana, izmantojot šo veidlapu, jāapstiprina sešās nedēļās no tā saņemšanas dienas.

a) preambula

986. Vispirms izvērtējiet, vai veidlapā sniegtās informācijas izpaušana varētu apdraudēt kādas personas veselību, drošību vai brīvību. Ja tā, atzīmējiet rūtiņu veidlapas augšpusē.

b) kontaktinformācija

Atsauce: 1. un 2. punkts

987. Pārbaudiet, vai norādītā kontaktinformācija attiecas uz personu vai struktūrvienību, kas būs atbildīga par turpmākas informācijas sniegšanu.

c) pieprasītāja centrālā iestāde

Atsauce: 3. punkts

988. Aizpildot šo punktu, izmantojiet saņemtajā pieteikumā sniegto informāciju.

d) informācija par pieteikumu

Atsauce: 4. punkts

989. Norādiet, kāda veida pieteikums ir saņemts, atsaucoties uz Konvencijas panta numuru. Mijnorādes uz katru pieteikuma veidu ir sniegtas sadaļā par pārsūtīšanas veidlapas aizpildīšanu (37. attēls).

990. Šajā punktā arī jāsniedz informācija par pieteikuma iesniedzēju un personām, kurām maksājami uzturlīdzekļi. Šī informācija ir norādīta saņemtajam pieteikumam pievienotajā pārsūtīšanas veidlapā.

e) sākotnējās darbības

Atsauce: 5. punkts

991. Norādiet, kādas darbības ir veiktas saistībā ar pieteikumu. Ja pieteikumu nevar izskatīt, jo ir vajadzīgi papildu dokumenti, uzskaitiet vajadzīgos dokumentus vai informācijas veidu.

992. Ja centrālā iestāde ir nolēmusi, ka neizskatīs pieteikumu, jo ir acīmredzams, ka nav izpildītas tam piemērojamās prasības, norādiet, vai apstiprinājumā ir paziņoti iemesli vai arī tie tiks nosūtīti vēlāk. Detalizētajās nodaļās, kas attiecas uz saņemto pieteikumu par atzīšanu un izpildi, izpildi un pieņemšanu izskatīšanu ir izskaidrots, kad šāda atbilde būtu jāsniedz.

f) veidlapas aizpildīšana

Atsauce: nobeigums

993. Veidlapa nav jāparaksta, taču tajā būtu jānorāda par aizpildīšanu atbildīgā centrālās iestādes darbinieka vārds un uzvārds.

II. Norādījumi par ieteikto pieteikuma veidlapu aizpildīšanu

994. Šajā daļā sniegti norādījumi par to, kā aizpildīt šādu starp centrālajām iestādēm nosūtāmo pieteikumu pārsūtīšanas veidlapas:

- pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi;
- pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi;
- pieteikums par lēmuma pieņemšanu;
- pieteikums par lēmuma grozīšanu.

995. Šai sadaļai ir trīs daļas.

996. Pirmajā daļā ir sniegti norādījumi par ieteikto veidlapu aizpildīšanu, iesniedzot pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, izpildi, pieņemšanu un grozīšanu.

997. Otrajā daļā ir norādīts, kā aizpildīt papildu veidlapas,

998. savukārt trešajā daļā ir iekļauti kontrolsaraksti, kuros uzskaitīti katram pieteikuma veidam pievienojamie dokumenti.

A. Ieteiktā veidlapa pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi

999. Šajā sadaļā sniegti norādījumi par to, kā aizpildīt ieteikto veidlapu, kas jāizmanto pieteikumiem par lēmumu vai vienošanos par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Papildu informācija par šim pieteikumam piemērojamām procedūrām ir sniegta 4. nodaļā.

1. Veidlapas aizpildīšana

a) izmantojamā veidlapa

1000. Ja pieteikumu iesniedz kreditors, tostarp valsts iestāde, kas rīkojas kreditora vārdā vai ir nodrošinājusi viņam/viņai labumus, vai parādnieks, izmantojiet 10. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 10. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem pieteikumiem izstrādāto veidlapu. Atzīmējiet attiecīgos Konvencijas pantus.

b) personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība

Atsauce: ievads

1001. Saskaņā ar Konvenciju jebkādu Konvencijā paredzētajā pieteikumā apkopoto vai ar to pārsūtīto informāciju drīkst izpaust vai apstiprināt tikai tad, ja šāda rīcība neapdraud personas veselību, drošību vai brīvību.

1002. Ja pastāv bažas par šādu apdraudējumu, atzīmējiet attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu un sniedziet personisko informāciju uz atsevišķas veidlapas (ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa) nevis 2. punktā.

1003. Pilnīgs personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzībai piemērojamo prasību izklāsts ir sniegts 3. nodaļā.

c) pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 2. punkts

1004. Norādiet, vai pieteikumu iesniedz kreditors (persona, kurai paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi), parādnieks vai tā pārstāvis.

1005. Kontaktinformācija tiek sniegta divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, ar to identificē pieteikuma puses, lai katras valsts centrālā vai kompetentā iestāde varētu pienācīgi sagatavot lietu vai dokumentāciju. Otrkārt, kontaktinformācijai ir jābūt pietiekamai, lai pieteikuma iesniedzēju būtu iespējams informēt gadījumā, ja lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšana un izpilde tiek pārsūdzēta.

> ***Laba prakse***. *Pieprasītājas centrālās iestādes rīcībā vienmēr vajadzētu būt pareizai pieteikuma iesniedzēja adresei vai citai viņa/viņas kontaktinformācijai. Izskatot pieteikumu, var rasties jautājumi, kuru noskaidrošanai būs vajadzīga papildu informācija vai dokumenti, un pieprasītājas valsts (nosūtītājas valsts) centrālajai iestādei būs jāvar sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, lai tos saņemtu.*

1006. Ja pieprasītājas valsts tiesību aktos nav atļauta personas adreses izpaušana, atsevišķas valstis kā pieteikuma iesniedzēja adresi norāda centrālās vai citas kompetentas iestādes adresi.[187]

1007. Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde, norādiet to.

d) informācija par personām, kurām paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi

Atsauce: 3. punkts

1008. Pieteikumā ir jānorāda pietiekama informācija, lai varētu identificēt ikvienu personu, kurai saskaņā ar lēmumu ir paredzēti vai ir maksājami uzturlīdzekļi. Šādas personas ir gan pieteikuma iesniedzējs (parasti vecāks, taču pieteikumu var iesniegt arī bērns), gan bērni, attiecībā uz kuriem piemēro Konvenciju. Lai varētu pārbaudīt katras tās personas identitāti, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, kā arī noteikt tās vecumu un tādējādi pārbaudīt, vai uz lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma, vienmēr ir jānorāda personas dzimšanas datums.

1009. Veidlapā jānorāda arī pieteikuma iesniedzēja un bērnu uzturlīdzekļu pieprasīšanas un maksāšanas pamatojums. Šī informācija palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij pārbaudīt, vai uz pieteikumu attiecas Konvencijas darbības joma. Tas attiecas uz pieteikuma iesniedzēja vai personas, kurai paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi, un parādnieka attiecībām.

Terminu skaidrojums

1010. Šajā veidlapas punktā izmantoti turpmāk uzskaitītie termini.

Atsauce: 3.1. un 3.2. punkts

- Izcelsme
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja uzturlīdzekļu pamatojums ir vecāku un bērna attiecības. Tas ir piemērojams gan tad, ja bērni piedzimuši vecāku laulības laikā — tādā gadījumā izcelsme tiek pieņemta vai izriet no tiesību aktiem, gan arī tad, ja vecāka un bērna saistību nosaka vai apstiprina ar izcelsmes testēšanu.

- Laulība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja puses bija precējušās.

- Radniecība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja pieteikuma iesniedzēja un parādnieka attiecību pamatā ir ģimenes saites, piemēram, parādnieks ir tēvocis vai cits radinieks. Uz radniecību var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām (sk. 3. nodaļu).

- Vecvecāks / brālis vai māsa / mazbērns
  Atzīmējiet šo rūtiņu tad, ja pieteikuma iesniedzējs un parādnieks ir saistīti kādā no uzskaitītajiem veidiem. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.

---

187 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 612. punktu.

- *In loco parentis* vai līdzvērtīgas attiecības
  In loco parentis ir tādas attiecības, kurās pieaugušais bērnam ir kā vecāks, piemēram, ja pieaugušais dzīvo kopā ar bērniem un izturas pret viņiem kā tēvs/māte. Atsevišķās valstīs ar šo jēdzienu apzīmē pamātes/patēva un bērna attiecības.

- Laulībai līdzīgas attiecības
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja puses nebija noslēgušas laulību, taču to attiecības bija līdzīgas laulībai. Atsevišķās valstīs šādas attiecības dēvē par civillaulību. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, attiecinot to arī uz šādām attiecībām (sk. 3. nodaļu).

1011. Aizpildiet 3.1. punktu, kurā jāsniedz informācija par pieteikuma iesniedzēju. Pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums jau ir norādīts 2. punktā. Aizpildiet šo punktu tad, ja pieteikumu iesniedz bērns.

1012. Aizpildiet 3.2. punktu, kurā jāsniedz informācija par visiem bērniem, kuriem paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi. Ja pieteikumu iesniedz bērns, jāaizpilda tikai 3.2. punkts. Ja pieteikums attiecas uz vairāk nekā trim bērniem, atzīmējiet rūtiņu 3.4. punktā un pārējo informāciju sniedziet uz atsevišķas lapas.

1013. Veidlapas 3.3. punkts ir jāaizpilda tad, ja uzturlīdzekļi ir paredzēti vai maksājami personai, kas nav pieteikuma iesniedzējs vai bērns.

e) parādnieka vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4.1. punkts

1014. Norādiet, vai pieteikuma iesniedzējs ir parādnieks.

1015. Informācija par parādnieku šeit jāsniedz tāpēc, lai varētu apstrādāt pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi un lai varētu informēt parādnieku atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktu prasībām. Šajā punktā būtu jāsniedz visa pieteikuma iesniedzējam zināmā informācija. Ja precīza parādnieka atrašanās vieta nav zināma, pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzības gadījumā jāsniedz parādnieka meklēšanas vai atrašanās vietas noteikšanas pakalpojumi.

***Laba prakse**. Ja pieteikuma iesniedzējs nezina, kur parādnieks dzīvo, noteikti sniedziet visu pārējo pieejamo informāciju par pēdējo zināmo parādnieka atrašanās vietu, piemēram, norādiet darba devēju vai uzturēšanās vietu. Ieteicams sniegt arī informāciju par citu saistību ar valsti, piemēram, par radiniekiem, pie kuriem parādnieks varētu uzturēties.*

f) kreditora pārstāvja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4.2. punkts

1016. Šajā punktā būtu jāsniedz informācija par kreditora atrašanās vietu vai pārstāvi. Kreditora pārstāvis bieži ir viņa/viņas jurists.

1017. Veidlapas 4.3. punktā būtu jānorāda "personas identifikācijas numurs" [personas kods], ja tas ir zināms. Tas var būt sociālās apdrošināšanas numurs (Amerikas Savienotajās Valstīs; Kanādā), nodokļu maksātāja numurs (Austrālijā) vai cits valdības piešķirts numurs, kas pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei varētu atvieglot parādnieka atrašanu vai viņa/viņas identitātes pārbaudi valdības vai citās datu bankās.

g) maksājuma adresāts

Atsauce: 5. punkts

1018. Ja lēmums ir jāizpilda, pieprasījuma saņēmējai valstij jāzina, kam nosūtīt maksājumus. Ja maksājumus apstrādes nolūkā saņems pieprasītājas valsts kompetentā iestāde, norādiet maksājumu apstrādes vai sadales struktūrvienību, kā arī lietas / grāmatvedības atsauces numuru, lai maksājumus varētu pienācīgi identificēt.

Aizpildiet šo punktu tikai tad, ja pastāv bažas par pieteikuma iesniedzēja apdraudējumu. Izmantojiet ierobežotas piekļuves informācijas veidlapu.

h) pieteikums, kurā tiek prasīta tikai atzīšana

Atsauce: 6. punkts

1019. Ja pieteikumā ir prasīta tikai lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšana un pieteikuma iesniedzējs nevēlas, lai lēmums pēc atzīšanas tiktu izpildīts, atzīmējiet 6. punkta rūtiņu. Ja pieteikums attiecas vienīgi uz atzīšanu, tam nav jāpievieno paziņojums par izpildāmību — tiek prasīts vienīgi paziņojums par to, ka lēmums ir spēkā izcelsmes valstī. Papildu informācija par pieteikumiem, kuros tiek prasīta tikai atzīšana, ir sniegta 4. nodaļā.

i) lēmuma atzīšanas un izpildes jurisdikcijas pamatojumi

Atsauce: 7. punkts

1020. Ja pieteikumā ir prasīta vienošanās par uzturlīdzekļiem atzīšana vai atzīšana un izpilde, šis punkts nav jāaizpilda.

1021. Ja pieteikums attiecas uz lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāzina lēmuma atzīšanas un izpildes juridiskais pamats.

1022. Ieteiktajā veidlapā ir uzskaitīti Konvencijas 20. pantā paredzētie jurisdikcijas pamatojumi. Pamatojums var būt norādīts konkrētajā lēmumā, pieteikuma iesniedzēja sniegtajā informācijā vai kompetentās iestādes sagatavotajā lietā. Jāpiebilst, ka veidlapā ir jāatzīmē visas rūtiņas, kas varētu attiekties uz konkrēto lietu. Ja atbildētājs iebildīs pret atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, viņam/viņai būs jāpierāda, ka minētie atzīšanas un izpildes pamatojumi nav piemērojami.

1023. Plašāka informācija par situācijām, ko varētu uzskatīt par atzīšanas un izpildes pamatojumu, ir sniegta šīs nodaļas pielikumā.

j) atbildētāja ierašanās

Atsauce: 8. punkts

1024. Kā aprakstīts 4. nodaļā, pieprasījuma saņēmēja valsts var atzīt vai atzīt un izpildīt lēmumu tad, ja ir gūta pārliecība, ka atbildētājam tika paziņots par uzturlīdzekļu pieteikumu vai tiesvedību atbilstīgi lēmuma izcelsmes valsts tiesību aktiem un viņam tika sniegta iespēja tikt uzklausītam vai viņš tika pārstāvēts tiesvedībā. Ja tika īstenots administratīvs process un lēmums tika pieņemts bez uzklausīšanas, atbildētājs par lēmumu bija jāinformē pēc tā pieņemšanas un bija jādod viņam/viņai iespēja apstrīdēt iestādes lēmumu, kā prasīts lēmuma izcelsmes valsts tiesību aktos.

1025. Uz šo prasību attiecas veidlapas 8. punkts. Norādiet, vai pieteikuma iesniedzējs ieradās vai neieradās izcelsmes valstī un vai viņš tika pārstāvēts.

1026. Atbildētāja ierašanās var būt apliecināta attiecīgajā lēmumā, ja tajā norādīts, ka viņš/viņa ieradās uzturlīdzekļu lietas izskatīšanā, tika pārstāvēts vai lēmumu apstrīdēja.

1027. Ja atbildētājs neieradās un netika pārstāvēts, kompetentajai iestādei ir jāapstiprina, ka atbildētājs tika pienācīgi informēts atbilstīgi lēmuma izcelsmes valsts tiesību aktiem un ņemot vērā visus apstākļus. Informēšanai par šīs prasības izpildi ir izstrādāta ieteiktā veidlapa (paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā). Tās aizpildīšana ir aprakstīta turpmāk.

1028. Ja lēmums tika pieņemts sistēmā, kurā uzklausīšana nav prasīta, būtu jānorāda, ka parādnieks/atbildētājs neieradās, un vienmēr ir jāiesniedz paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā.

1029. Ja lēmums tika pieņemts, pienācīgi neinformējot atbildētāju, to, iespējams, nevarēs atzīt vai izpildīt saskaņā ar Konvenciju.

k) veidlapa par finanšu stāvokli

Atsauce: 9. punkts

1030. Veidlapa par finanšu stāvokli ir jāiesniedz tad, ja lēmums pēc atzīšanas ir jāizpilda. Norādījumi par tās aizpildīšanu ir sniegti nodaļas IV sadaļā.

l) juridiskā palīdzība

Atsauce: 10. punkts

1031. Vairumā gadījumu, ja pieteikumu par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi iesniedz kreditors, pieprasījuma saņēmējai valstij ir jānodrošina bezmaksas juridiskā palīdzība (sk. 3. nodaļu) un pieteikuma iesniedzējam nav jāsniedz papildu informācija par šo tematu.

1032. Tomēr veidlapas 10. punkts ir jāaizpilda, ja:

- pieteikuma iesniedzējs ir kreditors un pieteikums attiecas uz tādiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem, kas neizriet no vecāku un bērna attiecībām, ja bērns nav sasniedzis 21 gada vecumu; vai
- pieteikuma iesniedzējs ir parādnieks.

1033. Minētajos gadījumos, lai noteiktu, vai ir jāsniedz palīdzība, pieprasījuma saņēmēja valsts var izmantot mantiskā stāvokļa vai lietas būtības izvērtējumu. Mantiskā stāvokļa izvērtējumam tiks izmantota veidlapā par finanšu stāvokli sniegtā informācija, un pieteikuma iesniedzējam arī būtu jānorāda, vai viņš/viņa saņēma juridisko palīdzību lēmuma izcelsmes valstī. Šajā nolūkā vajadzētu pietikt ar tās iestādes vēstuli, kas sniedza palīdzību.

m) par pieteikuma izskatīšanu atbildīgās centrālās iestādes kontaktpersonas vārds, uzvārds

Atsauce: 12. punkts

1034. Šajā punktā būtu jānorāda tas centrālās iestādes darbinieks, kurš atbild vai nu par pieteikuma aizpildīšanu, vai arī pārskatīšanu — gadījumā, ja to aizpildīja pieteikuma iesniedzējs. Tā kā tiek ievērota "neitralitāte attiecībā uz datu nesējiem" un tāpēc ir atļauts dokumentus pārsūtīt elektroniski, veidlapa nav jāparaksta.

B. *Ieteiktā veidlapa pieteikumam par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi*

1035. Šajā sadaļā sniegti norādījumi par to, kā jāaizpilda ieteiktā veidlapa pieteikumam par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi. Informācija par šo pieteikumu ir sniegta 6. nodaļā.

1. Veidlapas aizpildīšana

a) izmantojamā veidlapa

1036. Izmantojiet ieteikto veidlapu, kas izstrādāta Konvencijas 10. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem pieteikumiem, jo pieprasījuma saņēmējai valstij tiek prasīts izpildīt tās pieņemtu vai iepriekš atzītu lēmumu.

b) personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība

Atsauce: ievads un 2. punkta d), e), f) un g) apakšpunkts

1037. Saskaņā ar Konvenciju jebkādu Konvencijā paredzētos pieteikumos apkopoto vai ar tiem pārsūtīto informāciju drīkst izpaust vai apstiprināt tikai tad, ja šāda rīcība neapdraud personas veselību, drošību vai brīvību.

1038. Ja pastāv bažas par apdraudējumu, atzīmējiet attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu un sniedziet personisko informāciju uz atsevišķas veidlapas (ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa), nevis 2. punktā.

1039. Pilnīgs personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzībai piemērojamo prasību izklāsts ir sniegts 3. nodaļā.

c) pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 2. punkts

1040. Kontaktinformāciju sniedz divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, ar to identificē pieteikuma puses, lai katra centrālā vai kompetentā iestāde varētu pienācīgi sagatavot lietu vai dokumentāciju. Otrkārt, kontaktinformācijai jābūt pietiekamai, lai pieprasītāja valsts varētu sazināties ar pieteikuma iesniedzēju gadījumā, ja pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei izpildes sākšanai būtu vajadzīga papildu informācija (piem., lai pārbaudītu kavētos uzturlīdzekļu maksājumus).

1041. Ja pieprasītājas valsts tiesību aktos nav atļauta personas adreses izpaušana, atsevišķas valstis kā pieteikuma iesniedzēja adresi norāda centrālās vai citas kompetentas iestādes adresi.[188] Tā varētu būt laba prakse arī tad, ja pieprasītājā valstī ir iesaistīta bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde un tai ir pieejama papildu informācija par parādnieku, viņa aktīviem un ienākumiem vai par kavēto maksājumu aprēķināšanu, kas varētu palīdzēt pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei lēmuma izpildē. Tādā gadījumā ātrāki rezultāti būtu tad, ja ar papildu informācijas vai palīdzības lūgumiem vērstos tieši pie izpildiestādes vai kompetentās iestādes, kurai attiecīgā informācija ir pieejama (piem., bērnu uzturlīdzekļu aģentūras), nevis pie pieteikuma iesniedzēja.

---

188 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 612. punktu.

1042. Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde, norādiet to.

***Laba prakse**. Pieprasītājas centrālās iestādes rīcībā vienmēr vajadzētu būt derīgai pieteikuma iesniedzēja adresei vai citai viņa/viņas kontaktinformācijai. Izpildes procesā var rasties jautājumi, kuru noskaidrošanai būs vajadzīga papildu informācija vai dokumenti, un pieprasītājas valsts centrālajai iestādei būs jāvar sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, lai tos saņemtu.*

d) informācija par personām, kurām paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi

Atsauce: 3. punkts

1043. Pieteikumā ir jānorāda pietiekama informācija, lai varētu identificēt ikvienu, kuram saskaņā ar lēmumu ir paredzēti vai ir maksājami uzturlīdzekļi. Šādas personas ir gan pieteikuma iesniedzējs (parasti bērnu vecāks), gan bērni, attiecībā uz kuriem piemēro Konvenciju. Lai varētu pārliecināties, ka uz attiecīgo lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma (3. nodaļa), vienmēr ir jānorāda personas dzimšanas datums.

1044. Veidlapā jānorāda arī pieteikuma iesniedzēja un bērnu uzturlīdzekļu pieprasīšanas vai maksāšanas pamatojums. Šī informācija palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij pārbaudīt, vai uz pieteikumu attiecas Konvencijas darbības joma.

Terminu skaidrojums

1045. Šajā punktā izmantoti turpmāk uzskaitītie termini.

Atsauce: 3.1. un 3.2. punkts

- Izcelsme
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja uzturlīdzekļu pamatojums ir vecāku un bērna attiecības. Tas ir piemērojams gan tad, ja bērni piedzimuši vecāku laulības laikā — tādā gadījumā izcelsme tiek pieņemta vai izriet no tiesību aktiem, gan arī tad, ja vecāka un bērna saistību nosaka vai apstiprina ar izcelsmes testēšanu.
- Laulība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja lēmums ir saistīts ar pieteikuma iesniedzēja un parādnieka laulību.
- Radniecība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja pieteikuma iesniedzēja un parādnieka attiecību pamatā ir ģimenes saites, piemēram, atbildētājs ir tēvocis vai cits radinieks. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.
- Vecvecāks / brālis vai māsa / mazbērns
  Atzīmējiet kādu no šīm rūtiņām tad, ja pieteikuma iesniedzējs un parādnieks ir saistīti kādā no uzskaitītajiem veidiem. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.

- *In loco parentis* vai līdzvērtīgas attiecības
  In loco parentis ir tādas attiecības, kurās pieaugušais bērnam ir kā vecāks, piemēram, ja pieaugušais dzīvo kopā ar bērniem un izturas pret viņiem kā tēvs/māte. Atsevišķās valstīs ar šo jēdzienu apzīmē pamātes/patēva un bērna attiecības.
- Laulībai līdzīgas attiecības
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja puses nebija noslēgušas laulību, taču tām bija laulībai līdzīgas attiecības. Atsevišķās valstīs tās dēvē par civillaulību. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām attiecībām.

1046. Aizpildiet 3.1. punktu, kurā jāsniedz informācija par pieteikuma iesniedzēju. Pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums jau ir norādīts 2. punktā. Aizpildiet šo punktu tad, ja pieteikumu iesniedz bērns.

1047. Aizpildiet 3.2. punktu, kurā jāsniedz informācija par visiem bērniem, kuriem paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi. Ja pieteikumu iesniedz bērns, ir jāaizpilda tikai 3.2. punkts. Ja pieteikums attiecas uz vairāk nekā trim bērniem, atzīmējiet rūtiņu 3.4. punktā un pārējo informāciju sniedziet uz atsevišķas lapas.

1048. Veidlapas 3.3. punkts jāaizpilda tad, ja uzturlīdzekļi paredzēti vai maksājami personai, kas nav pieteikuma iesniedzējs vai bērns.

e) parādnieka (atbildētāja) vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4. punkts

1049. Informācija par atbildētāju jāsniedz tāpēc, lai izpildes iestāde varētu apstrādāt izpildes pieprasījumu. Šajā punktā būtu jāsniedz visa pieteikuma iesniedzējam zināmā informācija. Ja precīza parādnieka atrašanās vieta nav zināma, pieprasījuma saņēmēja valsts vajadzības gadījumā sniegs parādnieka meklēšanas vai atrašanās vietas noteikšanas pakalpojumus.

***Laba prakse**. Ja pieteikuma iesniedzējs nezina, kur parādnieks dzīvo, noteikti sniedziet visu pārējo pieejamo informāciju par pēdējo zināmo parādnieka atrašanās vietu (par darba devēju, uzturēšanās vietu u. c.). Ieteicams sniegt arī informāciju par citu saistību ar valsti, piemēram, par radiniekiem, pie kuriem parādnieks varētu uzturēties.*

1050. Būtu jānorāda "personas identifikācijas numurs" [personas kods], ja tas ir zināms. Tas var būt sociālās apdrošināšanas numurs (Amerikas Savienotajās Valstīs; Kanādā), nodokļu maksātāja numurs (Austrālijā) vai cits valdības piešķirts numurs, kas pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei varētu atvieglot parādnieka atrašanu vai viņa/viņas identitātes pārbaudi valdības vai citās datu bankās.

f) maksājuma adresāts

Atsauce: 5. punkts

1051. Pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāzina, kam nosūtīt maksājumus. Ja maksājumus apstrādes nolūkā saņems pieprasītājas valsts kompetentā iestāde, norādiet maksājumu apstrādes vai sadales struktūrvienību, kā arī lietas / grāmatvedības atsauces numuru, lai maksājumus varētu pienācīgi identificēt.

Aizpildiet šo punktu tikai tad, ja pastāv bažas par pieteikuma iesniedzēja apdraudējumu. Izmantojiet ierobežotas piekļuves informācijas veidlapu.

g) informācija par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemto lēmumu

Atsauce: 6. punkts

1052. Ja pieteikumā valstij tiek prasīts izpildīt tās pieņemtu lēmumu, ir jāsniedz pamatinformācija par attiecīgo lēmumu, lai pieprasījuma saņēmēja valsts varētu noteikt atbilstošo tiesu vai iegūt administratīvo lietu un lēmuma kopijas. Šajā punktā norādāmā informācija parasti ir pieejama attiecīgajā lēmumā.

h) pieteikumam pievienotie dokumenti

Atsauce: 7. punkts

1053. Norādiet, kuri uzskaitītie dokumenti ir pievienoti. Šim pieteikumam vienmēr jāpievieno kāds no uzskaitītajiem lēmumu veidiem, paziņojums par kavētajiem maksājumiem (ja ir nokavēti lēmumā paredzētie maksājumi) un veidlapa par finanšu stāvokli.

1054. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts nav pieņēmusi izpildāmo lēmumu, taču ir to iepriekš atzinusi, atzīmējiet rūtiņu "Pieprasījuma saņēmēja valsts ir nolēmusi atzīt citas valsts lēmumu (vai ir to reģistrējusi)". Pieteikumam var pievienot informāciju par attiecīgo atzīšanu, ja tā ir pieejama, vai lēmumu par atzīšanu.

i) juridiskā palīdzība

Atsauce: 8. punkts

1055. Veidlapas 8. punkts jāaizpilda, ja pieteikuma iesniedzējs ir kreditors un pieteikums attiecas uz tādiem uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem, kas neizriet no vecāku un bērna attiecībām, ja bērns nav sasniedzis 21 gada vecumu. Tādā gadījumā pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāzina, vai pieteikuma iesniedzējs (kreditors) saņēma juridisko palīdzību lēmuma izcelsmes valstī.

1056. Minētajos apstākļos, lai noteiktu, vai palīdzība jāsniedz, pieprasījuma saņēmēja valsts var izmantot mantiskā stāvokļa vai lietas būtības izvērtējumu. Mantiskā stāvokļa izvērtējumam tiks izmantota veidlapā par finanšu stāvokli sniegtā informācija, un pieteikuma iesniedzējam arī būtu jānorāda, vai viņš/viņa saņēma juridisko palīdzību lēmuma izcelsmes valstī. Šajā nolūkā vajadzētu pietikt ar tās iestādes vēstuli, kas sniedza palīdzību.

j) apliecinājumi

Atsauce: 10. punkts

1057. Šajā punktā būtu jānorāda tas centrālās iestādes darbinieks, kurš atbild vai nu par pieteikuma aizpildīšanu, vai arī pārskatīšanu — gadījumā, ja to aizpildīja pieteikuma iesniedzējs. Tā kā tiek ievērota "neitralitāte attiecībā uz datu nesējiem" un tāpēc ir atļauts dokumentus pārsūtīt elektroniski, veidlapa nav jāparaksta.

C. *Ieteiktā pieteikuma par lēmuma pieņemšanu veidlapa*

1058. Šajā sadaļā ir sniegta informācija par ieteiktās veidlapas aizpildīšanu saistībā ar pieteikumu par lēmuma pieņemšanu. Sīkāka informācija par šo pieteikumu ir sniegta 8. nodaļā.

1. Veidlapas aizpildīšana

a) izmantojamā veidlapa

1059. Tā kā pieteikumā ir prasīta lēmuma pieņemšana, izmantojiet ieteikto veidlapu, kas izstrādāta 10. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā paredzētajiem pieteikumiem. Atzīmējiet rūtiņu, kas atbilst attiecīgajam pieteikuma veidam!

b) personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība

Atsauce: ievads un 2. punkta d), e), f) un g) apakšpunkts

1060. Saskaņā ar Konvenciju jebkādu Konvencijā paredzētos pieteikumos apkopoto vai ar tiem pārsūtīto informāciju drīkst izpaust vai apstiprināt tikai tad, ja šāda rīcība neapdraud personas veselību, drošību vai brīvību.

1061. Ja pastāv bažas par apdraudējumu, atzīmējiet attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu un sniedziet personisko informāciju uz atsevišķas veidlapas (ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa), nevis 2. punktā.

1062. Pilnīgs personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzībai piemērojamo prasību izklāsts ir sniegts 3. nodaļā.

c) pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 2. punkts

1063. Kontaktinformācija tiek sniegta divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, ar to identificē pieteikuma puses, lai katra centrālā vai kompetentā iestāde varētu pienācīgi sagatavot lietu vai dokumentāciju. Otrkārt, kontaktinformācijai ir jābūt pietiekamai, lai pieprasītāja valsts varētu sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, ja lēmuma pieņemšanas nolūkā būs vajadzīga papildu informācija.

1064. Prasītā informācija par pieteikuma iesniedzēju jānorāda vai nu 2. punktā, vai arī ierobežotas piekļuves informācijas veidlapā. Ja pieprasītājas valsts tiesību aktos nav atļauta personas adreses izpaušana, atsevišķas valstis kā pieteikuma iesniedzēja adresi un kontaktinformāciju norāda attiecīgos centrālās iestādes datus.[189] Tomēr tādā gadījumā pieprasītājai centrālajai iestādei ir jāvar sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, ja pieprasījuma saņēmējai valstij vajadzēs papildu informāciju vai tās centrālā vai kompetentā iestāde pieprasīs turpmākas ziņas. Tas ir sevišķi svarīgi tad, ja ar pieteikuma iesniedzēju jāsazinās, lai nodrošinātu viņa/viņas piedalīšanos izcelsmes testēšanā.

---

189 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 612. punktu.

***Laba prakse**. Pieprasītājas centrālās iestādes rīcībā vienmēr vajadzētu būt derīgai pieteikuma iesniedzēja adresei vai citai viņa/viņas kontaktinformācijai. Izskatot lēmuma pieņemšanas pieteikumu, var rasties jautājumi, kuru noskaidrošanai būs vajadzīga papildu informācija vai dokumenti, un pieprasītājas valsts (nosūtītājas valsts) centrālajai iestādei būs jāvar sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, lai tos saņemtu.*

d) informācija par personām, kurām paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi

Atsauce: 3. punkts

1065. Pieteikumā jānorāda pietiekama informācija, lai varētu identificēt ikvienu personu, kurai paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi. Šādas personas ir gan pieteikuma iesniedzējs (parasti bērnu vecāks), gan bērni, attiecībā uz kuriem piemēro Konvenciju. Lai varētu pārliecināties, ka uz attiecīgo lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma (3. nodaļa), vienmēr ir jānorāda personas dzimšanas datums.

1066. Veidlapā jānorāda arī pieteikuma iesniedzēja un bērnu uzturlīdzekļu pieprasīšanas vai maksāšanas pamatojums. Šī informācija palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij pārbaudīt, vai uz pieteikumu attiecas Konvencijas darbības joma. Tas attiecas uz pieteikuma iesniedzēja vai citas personas, kurai paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi, un atbildētāja/parādnieka attiecībām.

Terminu skaidrojums

1067. Šajā punktā izmantoti turpmāk uzskaitītie termini.

Atsauce: 3.1. un 3.2. punkts

- Izcelsme
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja uzturlīdzekļu pamatojums ir vecāku un bērna attiecības. Tas ir piemērojams gan tad, ja bērni piedzimuši vecāku laulības laikā — tādā gadījumā izcelsme tiek pieņemta vai izriet no tiesību aktiem, gan arī tad, ja vecāka un bērna saistība jānosaka vai jāapstiprina ar izcelsmes testēšanu.
- Laulība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja lēmums ir saistīts ar pieteikuma iesniedzēja un parādnieka laulību.
- Radniecība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja pieteikuma iesniedzēja un parādnieka attiecību pamatā ir ģimenes saites, piemēram, atbildētājs ir tēvocis vai cits radinieks. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.
- Vecvecāks / brālis vai māsa / mazbērns
  Atzīmējiet kādu no šīm rūtiņām tad, ja pieteikuma iesniedzējs un parādnieks ir saistīti kādā no uzskaitītajiem veidiem. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.

- *In loco parentis* vai līdzvērtīgas attiecības
  In loco parentis ir tādas attiecības, kurās pieaugušais bērnam ir kā vecāks, piemēram, ja pieaugušais dzīvo kopā ar bērniem un izturas pret viņiem kā tēvs/māte. Atsevišķās valstīs ar šo jēdzienu apzīmē pamātes/patēva un bērna attiecības.
- Laulībai līdzīgas attiecības
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja puses nebija noslēgušas laulību, taču tām bija laulībai līdzīgas attiecības. Atsevišķās valstīs tās dēvē par civillaulību. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām attiecībām.

1068. Aizpildiet 3.1. punktu, kurā jāsniedz informācija par pieteikuma iesniedzēju. Pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums jau ir norādīts 2. punktā. Aizpildiet šo punktu tad, ja pieteikumu iesniedz bērns.

1069. Aizpildiet 3.2. punktu, kurā jāsniedz informācija par visiem bērniem, kuriem paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi. Ja pieteikumu iesniedz bērns, ir jāaizpilda tikai 3.2. punkts. Ja pieteikums attiecas uz vairāk nekā trim bērniem, atzīmējiet rūtiņu 3.4. punktā un pārējo informāciju sniedziet uz atsevišķas lapas.

1070. Veidlapas 3.3. punkts ir jāaizpilda tad, ja uzturlīdzekļi ir paredzēti vai ir maksājami personai, kas nav pieteikuma iesniedzējs vai bērns.

e) atbildētāja/parādnieka vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4. punkts

1071. Šajā sadaļā pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda pietiekama informācija, kas ļautu identificēt parādnieku un noteikt viņa/viņas atrašanās vietu, lai informētu viņu par pieteikumu. Ja parādnieka pašreizējā dzīvesvieta nav zināma, var sniegt citu informāciju, tostarp iepriekšējo dzīvesvietu adreses vai citu tādu personu kontaktinformāciju, kuras varētu palīdzēt parādnieku atrast. Jāpiebilst, ka papildu informāciju par parādnieku var sniegt arī veidlapā par finanšu stāvokli (aprakstīta turpmāk).

1072. Būtu jānorāda "personas identifikācijas numurs" [personas kods], ja tas ir zināms. Tas var būt sociālās apdrošināšanas numurs (Amerikas Savienotajās Valstīs; Kanādā), nodokļu maksātāja numurs (Austrālijā) vai cits valdības piešķirts numurs, kas pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei varētu atvieglot parādnieka atrašanu vai viņa/viņas identitātes pārbaudi valdības vai citās datu bankās.

f) maksājuma adresāts

Atsauce: 5. punkts

1073. Ja pieteikuma iesniedzējs prasa, lai lēmumu par uzturlīdzekļiem pēc tā pieņemšanas izpildītu un tā izpilde tiktu uzraudzīta, pieprasītājai valstij jāzina, kam jāsūta maksājumi. Ja maksājumus apstrādes nolūkā saņems pieprasītājas valsts kompetentā iestāde, norādiet maksājumu apstrādes vai sadales struktūrvienību, kā arī lietas / grāmatvedības atsauces numuru, lai maksājumus varētu pienācīgi identificēt.

g) pieteikuma iesniegšanas mērķis

Atsauce: 6. punkts

1074. Norādiet, vai lēmuma pieņemšanas pieteikums tiek iesniegts tāpēc, ka attiecīga lēmuma nav, vai arī tāpēc, ka jau pieņemtā lēmuma atzīšana un izpilde nav iespējama vai ir tikusi atteikta.

h) pieteikuma iesniedzēja prasītais pabalsts/uzturlīdzekļi

Atsauce: 7. punkts

1075. Atsevišķas valstis prasa norādīt pieteikuma iesniedzēja prasīto uzturlīdzekļu apmēru un maksāšanas biežumu. Tas, vai šī informācija ir jāsniedz, ir norādīts pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā. Attiecīgā gadījumā aizpildiet šo punktu un noteikti norādiet prasītā uzturlīdzekļu apmēra valūtu. Uzturlīdzekļu maksājumus var prasīt vai nu pieprasījuma saņēmējas valsts, vai arī pieprasītājas valsts valūtā.

i) pieteikuma pamatojuma dokumenti

Atsauce: 8. punkts

1076. Šajā punktā tiek uzskaitīti pieteikumam pievienotie dokumenti. Vajadzīgā dokumentācija ir atkarīga no lietas faktiem, no tā, vai jānosaka izcelsme, no bērnu vecuma un no tā, vai ir noslēgtas vienošanās par uzturlīdzekļiem. Vajadzīgās dokumentācijas apkopošanā varētu palīdzēt turpmāk redzamā tabula, tomēr, tā kā katra lieta ir atšķirīga, tabulā sniegtā informācija būtu uzskatāma tikai par vispārīgu norādi.

Dzimšanas apliecība vai līdzvērtīgs dokuments	Pieteikumā jāiekļauj katra tā bērna dzimšanas apliecība, kuram pieprasa uzturlīdzekļus. Ja dzimšanas apliecība nav pieejama, citi līdzīgi dokumenti ir kristību apliecība vai dokumenti, kas apliecina pilsonību. Šim dokumentam ir jāapstiprina bērna dzimšanas datums, kā arī vārds un uzvārds.
Parādnieka apstiprinājums par izcelsmi	Tas var būt pēc bērna piedzimšanas sagatavots paziņojums (slimnīcā aizpildīta veidlapa) vai vēlāks apstiprinājums. Parasti šāds apstiprinājums netiek prasīts, ja bērns ir piedzimis vecāku laulības laikā.
Oficiāls paziņojums, kurā pierādīta izcelsme	Ja paternitāte nav dokumentāri apstiprināta, pieteikuma iesniedzējam būtu jāiesniedz oficiāls paziņojums, kurā izklāstīti ar bērna izcelsmi saistītie apstākļi un parādnieka attiecības ar bērnu dzimšanas laikā un turpmāk.
Kompetentās iestādes lēmums par izcelsmi	Dažkārt kompetentā iestāde ir noteikusi izcelsmi, lai gan lēmums par uzturlīdzekļiem nav pieņemts.
Ģenētiskā testa rezultāti	Ja ir veikta ģenētiska testēšana, kuras rezultāti apliecina bērna izcelsmi, pievienojiet šos rezultātus pieteikumam.
Adopcijas apliecība	Ja parādnieks ir adoptējis bērnu, kuram tiek prasīti uzturlīdzekļi, iekļaujiet dokumentācijā adopcijas apliecību.
Laulības vai līdzīgu attiecību apliecība un laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas datums	Pievienojiet, ja puses bija precējušās. To izmanto arī, nosakot, vai bērns ir piedzimis kreditora un parādnieka laulības laikā.
Oficiāls paziņojums, kurā sniegti pierādījumi par pušu kopējo dzīvesvietu	Vairumā gadījumu šāds dokuments nav jāiesniedz, taču tas var būt vajadzīgs, piemēram, tad, ja pusēm darba dēļ bija atšķirīgas dzīvesvietas, taču tās turpināja uzturēt kopēju mājvietu konkrētā valstī.
Par uzturlīdzekļiem panākta vienošanās	Ja puses ir iepriekš vienojušās par uzturlīdzekļiem, piemēram, starpniecības procesā panāktā rezolūcijā par aizgādību, šī vienošanās būtu jāpievieno pieteikumam.
Pierādījums par vidusskolas vai pēcvidusskolas mācību iestādes apmeklēšanu	Tas jāpievieno pieteikumam, ja uzturlīdzekļi tiek prasīti vecākam bērnam, sevišķi tad, ja bērns ir pārsniedzis pilngadības vecumu, jo skolas apmeklēšana var būt priekšnosacījums tiesībām uz uzturlīdzekļiem.

Pierādījums par invaliditāti	Ja uzturlīdzekļi tiek prasīti vecākam bērnam vai bērnam, kurš ir pārsniedzis pilngadības vecumu, un tiesību uz uzturlīdzekļiem pamatā ir bērna invaliditāte, šī informācija būtu jāpievieno pieteikumam.
Veidlapa par finanšu stāvokli	Šī veidlapa ir jāaizpilda pēc iespējas pilnīgi. Tajā sniedz konkrētu informāciju, kas vajadzīga lēmuma pieņemšanai un izpildei. Veidlapā norāda informāciju gan par kreditora, gan parādnieka apstākļiem.
Paziņojums par kavētajiem maksājumiem vai maksājumu vēsturi	Visticamāk, šī veidlapa būs jāpievieno tikai tad, ja pieteikums tiek iesniegts saskaņā ar Konvencijas 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu un ir uzkrājušies kavēti maksājumi, kas jāveic saskaņā ar iepriekšējo lēmumu.
Piemērojamie tiesību akti	Ja piemērojamie tiesību akti nav "jurisdikcijas valsts tiesību akti" (pieteikuma izskatītājas valsts tiesību akti), iespējams, ir jāpievieno dokuments par pieteikuma izskatīšanai piemērojamiem tiesību aktiem.
Citi pieprasījuma saņēmējas valsts prasītie pierādījumi	Lai noskaidrotu, vai pieteikumam ir jāpievieno papildu dokumenti, izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu.
Pieprasījuma saņēmējas valsts lēmums, ar ko atzīšana un izpilde tiek atteikta	Ja tiek atteikta jau pieņemta lēmuma atzīšana, pieteikumam jāpievieno atteikuma lēmuma kopija.

38. attēls. Pieteikumam par lēmuma pieņemšanu pievienojamo dokumentu tabula

j) izpilde pēc pieņemšanas

Atsauce: 9. punkts

1077. Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas, lai lēmums pēc pieņemšanas tiktu izpildīts pieprasījuma saņēmējā valstī, tas jānorāda šajā punktā.

k) par pieteikuma izskatīšanu atbildīgās centrālās iestādes kontaktpersonas vārds, uzvārds

Atsauce: 11. punkts

1078. Šajā punktā būtu jānorāda tas centrālās iestādes darbinieks, kurš atbild vai nu par pieteikuma aizpildīšanu, vai arī pārskatīšanu — gadījumā, ja to aizpildīja pieteikuma iesniedzējs. Tā kā tiek ievērota "neitralitāte attiecībā uz datu nesējiem" un tāpēc ir atļauts dokumentus pārsūtīt elektroniski, veidlapa nav jāparaksta.

D. Ieteiktā veidlapa saistībā ar pieteikumu par lēmuma grozīšanu

1079. Šajā sadaļā ir sniegti norādījumi par saistībā ar pieteikumu par lēmuma grozīšanu ieteiktās veidlapas aizpildīšanu. Šo veidlapu izmanto gan kreditori, gan parādnieki. Atzīmējiet rūtiņu, kas atbilst attiecīgajam pieteikuma veidam! Papildu informācija par šo pieteikumu ir sniegta 12. nodaļā.

1. Veidlapas aizpildīšana

a) personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzība

Atsauce: ievads un 2. punkta d), e), f) un g) apakšpunkts, kā arī 5. punkts

1080. Saskaņā ar Konvenciju jebkādu Konvencijā paredzētos pieteikumos apkopoto vai ar tiem pārsūtīto informāciju drīkst izpaust vai apstiprināt tikai tad, ja šāda rīcība neapdraud personas veselību, drošību vai brīvību.

1081. Ja pastāv bažas par apdraudējumu, atzīmējiet attiecīgo pieteikuma veidlapas rūtiņu un sniedziet personisko informāciju uz atsevišķas veidlapas (ierobežotas piekļuves informācijas veidlapa), nevis 2. punktā.

1082. Pilnīgs personiskas un konfidenciālas informācijas aizsardzībai piemērojamo prasību izklāsts ir sniegts 3. nodaļā.

b) pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 2. punkts

1083. Kontaktinformācija tiek sniegta divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, ar to identificē pieteikuma puses, lai katra centrālā vai kompetentā iestāde varētu pienācīgi sagatavot lietu vai dokumentāciju. Otrkārt, kontaktinformācijai ir jābūt pietiekamai, lai pieprasījuma saņēmēja valsts varētu sazināties ar pieteikuma iesniedzēju gadījumā, ja lēmums par grozīšanu tiek pārsūdzēts un par to ir jāinformē pieteikuma iesniedzējs.

1084. Ja pieprasītājas valsts tiesību aktos nav atļauta pieteikuma iesniedzēja adreses izpaušana, atsevišķas valstis kā pieteikuma iesniedzēja adresi norāda centrālās vai citas kompetentas iestādes adresi.[190]

> ***Laba prakse***. *Pieprasītājas centrālās iestādes rīcībā vienmēr vajadzētu būt derīgai pieteikuma iesniedzēja adresei vai citai viņa/viņas kontaktinformācijai. Izskatot lēmuma grozīšanas pieteikumu, var rasties jautājumi, kuru noskaidrošanai būs vajadzīga papildu informācija vai dokumenti, un pieprasītājas valsts centrālajai iestādei būs jāvar sazināties ar pieteikuma iesniedzēju, lai tos saņemtu.*

1085. Ja pieteikuma iesniedzējs ir kreditora vai parādnieka pārstāvis, norādiet to veidlapā.

c) informācija par personām, kurām ir paredzēti vai ir maksājami uzturlīdzekļi

Atsauce: 3. punkts

1086. Pieteikumā ir jānorāda pietiekama informācija, lai varētu identificēt ikvienu, kuram saskaņā ar lēmumu ir paredzēti vai ir maksājami uzturlīdzekļi. Šādas personas ir gan pieteikuma iesniedzējs (parasti bērnu vecāks, bet dažkārt arī bērns), gan bērni, attiecībā uz kuriem piemēro Konvenciju. Lai varētu pārliecināties, ka uz attiecīgo lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma (3. nodaļa), vienmēr ir jānorāda personas dzimšanas datums.

---

190 Sk. Paskaidrojošā ziņojuma 612. punktu.

1087. Veidlapā jānorāda arī pieteikuma iesniedzēja un bērnu uzturlīdzekļu pieprasīšanas vai maksāšanas pamatojums. Šī informācija palīdzēs pieprasījuma saņēmējai valstij pārbaudīt, vai uz pieteikumu attiecas Konvencijas darbības joma.

Terminu skaidrojums

1088. Šajā punktā izmantoti turpmāk uzskaitītie termini.

Atsauce: 3.1. un 3.2. punkts

- Izcelsme
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja uzturlīdzekļu pamatojums ir vecāku un bērna attiecības. Tas ir piemērojams gan tad, ja bērni piedzimuši vecāku laulības laikā — tādā gadījumā izcelsme tiek pieņemta vai izriet no tiesību aktiem, gan arī tad, ja vecāka un bērna saistība ir noteikta vai apstiprināta ar izcelsmes testēšanu.
- Laulība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja lēmums ir saistīts ar pieteikuma iesniedzēja un parādnieka laulību.
- Radniecība
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja pieteikuma iesniedzēja un parādnieka attiecību pamatā ir ģimenes saites, piemēram, atbildētājs ir tēvocis vai cits radinieks. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.
- Vecvecāks / brālis vai māsa / mazbērns
  Atzīmējiet kādu no šīm rūtiņām tad, ja pieteikuma iesniedzējs un parādnieks ir saistīti kādā no uzskaitītajiem veidiem. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām ģimenes attiecībām.
- *In loco parentis* vai līdzvērtīgas attiecības
  In loco parentis ir tādas attiecības, kurās pieaugušais bērnam ir kā vecāks, piemēram, ja pieaugušais dzīvo kopā ar bērniem un izturas pret viņiem kā tēvs/māte. Atsevišķās valstīs ar šo jēdzienu apzīmē pamātes/patēva un bērna attiecības.
- Laulībai līdzīgas attiecības
  Atzīmējiet šo rūtiņu, ja puses nebija noslēgušas laulību, taču tām bija laulībai līdzīgas attiecības. Atsevišķās valstīs tās dēvē par civillaulību. Uz šo pamatojumu var atsaukties tikai tad, ja gan pieprasījuma saņēmēja valsts, gan pieprasītāja valsts ir paplašinājušas Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šādām attiecībām.

1089. Aizpildiet 3.1. punktu, kurā jāsniedz informācija par pieteikuma iesniedzēju. Pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums jau ir norādīts 2. punktā. Aizpildiet šo punktu tad, ja pieteikumu iesniedz bērns.

1090. Aizpildiet 3.2. punktu, kurā jāsniedz informācija par visiem bērniem, kuriem paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi. Ja pieteikumu iesniedz bērns, ir jāaizpilda tikai 3.2. punkts. Ja pieteikums attiecas uz vairāk nekā trim bērniem, atzīmējiet rūtiņu 3.4. punktā un pārējo informāciju sniedziet uz atsevišķas lapas.

1091. Veidlapas 3.3. punkts jāaizpilda tad, ja uzturlīdzekļi paredzēti vai maksājami personai, kas nav pieteikuma iesniedzējs vai bērns.

d) parādnieka vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4.1. punkts

1092. Norādiet, vai pieteikuma iesniedzējs ir parādnieks.

1093. Informācija par parādnieku jāsniedz tāpēc, lai varētu apstrādāt pieteikumu un paziņot parādniekam par kreditora iesniegto pieteikumu par lēmuma grozīšanu. Šajā punktā būtu jāsniedz visa pieteikuma iesniedzējam zināmā informācija. Ja precīza parādnieka atrašanās vieta nav zināma, pieprasījuma saņēmēja valsts vajadzības gadījumā sniegs parādnieka meklēšanas vai atrašanās vietas noteikšanas pakalpojumus.

1094. Veidlapas 4.3. punktā būtu jānorāda "personas identifikācijas numurs" [personas kods], ja tas ir zināms. Tas var būt sociālās apdrošināšanas numurs (Amerikas Savienotajās Valstīs; Kanādā), nodokļu maksātāja numurs (Austrālijā) vai cits valdības piešķirts numurs, kas pieprasījuma saņēmējas valsts centrālajai iestādei varētu atvieglot atbildētāja atrašanu vai viņa/viņas identitātes pārbaudi valdības vai citās datu bankās.

***Laba prakse**. Ja pieteikuma iesniedzējs nezina, kur parādnieks dzīvo, noteikti sniedziet visu pārējo pieejamo informāciju par pēdējo zināmo parādnieka atrašanās vietu (par darba devēju, uzturēšanās vietu u. c.). Ieteicams sniegt arī informāciju par citu saistību ar valsti, piemēram, par radiniekiem, pie kuriem parādnieks varētu uzturēties.*

e) kreditora pārstāvja vārds, uzvārds un kontaktinformācija

Atsauce: 4.2. punkts

1095. Ja kreditoram ir pārstāvis, šajā punktā būtu jāsniedz vajadzīgā informācija. Kreditora pārstāvis bieži ir viņa/viņas jurists.

f) informācija, kas palīdzēs noteikt atbildētāja atrašanās vietu

Atsauce: 4.3. punkts

1096. Ja pieteikumu par grozīšanu iesniedz parādnieks, atbildētājs ir kreditors. Tādā gadījumā šajā punktā ir jāsniedz pietiekama informācija, lai pieprasījuma saņēmēja valsts varētu noteikt kreditora atrašanās vietu. Ja pieteikumu iesniedz kreditors, kreditora pārstāvis vai bērna pārstāvis, atbildētājs ir parādnieks. Tādā gadījumā ir jānorāda attiecīgā informācija par parādnieku.

g) maksājuma adresāts

Atsauce: 5. punkts

1097. Ja grozītais lēmums pēc tā pieņemšanas ir jāizpilda, pieprasījuma saņēmējai valstij ir jāzina, kam nosūtīt maksājumus. Ja maksājumus apstrādes nolūkā saņems pieprasītājas valsts kompetentā iestāde, norādiet maksājumu apstrādes vai sadales struktūrvienību, kā arī lietas / grāmatvedības atsauces numuru, lai maksājumus varētu pienācīgi identificēt.

Aizpildiet šo punktu tikai tad, ja pastāv bažas par pieteikuma iesniedzēja apdraudējumu. Izmantojiet ierobežotas piekļuves informācijas veidlapu.

h) informācija par lēmumu

Atsauce: 6. punkts

1098. Pieteikumā būtu jāsniedz informācija par grozāmo lēmumu. Visai šajā sadaļā norādāmajai informācijai vajadzētu būt pieejamai attiecīgajā lēmumā.

i) apstākļu maiņa

Atsauce: 7. punkts

1099. Pieteikumu par lēmuma grozīšanu visbiežāk iesniedz, pamatojoties uz to, ka kopš lēmuma pieņemšanas ir mainījušies kreditora, parādnieka vai bērnu apstākļi. Pieteikumā ir uzskaitīti apstākļi, uz kuru maiņu tiek norādīts visbiežāk. Lielākoties tie ir pašpaskaidrojoši. Tās personas, kurai pieprasa uzturlīdzekļus, jaunie apstākļi var būt bērna dzīvesvietas maiņa vai tas, ka kreditors vairs bērnu neuztur. Šajā kategorijā būtu iekļaujamas arī atkārtotas kreditora laulības vai partnerība.

j) prasītie grozījumi

Atsauce: 8. punkts

1100. Šajā punktā jānorāda, kāds grozījums tiek prasīts. Sniedziet informāciju par prasītajām izmaiņām un, vajadzības gadījumā, norādiet valūtu.

k) dokumentācijā iekļautie dokumenti

Atsauce: 9. punkts

1101. Šajā punktā ir uzskaitīti dokumenti, kas būtu jāiekļauj dokumentācijā. Dažkārt ir vajadzīgi arī citi dokumenti, tas atkarīgs no pieteikuma par grozīšanu iesniegšanas iemesliem. Grozīšanas iemesli noteikti jāpaskaidro un jāpamato ar attiecīgiem dokumentiem.

l) lēmuma izpilde pēc tā grozīšanas

Atsauce: 10. punkts

1102. Atsevišķos gadījumos, piemēram, kad kreditors pieprasa lēmuma grozīšanu, lai panāktu uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, pieteikuma iesniedzējs vēlas, lai grozītais lēmums tiktu izpildīts pieprasījuma saņēmējā valstī. Tādā gadījumā norādiet to 10. punktā.

m) informācija par kreditoru

Atsauce: 12. punkts

1103. Ja pieteikumu par grozīšanu iesniedz parādnieks, ir jānorāda kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, lai noskaidrotu, vai grozīšanas procesā nav jāievēro kādi ierobežojumi. Šajā punktā sniedz informāciju, kas jānorāda par 18. panta piemērošanu. Šis aspekts ir sīkāk izklāstīts 11. nodaļā.

n) par pieteikuma izskatīšanu atbildīgās centrālās iestādes kontaktpersonas vārds, uzvārds

Atsauce: 13. punkts

1104. Šajā punktā būtu jānorāda tas centrālās iestādes darbinieks, kurš atbild vai nu par pieteikuma aizpildīšanu, vai pārskatīšanu — gadījumā, ja to aizpildīja pieteikuma iesniedzējs. Tā kā tiek ievērota "neitralitāte attiecībā uz datu nesējiem" un tāpēc ir atļauts dokumentus pārsūtīt elektroniski, veidlapa nav jāparaksta.

III. Norādījumi par papildu veidlapu aizpildīšanu

A. *Veidlapa par finanšu stāvokli*

1105. Šī veidlapa būtu jāpievieno visiem pieteikumiem, kas tiek iesniegti saskaņā ar Konvenciju. Tajā sniedz sīku informāciju, ko vajadzības gadījumā pieprasījuma saņēmēja valsts izmantos, lai:

- noteiktu atbildētāja atrašanās vietu nolūkā informēt pusi par pieteikumu;
- palīdzētu kompetentajai iestādei lēmuma izpildē;
- noteiktu, kāda uzturlīdzekļu summa ir jānorāda pieteikumos par lēmuma pieņemšanu un grozīšanu; vai
- izpildītu juridiskās palīdzības pieprasījumu pieprasījuma saņēmējā valstī.

Ieteikums. *Laba prakse ir izlasīt tās valsts aprakstu, kurai tiks nosūtīta veidlapa. Tajā ir norādīts, vai var nesniegt atsevišķu informāciju, kas prasīta veidlapā par finanšu stāvokli.*

1. Veidlapas aizpildīšana

a) preambula

1106. Šajā veidlapā, tāpat kā pārejos pieteikuma dokumentos, var konkrētā vietā norādīt uz bažām par to, ka informācijas izpaušana vai apstiprināšana apdraudētu personas veselību, drošību vai brīvību. Tādā gadījumā personiskā informācija tiks sniegta vienīgi ierobežotas piekļuves informācijas veidlapā.

b) pieteikuma informācija

Atsauce: I daļa

1107. Šī daļa ir jāaizpilda pilnīgi visos pieteikumos, un tajā ir jānorāda pieteikuma veidlapā iekļautā informācija. Šeit jāsniedz centrālās iestādes, nevis pieteikuma iesniedzēja kontaktinformācija.

1108. Veidlapas 3. punktā ir jānorāda, vai pieteikumu iesniedz kreditors, parādnieks vai tās personas pārstāvis, kurai paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi.

1109. Veidlapas 4. punktā norāda attiecīgā pieteikuma veidu. Jāpiebilst, ka gadījumā, ja saskaņā ar Konvencijas 17. pantu tiek prasīta juridiskā palīdzība, papildus konkrētā pieteikuma rūtiņai ir jāatzīmē arī kāda no pēdējām divām rūtiņām.

1110. Veidlapas 5. punktā jānorāda veidlapā par finanšu stāvokli izmantotā valūta. Ja visas summas ir konvertētas pieprasījuma saņēmējas valsts valūtā, norādiet izmantoto valūtas maiņas kursu un konvertācijas datumu.

c) vispārīga informācija par kreditoru vai personu(-ām), kurai(-ām) paredzēti vai maksājami uzturlīdzekļi

Atsauce: II daļa

1111. Šī daļa ir jāaizpilda tikai tad, ja pieteikumā tiek prasīta lēmuma pieņemšana vai grozīšana. Ja pieteikums attiecas uz lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, šī informācija nav jāsniedz.

d) vispārīga informācija par parādnieku

Atsauce: III daļa

1112. Šī daļa ir jāaizpilda pilnīgi visos pieteikumos. Tajā tiek sniegta noteikta pamatinformācija par parādnieku, viņa/viņas ienākumiem un apgādājamām personām. Šeit būtu jānorāda visa attiecīgā informācija, kas zināma pieteikuma iesniedzējam.

e) parādnieka aktīvi un parādi

Atsauce: IV daļa

1113. Šī daļa ir jāaizpilda pilnīgi visos pieteikumos. Tajā būtu jānorāda visa zināmā informācija.

f) pārskats par pieteikuma iesniedzēja finansēm

Atsauce: V daļa

1114. Šī daļa ir jāaizpilda tikai tad, ja pieteikumā tiek prasīta lēmuma pieņemšana, grozīšana vai juridiskā palīdzība, ko lūdz 17. pantā noteiktajos ierobežotajos apstākļos. Ja pieteikums attiecas uz lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, šī informācija nav jāsniedz.

g) medicīniskā apdrošināšana

Atsauce: VI daļa

1115. Šī daļa ir jāaizpilda tikai tad, ja pieteikumā tiek prasīta lēmuma pieņemšana vai grozīšana. Ja pieteikums attiecas uz lēmuma par uzturlīdzekļiem atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai izpildi, šī informācija nav jāsniedz.

h) pēdējie punkti

Atsauce: pēdējie punkti

1116. Veidlapā jānorāda, vai to aizpildīja pieteikuma iesniedzējs. Ja tā, dokuments jāpārskata centrālās iestādes pārstāvim. Ir jānorāda šā pārstāvja vārds, uzvārds un jāaizpilda deklarācija. Veidlapa nav jāparaksta.

B. Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā

1117. Šo veidlapu pievieno tikai pieteikumiem par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi. Tā jāiesniedz, ja atbildētājs (parasti tas ir parādnieks) neieradās saistībā ar tiesvedību un netika pārstāvēts lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas procesā. Minētajos gadījumos (un tikai tad) ir jāpierāda, ka atbildētājs tika pienācīgi informēts par to, ka ir saņemts pieteikums par lēmuma pieņemšanu vai ka tiek pieņemts lēmums. Atsevišķās administratīvajās sistēmās ir noteikts, ka atbildētājam nav jāierodas pirms lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas, tāpēc attiecībā uz šādā sistēmā pieņemtiem lēmumiem šī veidlapa ir jāiesniedz vienmēr. Ja nav skaidrs, vai šī veidlapa pieteikumam jāpievieno, skatiet 4. nodaļu.

1118. Ieteiktā veidlapa būtu jāaizpilda tādam darbiniekam, kurš var apstiprināt, ka atbildētājs tika pienācīgi informēts atbilstīgi lēmuma pieņēmējas valsts (izcelsmes valsts) tiesību aktu prasībām.

1119. Vairumā gadījumu, ja prasītais paziņojums atbildētājam tika sniegts izcelsmes valstī, ir pieejama dokumentācija, piemēram, ar zvērestu apliecināta rakstveida liecība par dokumentu nodošanu vai paziņošanu, vai dokumentu nodošanas apliecinājums, kurā apstiprināts, ka atbildētājam tika paziņots par tiesvedību vai pieņemto lēmumu. Citkārt lēmumā ir norādīts, ka atbildētājs ieradās, viņam/viņai tika paziņots par tiesvedību vai lēmumu un tika sniegta iespēja tikt uzklausītam vai apstrīdēt lēmumu. Šāds dokuments var palīdzēt kompetentajai iestādei sagatavot paziņojumu par informēšanu noteiktajā kārtībā.

1120. Ja prasītais paziņojums bija jāsniedz citā valstī un gan izcelsmes valsts, gan otra valsts ir cita tāda starptautiska instrumenta dalībvalstis, kurā reglamentēti noteikumi par paziņošanu, būs pieejama šā procesa dokumentācija, kas atvieglos izcelsmes valsts kompetentajai iestādei attiecīgā paziņojuma sagatavošanu.

C. Paziņojums par lēmuma izpildāmību

1121. Šis dokuments ir jāpievieno pieteikumam par atzīšanu un izpildi. Tas nav jāiesniedz, ja pieteikumā prasīta vienīgi lēmuma atzīšana. Paziņojumā sniedz Konvencijas 25. panta 1. punkta b) apakšpunktā prasīto informāciju un apstiprina, ka atzīstamo un izpildāmo lēmumu var izpildīt tā izcelsmes valstī.[191] Ja lēmumu ir pieņēmusi administratīva iestāde, paziņojumā apstiprina arī lēmuma atbilstību Konvencijas 19. panta 3. punkta prasībām, ja vien izcelsmes valsts nav saskaņā ar 57. pantu noteikusi, ka tās administratīvie lēmumi vienmēr atbilst 19. panta 3. punktam.

1122. Ja pieteikumā ir prasīts atzīt un izpildīt vienošanos (nevis lēmumu) par uzturlīdzekļiem, šajā dokumentā ir jāievieš nelielas izmaiņas, lai apstiprinātu, ka konkrētā vienošanās izcelsmes valstī ir izpildāma kā lēmums par uzturlīdzekļiem (30. panta 3. punkta b) apakšpunkts).

D. Lēmuma kopsavilkums

1123. Šī ieteiktā veidlapa būtu jāaizpilda izcelsmes valsts kompetentās iestādes darbiniekam, un to iesniedz, ja pieprasījuma saņēmēja valsts saskaņā ar 57. pantu ir noteikusi, ka saistībā ar pieteikumiem par atzīšanu un arī atzīšanu un izpildi tā pieņem lēmuma par uzturlīdzekļiem kopsavilkumu. Lielākoties kopsavilkumu iesniedz tad, ja lēmums par uzturlīdzekļiem ir apjomīgs un uz uzturlīdzekļiem attiecas tikai daļa no tā. Ja var iesniegt kopsavilkumu, ir jātulko tikai tas vai lēmuma izvilkumi, nevis viss teksts.

E. Kavēto maksājumu aprēķins

1124. Ja ir kavēti un neapmaksāti atzīstamajā un izpildāmajā vai izpildāmajā lēmumā paredzētie uzturlīdzekļu maksājumi, ir jāiesniedz pieprasījuma saņēmējai valstij šo maksājumu aprēķins. Attiecīga ieteicamā veidlapa patlaban nav pieejama. Aprēķinā būtu jānorāda nokavēto maksājumu summa un aprēķināšanas datums.

1125. Ja parādnieks kavēto maksājumu aprēķinu apstrīdēs, par izpildi atbildīgajai pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei noderētu sīki izstrādāts aprēķins. Ja pieprasītājā valstī no kreditora puses ir iesaistīta bērnu uzturlīdzekļu izpildiestāde vai aģentūra, laba prakse ir iesniegt tās sagatavoto kavēto maksājumu pārskatu vai aprēķinu, jo šīs iestādes reģistrētā informācija ir precīza.

---

191 Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks.

F. Dokuments, kurā izskaidrota koriģēšanas metode

1126. Ja atzīstamajā vai atzīstamajā un izpildāmajā lēmumā ir paredzēta automātiska indeksēšana vai koriģēšana, pieteikuma dokumentācijai būtu jāpievieno paziņojums vai dokuments, kurā izskaidrota minētās indeksēšanas vai koriģēšanas metode. Šajā dokumentā būtu jānorāda, vai aprēķinu veiks pieprasītāja valsts (kā piemēru var minēt izvērtējumu, ko sagatavo Austrālijas bērnu uzturlīdzekļu aģentūra). Pretējā gadījumā sniedziet informāciju, kas pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentajai iestādei būs vajadzīga, lai lēmumā veiktu vajadzīgo koriģēšanu vai indeksēšanu.

1127. Attiecīga ieteicamā veidlapa patlaban nav pieejama.

G. Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde)

1128. Valsts iestādei ir tiesības rīkoties kā kreditoram un iesniegt pieteikumu par atzīšanu, atzīšanu un izpildi vai lēmuma pieņemšanu, ja jau pieņemto lēmumu nevar atzīt, pamatojoties uz atrunu, kas iesniegta saskaņā ar Konvencijas 20. pantu.

1129. Lai gan tai nav jāpierāda savas tiesības rīkoties kā kreditoram attiecībā uz visiem pieteikumiem, laba prakse ir sniegt šo informāciju ikreiz, kad valsts iestāde iesniedz pieteikumu vai atsevišķu prasību par kavētajiem maksājumiem. Šādi var novērst kavēšanos vēlākā posmā, ja tiks prasīti pierādījumi saskaņā ar 36. panta 4. punktu.

1130. Attiecīga ieteicamā veidlapa patlaban nav pieejama.

H. Ziņojums par pieteikuma statusu

1131. Ir izstrādātas četras ieteiktās veidlapas. Pieprasījuma saņēmēja valsts tās var izmantot, lai informētu pieprasītājas valsts centrālo iestādi par procesa gaitu saistībā ar pieteikumiem par atzīšanu, atzīšanu un izpildi, lēmuma pieņemšanu vai grozīšanu. Pieprasījuma saņēmējai centrālajai iestādei būtu jāizmanto veidlapa, kas izstrādāta saņemtajam pieteikuma veidam. Šīs veidlapas izmanto papildus saņemšanas apstiprinājuma veidlapai — obligātajai veidlapai, kuru lieto, lai apstiprinātu, ka pieprasījuma saņēmēja valsts pieteikumu ir saņēmusi.

1132. Ziņojumā, kas jāiesniedz par pieteikuma izskatīšanas gaitu, var paziņot gan par sākotnējām darbībām saistībā ar pieteikumu, gan regulāri informēt par Konvencijas piemērošanas lietas izskatīšanas procesu.

1133. Veidlapas pirmajā lapā ir rūtiņa, kurā jānorāda, vai tiek iesniegts pirmais ziņojums par konkrētā pieteikuma izskatīšanas gaitu.

1134. Turpmākajos ziņojumos norādiet pēdējā izskatīšanas ziņojuma datumu un informējiet tikai par jaunākajiem notikumiem un izmaiņām kopš iepriekšējā ziņojuma nosūtīšanas. Tas atvieglos pieprasītājas valsts kompetentajai iestādei uzskaites atjauninašanu un novērsīs informācijas pārklāšanos.

IV. Kontrolsaraksti — dokumentācija, kas jāpievieno nosūtāmajiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem

1135. Turpmāk redzamajās tabulās ir sniegts kopsavilkums par veidlapām, kas atbilstīgi Konvencijai ir jāpievieno nosūtāmajiem Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem.

1136. Jāpiebilst, ka tabula attiecas vienīgi uz pieteikumiem, kurus iesniedz saskaņā ar Konvenciju. Ja lieta ir iesniegta kā tiešs pieprasījums kompetentai iestādei, ir jāizmanto minētās iestādes noteiktās veidlapas.

Ieteikums. *Ja pieteikums neattiecas uz atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, pirms tā dokumentācijas sagatavošanas vienmēr izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu. Ja pieprasījuma saņēmēja valsts prasa, lai tiktu iesniegti vēl kādi citi dokumenti, valsts aprakstā tie būs norādīti.*

A. Pieteikums par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi

Konvencijā noteiktā veidlapa vai dokuments	Kad jāiekļauj	Izmantojamā Konvencijā noteiktā veidlapa*
Pārsūtīšanas veidlapa	Vienmēr	Obligātā veidlapa
Pieteikuma veidlapa	Vienmēr	Ieteiktā veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli	Vienmēr. Taču, iespējams, nav jāaizpilda visas veidlapas daļas, tas atkarīgs no pieteikuma veida un iesniedzēja (parādnieks vai kreditors).	Ieteiktā veidlapa
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā	Tikai tad, ja atbildētājs neieradās un netika pārstāvēts lēmuma izcelsmes valstī.	Ieteiktā veidlapa
Paziņojums par izpildāmību	Vienmēr	Ieteiktā veidlapa[192]
Pilns lēmuma teksts	Var neiesniegt tikai tad, ja drīkst izmantot kopsavilkumu (sk. turpmāk).	Prasības par lēmuma apliecinājumu ir izklāstītas 3. nodaļā.
Lēmuma kopsavilkums	Tikai tad, ja pieprasījuma saņēmēja valsts saskaņā ar Konvencijas 57. pantu ir noteikusi, ka pieņem kopsavilkumu.	Ieteiktā veidlapa
Kavēto maksājumu aprēķins	Ja ir kavēti atzīstamajā vai atzīstamajā un izpildāmajā lēmumā paredzētie maksājumi.	Izmantojiet pieprasītājas valsts tiesību aktos noteikto veidlapu. Ja lēmums ir iepriekš izpildīts pieprasītājā valstī, vēlams izmantot tās kompetentās izpildes iestādes dokumentāciju.
Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana	Ja lēmumā paredzēta automātiska koriģēšana indeksējot.	Izmantojiet pieprasītājas valsts tiesību aktos noteikto veidlapu.
Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde)	Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde.	Izmantojiet pieprasītājas valsts tiesību aktos noteikto veidlapu.

39. attēls. Nosūtāmajam pieteikumam par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi pievienojamie dokumenti

* Ja Jūsu valsts neizmanto ieteiktās veidlapas, Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem ir jāpievieno valsts tiesību aktiem vai politikai atbilstīgas veidlapas.

192 Atsevišķas valstis izmanto "*attestation de la force de chose jugée*", kurā apstiprina, ka lēmumam šajā valstī ir likumīgs spēks.

B. Pieteikums par pieprasījuma saņēmējas valsts pieņemta vai atzīta lēmuma izpildi

Konvencijā noteiktā veidlapa vai dokuments	Kad jāiekļauj	Izmantojamā Konvencijā noteiktā veidlapa*
Pārsūtīšanas veidlapa	Vienmēr	Obligātā veidlapa
Pieteikuma veidlapa	Vienmēr	Ieteiktā veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli	Vienmēr, taču, iespējams, nav jāaizpilda visas veidlapas daļas.	Ieteiktā veidlapa
Pilns lēmuma teksts	Vienmēr	Prasības par apliecinājumu ir izklāstītas 3. nodaļā.
Lēmuma kopsavilkums	Neattiecas Lēmums pieņemts pieprasījuma saņēmējā valstī.	
Kavēto maksājumu aprēķins	Ja ir kavēti izpildāmajā lēmumā paredzētie maksājumi.	Ja iespējams, izmantojiet pieprasītājas valsts izpildes iestādes sagatavotu pārskatu.
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā	Neattiecas	
Paziņojums par izpildāmību	Neattiecas	
Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana	Ja lēmumā paredzēta automātiska koriģēšana indeksējot.	Izmantojiet dokumentu, kas atbilst pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem vai politikai.
Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde)	Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde.	Izmantojiet veidlapu, kas atbilst pieprasītājas valsts tiesību aktiem vai politikai.

40. attēls. Pieteikumam par izpildi pievienojamie dokumenti

* Ja Jūsu valsts neizmanto ieteiktās veidlapas, Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem ir jāpievieno valsts tiesību aktiem vai politikai atbilstīgas veidlapas.

C. Pieteikums par lēmuma pieņemšanu

Konvencijā noteiktā veidlapa vai dokuments	Kad jāiekļauj	Izmantojamā Konvencijā noteiktā veidlapa*
Pārsūtīšanas veidlapa	Vienmēr	Obligātā veidlapa
Pieteikuma veidlapa	Vienmēr	Ieteiktā veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli	Vienmēr, taču nav jāaizpilda visas veidlapas daļas.	Ieteiktā veidlapa
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā	Neattiecas	
Paziņojums par izpildāmību	Neattiecas	
Pilns lēmuma teksts	Neattiecas	
Lēmuma kopsavilkums	Neattiecas	
Kavēto maksājumu aprēķins	Neattiecas	
Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana	Neattiecas	
Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde)	Ja pieteikumu iesniedz valsts iestāde.	Izmantojiet pieprasītājas valsts tiesību aktos noteikto veidlapu.

41. attēls. Pieteikumam par lēmuma pieņemšanu pievienojamie dokumenti

* Ja Jūsu valsts neizmanto ieteiktās veidlapas, Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem ir jāpievieno valsts tiesību aktiem vai politikai atbilstīgas veidlapas.

D. Pieteikums par lēmuma grozīšanu

Konvencijā noteiktā veidlapa vai dokuments	Kad jāiekļauj	Izmantojamā Konvencijā noteiktā veidlapa*
Pārsūtīšanas veidlapa	Vienmēr	Obligātā veidlapa
Pieteikuma veidlapa	Vienmēr	Ieteiktā veidlapa
Veidlapa par finanšu stāvokli	Vienmēr. Taču jānorāda, ka nav jāaizpilda visas veidlapas daļas, tas atkarīgs no pieteikuma veida un iesniedzēja (parādnieks vai kreditors).	Ieteiktā veidlapa
Paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā	Neattiecas	
Paziņojums par izpildāmību	Neattiecas	
Pilns lēmuma teksts	Var neiesniegt tikai tad, ja drīkst izmantot kopsavilkumu (sk. turpmāk).	Prasības par apliecinātām kopijām ir izklāstītas 3. nodaļā.
Lēmuma kopsavilkums	Ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir atļāvusi iesniegt kopsavilkumu. (Jānorāda, ka 57. pantā kopsavilkumi paredzēti tikai attiecībā uz pieteikumiem par atzīšanu un izpildi.)	Ieteiktā veidlapa
Kavēto maksājumu aprēķins	Ja ir kavēti grozāmajā lēmumā paredzētie maksājumi.	Ja iespējams, izmantojiet pieprasītājas valsts izpildes iestādes sagatavotu pārskatu.
Dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšana vai indeksēšana	Ja grozāmajā lēmumā ir noteikums par koriģēšanu vai indeksēšanu.	Izmantojiet dokumentu, kas atbilst pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktiem vai politikai.
Nodrošināto labumu vai rīcības tiesību apliecinājums (valsts iestāde)	Neattiecas (valsts iestāde nevar iesniegt pieteikumu par grozīšanu)	

42. attēls. Pieteikumam par grozīšanu pievienojamie dokumenti

* Ja Jūsu valsts neizmanto ieteiktās veidlapas, Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem ir jāpievieno valsts tiesību aktiem vai politikai atbilstīgas veidlapas.

V. Tiešā atzīšanas un izpildes pieprasījuma veidlapas aizpildīšana

1137. Jānorāda, ka tad, ja tiešajā pieprasījumā ir prasīta jau pieņemta lēmuma atzīšana un izpilde un ja uz lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma, pieprasījumam, kas iesniegts tieši kompetentai iestādei, piemēro konkrētus Konvencijas noteikumus (37. panta 2. punkts).

1138. Attiecīgā gadījumā ir jāievēro visi Konvencijas V nodaļas (Atzīšana un izpilde) noteikumi; pieprasījumam būtu jāpievieno 25. pantā uzskaitītie dokumenti, tostarp:

- pilns lēmuma teksts;
- paziņojums par izpildāmību;
- paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā, ja atbildētājs neieradās vai netika pārstāvēts tiesvedībā lēmuma izcelsmes valstī vai arī neapstrīdēja lēmumu par uzturlīdzekļiem;
- veidlapa par finanšu stāvokli;
- ja vajadzīgs — kavēto maksājumu aprēķins;
- ja vajadzīgs — paziņojums, kurā izklāstīta lēmumā paredzētās summas koriģēšanas vai indeksēšanas metode.

Pielikums.
Lēmuma atzīšanas un izpildes pamatojumi

1139. Ieteiktās pieteikuma par atzīšanu vai atzīšanu un izpildi veidlapas 6. punktā pieteikuma iesniedzējam vai pieprasītājai centrālajai iestādei ir jānorāda "Atzīšanas un izpildes pamatojums". Šajā punktā ir uzskaitīti vairāki apgalvojumi, kas pieteikuma iesniedzējam vai centrālās iestādes pārstāvim ir jāpārbauda. Atzīmējiet visus apgalvojumus, kas varētu būt piemērojami.

Svarīgi: *ja nav skaidrs, uz kuru atzīšanas un izpildes pamatojumu būtu jāatsaucas pieprasījuma saņēmējā valstī, atzīmējiet* ***visus*** *pamatojumus, kas varētu būt piemērojami. Neatzīmējiet rūtiņu vai apgalvojumu tikai tad, ja skaidri zināt, ka tas nav piemērojams. Ja atbildētājs uzskatīs, ka atzīšanas un izpildes pamatojuma nav, viņš/viņa apstrīdēs lēmuma reģistrāciju vai paziņošanu par tā izpildi pieprasījuma saņēmējā valstī. Sk. 5. nodaļu.*

Veidlapas aizpildīšana

1140. Šajā sadaļā ir izskaidroti apstākļi, kas būtu jāņem vērā, nosakot atzīmējamos apgalvojumus. Dažiem terminiem, piemēram, terminam "pastāvīgā dzīvesvieta", valstī var būt specifiska juridiskā nozīme, tāpēc šaubu gadījumā ieteicams konsultēties ar juristu.

A) Atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta

1141. Termins "pastāvīgā dzīvesvieta" Konvencijā nav definēts. Lēmuma pieņēmēju valsti (izcelsmes valsti) var atzīt par atbildētāja pastāvīgo dzīvesvietu tad, ja atbildētājs tajā ir dzīvojis vairākus gadus. Valsts var būt atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta arī tad, ja viņam/viņai ir vēl kāda mājvieta citā valstī vai viņš/viņa dzīvo citā valstī darba dēļ. Atzīmējiet šo rūtiņu, ja šķiet, ka lēmuma pieņemšanas laikā šie nosacījumi bija izpildīti. Lai sekmīgi apstrīdētu atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atbildētājam ir jāpierāda, ka lēmuma pieņemšanas laikā viņa/viņas pastāvīgā dzīvesvieta nebija izcelsmes valstī.

B) Atbildētājs pakļāvās jurisdikcijai

1142. Ja lēmuma pieņemšanas laikā atbildētājs nedzīvoja izcelsmes valstī, taču ieradās vai nu personīgi, vai ar pārstāvja starpniecību un izskatīja uzturlīdzekļu pieteikumu pēc būtības, ir iespējams konstatēt, ka atbildētājs pakļāvās jurisdikcijai. Atbildētājs var pakļauties jurisdikcijai arī tad, ja viņš iesniedz atbildi tiesvedībā. Pakļaušanās konkrētas iestādes (tiesu vai administratīvas) jurisdikcijai ir juridisks jēdziens un, lai noteiktu, vai tas konkrētajā lietā ir piemērojams, ieteicams konsultēties ar juristu.

1143. Lēmumā vai ar to saistītajos materiālos varētu būt sniegta informācija, kas liecina, ka atbildētājs ieradās un piedalījās pieteikuma izskatīšanā, viņu pārstāvēja juridiskais pārstāvis vai viņš/viņa piekrita pieteikuma izskatīšanai konkrētajā valstī. Lai sekmīgi apstrīdētu lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atbildētājam jāpierāda, ka viņš/viņa nepakļāvās jurisdikcijai.

C) Kreditora pastāvīgā dzīvesvieta

1144. Sk. iepriekš sniegtos komentārus par terminu "pastāvīgā dzīvesvieta". Atzīmējiet šo rūtiņu, ja šķiet, ka lēmuma pieņemšanas laikā kreditors dzīvoja izcelsmes valstī un kādu laiku bija tajā dzīvojis. Lai sekmīgi apstrīdētu lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atbildētājam, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi atrunu, ir jāpierāda, ka lēmuma pieņemšanas laikā kreditora pastāvīgā dzīvesvieta nebija lēmuma izcelsmes valstī.

D) Bērna pastāvīgā dzīvesvieta; atbildētājs dzīvoja kopā ar bērnu vai viņu uzturēja

1145. Sk. iepriekš sniegtos komentārus par terminu "pastāvīgā dzīvesvieta".

1146. Atzīmējiet šo rūtiņu, piemēram, tad, ja lēmums pieņemts valstī A, bērns lēmuma pieņemšanas laikā dzīvoja valstī A un kādā posmā valstī A kopā ar bērnu dzīvoja arī atbildētājs. Šis apgalvojums ir piemērojams arī tad, ja atbildētājs nekad nav dzīvojis kopā ar bērnu, taču kādā posmā dzīvoja valstī A un tajā laikā bērnu uzturēja.

1147. Atzīmējiet šo rūtiņu, ja šķiet, ka lēmuma pieņemšanas laikā bērna pastāvīgā dzīvesvieta bija izcelsmes valsts un atbildētājs tajā dzīvoja un bērnu uzturēja. Lai sekmīgi apstrīdētu lēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atbildētājam ir jāpierāda, ka lēmuma pieņemšanas laikā bērna pastāvīgā dzīvesvieta nebija lēmuma izcelsmes valsts vai ka atbildētājs nekad nav dzīvojis šajā valstī kopā ar bērnu, vai nav tajā bērnu uzturējis.

E) Rakstveida vienošanās

1148. Atzīmējiet šo rūtiņu, ja šķiet, ka atbildētājs un kreditors rakstiski vienojās, ka valsts, kas pieņēma lēmumu, to drīkst darīt. Taču jānorāda, ka šo pamatojumu NEPIEMĒRO bērna uzturlīdzekļu lietai, tāpēc tas attiecas vienīgi uz laulātajam vai citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem (ja gan pieprasītāja valsts, gan pieprasījuma saņēmēja valsts ir paplašinājušas Konvencijas darbības jomu, piemērojot to arī citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem).

1149. Ja atbildētājs apstrīdēs atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, viņam/viņai būs jāpierāda, ka vienošanās nebūtu uzskatāma par pamatojumu lēmuma atzīšanai un izpildei pieprasījuma saņēmējā valstī, ja vien tā nav iesniegusi attiecīgu atrunu.

F) Jurisdikcija jautājumā par ģimenes stāvokli vai vecāku pienākumiem

1150. Dažās valstīs kompetentajai iestādei ir jurisdikcija pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļiem, ja tai ir jurisdikcija pieņemt arī saistītu lēmumu par ģimenes stāvokli vai vecāku pienākumiem. Kā piemēru varētu minēt lēmumu par laulības šķiršanu, kurā tiesa nosaka ģimenes stāvokli, t. i., to, vai persona ir precējusies vai šķīrusies. Tādā gadījumā iestādei ir jurisdikcija pieņemt arī lēmumu par uzturlīdzekļiem.

1151. Atzīmējiet šo rūtiņu, ja šķiet, ka lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanai ir šāds pamatojums. Lai pārliecinātos par lēmuma iespējamo pamatojumu, būtu noderīgi konsultēties ar juristu.

1152. Apstrīdot atzīšanu vai atzīšanu un izpildi, atbildētājam, ja vien pieprasījuma saņēmēja valsts nav iesniegusi attiecīgu atrunu, būs jāpierāda, ka tas nav pieņemams lēmuma atzīšanas pamatojums.

16. nodaļa.
Tiešie pieprasījumi kompetentām iestādēm

Nodaļas struktūra

Šajā nodaļā ir aprakstīti gan nosūtāmie, gan saņemtie tiešie pieprasījumi kompetentām iestādēm:

I sadaļā ir sniegts pārskats par tiešajiem pieprasījumiem Konvencijas kontekstā un par to izmantošanas gadījumiem;

II sadaļā ir izklāstītas procedūras un darbības, kas jāveic saistībā ar nosūtāmajiem un saņemtajiem tiešajiem lēmumu atzīšanas un izpildes pieprasījumiem;

III sadaļā ir aprakstīti tiešie lēmumu pieņemšanas un grozīšanas pieprasījumi;

IV sadaļā ir sniegtas atsauces un uzskaitīti papildu materiāli saistībā ar pieprasījumiem;

V sadaļā ir atbildēts uz dažiem bieži uzdotiem jautājumiem par šiem pieprasījumiem.

I. Ievads

1153. Šajā rokasgrāmatā galvenokārt ir aprakstīti pieteikumi un pieprasījumi, kurus izskata ar centrālo iestāžu starpniecību. Tomēr, kā norādīts pārējās nodaļās, dažkārt pieteikuma iesniedzējam ir tieši jāvēršas kompetentā iestādē ar pieprasījumu Konvencijā reglamentētai lietai vai lietai, uz ko attiecas tās darbības joma, piemērot līgumslēdzējas valsts tiesību aktus. Pieprasījums var attiekties arī uz lēmuma pieņemšanu vai grozīšanu. Tiešu pieprasījumu iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējs nevar izmantot vienas vai abu iesaistīto valstu centrālās iestādes pakalpojumus, jo konkrētā valsts nav attiecinājusi Konvencijas II vai III nodaļas noteikumu piemērošanu arī uz pieteikuma iesniedzēja iesniegtajām lietām. Šādu pieprasījumu var izteikt arī tad, ja pieteikuma iesniedzējs ar jurista palīdzību vai bez tās ir nolēmis, ka lieta ir jāizskata ārpus centrālās iestādes sistēmas, tomēr vēlas izmantot konkrētajā situācijā piemērojamo Konvencijas noteikumu priekšrocības.

1154. Konvencijas 37. pantā ir konkrēti paredzēts, ka tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei citā jurisdikcijā var iesniegt arī parādnieks. Svarīgākie minētā panta elementi ir šādi:

- valsts tiesību aktu piemērošana visiem tiešajiem pieprasījumiem;
- noteikums, ka Konvencijā reglamentētā lietā — un saskaņā ar tās 18. pantu — var tieši vērsties kompetentā iestādē, lai pieņemtu vai grozītu lēmumu par uzturlīdzekļiem;
- īpašu noteikumu piemērošana tiešiem atzīšanas un izpildes pieprasījumiem.

1155. Lai gan tiešo pieprasījumu neiesniedz ar centrālās iestādes starpniecību, lai attiecībā uz to varētu piemērot 37. pantu, ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka Konvencijas darbības joma attiecas uz lietu gan pieprasījuma saņēmējā valstī, gan pieprasītājā valstī (sk. 3. nodaļu).

1156. Visbiežāk tiešu pieprasījumu citas līgumslēdzējas valsts kompetentai iestādei iesniedz tad, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas panākt tāda lēmuma atzīšanu, atzīšanu un izpildi, pieņemšanu vai grozīšanu, kas attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem.

A. Gadījuma piemērs

1157. F ir uzturlīdzekļu kreditore, kas dzīvo valstī A. Viņa vēlas panākt tāda lēmuma pieņemšanu, kurā prasa G maksāt viņai laulātā uzturlīdzekļus. G dzīvo valstī B. Valsts A un valsts B nav attiecinājušas Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu arī uz laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem. Gan valsts A, gan valsts B ir Konvencijas līgumslēdzēja valsts.

B. No Konvencijas izrietošā rīcība

1158. Valsts A centrālā iestāde nevarēs palīdzēt izpildīt F prasību. Taču F var iesniegt tiešu lēmuma par uzturlīdzekļiem pieņemšanas pieprasījumu kompetentai valsts B iestādei, ja šāds pieteikums ir atļauts valsts B tiesību aktos. F izmantos valsts B tiesību aktos noteiktās lēmuma pieņemšanas procedūras veidlapas un dokumentus, un pieprasījums tiks izskatīts atbilstīgi šīs valsts tiesību aktiem un procesiem. Pēc lēmuma pieņemšanas F varēs pieprasīt, lai valsts B kompetentā iestāde to izpildītu, ja valsts B tiesību aktos ir atļauts izpildīt lēmumus, kas attiecas tikai uz laulātā uzturlīdzekļiem.

1159. Pārējās nodaļas daļās ir aprakstīti tiešie atzīšanas un izpildes pieprasījumi, kā arī tiešie lēmuma pieņemšanas un grozīšanas pieprasījumi.

II. Tiešie atzīšanas un izpildes pieprasījumi

1160. Parasti visiem tiešajiem pieprasījumiem piemērojamās procedūras reglamentē pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību akti, kuros noteikts gan tas, vai pieprasījumu vispār var iesniegt, gan izmantojamās veidlapas un procesi. Tomēr, ja tiešajā pieprasījumā ir prasīta jau pieņemta lēmuma atzīšana un izpilde un ja uz šo lēmumu attiecas Konvencijas darbības joma, minētajam tiešajam pieprasījumam piemēro arī konkrētus Konvencijas noteikumus. Šajā sadaļā aprakstītas tiešajiem lēmumu atzīšanas un izpildes pieprasījumiem piemērojamās procedūras.

A. Nosūtāmie tiešie pieprasījumi (atzīšanas un izpildes)

1161. Saskaņā ar Konvenciju kompetentām iestādēm iesniegtiem tiešajiem atzīšanas un izpildes pieprasījumiem piemēro vairākus tās noteikumus, kas attiecas uz pieteikumiem par atzīšanu un izpildi (37. panta 2. punkts).

Pieprasījumam pievienojamie dokumenti

1162. Tiešajiem pieprasījumiem piemēro visus Konvencijas V nodaļas (Atzīšana un izpilde) noteikumus, tāpēc tiem būtu jāpievieno 25. pantā uzskaitītie dokumenti, tostarp:

- pilns lēmuma teksts;
- paziņojums par izpildāmību;
- paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā, ja atbildētājs neieradās vai netika pārstāvēts tiesvedībā izcelsmes valstī vai arī neapstrīdēja lēmumu par uzturlīdzekļiem;

- veidlapa par finanšu stāvokli;
- ja vajadzīgs — kavēto maksājumu aprēķins;
- ja vajadzīgs — paziņojums, kurā izklāstīta lēmumā paredzētās summas koriģēšanas vai indeksēšanas metode.

1163. Informācija par šīm veidlapām ir sniegta Rokasgrāmatas 4. nodaļā, savukārt norādījumi par to aizpildīšanu — 15. nodaļā.

1164. Tiešā pieprasījuma iesniegšanai nevar izmantot ieteikto pieteikuma veidlapu. Atsevišķu pieprasījuma saņēmēju valstu kompetentās iestādes ir izstrādājušas savas veidlapas. Izlasiet valsts aprakstu vai, izmantojot tajā norādīto adresi, tieši sazinieties ar pieprasījuma saņēmēju kompetento iestādi, lai saņemtu veidlapas kopiju.

1165. Vairumā gadījumu kopā ar tiešo pieprasījumu ir jāiesniedz arī dokumentācija, kurā norādīts, kādu bezmaksas juridisko palīdzību pieteikuma iesniedzējs saņēma izcelsmes valstī, jo ne visi noteikumi par operatīvu piekļuvi procedūrām un bezmaksas juridiskās palīdzības nodrošināšanu attiecas arī uz tiešajiem pieprasījumiem. Tomēr pieteicējam, kurš izcelsmes valstī ir saņēmis bezmaksas juridisko palīdzību, ir tiesības jebkurā atzīšanas vai izpildes procesā saņemt vismaz tāda paša apjoma bezmaksas juridisko palīdzību, kādu vienādos apstākļos nodrošina pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību akti (17. panta b) apakšpunkts).

1166. Turpmāk redzamajā diagrammā ir ilustrēta prasība par bezmaksas juridiskās palīdzības nodrošināšanu saistībā ar kompetentai iestādei iesniegtiem tiešajiem pieprasījumiem.

JURIDISKĀ PALĪDZĪBA
KREDITORA VAI PARĀDNIEKA
TIEŠIE PIEPRASĪJUMI KOMPETENTAI IESTĀDEI
(17. panta b) punkts un 37. pants)

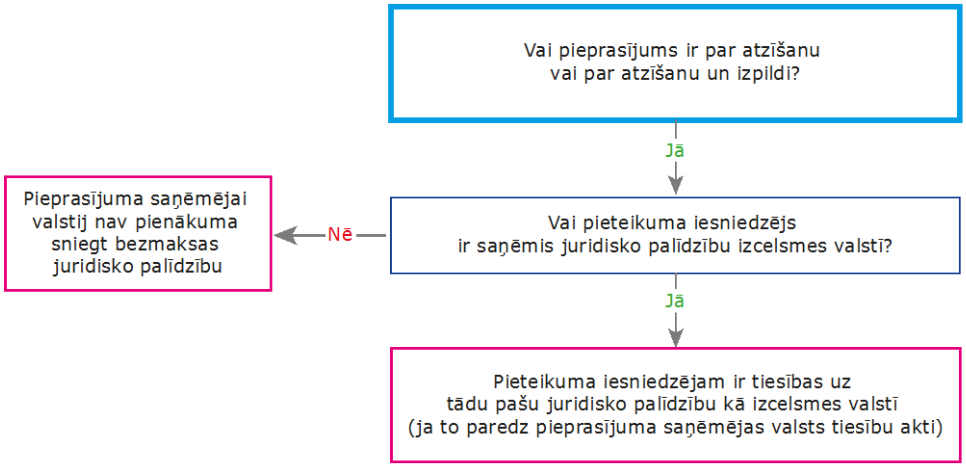

43. attēls. Juridiskā palīdzība — tiešie pieprasījumi kompetentai iestādei

1167. Lai gan bezmaksas juridiskā palīdzība var nebūt pieejama, jānorāda, ka pieprasījuma saņēmēja valsts nedrīkst prasīt nekādas garantijas naudas, drošības naudas vai iemaksas, lai kā arī nosauktas, lai nodrošinātu pieteicēja procesuālo izmaksu un izdevumu samaksu (37. panta 2. punkts un 14. panta 5. punkts).

1168. Visbeidzot, pieprasījuma saņēmējai valstij nav pienākuma nodrošināt jebkādu juridisko palīdzību pieteicējam, kurš iesniedzis tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei, ja attiecīgo lietu varēja ierosināt ar centrālās iestādes starpniecību.[193]

B. Saņemtie tiešie pieprasījumi (atzīšanas un izpildes)

a) laulātā uzturlīdzekļi

1169. Ja vien gan pieprasītāja līgumslēdzēja valsts, gan pieprasījuma saņēmēja līgumslēdzēja valsts nav iesniegusi deklarācijas, ar ko paplašina Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu, attiecinot tās arī uz laulātā uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumiem, saņemtais tāda lēmuma atzīšanas un izpildes pieprasījums, kas attiecas vienīgi uz laulātā uzturlīdzekļiem, netiks izskatīts ar centrālo iestāžu starpniecību. Tāpēc kreditoram ir jāiesniedz tiešs pieprasījums kompetentajai iestādei (tiesu vai administratīvai iestādei). Tomēr arī šādā gadījumā ir jāievēro Konvencijas 25. panta prasības par dokumentiem.

1170. Kopā ar pieprasījumu (tiešajiem pieprasījumiem neizmanto ieteikto pieteikuma veidlapu) vienmēr ir jāiesniedz šādi dokumenti:

- lēmuma teksts;
- paziņojums par izpildāmību;
- paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā, ja atbildētājs neieradās vai netika pārstāvēts izcelsmes valstī vai arī neapstrīdēja lēmumu;
- veidlapa par finanšu stāvokli vai cits dokuments, kurā izklāstīti pušu finansiālie apstākļi;
- dokuments, kurā izskaidrota kavēto maksājumu aprēķināšana;
- dokuments, kurā izskaidrota lēmumā noteiktās summas koriģēšanas vai indeksēšanas metode;
- paziņojums vai informācija par juridisko palīdzību, kas pieteicējam sniegta pieprasītājā valstī.

1171. Iespējams, būs jāiesniedz arī papildu dokumenti atkarībā no pieprasījuma saņēmējas valsts iekšējiem procesiem.

1172. Kompetentā iestāde pēc tiešā pieprasījuma saņemšanas īstenos 5. nodaļā aprakstīto atzīšanas procesu (parasto vai alternatīvo) — paziņos, ka pieprasījums ir izpildāms, vai reģistrēs to izpildei un par to informēs atbildētāju un pieteicēju (23. panta 5. punkts), vai arī informēs atbildētāju un abām pusēm sniegs iespēju tikt uzklausītām, pirms kompetentā iestāde izlems, vai pēc minētās informēšanas lēmumu atzīt (24. panta 3. punkts).

1173. Uz kompetentai iestādei iesniegtiem pieprasījumiem vienādi attiecas pamatojumi, kas jāpierāda, apstrīdot vai pārsūdzot paziņošanu par lēmuma izpildi vai tā reģistrāciju izpildei. Taču tad, ja pieteicējam vajadzēs juridisko palīdzību, lai atbildētu uz apstrīdēšanu vai pārsūdzību (atbildētāja ierosinātu), centrālā iestāde nesniegs bezmaksas juridisko palīdzību un pieteikuma iesniedzējam attiecīgie pasākumi būs jāveic patstāvīgi. Kompetentā iestāde, iespējams, var palīdzēt pieteicējam piekļūt citiem palīdzības resursiem, piemēram, tiesiskajai palīdzībai, ja tāda ir pieejama. Jebkurā gadījumā pieteicējam ir tiesības saņemt vismaz tāda paša

[193] Paskaidrojošā ziņojuma 602. punkts.

apjoma juridisko palīdzību, kādu viņam/viņai nodrošina pieprasītāja valsts, ja vien pieprasījuma saņēmējā valstī šāds palīdzības apjoms ir pieejams (17. panta b) apakšpunkts).

1174. Visbeidzot, attiecībā uz lēmuma izpildi pēc tā atzīšanas jānorāda, ka no tiešā atzīšanas pieprasījuma automātiski neizriet pieteikums par izpildi, jo atzīšanas procesā nebija iesaistīta centrālā iestāde, ja vien tas nav paredzēts attiecīgajos tiesību aktos, tāpēc tiešā pieprasījuma iesniedzējam būs jāiesniedz atsevišķs pieprasījums par izpildi atbilstīgi pieprasījuma saņēmējas valsts iekšējām procedūrām.

b) 21 gadu veci vai vecāki bērni

1175. Tā kā Konvenciju nepiemēro 21 gadu veciem vai vecākiem bērniem, valsts kompetentajai iestādei nav jāpieņem tāda lēmuma atzīšanas un izpildes pieprasījums, kas attiecas uz šādiem bērniem paredzētiem uzturlīdzekļiem, ja vien abas līgumslēdzējas valstis (pieprasītāja valsts un pieprasījuma saņēmēja valsts) nav iesniegušas konkrētu deklarāciju saskaņā ar Konvencijas 2. panta 3. punktu, ar ko paplašina Konvencijas piemērošanu, to attiecinot arī uz šāda vecuma bērniem. Ja šāda deklarācija nav iesniegta, valstij nav jāatzīst vai jāizpilda lēmums par uzturlīdzekļiem 21 gadu vecam vai vecākam bērnam.

1176. Jānorāda, ka šis noteikums ir spēkā arī tad, ja lēmuma izcelsmes valsts tiesību aktos ir atļauta uzturlīdzekļu maksāšana bērniem, kuri vecāki par 21 gadu, jo Konvencijas 32. panta 4. punkts (izcelsmes valsts tiesību aktu piemērošana lēmumam par uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākuma ilgumu) ir piemērojams kopā ar 2. pantu.

1177. Pilnīgs Konvencijas darbības jomas izklāsts ir sniegts 3. nodaļā.

c) citiem ģimenes locekļiem paredzēti uzturlīdzekļi

1178. Lai gan Konvencijā valstīm ir atļauts piemērot tās noteikumus arī citiem ģimenes locekļiem, tostarp neaizsargātām personām, paredzētiem uzturlīdzekļiem, ja vien to dara abas līgumslēdzējas valstis (pieprasījuma saņēmēja valsts un pieprasītāja valsts), Konvencijā nav noteikts, ka valsts kompetentajai iestādei būtu jāpieņem tiešs pieprasījums, kurā tiek prasīts atzīt vai izpildīt lēmumu par citiem ģimenes locekļiem paredzētiem uzturlīdzekļiem.

III. Tieši lēmuma pieņemšanas un grozīšanas pieprasījumi

1179. Saskaņā ar Konvencijas 18. pantu kompetentai iestādei iesniegtus tiešos pieprasījumus tāda lēmuma pieņemšanai un grozīšanai, uz ko attiecas Konvencijas darbības joma, pilnīgi reglamentē attiecīgās valsts tiesību akti. Lēmuma pieņemšanas vai grozīšanas pieprasījumiem nepiemēro iepriekš aprakstītos Konvencijas noteikumus par atzīšanas un izpildes pieprasījumiem. Tas nozīmē, ka šādu pieprasījumu iesniedzēji (kreditori vai parādnieki) varēs izmantot tikai pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos vai procesos noteiktās procedūras, veidlapas un palīdzību.

1180. Jāpiebilst, ka arī tad, ja Konvencijas darbības joma attiecas uz konkrēto lēmumu par uzturlīdzekļiem (piem., ja lēmums attiecas uz laulātā uzturlīdzekļu noteikšanu), šiem pieprasījumiem nepiemēro noteikumus par operatīvu piekļuvi procedūrām un juridiskajai palīdzībai. Dažkārt tiešā pieprasījuma iesniegšanas nolūkā kreditoram vai parādniekam ir jānolīgst jurists pieprasījuma saņēmējā valstī un pašam/pašai jāsedz attiecīgie izdevumi.

1181. Tiešajiem pieprasījumiem piemērojamās procedūras ir uzskaitītas pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstā; tajā arī norādīts, kā var sazināties ar kompetento iestādi, kas var sniegt attiecīgo informāciju.

IV. Papildu materiāli

A. *Praktisks ieteikums*

1182. Lai uzzinātu tiešajam pieprasījumam piemērojamās prasības, izlasiet pieprasījuma saņēmējas valsts aprakstu. Pieprasījums būtu jāiesniedz, izmantojot pieteikuma veidlapu vai citu pieprasījuma saņēmējas valsts noteiktu dokumentu prasības ierosināšanai. Lai gan atzīšanas un izpildes pieprasījumiem dažkārt var izmantot tādus pašus dokumentus, kādi būtu jāpievieno ar centrālo iestāžu starpniecību iesniedzamiem pieteikumiem, prasības par pārējiem pieprasījumu veidiem pievienojamo dokumentāciju var ievērojami atšķirties no Konvencijā paredzētajiem pieteikumiem piemērotajām prasībām.

1183. Ja pieteikumu var iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību, tiešais pieprasījums būtu jāizmanto tikai retos gadījumos. Ja tiek izmantoti centrālās iestādes pakalpojumi, abu valstu sociālo dienestu darbinieki var efektīvāk palīdzēt kreditoriem un parādniekiem, turklāt lietas tiek izskatītas ātrāk nekā ar kompetentās iestādes starpniecību. Šādi arī var novērst pieprasījumu un lēmumu pārklāšanos. Atsevišķām kompetentām iestādēm, iespējams, nav resursu vai zināšanu efektīvai tādu lietu izskatīšanai, kuras varētu ierosināt ar centrālās iestādes starpniecību.

B. *Saistītās veidlapas*

1184. Tikai atzīšana un izpilde:

paziņojums par izpildāmību;
paziņojums par informēšanu noteiktajā kārtībā;
paziņojums par kavētajiem maksājumiem (attiecīgā gadījumā);
paziņojums par juridisko palīdzību (ja vajadzīgs);
paziņojums, kurā izskaidrota indeksēšanas vai koriģēšanas metode (attiecīgā gadījumā).

C. *Piemērojamie Konvencijas panti*

2. panta 3. punkts
10. pants
17. panta b) apakšpunkts
25. pants
37. pants

V. Bieži uzdotie jautājumi

Ar ko pieteikums, kuru iesniedz ar centrālās iestādes starpniecību, atšķiras no tieša pieprasījuma kompetentai iestādei?

1185. Ar centrālo iestāžu starpniecību var iesniegt tikai Konvencijas 10. pantā paredzētos pieteikumus. Lai varētu iesniegt pieteikumu ar centrālās iestādes starpniecību, jābūt izpildītam nosacījumam, ka uz konkrēto lietu attiecas Konvencijas darbības joma un šāda veida lietas ir paredzētas 10. pantā.

1186. Tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei iesniedz par Konvencijā reglamentētu lietu. Kā tieša pieprasījuma piemēru var minēt pieteikumu lēmuma par laulātā uzturlīdzekļiem pieņemšanai.

Vai pieteikuma iesniedzējs var iesniegt tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei, nevis ierosināt lietu ar centrālo iestāžu starpniecību?

1187. Jā, ja to pieļauj pieprasījuma saņēmējas kompetentās iestādes iekšējās procedūras (dažas kompetentās iestādes vienkārši nodod lietu centrālajai iestādei). Tomēr pieteikuma iesniedzējam, kas nolemj rīkoties šādi, būtu jāņem vērā, ka atsevišķās valstīs noteikumi par juridiskās palīdzības sniegšanu saistībā ar tiešajiem pieprasījumiem netiek piemēroti gadījumā, ja konkrēto pieteikumu varēja iesniegt ar centrālās iestādes starpniecību, piemēram, ja pieprasījuma saņēmēja valsts ir izveidojusi efektīvas procedūras, kas nodrošina, ka pieteikumu var iesniegt un izskatīt ar centrālo iestāžu starpniecību, nesaņemot juridisko palīdzību.

Vai centrālā iestāde var nosūtīt tiešu pieprasījumu kompetentai iestādei, ja, piemēram, pieprasījuma saņēmēja valsts nav paplašinājusi Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu un tāpēc tās neattiecas uz konkrēto uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu?

1188. Jā, Konvencijā nav noteikts, ka tiešo pieprasījumu drīkst iesniegt tikai kreditors vai parādnieks. Šāda situācija ir iespējama, piemēram, tad, ja pieprasītāja valsts ir paplašinājusi Konvencijas II un III nodaļas piemērošanu, attiecinot tās arī uz laulātā uzturlīdzekļiem, taču pieprasījuma saņēmēja valsts šādu deklarāciju nav iesniegusi. Tādā gadījumā pieprasītāja centrālā iestāde var palīdzēt kreditoram saistībā ar dokumentācijas sagatavošanu un pārsūtīšanu pieprasījuma saņēmējas valsts kompetentai iestādei.

Kādas veidlapas vai dokumenti būtu jāizmanto, iesniedzot tiešo pieprasījumu?

1189. Ja tiešais pieprasījums attiecas uz atzīšanu un izpildi, pievienojiet Konvencijas 25. punktā uzskaitītos dokumentus, jo šo pantu piemēro arī atzīšanas un izpildes pieprasījumiem. Ieteikto pieteikuma veidlapu var izmantot tikai centrālās iestādes, tāpēc iesniedziet pieprasījuma saņēmējas kompetentās iestādes paredzēto veidlapu, vai — gadījumā, ja tā šādu veidlapu nav noteikusi, — aizpildiet Jūsu valstī izmantoto veidlapu.

1190. Par veidlapām un dokumentiem, kas jāpievieno pārējiem tiešajiem pieprasījumiem, jautājiet kompetentajai iestādei.

Vai kreditoram vai parādniekam ir jāizmanto jurista pakalpojumi, lai iesniegtu tiešu pieprasījumu kompetentajai iestādei?

1191. Tas ir atkarīgs tikai no kompetentās iestādes īstenotajām procedūrām. Ja tiešais pieprasījums attiecas uz atzīšanu un izpildi, pieprasījuma saņēmējai valstij ir jānodrošina pieteicējam tiesības uz vismaz tāda paša apjoma juridisko palīdzību, kāda pieejama pieprasītājā valstī, ja šāds palīdzības apjoms pieprasījuma saņēmējā valstī ir pieejams (17. panta b) apakšpunkts).

1192. Savukārt gadījumā, ja juridiskā palīdzība vajadzīga saistībā ar kādu no pārējiem tiešo pieprasījumu veidiem, tās izmaksas ir jāsedz pieteicējam, ja vien pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību aktos nav paredzēts citādi.

DS-01-16-221-LV-N

Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences
Pastāvīgais birojs
Churchillplein 6b
2517 JW The Hague
The Netherlands

+ 31 70 363 3303
+31 70 360 4867
secretariat@hcch.net
www.hcch.net

HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Eiropas
Komisija

ISBN 978-92-79-56704-9
9 789279 567049
doi: 10.2838/711799